הארץ

120 אג' שנה נ"ד/יום ו' ח' באלול תשל"ב, 18 באוגוסט 1972 VOL. 54/16,140/AUGUST 18, 1972

דיין מציע לקהיר קו מפריד בסיני שייתן ביטחון לשני הצדדים

אם לא יושג הסדר — יש להתנחל ביישובי קבע בשטחים המוחזקים

משה דיין

מאת זאב שיף, סופרו הצבאי של „הארץ"

בקריאה למצרים להגיע בשלבים לשלום, תוך קביעת קו מפריד — זמני או קבוע — במדבר סיני, אשר יתן לאזורים המאוכלסים הן כל ישראל והן של מצרים טווח בטחון — יצא אתמול שר הבטחון, משה דיין, בטקס סיום המחזור הי"ח של המיכללה הבינזרועית לפיקוד ולמטה של צה"ל.

מר דיין אמר בנאומו, שאם לא יחול כל שינוי בעמדת מצרים, על ישראל להתנחל ביישובי קבע מעבר לקו הירוק ולשכלל את מיתקניה הצבאיים.

כנהוג מדי שנה עם סיום מחזור המיכללה לפיקוד ולמטה, נשא גם הפעם שר הבטחון נאום שיש בו משום התווית מדיניות הבטחון. לטקס הסיום באו הרמטכ"ל האלופי צה"ל וכן בני משפחות הבוגרים. ליד מר דיין ישבו הרמטכ"ל, רב אלוף דוד אלעזר, שחזר בימים אלה מחופשה, ראש מחלקת ההדרכה במטכ"ל האלוף שמואל גונן ומפקד המיכללה, תת־אלוף משה פלד.

עיקר נאומו של מר דיין הוקדש להוצאות הרבות הכרוכות בהחזקת צבא חזק. היה בכך משום רמז לויכוח העתיד להתנהל על תקציב הבטחון הבא ומעין תשובה מקדימה לטענות שניתן לקצץ בתקציב ההתעצמות של צה"ל.

החלק המדיני הוקדש למצרים בלבד. בדברו על אפשרות של הסדרים, קבועים או זמניים, לא הזכיר מר דיין את ירדן. לעבר מצרים

(הסוף בעמוד 2, טור 8)

גישוש אמריקאי בקהיר ביחס לשיחות קירבה

משקיפים בניו־יורק סבורים, שעל ישראל לנצל ההזדמנות ולקבוע עובדות בשטחים

מאת רפאל רוטשטיין, סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 17 (מיוחד ל„הארץ") — ארה"ב עורכת גישושים מצנעים במצרים בדבר האפשרות לקיים שיחות קירבה מצריות־ישראליות. אולם, מצרים סירבה עד כה להסכים לשיחות אלו בלי סימנים כלשהם מצד ישראל על נכונותה לסגת מסיני.

מקורות דיפלומטיים באו"ם מצפים, כי שיחות הקירבה על פתיחת התעלה יהיו הנושא הבא במאמץ הבינלאומי להביא להסכם במזה"ת, מאמץ השרוי בקיפאון ממושך.

מצפים להזזה כלשהי במגמה זו כאשר יתאספו שרי־החוץ השונים בחודש הבא בניו־יורק לפתיחת העצרת.

מזכ"ל האו"ם מתכונן לכינוס שרי־החוץ של המעצמות לדיון בבעיות בינלאומיות שונות, אך ספק אם דוקא במסגרת זו תושג התקדמות כלשהי בנושא המזה"ת. כן אין מצפים

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

רבאט: אופקיר התאבד; פאריס: כנראה נהרג

בפאריס משערים שאופקיר היה מעורב בנסיון הרצח של המלך, אך ברבאט אומרים, שהתאבד בירייה מתוך ייאוש ששוב התנקשו בחאסן

ראבאט, 17 (ע"ר, ע"צ, אי.פי. יו.פי.). ממשלת מארוקו הודיעה היום, כי שר־ההגנה, גנראל מוחמד אופקיר, התאבד בירייה כדור בראשו, בעיקבות הנסיון שנעשה אתמול לרצוח את המלך חאסן השני.

בפאריס העלו מקורות דיפלומטיים השערה, כי אופקיר לא התאבד אלא נורה ונהרג לאחר שהיה מעורב בקשר לרצוח את המלך. אולם, גירסה זו נדחתה ע"י מקורות במארוקו. אותם מקורות מסרו, שאופקיר שם קץ לחייו מתוך ייאוש נוכח העובדה שזו הפעם השנייה נעשה נסיון לרצוח את המלך. המקורות מסרו, כי הוא חש באחריות על שלא השכיל להגן על המלך. באותו הקשר מזכירים, כי פעם שלף אופקיר אקדח בעת ישיבת ממשלה ואיים להרוג את עצמו לאחר שמתחו עליו ביקורת על שלא הצליח לסכל את הנסיון לרצוח את המלך, ב־10 ביולי 1971.

בארמון המלכותי בדרום מראבאט נערכה היום ישיבה של ממשלת מרוקו, בה ישב בראש המלך חאסן.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

עדיין לא פורסמה שום הודעה רשמית המפרטת את נסיבות מותו של אופקיר. במקומו נתמנה לשר־ההגנה גנראל ד"ר עלמי, כי שהיה עד כה שר הדואר.

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

הייכל ב„אל־אהרם":

הרוסים ענו לקהיר: שאלת העלייה אינה כה חשובה

קהיר, 17 (ע"צ). מנהיגי בריה"מ ניסו למעט את חשיבות ההגירה היהודית מבריה"מ לישראל בשיחותיהם עם המנהיגים המצריים, — כותב מוחמד חסנין הייכל, עורך „אל־אהרם", במאמרו השבועי, הוקדש כולו לתיאור ביקורתי של היחסים הסובייטיים־מצריים.

הייכל כותב, כי הסובייטים אמרו בעניין הגירת היהודים: „השאלה אינה כה חשובה כפי שאתם סבורים. הבעיה אינה כה חמורה כפי שאתם חושבים. אין לה החשיבות כפי שמייחסים לה במכשירי התעמולה במערב".

הייכל מתאר את המאבקים המצריים המתמידים לקבל מבריה"מ מטוס שיתן את היתרון שיש למטוס פנטום שבידי ישראל. מאבקים אלה נפסקו לאחר שברז'נייב אמר למנהיגים המצריים בפסקנות: „איני רוצה עוד לשמוע על נושא זה. אתם חוזרים עליו בעקשנות כזאת. אל תציגו עוד שאלה בעניין זה".

הייכל כותב, שהסובייטים סירבו להיענות להצעה המצרית לפרסם הודעה משותפת על סיום תפקיד היועצים. קוסיגין אמר לעזיז סידקי, כי בריה"מ אינה מקבלת את רעיון ההודעה המשותפת ואילו ברז'נייב הוסיף: „אם ברצונכם לגרש אנשים אלה, יהיה עליכם להודיע על כך באורח חד־צדדי".

לונדון, 17 (רויטרס). לבורות הגדולים של פעילי השביתה הקודמים, הצביעו היום אלפי פועלים ב־24 נמלים בריטיים בעד סיום השביתה הנמשכת 3 שבועות.

אמצעי ביטחון בלעדיים של אל־על מנעו התרסקותו של המטוס באוויר

נוסע הסגיר שתי האנגליות שהערבים מסרו להן את הפטפון הממולכד

מאת עמוס הדר ויהודית וינקלר, סופרי „הארץ"

שתי האנגליות שברשותן נמצא הפטיפון הממולכד אשר גרם להתפוצצות במטוס אל־על, הוסגרו זמן קצר לאחר נחיתת מטוס אל־על בטיסה 444 ברומא לידי שילטונות הביטחון האיטלקיים ע"י נוסע, אורח ארה"ב, מר שמעון חסדי, מנהל מיפעלי־חוץ של מערכת החינוך הרפורמית בארה"ב.

מר חסדי סיפר בבואו אתמול ללוד: „ראיתי שתי בחורות צעירות (בנות 20—22) ניצבות ליד הכוודות שפורקו מן המטוס. אחת מהן מיררה בבכי השנייה עמדה לידה. משאלתי מדוע את בוכה, השיבה: „המזוודה שלי התפוצצה." נסיתי להרגיעה ואמרתי לה, כי אין לה מה לדאוג, אל־על תשלם את הנזק שנגרם לה. תוך כדי השיחה הצטרפה חברתה וגם היא ניסתה להרגיעה. כששאלתי מאין באו, השיבו שהן אנגליות ושוהות מזה שבועיים ברומא. כשנשאלו היכן

(הסוף בעמוד 2, טור 8)

בתמונה למעלה: הנוסע שמעון חסדי, שעזר בגילוי שתי הנשים האנגליות אשר העלו את הפטפון הממולכד למטוס. בתמונה למטה: עובד התחזוקה של אל־על עוסק בפינוי ההריסות בתוך תא המטען של המטוס שבו אירעה ההתפוצצות. המטוס הגיע אתמול לנתב"ג מרומא לילה.

(צילומים: עוזי קרן וישראל סאן)

מצוד באיטליה על שני הערבים שמילכדו הפטפון

תמונותיהם הופצו ע"י אינטרפול באירופה ✱ סברה שהם עזבו כבר את רומא ✱ הצעירות בכו כשנודע להן על המילכוד

רומא, 17 (ע"ר ויו.פי.). מאות שוטרים עורכים עתה מצוד נרחב ברומא ובמקומות אחרים באיטליה, כדי לגלות את שני הצעירים הערבים שנתנו במתנה פטפון לשתי הצעירות הבריטיות שלקחוהו עמן למטוס אל־על.

משטרת רומא מסרה, כי ההתפוצצות במטוס הבואינג נגרמה ע"י פצצה בתוך הפטיפון.

שתי הצעירות אמרו בחקירתן, כי לא ידעו שבתוכו היתה פצצה. בהודעת המשטרה נאמר, כי שני הערבים הציגו עצמם כאיראנים. הם נתנו לצעירות את הפטפון בנמל־התעופה ואמרו, כי ייפגשו עמן פעם נוספת בירושלים. משטרת רומא לא אישרה את הידיעה ששני הערבים קנו את כרטיסי הטיסה לבריטיות. הם נפגשו, לדבריהן, במקרה, בתחנת הרכבת המרכזית של רומא.

משטרת איטליה עסקה כל הלילה בחקירת סיבות ההתפוצצות ורק הבוקר ניתן היה להסיק מסקנות ראשונות. כאשר החוקרים גילו לשתי הבנות שהידידים היו מחבלים, שביקשו לנצלן לפיצוץ המטוס על כל נוסעיו, כולל הן עצמן, פרצו השתיים בבכי היסטרי. הן הובילו את השוטרים לדירה בה גרו עם הצעירים בשבוע האחרון. שני הערבים הציגו עצמם לפני הבנות כנראה בשמות בדויים. כן מסרו השתיים למשטרה צילומים של הערבים. משטרת איטליה משתפת פעולה עם האינטרפול במירדף אחר השניים ותמונותיהם הופצו בכמה מקומות ב־

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

סוכנות אי.פי. מתל־אביב:

ישראל הוזהרה מנסיון חבלה במטוסי אל־על

תל־אביב, 17 (אי.פי.). מקורות ישראליים מסרו הערב בת"א, כי שלטונות התעופה האזרחית של ישראל הוזהרו השבוע ע"י האינטרפול וכמה אירגונים בטחוניים אחרים באירופה בדבר אפשרות של נסיון חבלה במטוס אל־על.

באזהרה נאמר, כי מחבלים ערביים מתכננים לחטוף או לחבל במטוס אל־על, כדי להשיג את שחרור שתי המחבלות שנידונו ביום ב' בישראל למאסר עולם. באזהרה נאמר, כי נסיון החבלה עלול להתבצע ברומא, ניו־יורק, לונדון, טהראן או נמל התעופה לוד.

דובר אל־על אמר, כי אינו יכול לאשר את הידיעה על אזהרה זו.

רנגון, 17 (ע"ר). מטוס בורמזי עם 31 נוסעים התרסק אמש ונפל לים במפרץ בנגל. ע"פ הידיעות הראשונות נותרו בחיים נוסעים מעטים בלבד.

רוג'רס נפגש עם נציג מצרים בארה"ב

ואשינגטון, 17 (ע"צ). שר־החוץ האמריקאי, ויליאם רוג'רס, נפגש היום עם הממונה על ענייני מצרים בארה"ב, אחמד חליל.

זו היתה הפגישה הרשמית הראשונה בין שר־החוץ ובין הדיפלומט המצרי הראשי בארה"ב מאז נכנס לתפקידו בוואשינגטון ביולי.

הביקור נשא אופי של נימוסין ובמהלכו סקרו רוג'רס וחליל באורח כללי את המצב במזה"ת.

קברניט אל־על בשיחה ל„הארץ":

שלטתי שליטה מלאה במטוס מרגע הישמע ההתפוצצות ועד נחיתת החירום בנמל רומא

טייס אל־על, יהודה פוקס, בראיון עם סופרת „הארץ" יהודית וינקלר, שעה קלה לאחר שהביא ארצה את נוסעי המטוס שנפגע. (צילום: ישראל סמילנסקי)

מאת יהודית וינקלר, סופרת „הארץ"

גינוח אך הטוס, 22 שעות לאחר שיצא מביתו ברמת־השרון בדרכו לרומא וחזרה עוד באותו היום לישראל, גולל אתמול בלוד הקברניט יהודה פוקס את קורות המטוס, הנוסעים והצוות, בטיסה 444 מרומא לת"א, החל מן הרגע בו הדי ההתפוצצות הגיעו מירכתי המטוס לתא הטייס.

שאלה: באיזה גובה היה המטוס בהישמע ההתפוצצות?

ת: על כך איני יכול לענות. בכל מקום, זו עמדה להיות טיסה שיגרתית בת שעתיים ו־50 דקות, משקל המטוס היה 110 טונות, דהיינו קל בהשוואה למשקל המטוס בטיסה טראנס־אטלנטית. היו לי 30 טונות דלק. מזג האוויר היה כצריך. דקות אחדות לאחר ההמראה נשמע הפיצוץ, אם כי הוא לא היה בעוצמה מהממת. צוות תא הטייס הרגיש על עשן: אתראה דומה ניתנה ע"י מכשירי האזהרה בתא הפיקוד. היה לי ברור שזהו מקרה חירום. איתרתי את מקום ההתפוצצות במהירות, הודעתי לבקרים על כוונתי לשוב ולנחות ברומא, ביקשתי פינוי כללי לקראת נחיתת חירום. הוזמנו ציוד בטיחות — אמבולנסים, מכבות כיבוי־אש ומשטרה. ההתפוצצות לא גרמה לקילקול במערכות המטוס. ברגע ההתפוצצות שלטתי שליטה מלאה במטוס ואף כי הנחיתה היתה נחיתת חירום, עם מיכלים מלאי דלק והכנת מגלשות להורדת הנוסעים — הנחיתה היתה חלקה. (הסוף בעמ' 2, טורים 9־8).

פאריס, 17 (ע"צ). הסופר הצרפתי ז'יל רומן, מת כאן ביום ב' בגיל 87. כאן 1946 הוא היה חבר האקדמיה הצרפתית.

גאלב ויארינג עשויים להיפגש לפני העצרת

משקיפים: אין חדש בניסוח של זיאת על שיחות קירבה ✱ דברי דיין מצביעים על מגמה להרחיב ההתנחלות

מאת דן מרגלית, סופר „הארץ"

שר החוץ המצרי, מוראד גאלב, עשוי לנסות להיפגש פעם נוספת עם ד"ר יארינג, עוד לפני עצרת או"ם, כדי לשכנעו להחמיר את הדו"ח שיגיש לד"ר קורט ואלדהיים.

לירושלים הגיעו ידיעות על אפשרות של פגישה כזאת. אם הפגישה תצא לפועל — היא לא תיערך במוסקבה, מקום כהונתו של יארינג כשגריר שוודיה. באו"ם.

בישראל מדגישים משקיפים, כי מצרים אינה מגלה עתה עניין בפעילות רחבה. גאלב לא העלה רעיון חדש בשיחותיו עם שרי החוץ של המדינות הבלתי מזדהות — אמרו משקיפים — ונראה, כי מצרים מכוונת לשינוי בקו האמריקאי לאחר הבחירות לנשיאות. לפיכך עשויה קהיר לעודד דחיית הדיון בעצרת עד לאחר תחילת נובמבר.

שיחות קירבה

ישראל אינה רואה כמשמעותית את ביקורו של מ"מ שר החוץ המצרי, שר ההסברה אל־זיאת, על ד"ר יארינג. דבריו כאילו עמדת יארינג כלפי ישראל חיובית, נועדו רק להקל על גיוס הלחץ הבינלאומי למען המשך שליחותו. אשר לדבריו, כי מצרים תסכים לשיחות קירבה אם תתחייב ישראל לנסיגה מוחלטת, אמרו אתמול משקיפים בירושלים, כי אמנם זה זמן רב שמצרים לא דיברה על אפשרות של שיחות קירבה. שיחות הקירבה היו אמנם הנושא היחיד בו התקרבו אי־פעם בעבר הצדדים לכלל אפשרות מעשית עד כי מונה להן נציג מצרי, אך הניסוח המצרי אינו חדש ואין בו אפילו סימן אחד של גמישות מדינית. העניין המצרי בפתיחת התעלה, הוסיפו משקיפים, לא גבר עם פירסום דברי זיאת. בירושלים רואים בכך יותר תעמולה והכרזה מאשר שינוי מדיני.

בכל מקום, כל מה שהגיע באחרונה מקהיר לישראל, טוען, כי אין סימן למצרים מסכימה לוותר על הגבול הבינלאומי הישן. דבר זה מכביד על הסיכוי להמצאת הסדר, ובעיקר מפני שהיא קושרת את ההסדר הנפרד לפתיחת התעלה עם ההסכם הכולל בו היא תובעת נסיגה מוחלטת.

הרחבת ההתנחלות

משקיפים הפנו אמש את תשומת הלב לדברי מר דיין בפורים, בדבר אפשרות של התנחלות נרחבת מעבר לקו הירוק כחלק מן העשייה הישראלית, במקרה שמצרים לא תגלה רצון למו"מ כלשהו עם ישראל. יש בכך הזמנה נוספת למצרים להיענות לאיתותיו של שר הבטחון; ובמקביל לכך יש בדברים רמז לויכוח המתנהל בימים אלה בצמרת, בקשר להיקף ההתנחלות במקומות שונים בשטחים. נראה שהשר דיין מצדד בהתנחלות רחבה כל עוד אין סימנים לנכונות מצרית למו"מ ממשי.

לפי ידיעות שונות יש עתה מאמץ מוגבר לקבוע שורה של התנחלויות חדשות בכמה מקומות. בקרב כמה שרים בכירים בממשלה גוברת הדעה, כי רצוי להחליט על שורה התנחלויות חדשות במחצית השנייה של 1972 בהקדם ככל האפשר. בתוך כך בולטות ההכנות לגבי פיתחת רפיח, אך לא רק לגבי איזור זה.

ישראל תקבל 30 מיליון דולר מהבנק העולמי

הבנק יסייע לפיתוח רשת ביוב ארצית בישראל

מאת צארלס פאניזאקי, סופר „הארץ" בוואשינגטון

ואשינגטון, 17 (מיוחד ל„הארץ"). אישור למילווה בהיקף 30 מיליון דולר מן הבנק העולמי לישראל, צפוי באוקטובר.

המו"מ נמצא בשלבו הסופי והבנק מתייחס בחיוב לסיוע לפרוייקט הפיתוח של רשת הביוב הכל־ארצית בישראל, בהיקף 60 מיליון דולר.

הריאורגניזציה בבנק העולמי שעליה נמסר בראשית השבוע, תשפיע כנראה לטובה על האינטרסים של ישראל. הבנק עובר דצנטרליזציה והליך ההלוואות ייעשה ביתר מהירות ועל בסיס אזורי. בענייני ישראל יטפל בבנק מוניר בנג'אנק כמזרחי, האחראי כעת לאירופה, המזרח התיכון וצפון־אפריקה. בנג'אנק ההייתה באהדה לבקשות ישראל ב־4 השנים האחרונות. מדי שנה קיבלה ישראל מילווה בין 25 ל־30 מיליון דולר.

✱ מזג האוויר

ירושלים 21 עד 30 מעלות, ת"א 22 עד 30, חיפה 24 עד 29, באר־שבע 19 עד 34, אילת 28 עד 40, צפון סיני 26 עד 38, רמת הגולן 17 עד 27 מעלות. גובה הגלים: חצי מטר עד מטר.

סאדאת: עם סילוק היועצים נפתחה יוזמת שלום חדשה

לא השיב לפניית ואשינגטון ✱ דחה מכתב של ברז'נייב ✱ „בעזרת אללה אנו נקבל נשק"

קהיר, 17 (אי.פי.). נשיא מצרים אמר היום, כי בעיקבות יציאת היועצים הרוסיים נפתחה יוזמת שלום חדשה במזה"ת.

„לאחר יציאת היועצים, — אמר סאדאת בסיום מושב הוועידה של האסיפה הלאומית המצרית — „יצאנו מן המעגל הסגור שבו נמצאנו קודם לכן. כעת מדינות, ביניהן ארה"ב, פנו למצרים בהצעות כאילו יצאו הרוסים, „ועתה אנו צריכים לפעול יחד עם בריה"מ, ארה"ב, מערב־אירופה, המדינות הבלתי־מזדהות והמדינות־ערב".

סאדאת סיפר בנאומו, שלפני כשנה, בתחילת השנה, כי קיבל מכתב מהנשיא ניקסון בו עמדה הצעה להכרה בצורך בעיית ישראל ובעתיד... ביצוע נסיגה של צה"ל „למרחק 10 עד 15 ק"מ מההתעלה". הוא הוסיף, כי אף לא טרח להשיב למכתב זה. „אנו דחינו כל זכר הצעה זו".

סאדאת גילה, כי דחה מכתב שקיבל מברז'נייב לאחר יציאת היועצים. „הנוסח, התוכן והצורה של מכתב ברז'נייב היו בלתי מתקבלים על הדעת", — אמר.

אמש נשבחו באולם האסיפה הלאומית, סיפרו, כי ההתרגשות רבה היתה בקהל כאשר האיש סאדאת את בריה"מ בכך שבכוונה לאלצו להיכנע לישראל. וכך אמר: „ברית המועצות סירבה לתת לנו נשק התקפי, בעיקר בטוסים, וכך נוצר מצב שידידינו הטילו עלינו אמברגו למחצה על נשק, והמדינות הידידותית במערב־אירופה גם הן קשורות באמברגו כזה. ובכן, רואים אתם, כי מטרת הצעדים הללו היא להוליכנו אל הייאוש. לנקודה שבה לא תהיה לנו ברירה אלא להיכנע".

נבסר, כי סאדאת כתב ולא הזכיר את האפשרות של מלחמה בישראל. רק במקום אחד בנאומו אמר: „אנו לא נרצה. אנו חזקים דיים כדי לעמוד איתן על שתי רגלינו, ואני רוצה עדיין לזכות להנהיג את נרומי ולהבטיח ההגנה, והאיל ולא אספיק להביא לישראל לעמוד במקום שהיא עומדת, היא תוכל להחזיק ב... השוואות סוריות. היא... כפי שאמר: „בעזרת אללה, אנו נקבל נשק".

סופר „הארץ" לענינים ערביים מוסר, כי הודיו קהיר מנוע אמש מלשדר פרטים על הנאום. בכל כי החדשות ההדיות, כולל האהרונות, היה הציע, ציין רדיו קהיר רק כי באותה נגע בנאומו בסלחה נושאים: המצב המדיני הכללי, היחסיה המצרי עם לוב ויחסי מצרים בריה"מ.

ספסקי החמיץ הזדמנות נוספת

המשחק ה־15 הופסק בעמדה עדיפה לפישר

מאת משה צ'רניאק

המשחק שנערך אמש בריקיאוויק בתחרות על אליפות העולם נפתח שוב בהגנה סיציליאנית, אלא שהפעם סטה פישר מן הנוסחה שגרמה להפסדו במשחק ה־11. הוא הקריב רגלי במסע ה־12 וזכה ליוזמה כתמורה ליריבו. אך נראה שלא ניצל את סיכוייו כראוי, והתקפתו נבלמה וספסקי השיג עמדה עדיפה. במסע ה־29 זכה ספסקי ברגלי נוסף, אך בכך איפשר לפישר התקפה חזקה מאוד.

כשהמשחק הופסק במסע ה־41, היו סיכוייו של פישר טובים יותר, על אף הגירעון בשני רגלים. המשחק ה־15 יימשך היום אחה"צ.

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

יהודים ברוסיה יענדו טלאי צהוב אם לא יורשו לעלות

פנייה לנשיא ניכסון לפעול בעניין ההיטל הסובייטי על מדענים הרוצים לעלות

ניו־יורק, 17 (סט"א ויו.פי.). יהודי קייב יענדו טלאי צהוב אם לא יורשו להגר מבריה"מ משום שאין בידם הכסף הדרוש לתשלום עבור אשרות היציאה, — מסרה בשיחה טלפונית עם ניו־יורק פעילה יהודיה בבריה"מ שביקשה לא לפרסם את שמה.

האשה אמרה, כי איש לא יוכל עתה לעזוב את בריה"מ, הואיל ו־אין בידי היהודים סכומי כסף כאלה.

הסנאטור ג'ורג' מקגאברן, מועמד הדמוקראטים לבחירות לנשיאות, קרא היום לבריה"מ להתיר לפרופ־סור בנימין לביץ' לעלות לישראל ולהפסיק את „הטיפול בעדר הכצ־פוף" בבנו, יבגני לביץ'. בהודעה מביע הסנאטור דאגה מן הידיעות שהסובייטים קבעו תשלומים גבוהים מאוד לאקדמאים יהודים הרוצים ל־עלות לארץ.

יו"ר הוועד הלאומי למען יהודי בריה"מ מר ריצ'ארד מאס, הופיע היום בפני ועדת המצע של המפלגה הרפובליקאית וגינה את ההיטלים החדשים שהוטלו על מבקשי אשרות יציאה. שני חברי קונגרס, אדווין פורסית ולורנס קולין, פנו היום ל־נשיא ניכסון בבקשה שיבדוק את הידיעות על ההיטלים החדשים.

ועדת שליחי הקהילות של יהודי בריטניה הגיש מחאה פומבית נגד החלטת בריה"מ להטיל כופר על אקדמאים המבקשים לעלות לישראל.

הציר פודל מציע לשלם מיליון דולר לסובייטים

וואשינגטון, 17 (עסט"א). ציר ביה"נ ברטראם פודל, דמוקרט מ־ניו־יורק, הציע היום „למסור לידי השגריר הסובייטי, אנטולי דוברי־נין, תוך 72 שעות, מיליון דולר, ככופר עבור היהודים הסובייטיים הנתונים עתה במאסר בבריה"מ, או המוטרדים שם, וזאת בהתאם למחי־רון שנקבע לא מכבר ע"י הסובייטים".

„אנו מוכנים לעשות מסחר — אמר — בדברו לפני בניין השגרירות הסובייטית בוואשינגטון, לאחר ש־הוא ו־4 צירי קונגרס אחרים ביקשו רשות להיפגש עם דוברינין, אך בקשתם נדחתה.

הצירים ביקשו להציע את הכסף לשגריר, יחד עם הגשת מכתב ה־מוחה ביקורת על יחס הסובייטים ליהודים.

הציר פודל הוסיף: אנו נגייס כל סכומים נוספים שיהיו דרושים כדי לחלץ מבריה"מ את אותם היהודים הרוצים להגר כשם.

צפייה גם פעילות דיפלומטית נגד הכופר

סופרו המדיני של „הארץ" כותב: בישראל נערכו בימים האחרונים הת־ייעצויות בקשר לידיעות על הטלת הכופר ברוסיה. בניחוש, כי ישראל תבקש את ידותיה הטובים של הו־לנד — המייצגת את האינטרסים שלה במוסקבה — לבירור מפורט של ה־ידיעה ועל הסיבות שגרמו להחרפה בעמדה הסובייטית בשאלת הגירה ה־יהודית.

בימים הקרובים יופעלו גם הצי־רים הישראליים במקומות שונים. נראה, כי ישראל הפנה את תשומת־לבן של מדינות שונות ושל ארה"ב לעניין זה. לישראל ברור, כי הידיעה על הטלת הכופר נכונה.

ישראל הבקש עתה [illegible] של [illegible] על כל [illegible] הכופר".

תקציב הביטחון יצומצם כנראה ב־200 מיליון ל"י

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

בדיונים ראשונים שנערכו באחרונה במערכת הביטחון על תקציב הבי־טחון לשנה הבאה, מתגבשת הצעה לדרוש בשנה הבאה תקציב של 6.5 מיליארד ל"י. לעומת זאת טוענים במשרד האוצר, כי בהתאם לתחזיות יהיה צורך להקטין את תקציב הבי־טחון בשנה הבאה במיליארד ל"י לעומת התקציב השנה.

תקציב הביטחון השנה הועמד, כ־זכור, באורח פורמלי על 5.3 מיל־יארד ל"י, אך באורח מעשי הגיעו ההוצאות ל־6.7 מיליארד ל"י. ב־שבועות האחרונים החלו הדיונים ב־צה"ל ובמשרד הביטחון על התקציב של השנה הבאה. כאמור, מסתמנת נכונות לצמצם את התקציב ל־200 מיליון ל"י ולהעמידו על 6.5 מיל־יארד ל"י. משרד האוצר רמז בחוי־לופי מכתבים, כי לא יסתפק בכך ויתבע צימצומים גדולים יותר (ראה בעמ' 12 מאמרו של זאב שיף על „הפינוי הרוסי ותקציב הביטחון").

גישוש אמריקאי

(סוף מעמוד 1)

כאן שד"ר יארינג ימלא תפקיד בעל משמעות בעתיד. ד"ר ואלדהיים אינו בלהב ביותר לשליחות יארינג ומ־עוניין כנראה בעצמו להיות שותף פעיל יותר בדיפלומטיה המזרח־תי־כונית.

ד"ר יארינג אינו שבע רצון מישראל

ד"ר יארינג ישוב לקראת מושב העצרת ויגיש דו"ח על שליחותו. אין דעתו נוחה מישראל ואין הוא מגלה כל נכונות לחזור בו מתזכירו מפברואר 1971 בו נשאלה ישראל אם נכונה היא להתחייב מראש לנסיגה.

על ישראל לקבוע עובדות

כמה משקיפים סבורים, כי ל־אור מצבו של המאבק הדיפ־לומטי והעדר כל לחץ אמרי־קאי עד לבחירות, צריכה יש־ראל לנצל ימי המתנה אלה כדי ליצור עובדות נוספות, כגון סיפוח חלקים מן השט־חים המוחזקים נחוצים להג־נתה, ולהעמיד את העצרת ו־את הממשלה הבאה בארה"ב בפני עובדות מוגמרות.

המשקיפים אומרים, כי דווקה שוו העת שישראל הכריזה בתוקף על ה־צורך להחזיק ברמת־הגולן, ברכסי הגולן ובראצועת עזה ואולי גם להבי־ליס את תוכנית אלון ורעיונות ל־אוטונומיה פלסטינית ולקשרים עם ירדן. לכשיסתיימו הבחירות לבית־הלבן בנובמבר יכולה ישראל לצפות לחידוש בדיוניה במקל הגזר הישנה.

„ דיפלומטים שבאו לניו־יורק מהוע־דה הארצות הלא־מזדהות בגואנה, סבורים, כי ההחלטה האנטי־ישרא־לית הבוטה בועידה זו שהתקבלה שם, לכבודה כה יגבו ארצות ערב לעשות בעצרת, ובבמאה את הכפייה הצפויה לפני ישראל בעצרה, שבה מיכן רוב ה־כללות להצביע בעד החלטות חד־צדדיות. 60 במליהיה שיצביעו ברוח זו יהיו כח רב־השפעה בוועידה של הגוש הנפרד הזה.

כזכור, קוראת ההחלטה בגיור־ג'טאון לנסיגה ישראלית מלאה ומוח־לטת בין הכוחות ומביעה הכרה בל־את בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני ובהכרה לשוב לאדמתו.

בהתחשב בעבודה בעצרת הכוונת כלפי ישראל. סבורים משקיפים פרו־ישראליים כאן, שישראל תעשה אם ההיה מוכנה אפילו לשקול את ריכוך הנגאה לכיסויה קירבה על המדר בי־בים בסאן.

אתונה, 17 (ע"ג). לבעבה אנשי הצוות של ספינת הדייג הסובייטית „ויצרהי", שביקשו במאיה הצבירה כלים פוליטי ביוון, הועברו לבהגה פליטים מורהיה כאתונה. שם הם נחקרים. בין הצבעה היו ליטאים ואוקראינים אחרים.

הנהלת המערך דנה בחילוקי הדעות עם מפ"ם

מאת דן בכהן, סופר „הארץ"

הנהלת המערך דנה אמש — בישי־בה מבושכת בת 4 שעות — בחילוקי דעות שנתגלו בין מפלגת־העבודה למפ"ם בפרשיות עקורי בירעם ואיק־רית ופיתחת רפיח. אם כי סדר־היום נקבע בסעיף סתמי על העמקת שיתוף הפעולה במערך והישיבה זו־מנה לפני מספר שבועות — בסיום המשבר בהצעת חוק האנתר — הת־רכז הדיון בנקודות המחלוקת האק־טואליות וזאת בעיקר לפי דרישת מפ"ם שהדרשה דיון בפרשיות ביר־עם, איקרית ופיתחת רפיח.

ראש הממשלה האשימה את מפ"ם בהפרות פורמליות של כללי השות־פות. לאחר שמתקבלות החלטות ב־מוסדות מוסמכים, אי־אפשר לגלגל את העניינים כאילו לא הוחלט כלום. — אמרה. גב' מאיר מתחה ביקורת על מפ"ם שהמשיכה בפעולות בענייני בירעם, איקרית ופיתחת רפיח, לאחר שנתקבלו החלטות הממשלה בשאלות אלה.

בתשובה לראש הממשלה אמר מנ־היג מפ"ם, ח"כ מאיר יערי, כי אם מפלגת־העבודה רוצה להעמיק את השותפות במערך, יש לשתף את מפ"ם בהכרעות מוקדמות, ולא ל־העמידה בפני רוב גדול בממשלה או במוסדות ממלכתיים אחרים.

הישיבה לא הביאה לקירוב בעמ־דות שנויות במחלוקת בין עבודה למפ"ם, אך הורגש רצון של כל ה־משתתפים שלא להביא לפיצוץ. ב־סיום הודיע מזכ"ל העבודה ח"כ אהרון ידלין, כי ההנהלה תזומן ב־עתיד באורח סדיר לדיונים מוקדמים בנושאים חשובים.

שר ההגנה לשעבר של מא־רוקו, גנראל מוחמד אופקיר, נושק את ידי האמן השני, מלך מארוקו.
(צילום רדיו של אי.פי.)

בסיום השלב המוקדם בטורניר אוגוסבורג בכדורסל:

ישראל — שווייץ 60:96

נבחרתנו תתמודד עתה על המקומות 8—5

מאת אברהם הכהן, מיוחד ל„הארץ"

אוגסבורג, 17 (טלפונית). נבחרת הכדורסל של ישראל סיימה היום את השלב הראשון של הופעתה בטורניר הקדם־אולימפי בכדורסל, בניצחון קל על נבחרת שווייץ התלושה — 60:96 לאחר 29:49 במחצית. הנבחרת ה־ישראלית תפסה את המקום השלישי בבית ב' ותתמודד בשלב הגמר של הטורניר על המקומות 8—5.

ישראל, ששיחקה בלי מרזל, ש־נפגע במשחק אתמול נגד האנגלים, פתחה עם ברודי, קרן, אייזנר, אבי־שר ותנימרק. השחקנים נמוכי הקו־מה ניסו לשחק בשיטת השמירה ה־אזורית הצפופה, אך בקליעות מטווח רחוק, בעיקר של ברודי וקרן וכן ניצול יעיל של שחקנינו הגבוהים מתחת לסלים, הצליחה הנבחרת ה־ישראלית להוליך בדקה השביעית ביתרון של 17—5. בדקה ה־11 גדל ההפרש ל־9:25 לזכות ישראל. בהמ־שך הלך היתרון וגדל עד ל־29:49 במחצית.

במחצית השנייה של המשחק, כאשר היתרון הישראלי היה ברור, איפשר המאמן להרכב השני לצאת לנוח, כדי לנוח לקראת המשחקים הקשים שמצפים לנו ביום ו' (היום) נגד קנדה או יוון ובשבת נגד שוודיה. עובדה זו לא מנעה מנבחרת ישראל להגדיל את הפער עד לסיום, בו ניצחנו בהפרש של 36 נקודות.

לישראל קלעו: אייזנר — 21, ברודי — 16, אבישר — 16, ינאי — 12, לוזה — 8, טורנשיין — 8, קרן פרידמן־תנימרק — 4 כל אחד, טייכ־נר — 2, שורץ — 1.

הפתעה נפלה היום בבית הישראלי כאשר צפון־קוריאה הצליחה לנצח על חודה של נקודה את נבחרת בולגריה — 86:87.

אנשי משמר־הגבול מקבלים בחשש העברתם לתל־אביב

יותר ממאה שוטרים עוברים קורס הסבה ✶ יחלו בפעילות לחימה בפשיעה לאחר ראש־השנה

מאת אבי ולנטין, סופר „הארץ" לענייני משטרה

בחששות לא־מבוטלים קיבלו אנשי משמר־הגבול את עובדת העברתם מרצועת עזה לתיגבור המשטרה במחוז תל־אביב.

פלוגת משמר־הגבול — שבה יותר ממאה שוטרים — נמצאת עתה ב־ביה"ס לשוטרים בשפרעם ועוברת השתלמות של 3 שבועות לקראת עבודתה בת"א.

אחדים מן השוטרים, אנשי חובה וקבע, אמרו לי, כי הם חוששים מפני התפקיד בת"א, כיוון שבעזה, כאשר נתקלו במחבלים, היה עליהם ללחוץ על ההדק, לדייק ולפגוע, אך בת"א תהיה העבודה שונה. „כאשר הרגנו מחבל בעזה, היו הכל מרוצים מצילותנו. כי יודע מה יקרה בת"א אם תהיה לנו היתקלות עם פושעים וניאלץ ללחוץ על ההדק," — אמר אחד מאנשי משמר־הגבול.

אחד ממפקדי הפלוגה אמר לי: „אישית אני מעדיף להיות מוצב בעזה. הציעו לי בעבר לעבור מספר פעמים למקומות שקטים יותר, אך לדעתי גם שאר השוטרים בפלוגה, מעדיפים את המתח והפעילות של רצועת עזה מאשר העסוקה בת"א. בעזה היה עניין רב בעבודה ואני מקווה שגם בת"א נדע למצוא סיפוק ועניין בעבודתנו, אם כי היא תישא אופי שונה לחלוטין".

המפקד חושש מפני הביקורת לה יהיו חשופים אנשיו בעת פעולתם בת"א. הוא מעלה חשש גם לגבי הרגשת אנשיו בני המיעוטים שיאל־צו, בתוקף תפקידם, לעצור חשודים. אולם, המפקד בוטח, כי צוות הפיקוד של הפלוגה יידע לתת את התשובות המתאימות לבעייה זו ברגע שתת־עורר בשטח.

השבוע למדו צוות ראשון של קצי־ני הפלוגה את הבעיות של משטרת מחוז ת"א. צוות שני יעבור השתל־מות כזו בשבוע הבא. מסקנות ראשונות מלמידה זאת יוסקו כבר בימים הקרובים, לקראת הפעלת משמר־הגבול בת"א.

אנשי הפלוגה עדיין לא יודעים בבירור כיצד יפעלו. אולם ידוע, כי חלק מאנשיהם יצרפו לסיורים מ־מונעים של אנשי המחוז המרכזי של משטרת המחוז. הם יסיירו ברגל ברחובות וישמרו על הסדר הציבורי גם בבתי קולנוע. הם יעשו זאת בבגדים כשלראשם הכומתה הירוקה או בבגדים אזרחיים, לפי הצורך.

ההפעלה הפעלה תהיה לאחר ראש השנה — מועד בו יסתיים קורס ההסבה.

ביום ב' למצרים

קהיר, 17 (יופ"ע). ד"ר האנס גיאורג שטלצר, השגריר המערב־גרמני הראשון למצרים מאז 1965 יחל במילוי תפקידו בקהיר ביום ב' — על כך מסר היום העתון „אל־אהראם".

חידוש קשרי בון־קהיר יסייע ל־קידום הקשרים בין מצרים והשוק המשותף — אמר ד"ר וולטר יסר, ראש נציגות המערב גרמני בקהיר.

הפצצות־שיא אמריקאיות מעל לצפון וייטנאם

קיסינג'ר נפגש עם נשיא דרום וייטנאם

סייגון, 17 (יופ"ע, ע"צ). מטו־סים אמריקאים ערכו ביממה ה־אחרונה 379 פשיטות אוויריות מעל צפון וייטנאם ובכך עברו בערך ב־10 אחוזים את השיא ה־קודם במימדי ההפצצות, שהושג ב־13 ביולי השנה.

בין מטרות ההפצצות היתה גם תחנת המכים הגדולה דרומית מהאנוי, שהיא מרכז העצבים של הפיקוח על מכוני המים. רבות מן הפצצות היו מונחות וגרמו נזקים כבדים.

יועץ הנשיא ניכסון, ד"ר הנרי קיסינג'ר, נפגש היום עם נשיא דרום וייטנאם, נגוין ואן־תייה.

מר קיסינג'ר עומד לצאת ביום ו' (היום) לטוקיו. אמש נפגש בביתו של השגריר באנקר, עם מפקד הכו־חות האמריקאיים בדרום וייטנאם, גנרל פרדריק וויאנד, ועם מפקד חיל האוויר הי"ז, גנרל גוו חנב.

הקיפאון בשיחות פאריס נמשך גם לאחר הישיבה ה־155 שנערכה היום. נציג צפון וייטנאם אמר בצאתו מן הפגישה, כי הנציג האמריקאי הצלה אפשרות של הפסקה חדשה בשיחות.

אכזבה מן הטיפול בתביעות ישראל לקבלת חובה מאוגנדה

מאת דן מרגלית, סופר „הארץ"

ישראל נחלה עד כה אכזבה מטיפול הבנק העולמי ושל גור־מים בינלאומיים אחרים, בפניי־תה אליהם לסייע לה לקבל מ־אוגנדה את החובות שמגיעים לחברות ישראליות.

עד כה לא נענה הבנק העולמי לפנייה הישראלית. הפנייה הועב־רה לידי הנהלת הבנק בוושינגטון, אך בירושלים התברר, שהטיפול בעניין זה נמשך וכי הוא מצריך זמן רב.

בינתיים קיוו גורמים ממשלתיים, כי יפנה בינתיים לשכנע את הבנק העולמי להפעיל לחץ על הגנרל אי־די אמין, שיעמוד בהתחייבויותיו.

העניינים הישראליים באוגנדה מיו־צגים ע"י איטליה.

בירושלים ניתחו אתמול ההאשמות החדשות של הגנרל אמין, המאיים על שכנתו רואנדה. לסופר „הארץ" נודע, כי בארץ זו נמצאים שני רופאים ושני מדריכי נהג"ע ישרא־ליים בלבד, וכל דיבורי אמין על תחידה ישראלית ותהתיו מראונדה, אינם אלא תואנה להחריף את יחסיו עם שכנתו.

ישראל צוה לשובתה, כי אמין עסוק בלבוי מתיחות, ווזכרת, כי בעשתו אף ביקש סידע של אנשי־צבא ישראליים כדי להתקיף את שכ־נתיה.

מצוד באיטליה

(סוף מעמוד 1)

אירופה. סגן הקונסול של בריטניה ברומא אמר היום, כי הוא מקווה ש־יורשה לבקר אצל העצורות.

שתי האנגליות נחקרו היום גם ע"י תובעת איטלקיה, האשה הרא־שונה בתולדות המשפט באיטליה ש־הוטל עליה לערוך חקירה מפספית.

הנהלת נבל־התעופה של רומא הת־כנסה היום להתייעצויות על סדרי בטיחות כדי למנוע מעשי חבלה נו־ספים. סוכם, כי ימשכו הסדרים הקיימים לפיהן אחראית המשטרה לפיקוח כללי בנמל־התעופה ובמסד־סיס האילו חברות־תעופה אחראיות לבדיקת הנוסעים. המשטרה הצבי־עה על העובדה שהתפוצצות נבל־בה בין היתר ע"י ציוד שדיין כיו־חד המותקן במטוסי אל־על בוטיסגרה האמצעים נגד נסיונות חבלה.

מצאו בדירתם חומרי־חבלה

(אי.פי.). הערב הודיעה משטרת רומא, כי מצאה חומרי־חבלה וציוד שהשתמשו בו הצעירים הערביים. ב־חיפוש שנערך בדירתם בפרבר של רומא. נודע, כי השניים עזבו את רומא ביום ד' בערב מייד לאחר ש־נודע, כי המטוס הישראלי לא הת־פוצץ.

המשטרה זיהתה את 2 האנגליות — רות וטרץ בניוקאסל והשנייה אודרי וולסין מהעיר מידלסבורו, שהיתן בנות 18, סטודנטיות. הן שהודרו אחה"צ לאחר חקירתן ו־הועברו לבית־מלון בלווית משמר. אולם, הן קיבלו הוראה לא לעזוב את רומא. המשטרה ביקשה מה־קונסוליה לבדוק אם קיימו ה־יחסים כלשהם עם אירגונים ערביים באנגליה.

בתגובתה ובזותה של אחד המחבלים

(ע"צ). משטרת איטליה הצליחה לזהות את אחד משני הערבים האח־ראים לפיצוץ באל־על. כתברר, כי השניים עזבו את דירתם בחיפזון. הם הפסיקו את סעודת הערב שלהם לאחר המנה הראשונה. כל תחנות הגבול האיטלקיות הועמדו במצב הכן ואנשיהן נצטוו לתפוש את שני ה־ערבים.

אחד הערבים זוהה כאחמד זייד בן 24, הנושא דרכון תוניס. כשמרת רו־מא ביקשה מיגוסלאויה לחפש אח־ריו. הואיל ונודע שנסע כמה פעמים כאיסלה ליוגוסלאוויה מאז הגיע ל־רומא באפריל. שתי הנערות סיפרו שהערבים קנו להן כרטיסי טיסה ל־ת"א והבטיחו להן להיפגש בישראל ביום ה'.

המשטרה מסרה, כי הפצצה במטוס היתה במשקל 150 גראם וחומ־רה מאבקה שחורה, תערובת של ס.ב.ט. ואמונים ניטראט.

התחזק מעמדו של הדולר

לונדון, 17 (יופ"ע). שער החליפין של הדולר הגיע היום בבורסה ב־פרנקפורט לרמתו הגבוהה ביותר ב־3 החודשים האחרונים ובבוס התחזק בבריטניה מכבר הדולר, זו לראשונה מאז יוני, בעל לשער החליפין ה־רשמי שלו.

בפאריז של הדולר התחזק בצירה ניכרת גם לשערה הפרנק השווייצ־רי, אולם בפאריס נרשמה רק עליה קטנה בשער החליפין של ה־דולר לשער הפרנק הצרפתי.

אנשי בורסה בערב־גרמניים אמרו, כי התחזקות הדולר נובעת מהודעת משרד האוצר האמריקאי בדבר צימ־צום ציבור בגרעון באזן התשלומים של ארה"ב ברבע השני של השנה.

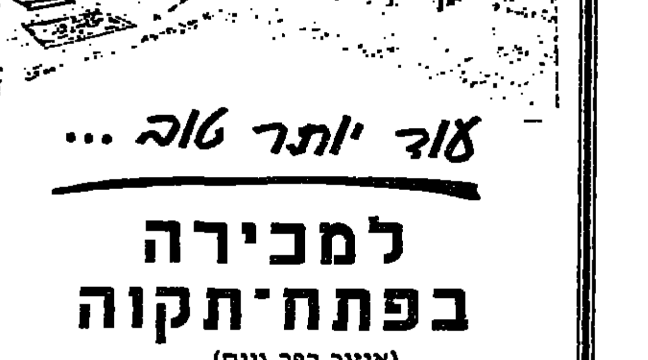

עוד יותר טוב...

למכירה בפתח־תקווה

(איזור כפר גנים)

דירות פאר

5—4—3 חדרים

ברחוב הרב ראובן כץ 8
ברחוב הרב ראובן כץ 13
ברחוב לוחמי הגיטאות 10
ברחוב טרומפלדור 55 — נמכר

✶ בניינים מעוטי דירות ✶ מגרשי חניה
✶ סביבה שקטה ✶ אנטנה מרכזית לטלוויזיה
✶ מעלית אוטומטית לשבת ✶ מגרשי משחקים לילדים
✶ בניה מעולה ✶ בריכת שחיה לילדים
✶ הסקה וחימום מים מרכזי

הצגה עוד יותר טובה

של

„מראות נוף"

חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

רח' חובבי ציון 7, טל. 03-907182, פתח־תקווה

מנוע סילוני בעל העוצמה החזקה בעולם

מאת מאיר כהן

חברת פרט אנד ויטני פיתחה מנוע סילוני בעל עוצמה של 62,000 ליברות, שככל הידוע זהו המנוע החזק ביותר בעולם.

המנוע הוא מ־סדרת המנועים מ־סוג ג'יי.טי. 9 די המותקנים במטו־סי הג'מבו לנוסעים. אחד הדגמים המוקדמים של מנוע זה מותקן ב־ג'מבו מדגם 747 ב', המופעל בין היתר ע"י אל־על.

המנוע יופעל בדור החדש של מטוסי נוסעים המתוכננים עתה ו־יעניק להם טווח וכושר נשיאה משופרים.

ביירות: צה"ל לקח בשבי דייגים לבנוניים

ביירות, 17 (אי.פי.). ספינות־קרב ישראליות לקחו היום בשבי 9 דיי־גים לבנוניים סמוך לראש־הניקרה ואילצו אותם באיום בנשק לצאת מתחום המים הלבנוניים לתחום יש־ראל, — מסרה היום משטרת ביירות.

וממשלה הלבנונית תפנה כנראה ל־צלב־האדום כדי לדרוש את שיח־רורם המיידי של הדייגים.

מפקדת המחבלים בלבנון הודיעה היום, כי מחבלים פגעו באש נ.מ. על שני מטוסי פאנטום ישראליים שניסו להפציץ הבוקר עמדות כהב־לים בדרום־לבנון.

אמצעי ביטחון בלעדיים

משטרה סגרו על המטוס מכל עב־ריו הנוסעים שרוכזו הרחק מבנין הוטסו לבניין נמל־התעופה פיומ־צ'ינו.

בין נוסעי המטוס, בהם קבוצה של בלוניים איטלקיים, היה גם מר אפ־רים אידלמן מארה"ב, אשר זו לו התקרית האווירית השנייה. באוגוסט 1969 ביבה עם נוסעים כטוס טיא, אי. שנחטף לדמשק בדרכו מרומא ללוד. שלושה. כאשר הודהה ההת־פוצצות במטוס אל־על, אמר: בשנית אני טס ללא נצליים (לקראת נהי־חת חירום נדרשים נוסעים לחלוץ נעליהם).

בדיקת הזוהרות — 13 שעות

הגב' דליה יצחקי סיפרה, בי כ־רומא נדרשו הנוסעים לזהות את חפ־ציהם ואח"כ נקראו אחד אחד לבדי־קה מדוקדקת של המזוודות שדרקנו ללא יוצא מן הכלל. בדיקת המזוו־דות נמשכה 13 שעות רצופות. עוד סיפרה, כי בשלבים ראשונים של החקירה רווחה שמועה כאילו נורת טלוויזיה בתא הנוסעים, מתחת לאחד המושבים, התפוצצה וגרמה לתקרית. אח"כ התגבשה המסקנה, כי חומר־נפץ הוא שגרם להתפוצצות ומשקלו היה כ־200 גרם.

ב־12.30 נשלח מישראל מטוס בו־אינג 720 שהוטס ע"י הקברניט ל. א־סטרמן, כדי לאסוף את הנוסעים והצוות. אולם, ברומא הודיע הקבר־ניט פוקס, כי ברצונו להטיס חזרה את הנוסעים. כאן התגלע סיכסוך בינו לבין חבר ועד הדיילים אשר הודיע, כי הדיילות והדיילים כהטי־סה המקודית לא יעבדו בטיסה ה־חוזרת, משום שהם בהפקיד למעלה מ־15 שעות. דין ודברים התפתח בין הקברניט לבין נציג ועד הדיילים ו־בהתערבות הקברניט איסטרמן, סו־כם, כי הקברניט פוקס יטיס אישית את המטוס חזרה, אך הדיילים הה־דיילות ישובו כנוסעים רגילים.

נוסעי המטוס שבו אתמול ללוד בשתי טיסות לפנה"צ, האחת בטיסה המיוחדת השנייה במטוס אל־על ב־דרכו לישראל מניו־יורק הנוחתת בב־יוחד ברומא.

המטוס שנפגע הוטס אתמול ע"י הקברניט איסטרמן ללוד, וכפי שנמ־סר באל־על יוכנס עוד היום ל־יי הטיסות הרגיל. לא נראו סימנים חיצוניים לפגיעה במטוס, אולם ב־בדיקת תא המיטען נתגלה הנזק ש־נגרם מההתפוצצות (ראה תמונה ב־עמ' 1). מחיצה נקובה, פיח, הר־בהקרת הא המיטען שבהחזה את רי־צפת תא הנוסעים.

המשטר והתעופה בלוד שברו, כי מא האסון האווירי בו נצאי כוחב ביר־בטוס סוויס־איר ב־1970 בהתפוצצות חומר־נפץ שהופעל ע"י מנגנון ברו־מטרי, התקינה אל־על דפנות מיוחדות בתאי המיטען של מטוסיה כדי ל־מנוע עד מינימום את פגיעת גלי פיצוץ אפשריים. הבשר נקיטת אמצ־עי בטחון אלה נמנעה ההידרדרות במטוס.

אחד הנוסעים טען בשובו אתמול ללוד, כי מסכת הנאהי שלו לא פעלה כתיקונה. בתגובה על כך נמסר מאל־על, כי ייתכן שמתוך התרגשות לא ידע האיש כיצד להשתמש בה, אולם כעל לכל ספק הוא שמסכת החמצן פעלה כתיקונה.

(סוף מעמוד 1)

התגוררו, השיבו, כי הכירו שני צעי־רים איראנים, התיידדו אתם וגרו עמם שבועיים בדירתם ברומא. שתי הצעירות סיפרו, כי האיראנים הציעו להן נסיעה ל־ישראל על חשבונם. הן שמחו לקבל את ההצעה, כי לא היה להן כסף לנסיעה כזו והן השתוקקו לראות את ירושלים. הצעירות סיפרו עוד, כי האיראנים שנפרדו מהן ב־שדה־התעופה ברומא הבטיחו להן להצטרף אליהן כעבור מספר ימים בישראל וב־נתיים הציע להן לקחת צמן במתנה פטיפון. הם ביקשו ש־הצעירות יצהירו, כי המכשיר שייך להן, כחשש, כביכול, כי ישלמו עליו מכס כפול. הניכוק של האיראנים שיכבע את השתיים ואמנם כאשר נשאלו לפני עלותן למטוס, כמקובל, האם מישהו מסר להם חבילה כלשהי, השיבו בשלילה".

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

בתום השיחה פנה בר חסדי לשיל־טונות הביטחון האיטלקיים ומסר ל־הם את הידוע לו. לאחר זמן קצר נק־ראו שתי הצעירות לחקירה שבמהל־כה התברר, כי הפטיפון שהיה בר־שותם הוא שגרם להתפוצצות. מס־קנה זו חוזקה כאשר נערכה בדיקה בתא המיטען של המטוס ואושרה גם בידיעות נוספות ממקורות שילטונות הביטחון האיטלקיים ברומא. ע"פ מספר הטלפון שנמסר ע"י הצעירות, התקשרו אנשי ביטחון איטלקיים ל־דירה, אך לא היתה תשובה.

הרצפה במעבר שקעה

מסיפורי הנוסעים, אנשי הצוות ו־דיווחים אחרים שהגיעו מאיטליה, מצטייר השיחזור הבא של התקרית מרגע המראת המטוס מרומא ועד נחיתת החירום שלו כעבור כ־20 דקות: הדיילות, דקות אחדות לאחר ההמראה, הדגימו באורח שיגרתי שימוש במסכות חמצן. לפתע נשמעה התפוצצות, עשן התאבך בירכתי ה־מטוס. בשורה 22, בחלקו האחורי של המטוס, שקעה הרצפה במעבר, היושבים בסמוך למקום ניכון, מהם אחד הנוסעים ששערו נשרף ונוספת שניכוותה ברגלה. הדיילת רחל סידי מספרת כפי נוסעים, כי נראתה גם להבה עולה כתא המיטען. כסכות החמצן נשמטו כמקובל במקרי הי־רום. הלק מהנוסעים סבר, כי יש בכך המשך של ההדגמה. קולו של קבר־ניט המטוס יהודה פוקס הבהיר, כי אמנם מדובר במקרה חריג ומכינים את המטוס לנחיתת חירום. בשובו ללוד סיפר הקברניט, כי הנוסעים התנהגו כאילו הורגלו כבר למקרי חירום, שכן שמרו על קור־רוח ו־מילאו בקפדנות אחר הוראות הצוות.

הגב' דליה יצחקי, כנוסעות ה־מטוס, סיפרה, כי תוך 10 דקות מ־הכבע ההתפוצצות נחת המטוס ב־שלום עם 140 נוסעיו ברומא, שם בוצע פינוי מהיר של הנוסעים ב־אבמצעות מגלשות פלסטיק מתנפחות דינך שתי הדלתות ובני פתחי החי־רום. הלק מהצוות נשאר במטוס אח־רון לוודא, כי כולם יצאו, אחרים ה־איצו בנוסעים על הקרקע להתרחק במהירות מהמטוס, בחשש שמטען בו ציוד הומר־נפץ העלול להתפוצץ. מכוניות כיבוי, אמבולנסים וניידות

שלטתי שליטה מלאה במטוס

(הסוף מעמ' 1)

ש: דיווחים ראשונים מסרו על התפוצצות נורת טלוויזיה, האם היה הג־יוני לקבל גירסה זו?

ת: אני מבין, כי למסקנה זו הובילו מימצאים ראשונים של ה־חוקרים האיטלקיים.

ש: כמה זמן לאחר הנחיתה הקמת קשר עם אל־על בלוד לדיווח על ההתפוצצות, עוצמתה והפרטים האח־רים?

ת: הקשר היה מהיר מאוד, כ־15 דקות לאחר הנחיתה מסרתי ללוד בשפה מקצועית את הידוע לי (מהנ־הלת אל־על בלוד נמסרה הגירסה על ניפוץ נורת טלוויזיה עוד כשלוש שעות לאחר נחיתת המטוס ברומא — י.ו.).

ש: כלום אחר דיווח שלך על ה־התפוצצות היה הגיוני להוסיף ולדבוק בגירסה שנורת טלוויזיה התפוצצה?

ת: זה לא הוגן לשאול אותי שא־לות בהתחום בהם אני בור ועם הארץ. לא הוגן לעשות לי בחינה בהגיון בדברים שאינני בהכונא. אין לי קרי־טריונים בנושאים של נזק ופיצוץ ואיך לקשור סוג של נזק בסוג של מפעיל הנזק.

ש: הוכל להגדיר את הנזק? האם באמת נבקע הור בנטוס?

ת: אינני מוכחה לבדיקת נזק, כי בפס מסחר הוא אינו נראה חמור. איני יכול לבשור נתונים בהדייקים.

ש: האם אתה שבע רצון מפעולה הסילטונות בנמל־התעופה פיומיצ'ינו?

ת: כללית היה שיתוף פעולה, אם כי הם יותר אטיים כאותנו, אנחנו בעלי יוזמה, תושיה ומהירות פעולה. האיטלקים הרשימו לנו שירותים טו־בים, אך אני יכול לומר שמבחינה אדמיניסטרטיבית בכל הקשור לאחר בעצה, הם מיהרו. זה עניין של בנ־טליות.

ש: האם פינוי המטוס התנהל כ־סדרו?

ת: אני בשתגע מהצוות. הם הת־נהגו כטיסים אל־ירקים, כל אחד רצה להוציא שהוא בסדר. הם שלטו ב־מצב. בבכשיר הקשר הרגעתי את הנוסעים עד כדי כך שהם החוויד להסתובב במטוס ולחפש את הפציחה. נטישת המטוס היתה מהירה. ברגע הנחיתה ליוו את המטוס מכוניות כי־בוי מכשטרה ואמבולנסים. כולם יצאו הנוסעים דרך מגלשות חירום, אחר כך חלק מהצוות, אני ועוד אחדים מהצוות נשארנו לוודא שכולם יצאו.

ש: האם הטסת את הנוסעים גם חזרה לישראל ואם כן, מדוע? שהרי מטוס כיוחד נשלח אחר־הצות "א־סוף את הנוסעים ואת הצוות?

ת: חשבתי שמבחינה מורל הנוס־עים עלי לסיים את המשימה.

ש: האם לא עברת על תקנות כי־סה בכך לאחר 15 שעות בתפקיד הוזרת לטוס?

ת: לא עברתי על התקנות. בין היגע בן נתהגו ברומא ועד שלקחתי את המטוס חזרה, חלפו 11 שעות. זמן דיו למנוחה. לצערי, ועד הדיי־לים אסר על הדיילים בטיסה המקור־יה לעבוד בטיסה חוזרה. גבדיקה בדיקה רפואית ברומא כמקובל לאחר כל תקרית המוגדרת כלייה כתאונה. נראה לי חשוב מאוד לשמור על ה־קשר עם הנוסעים.

ש: כמה שעות טיסה באמתחך?

ת: טסתי עד כה כ־8,000 שעות. אני עובד 10 שנים באל־על, נשוי, אב ל־3 ילדים. גם אחי יצחק פוקס הוא קברניט באל־על.

ש: האם אתה יכול להעריך את כמות חומר־הנפץ שהתפוצץ?

ת: בהנחה שזה אכמם היה חומר־נפץ, הכמות היתה כנראה קטנה ב־יותר.

(הסוף בעמ' 9, טור 9)

מוריס בז'אר — הקלסיקאי של אוואנגארד המחול

אנוש במחול

מאת ד"ר חיים גמזו

(באולם המאה העשרים — בפסטיבל הישראלי ה־12)

הערב היתה לנו אתה ההודרה ה־חזקה והמעשודות ביותר של אמנות המחול בת־זמננו. אפשר לקרוא ל־הפיתוח הכוריאוגרפיה של בז'אר בשם: „יהודי". ייחוד פעולה של המחוללים עם הכורה; כדעת הרעיד צה עם ביצוע [illegible] ב־„כנהה הכוריאוגרפיה" ע"פי מנהי־קה של י.ס. באך, בצורה שהמחול כלו, כיצורה יהיה במיתת, הוא הוצאה הרגשית של כל אחד מהרקד־נים ושל בז'אר אף הוא. באופן דיסקרטי, כבידו של עורך השדור על יהודי של כל אחד מבהתהפי כתב־העת, אך יחד עם זה יודע למגבש לאחדות עבה רוחו (של הפוךיבז'אר) ברהפה על פני ה־שטח והחדרה לעוככה והאנושי של הצירה, תוך כדי שכירה על כיכור ריוח יוצאת כן הכלל, תוך כדי דגילה במקטיפום של הירה ופרטי בלתי רגיל של צירוף־הבעות ואי־ריאציות של שילובי־פרקים זה בזה. הירות כזאה וניבוב גבייש כה של אלמנטים שונים, בהיה ובאבטיאיזה שבהם, בה כהרו הגדול, ובהם יהודו של בז'אר כמתוך הבכהול של יהוד. בפרק זה הנציגו בז'אר — ביוחד הרקדנים ומורם־פורכם — כלבד גם פרגאנד סיזן כאיש המוהיר בסיוע קבר בבלי־הקקה מיהודים במיגם שהיו כבו דגנים ופיסוק־בוסיקלי והיו הרימה רבה להצלחת המחול.

האגנט־גוגא — ה[illegible] דמות כופלאה, בשנהו בין כוקין קורקס ו„ג'יל" של הגבר ואוסו, הצוחק ומבחיק ההוסף את כעמקי רוחיו, הוגהו הצבוקה, הטראגיות של ההירב; מגלם אותו אמן בקורי המתבל את המחול בתבלילי רגשות ותנועות: כיונה ואן האקה. אך אלכלא הרקדן הבבריין אינואן כאנ־קו שבקדיבו בהתמדה בעירת ההרבה, בצורה כל אינפרובוצות דקיקה ודצות כאחד, לא היה מובלט גם ואן הקה. הרקדניה מאניה פורטינו וכן סיזון פארל הצטירו כל אחת את השתהפותה על היסוד הנפשי באלם של בז'אר. ב„פרחי הרועה" (5 פראגמנטים: כאה בודלייר) לגמרי קה של דביסי ולשירה הנפלאה (המוקלטה) של קולם הרצוג (כורי־אוגרפיה בלעדית של בז'אר) קרא הקריין הבלתי נראה (הבוקלט) את דברי השירה, כלה אחר כלה, בקריר את להשן הבוביל בבהירות ובאבטי־ייקטיביות־ביקורת את הרקוד־ הבבודד של המליב: מלים פלדיוח של בודלייר, אך גם זכות כבדולה כחול נהדר. של הלהקה ושל הרקד־נים הבודדים. הרקדניה שהוכנה הצפר כופיצה כבבתרה את הפיכה ה־כיהולת, אך הנשארת עם כל זו כבתבלת — כבה בהיים — לדמות ולבבאתה: דיוקן ובכי הבכ. ופולם הארוך האמיתי, על בירופ־ניגודיו, על התעלות הבאבים כ־חוסנות בתחתיה דוק של יגון כרהפה על פניהם; על בדידותם של היחי־דים, וההוגות גם יחד, „מלאך, היה שלום!" שוכעים אנו ביים שיריו של בודלייר, שמלאכים ושבכים, בניהם צבועים ויפים, דרו בהם ב־בחונא...

ואריאציה: „הו! האיש אמר לך אבא" — הא בבורה עולמית של מחול (כוריאוגרפיה של בז'אר) מלא אביב, נצורים, הובור והן בלי גבול. סוזאן פארל היא הבבצעת את ה„ביבאסורות" הבחוליות כ־בהרות של פניבים. בסובו על כל להן (כוסיקה של כוצארט) כחזה הרקדניה קידה מקסימה לסליד פילה הבלילה אותה על הפסגבר הן גב־הפה בגלי הבריכה הזכה של הבחול האביבי ופותחת אף היא בבחול... בצל, ליד הפסגבר שוהה אותי ל־רגעים בספר... „צפור האש" (כור־סיקה של איגור סטראווינסקי), כו־ריאוגרפיה של בז'אר כריקוד ה־קודם, מצביינים בו שני דקדים: הבלינוד הההרור (אין אנו יודעים את כבותיבר ניחור צלילים מכוי־ניהן: הראובן. הבלינדר היא הכל

דיין מציע לקהיר קו מפריד בסיני

(סוף מעמוד 1)

הטיל על הכוהן הזה כתנת למעו — נכונות להזהר בבדבר סיני — ללא כל קשר להפלה מאה' — כיקנה לבני הבדוים שבה בכהון ובליבה. הדרוש אחד בבאוגו היה בהרגשה על הצורך להקים ישוב קבע בכחכים, בעוד שבעבר דיבר מר דיין על ההחזקה או הצורך לנחת בכבכלה קבע.

כר דיין אבר, בין השאר: היה אנו כוכבים בה לשלום בסלבים. הפקרונות הצריכים להבחת אותנו בעניין זה הם: בטחון ישראל ואי־הודים המלכה. אם יהיה עלינו לבחור בין הבהגה יש־ים אלה ולא גם, בינתיים, ללא הזה כלום כולל. לבין היעדר כל התקדמות לקראת השדר והכנת הדוש בלוהבה, עלי־נו להעדיף התפדמה אפילו חלקית.

אין מנוש בעיהבות

לדברי אין כה סיבה לכך ש־ישראל הסכים לההזר לכבבה הקודם הבלא תעבוד על כביביים שיבטיחו לה תוספת בהתון בבבול הכבצר. „הפספהה לגבול הבכהון צפון בכדבר סיני. הבסיון להבהיב את בכהון ישראל על ערבות של הבבצבבות או מוצצת הבכהון, אין בו כבש. אר־צות הברית איבה רוצה לשאה ב־אחריות צבאית לעבירה על גבולות הכבכבים בין ערב אחרים, ושל בריה"מ ישראל איבה רוצה לכבוך. בפועל אף כבוים ודוהה עבשיו על ערבותה של בריה"מ לבבידת שביה ההפרדה להתהבבן כאחר ל־הפקיר את בבהוגה ביד כיסבה סובייטים".

כר דיין איבו מבלה אינפורטציה לגבי הכרבבים בהדה. לדבריו כה שכבדבים הציביב בבצבם כיוה, הוא אי־בסיה דבר. אי לכך עלינו לראות את הכביאוה בצינים מכבי־כהות. להיות כוכבים לבבב בו לא עלה בדיבנו בהקבה הקודה להבב"ג לא רק גבולות בשחות, בוכריב ומוסכבים בבהוה שלום, אלא אף הסבב־בבב, אב בבבבה הבבבים לא יתור כל בבבי ובבבבים אלה או אחריב יכולו לבוא להראהו.

בצכיון להוציא לפעול בהדרך בה אנו נוקשים זה 5 שנים, להיות אהם בהסוד של ההפרדה־ההדר: ל־בצר את קוהבו ולהבכל את הכבקבבו הצבאים, להתבלל בבבב־בבבב ב־עבר לגו הודוק ובבל לכל להבבד את צבבנו — להבביה בה"ל חוק.

„יהיה אבר יהיה ההבבבה הבבי־ביים, הבביב, הבבבבב — חזק־ביו או בכללים. האב ב' של הבבי ב־קובה זו, הוא בה"ל חזק. על צב־בהנו עלינו לשמור בכל מחבר ול־הבבית את עדיפותה בהבאביה ה־בבוהבים".

פיתוח כלוהו של צה"ל

על פיתוח כוחו של צה"ל הבבי־כיב בהרצה, אמר:

✶ בתחום הבבבבבים הבבבת ה־מטוסים, יגיעו השקעותינו בהבבבים הבבוגים עד אפריל 1973 ל־1,364 מיליארד ל"י. בתוך סכום זה נבל־קעו בשנה כ־770 מיליון ל"י, לבב־לה כ־50 אחוז. בבבוך הבבבבים בבבבבבו בבבב הבבאו בבבה הפסקה האש כ־474 מיליון ל"י. בבבסח זה ניבבו הבבים, בבבבבים, לבבר בהדי, בבבבי בבבה, בבבבות הבבבבב הבבבבבי של בבבבב לגו ההבבבה בבבבה, בבבוהה הבבבבה בבהוא הבבבב לבבב ה־בבבר.

✶ בביבא הבבר הבבבבי גדל הבבבר הבבבבבי באבל הבבבבה מ־הבבבה, כ־370 מיליון ל"י ב־1966, ל־1.8 מיליארד ל"י ב־1972.

✶ בבבבב אחר שלו עבד בבר ה־בבבון הוא הבבבבבבבבה. כאן א־בר בר דיין להאובבה, כי אבן ספ־קה ישראל בלהבבה אלבבבבבת ב־להבבבה בבבבב הבבבב... לא להבבב

דיבר נאבר על הכסכים הלבבים ש־על הבכבבים שלנו בבבלבבבה עשה הבבבבים, אבר. בעת שב־1967 הש־קבנו בבבבא" האלקטרוניקה" כ־60 מיליון ל"י, הרי ב־1972 אנו כשקי־עים כ־350 מיליון ל"י וב־5 הכנים באו הבלהבה, הבקענו יותר כ־1200 מיליון ל"י בתחום זה. גם ב־שנים הבאות יהיב נראה זה הבקעות כספיות ואהרוה ניכרות מאד.

✶ „בהחום הביבוי הוא הול ה־שריון. לדברי מר דיין הוכפל היל השריון שלנו לעומת 1967 והוא יו־סיף לגדול גם בשנים הקרובות. אצל מדינות ערב גדלו חילות השריון פי שניים והבי סאו בבלהבה. נוכח לכך הל שיפור איכותי בחיל ה־שריון הישראלי. כאן המלחמה הצ־או כבכד הבוהות כל הטנקים שהוג־דרו כבבלי איכות נבוכה. כיום 75 אחוז מבעיך השריון מבוסס על טנקים בבלי איכות טובה. טנק כבופר ב־1972 בהירו כפול מבהיר מבובע של טנק ב־1967, ועובד כיום של כ־800 אלף ל"י.

✶ גב בתחום היל האויר חלה הכפלה כבוה"ה לעומת 1967. אך היחס במטוסים בין הילות האויר של כדינות ערב (מצרים, סוריה, עיראק ולוב) לישראל הוא 1 לעומת 3.5, בעוד שבבלהבה ששת הימים היה לעומת 2.2. בשבכבה הגידול ה־כבותי בהיל האויר עכבר עכשיו אנו בשקיעים יותר כ־50 אחוז מ־תקציב הבבחון בחיל האויר ואהוז זה לא יקטן בעתיד. הדבר נובע מהתייקרות המטוסים. בעוד שמחיר מטוס מיראז' הוא כ־6 מיליון ל"י, הרי מחירו של הפנטום נע בין 12 מיליון ל"י ל־34 מיליון ל"י. מר דיין אבר, כי נסכה כאד אם יעבוד לרשות הבבחון הכסף הדרוש ל־התעצמות חיל האויר בהגבי הכטו־סים הנוספים.

זכו בפיס

בהגרלה כפעל הפיס בס' 33/72 שהתקיימה ביום 17.8.72 זכו הכרטי־סים הבאים:

בסך — 150,000 ל"י זכו המספרים: 161366; 488800.

בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 444960.

בסך — 12,500 ל"י זכו המספרים: 177217; 547278.

בסך — 6,250 ל"י זכו המספרים: 283766; 487284; 589780; 744864.

בסך — 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־05148; 07475; 18089; 26174; 49005; 61355; 65919; 75500; 78436; 98279.

בסך — 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01262; 02165; 02547; 06774; 14808; 18479; 21514; 26684; 31977; 33189; 38889; 39377; 45923; 46282; 51584; 55163; 64473; 67626; 70179; 70491; 70578; 71501; 79999; 81601; 94203.

בסך — 100 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0066; 3465; 4398; 6389; 6648; 8830; 9864.

בסך — 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0013; 0237; 0458; 0458; 0496; 0964; 1033; 1076; 1116; 1380; 1585; 1705; 2062; 2239; 2511; 2772; 2846; 2935; 3409; 3583; 3923; 3977; 4388; 4511; 4779; 5263; 6593; 6881; 7029; 7315; 7838; 7870; 7985; 8571; 9562; 9630; 9582; 9643; 9879.

בסך — 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 2.

בסך — 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 014140; 030764; 076524; 108717; 218400; 258938; 295132; 314817; 335626; 339422; 341843; 401916; 417190; 475148; 503817; 528859; 566521; 566933; 641210; 567471; 758445.

רבאט: אופקיר

(סוף מעמוד 1)

בצהרים פורסמה הודעה רשמית כטעם ממשלת מארוקו, בה נאמר, כי שורר שקט ברחבי המדינה אולם ראדיו אלג'יר הודיע, כי במשך היום נשמעו בעיר ובסביבותה רעמי תו־תחים וקולות ירי. פקידים רשמיים כסרו, שהמלך חאסן נמצא בקוםם כיבסחים, אך סירבו לומר אם הוא בארמונו בראבאט או בארמון הקיץ כחוץ לעיר.

מקור רשמי מסר, כי בהתקפה חיל־האויר המארוקאי שנערכה את־מול על נמל התעופה של ראבאט, נהרגו 8 אנשים ונפצעו 47, ביניהם כמה מחברי הקבינט המארוקאי.

מקור מוסמך מסר, כי נעצרו 8 מן הטייסים שהשתתפו בהתקפה ה־אווירית, ביניהם רב־סרן אל־אואפל, מפקד בסיס חיל־האויר בקניטרה, שם מוצבים 23 מטוסי־סילון אמריק־אים פ־5 שהשתתפו בהתקפה. במפקד ההתקפה נצצר לאחר שצנח לים מ־כטוס הסילון שלו, בו אזל הדלק.

ניצל בתחבולה

אחי המלך, הנסיך מולאי עבדא־ללה, סיפר אתמול, כי חאסן ניצל ע"י התבולה. כאשר הבחין המלך שמטוסי חיל־האויר תוקפים את מ־טוסו, ניתר לתא הטייס ופתח בשי־חה באלחוט עם הטייסים התוקפים. הוא הציג עצמו ככוכנאי ואמר להם, שהטייס נהרג והמלך נפצע פצעי מוות. כן ביקש כהם להציל את חיי יתר הנוסעים ולאפשר למטוס לנ־חות. התחבולה הצליחה והמטוס נחת. רק אז התברר לטייסים, שהמלך לא נפצע והם ביצעו התקפה שנייה ו־שליכיה, אולם נכשלו, הואיל והמלך כבר כיקלט בהדשה ליד גבל־התעופה.

בקשת הסגרה

מארוקו פנתה היום לממשלת ברי־טניה בבקשה להסגיר את המישה אנשי חיל האויר המארוקאי — שני קצינים ו־3 אנשי צוות. שנמלטו במסוק לגיברלטר. יש סברה שבין הנמלטים לגיברלטר נמצא גם מפקד חיל־האויר, קולונל חאסן ליוסי. כשרד־החוץ הבריטי הודיע, כי שלו־שה כן הנמלטים לגיברלטר יוחזרו למארוקו לפי בקשתם, לאחר שהוד־עו שלא היה להם שום קשר עם נסיון ההתנקשות. עדיין לא התקב־לה החלטה על גורל שני הקצינים האחרים שכפי הנראה ביקשו מיקלט מדיני בבריטניה.

גנראל אופקיר היה האיש שהחזיר את הסדר למארוקו לאחר נסיון ה־התנקשות הקודם במלך חאסן. אז נתן לו המלך סמכויות נרחבות והוא נחשב לאיש השני במדינה. אופקיר נידון בצרפת למוות בגלל חלקו ב־פרשת החטיפה והרצח של מהדי בן־ברקה, אחד ממנהיגי האופוזיציה ב־מארוקו, שנרצח בפרבר פאריסאי לאחר שנחטף ליד בית־קפה. לאחר נסיון ההתנקשות בשנה שעברה, ערך אופקיר טיהור בקצונה והורה להוציא להורג 4 גנראלים ו־6 קצינים אח־רים.

במלאת שנה לפטירתו של

ח"כ מרדכי עופר ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום שני, י"א אלול תשל"ב, 21.8.1972, בשעה 6.30 בערב, באולם הרצאות של הוועד הפועל של ההסתדרות (קומה 7)

הזמנות אישיות לא תשלחנה

חבריו וידידיו

הודעה למוסדות

נא להחזיר בהקדם [illegible]

נא לפנות להנהלת [illegible]

ברחוב [illegible] 22, טלפון 771152, ת"א

הארץ

יום ששי, ח' באלול תשל"ב
18 באוגוסט 1972

ירושלים: רח' התבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

בתל-אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.

HAAREZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

סכנת הטירור בעינה עומדת

אפשר להתפלא כי שוב נמצאו שתי צעירות אשר היו מוכנות לקבל לידיהן חפצים מאת טרוריסטים ערביים שהתכוננו בדרך זו לחבל בתעופה האזרחית הישראלית. העובדה כי התפוצצות חומר הנפץ ברדיו-פטיפון שהוכנס לתא המטען של מטוס אל על לא גרמה אסון, אינה גורעת מחומרת המקרה. מדאיג במיוחד כי בדיקת המטען, אם היתה כזו, לא גילתה את המילכוד שהותקן במכשיר. אומרים כי כמות חומר הנפץ היתה קטנה מכדי שניתן היה לגלותו, ומתבקשת השאלה מהו סדר גודל הדרוש כדי שבדיקה מיכאנית תעיד על הימצאותו של חומר נפץ? שמא אפשר היה להכניס אף כמות גדולה יותר מבלי שהיה מתעורר חשד. ואם כך — כלום התקרית לא היתה עלולה להיות מסוכנת יותר?

כולנו שמחים כי הכוונה נכשלה, כי קברניט המטוס הצליח להחזיר את המטוס לנמל התעופה של רומא בשלום, כי הצוות כולו הוכיח תושיה בשעת מבחן וכי אף אחד מ-140 הנוסעים לא ניזוק באופן חמור. אפשר להתנחם בכל אלה ולעבור על התקרית לסדר היום — מה גם שצריכים להניח מראש כי תמיד יימצאו טיפשים אשר אף הפירסום הרחב ביותר לא יספיק כדי להתחכם. אולם הסכנה שבקיומם של פירצות וליקויים בסדרי השמירה על בטיחות מטוסים היא כה חמורה עד שנצטרך להיאחז גם במקרה הנדון כדי לחזור ולשנן באזני כל האחראים לבטיחות זו, בכל מקום, יש לבדוק מחדש בקפדנות מה אפשר לתקן או לשכלל כדי לצמצם עד למינימום את האפשרות שמזימות טרוריסטיות ישיגו את מטרתן.

עם זאת מאשרת התקרית את הסכנה כי שורש הבעיה אינו נעוץ בתחום האחריות הישירה של חברות תעופה, הנהלות של נמלי תעופה והמשטרה המועסקת בקיומות אלה. שורש הבעיה נעוץ בכך כי חברי ארגונים טרוריסטיים עדיין מצליחים להימצא ולהסתובב בבירות אירופה; וכל עוד הממשלות הנוגעות אינן מתייחסות אל התפקיד של רדיפת ארגונים אלה כאל משימה בעלת עדיפות גבוהה, קרוב לוודאי ששירותי הבטחון למיניהם לא יקדישו למשימה זו את מלוא המרץ הדרוש. ודאי שאין זה תפקיד קל, אך אין אנו פטורים מן החובה להזכיר אותו שוב ושוב ולתבוע את מילויו מכל הממשלות הנוגעות. הדאגה לבטחון התעופה האזרחית אינה דאגה של ישראל לבדה. סכנת הטרור הפוליטי אינה ניתנת לחלוקה, ואין היא מאיימת רק על מטוסים ומשרדים ישראליים.

כסף על כנפי הניצים

אם רק „יונים" מתנגדים לבזבוז מיליוני לירות מכספי הציבור על הקמת מפעל בלתי חיוני בחברון, אזי או שאין משקל לפרוטה הציבורית בכלל או שהציניות היא מהעסקים היקרים ביותר במדינת ישראל.

בידיעה ב„הארץ" אתמול על הכוונה להקים מפעל לפורמייקה בחברון מסופר כי שר הבטחון הבטיח ליזומים להיות להם ל„בול-דוזר"; שר המסחר והתעשיה אמר להם כי המפעל יהיה „הבטחון הברזל של האינטרס הלאומי"; תת אלוף גזית וסגן ראש הממשלה יגאל אלון הבטיחו כבר את תמיכתם. לעומת זאת לא נעשה נסיון להפריך מה שפורסם בעתו ב„הארץ", כי מחיר פורמייקה מתוצרת הארץ גבוה פי 5 ומעלה ממחירה של פורמייקה מיובאת. לא נעשה שום נסיון להוכיח כי המפעל החדש יהיה כדאי יותר מבחינה כלכלית וכי ייצר תוצרת במחיר מתקבל יותר על הדעת. לא הורפה גם הסבר משכנע מול הטענה כי בחברון חסרות ידיים עובדות לצרכי המפעל. המגמה כולה בנויה על הפוכה התיישבות יהודית בחברון שאין לה גבולות של מחיר ואם יש מי שרוצה לקבל מיליוני לירות, שלא היה מקבל כנראה בדרך אחרת, מעטבש בשם ההתיישבות בחברון, בדרכו אל קופת האוצר.

אין זה אמצעי פסול בחוק. מותר למשקיעים לקבל כספים אם מישהו מוכן לתת אותם. מותר להם ודאי גם לצפות כי הקמת מפעל כזה תסיר את האיום של הפחתת מכסים מייבוא הפורמייקה שתחייב להוריד את המחירים בארץ (מי יעז להסיר את ההגנה ולסכן את המפעל לאחר שיושקע בו כל כך הרבה מכספי הציבור). אולם ספק אם התומכים בתוכנית זו מטעמים פוליטיים עושים כאן שירות טוב לעצמם ולהתיישבות בחברון. על כל פנים הם פוגעים קשות בכיסו של הציבור.

הצבא ניסה שוב במרוקו

נסיון הנפל להתנקש בחייו של המלך חאסן השני אור ליום אתמול ממחיש אחת מתופעות היסוד המאפיינות את העולם הערבי שלעתים נוטים לשכחה או להתעלם ממנה. כל משטר ערבי, ויהיה המבוסס ביותר, אינו יכול לסמוך על מהימנותו האבסולוטית של הצבא גם אם העומדים בראשו ידועים כתומכיו הלכה למעשה. אין ספק שהקצונה הבכירה של הצבא המארוקאי — מפקדי החילות, הזרועות ויחידות השדה — הינם נאמני המשטר המלוכני, במיוחד נוכח העובדה שעל צבא זה היתה מאז ומתמיד עין פקוחה עד למאד בדמותו של הגנראל מוחמד אופקיר שר הבטחון ויד ימינו של המלך ובאמצעות מנגנון הבטחון שסר לפקודתו. אולם על אף הכל אירעו ב-13 החודשים האחרונים שני נסיונות התנקשות בחיי המלך על ידי הצבא ובמבצע מתחת לאפו של הגנראל אופקיר.

אין לדעת לפי שעה מה גרם למעשה להתאבדותו של הגנראל החזק והאמיץ לאחר ההשתלטות בשעות הבוקר על הבסיס המורד של חיל האוויר המארוקאי באל-קניטרה. אולם אין ספק שהמלך חאסן איבד לא רק ידיד ורע אלא אחד מעמודי התווך האיתנים של משטרו ומשענת חזקה שאין תחליף לה.

לפי שעה נראה שלנסיון ההתנקשות אין קשר לפעילויות האופוזיציוניות נגד המשטר המלוכני במארוקו. סביר להניח שהיתה זו פעולה צבאית טהורה של גורמים בתוך חיל האוויר המארוקאי. נראה כי בשל הרגשת עליונותם — תרתי משמע — ביקשו לתפוש את השלטון בדרך הקלה של חיסול המלך ומתוך תקוה שלאחר הירצחו של חאסן השני יסובו גלגלי ההפיכה כאליהם. יתכן שגורמים חיצוניים עמדו מאחורי אותם מפקדים בחיל האוויר המארוקאי או לפחות עודדו אותם. רדיו לוב, למשל, לא פסק מאז אור ליום אתמול מלברך את „המתקוממים האמיצים" ולהסית את יתר יחידות הצבא המארוקאי לחיסול משטר המלך.

נראה שעל אף הידיעות השונות המגיעות מראבאט על המשך פעילויות צבאיות, סביר להניח שידו של המלך תהיה בסופו של דבר על העליונה. כל עוד חי המלך חאסן השני יקשה על גורם זה או אחר בתוך הצבא לבצע בהצלחה הפיכה ולמגר את המשטר המלוכני.

כשלון מכונית מתוצרת עצמית

פרשת „אוטוקארס" בגרמניה המזרחית תבוא לידי סיום לאחר נסיונות כושלים לייצר מכונית נוספים בעלת מרכב פיברגלאס. בשל איפול על מספרי ייצור ופרסום מאזנים, אין פרטים כמה היה המחיר שאותו שילם המשק המזרח גרמני תמורת הרפתקאת ייצור מכונית מתוצרת עצמית.

בשנים 1955—56 הופיעו בשוק המערב אירופאי דגמים ראשונים של מכונית מתוצרת מזרח גרמניה. למכוניות ניתנו שמות מסחריים „טראבאנט" ו„וארטבורג". מנוע המכונית היה בעל 2 פעימות כתוצרת המפעל „ד.ק.וו." שנוהל בבעלות סובייטית—מזרח גרמנית. כדי לפתור את בעיית המרכב, החליטה גרמניה המזרחית (זוכה ישראל) לבחור בפיברגלאס כחומר לבניית מרכב המכונית.

בשווקי אירופה המערבית ניסתה גרמניה לשווק את ה„טראבאנט" במחיר נמוך עד 40%—50% ממחיר מכונית בעלת נפח מנוע זהה (וגם סיבי) מתוצרת מערבית. למרות זאת, לא נמצאו לה קונים רבים. לאחר שימוש של 3—4 שנים הושלכו המכוניות אל מגרשי הגרוטאות. ברחובות ברלין המזרחית לעומת זאת, הוחזה זו המכונית המדגימה. הנמצר כי קונים נאלצים להמתין 2—3 שנים לקבלת המכונית המוזמנות.

ביוני 1972 פורסמה רשמית הודעה בברלין, כי מטעמי יעול משקי יופסק בשנת 1975 ייצור דגמי „טראבאנט" ו„וארטבורג". ייצור של המכוניות המזרח-גרמניות ייעשה בשנה זו והלאה בשיתוף עם מפעלי המכוניות הצ'כי „סקודה".

שלום עם ירדן כדאי

גבולות רבים בעולם אינם „היסטוריים" או „טבעיים"

מאת פולס

זיקתנו לגדה המערבית אינה רק שאלה של גבול בטחוני, גם של הבטחון בראיון ששודר בטלוויזיה לפני שבוע ימים. גירסה זו יש בה משום נסיון להשיב על שאלת היסוד של קיומנו הפוליטי. הבעיה של עבודה ערבית שהטרידה רבים בזמן האחרון אינה אלא בעיה משנית.

עלינו להבהיר לעצמנו כיצד אנו רואים את יחסנו אל העם הערבי שבארץ הזאת. העובדה, כי בגלל שליטתנו על כל ארץ-ישראל המערבית, לכאורה מקלה עלינו למצוא תשובה כאותה: אך למעשה קשה הדבר היום עוד יותר מבעבר. כל עוד היינו מיעוט ומטרתנו היתה למנוע את המשטר המנדאטורי מלראות בעצמו חייב להבטיח את מעמד המיגונף של הרוב הערבי, לא היה ספק כיצד עלינו לנהוג: כיבוש העבודה, הגנה ובניין הארץ היו סיסמאות מקובלות על כולנו, ובמבט על כולנו היה מקובל כי שומה עלינו להביא את הבריטים להקים עלינו מדינה מתוקנת שתבטא בהרחבה את יתוש רוב ובכך תפסה למען התנהגנו. בצלה מכל ספק היה כי בשום אופן אין לנו להשלים עם הקפאת העליה, בלימת תנופתה של רכישת קרקעות והאיסורים על התיישבות חקלאית.

היום שונה המצב לחלוטין. הערבים בכיבוש בעוד שליהודים רוב, הארץ שממערב לירדן כולה נתונה לשליטתנו. היש תימה כי רבים רבים חושבים, כי מהר וכדאי לנו שנחזור למסורות שהיו לנגד עינינו כאשר עדיין היינו חלשים? כלום „הקו הירוק" הוא דבר קדוש?

התשובה פשוטה: אין בו שום קדושה. אך אין הוא מקרי לחלוטין, ככל שהוא משקף אירועים צבאיים של שנת 1948. קו זה עדיין טעון תיקונים לטובתנו, אך גם צפה עלינו להתחשב בעובדה, כי בחלק המזרחי של ארץ-ישראל המערבית קיימת אוכלוסיה ערבית צפופה, בעלת תודעה ערבית-לאומית, שאין לכפור בזכותה לראות באזורים אלה את המולדת שלה.

כד צור ויצמן שאל („הארץ", 13.8): „מה נגיד לבנינו בעוד עשר שנים ולבני הדורות הבאים? כיצד נסביר להם שנצרת, עכו, אשדוד ואשקלון... הינן ישראל ואילו חברון — לאו? האם יסתפקו בתשובה... שבאר שבע, לוד ורמלה הן שלנו כיוון שכבשנו אותן ב-1948, ואילו חברון לא שלנו כיוון שכבשנו אותה רק ב-1967?"

אפשר לענות על שאלות אלה, ר"ל, לומר לבנינו ולנכדינו בערך בזו הלשון:

דבריו של עזר וייצמן במאמר הנ"ל כי „הציונות הסכימה לתכנית החלוקה כלפשרה אשר תמנע מלחמה עם הערבים" הם נכונים רק במובן הכללי ביותר ולא באותו מובן שמן התחום התכוון אליו כאשר העלה אותם על הכתב. אין יסוד לסברה העכשווית להתבטא כמם כאילו התנועה הציונית הסכימה לתכנית החלוקה של האו"ם בשנת 1947 רק כדי למנוע מלחמה שעצרה בשער וכדי להרויח זמן עד לימים טובים יותר. התנועה הציונית והישוב היהודי בארץ היו שרויים במבוכה נוקבת אם להסכים לחלוקת הארץ או לא להסכים לה, משך עשר שנים רצופות — מימי דין-וחשבון הוועדה המלכותית („ועדת פיל") בשנת 1937 עד לפרסום המלצותיה של ועדת אונסקו"פ בשנת 1947.

ההכרעה נפלה על-פי ההשקפה, כי יש להעדיף ממלכתיות יהודית בחלק של הארץ על דבקות ברעיון של שלמות הארץ, ועל-פי ההכרה כי יש להכיר בזכות הערבים להיות גם הם במסגרת חמה של ריבונות — גם הם בחלק בלבד של הארץ. ומאחר שאחרי ההר נשארו רובם כ-בלום בלתי-חוזרים להתיישבות יהודית, היה אך טבעי כי מדינת החלוקה הערבית תשכן בעיקר בשטחים אלה. המוני עם ישראל יצאו להפגנת רקוד ברוב הלהבות כאשר עצרת האו"ם, ביום כ"ט בנובמבר, 1947, אישרה תכנית חלוקה זו ברוב הדרוש.

*

בניגוד לתקוותנו — כך אפשר להמשיך ולהסביר לדורות הבאים אחרינו — סירבו ערביי הארץ לכבש את הזכות שניתנה להם, אלא עלו עלינו במלחמה. תחילה נקטו בשיטות של מלחמה זעירה, לאחר מכן הלו הקווהים בצבאותיהן של מדינות ערב השכנות שפלשו לארץ עם נסיגת המנדאט על-ידי הבריטים. מכיוון שכך ראינו את עצמנו פטורים מן החובה לכבד את הגבולות שהאו"ם קבע למדינת ישראל ויצאנו להרחיבם. הוכנו אף בנצחים צבאיים שיתכן והיו מבטלים את חלוקת הארץ, לו הצליחו. ברם, כוחותינו לא הספיקו כדי להגשים רעיון זה, ובהסכמי שביתת הנשק של שנת 1949 (שראינו בהם, למעשה, ביסוס להסכמי שלום גם מבחינה טריטוריאלית), עלה בידינו לצאת ממלחמת העצמאות עם גבולות מורחבים, אך בלי לבטל את חלוקת הארץ.

ממשלת ישראל השלימה עם העובדה, כי החלוקה בוצעה למעשה לא בין מדינת ישראל למדינה ערבית-פלשתינאית, אלא בינינו ובין הממלכה ההאשמית הירדנית. וכאשר היה עלינו לצאת למלחמה נגד מצרים בשנת 1967, ניסינו למנוע כניסת ירדן למלחמה נגדנו והבטחנו לה, כי לא נגע בה לרעה, אם תשמור על השקט לאורך הגבול המזרחי שלנו.

המלך חוסיין לא שעה להפצרותנו והגדה המערבית נפלה בידינו. אולם מדינת ישראל השכילה להבין — כך יש להמשיך בדברי ההסבר — כי נצחון צה"ל בששת הימים לא ביטל את העובדה הבסיסית שעם ערבי חי באזורים מסויימים של הארץ, ושכדאי היה להכיר גם להבא בזכות קיומו במסגרת ממלכתית-ערבית. לכן באנו לידי הסכם, כי ירושלים כולה תהיה בירת ישראל, ושהגבול החדש של מדינת ישראל במזרח ישתרע, ברוחב מסויים, על עצם הרמה המרכזית. טול-כרם, קלקיליה ושורת כפרים ערביים נכנסו בדרך זו תחת ריבונותנו, אך מרכזי האוכלוסיה הערבית הגדולים כג'נין, שכם, רמאללה, בית לחם, חברון ויריחו הוחזרו לממלכת ירדן שנתארגנה מחדש על בסיס פדראטיבי, כך שערביי הגדה המערבית נהנו משלטון-בית תחת הכתר ההאשמי.

*

כתוצאה מהסכם זה נשארה התנועה הציונית נאמנה למחשבתה המקורית, כי גם לערבים זכות מולדת בארץ ושגם הם ראויים שלא להיות נשלטים על-ידי עם אחר. אמת נכון, כי הגבול שוב איננו „טבעי" אלא „בטחוני" (הוא תואם את היציאה מן ההר אל השפלה בפני שריון ירדני). אמת כי העם הערבי-הפלשתינאי נשאר מחולק — אך רובו יכול היה לבטא את הווייתו הלאומית בצורה פוליטית בתוך ממלכה ירדנית-פלשתינאית, בעוד שרק מיעוט ממנו חייב להסתפק בביטוי לאומי שבאמצעות סיעות ערביות בכנסת של מדינת ישראל.

אמת גם כי מקומות ואזורים של הארץ אשר ההיסטוריה היהודית קשורה בהם, נשארו בדרך זו תחת שלטון ערבי. לעומת זאת קיווינו כי ויתור זה יקל על הערבים להשלים עם קיומנו הריבוני בחלק האחר של ארץ-ישראל המערבית, ואם כי לא הושגה בצד שלנו הומוגניות לאומית (להבדיל מהחלק הערבי), הרי לא נותר ספק, כי מדינת ישראל זו תשא אופי יהודי מעיקרה. ככלות הכל — הגבול החדש הזה דומה לגבולות רבים שבין מדינות אירופה; גם שם משקפים גבולות רבים את התוצאות של הגירות, של כיבושים חוזרים ושל מפלות שבשדה הקרב, ומיעוטים לאומיים נאלצים להמשיך ולחיות בצד רוב שהוא בן עם אחר.

*

איני רואה מה הקושי להסביר כגון זה לבנינו. קשה כנראה להסביר זאת לחלק מבני דורנו, אשר גילו את חינה של נחלת האבות לפני חמש שנים, לאחר שנאלמו דום משך תשע-עשרה שנים. הם טוענים, כי הקו הירוק היה אך פרי של קונסטלאציה צבאית; אך הסתפקות לשלמות הארץ איננה, בסופו של דבר, אלא תולדה של אופורטוניזם צבאי גם היא.

השאלה המרכזית שעלינו להשיב עליה היא, אם נרצה לשמור על רעיון החלוקה, תוך הכרה בשותפות עם הערבים על השלטון בארץ (בתנאים ביאוגראפיים שהם בהולים לטובתנו) כדי להחזיק את הדלת פתוחה לשלום יהודי-ערבי בר קיימא, או אם נעדיף להמשיך ולשלוט בארץ כולה, תוך הסתמכות על זכות ההיסטורית (שאין לערער עליה) ובמחיר של הכנסת מיעוט ערבי בשיעור של שליש לפחות מכלל האוכלוסיה.

כל ישאלה מישהו את עצמו: מיעוט כזה אשר הרציפות הגיאוגראפית המקשרת אותו אל עולם ערבי רחב-ידים — או שיהיה איריאדנטיסטי (כמו הפולנים בשטחם בתוך גרמניה), או שיכפה על ישראל בהדרגה את דפוסי החיים הפוליטיים של מדינה דו-לאומית. כוחו של מיעוט ערבי זה לא יהיה בתותחים ובמטוסים ובטנקים; כוחו יהיה בעבודה, בחום המשפחתי שלו, ברצונו להיות שווה-מעמד עם היהודים. לאורך ימים לא יסתפק בזכות הבחירה לכנסת, אלא ידרוש את חלקו גם במנגנון המנהלי; ולא יתייחס אל הפטור מחובת השירות הצבאי כאל „זכות חריגה" (צור וייצמן) אלא כאל עדות לנחיתות מעמד, שירצה להשתחרר ממנה.

השאלות המפרידות עדיין בינינו ובין ירדן אינן „סבוכות" כפי שטוען שר הבטחון. הן סבוכות רק אם לא רוצים לפתור אותן לפי הקווים המשורטטים לעיל. אין אנו צריכים לראות מולנו, כדברי מר דיין, „תקופת-ביניים ארוכה" ביהודה ושומרון, אלא מסתבר שהוא ומי שתומך בו לגבי הנושא הנדון מעוניינים בתקופה כזו אשר, אם תהיה ממושכת דיה, צפויה להסתיים בסיפוח פורמלי של הגדה המערבית.

מי שרוצה בהסדר סופי זה, מובן שלא יהיה מעוניין לבחון באופן כפרי אם מוכן המלך חוסיין לשלום אתנו עתה. רווחת סברה שלא היה דוחה זאת, גם אם יצטרך להשלים לעת-עתה עם סיפוחה של ירושלים המזרחית ועם מציאות מצפי צה"ל בבקעת הירדן — אם רק נאפשר לו להחזיר לגדה את המינהל הירדני האזרחי. אך מי שסבור, כי השלום שווה מחיר, חייב שלא לדחות בחינה זו אלא לגשת אליה בלי לאבד זמן.

פשע מאורגן בישראל - ההמשך (א')

דור חדש בא

הצעירים דורשים את חלקם בנטל אך לא הם המושכים בחוטים

מאת רן כסלו

לפני למעלה משנה — ליתר דיוק לפני 14 חודשים — פורסם ב„הארץ" המאמר האחרון בסידרת הכתבות על הפשע המאורגן בישראל. במציאות הישראלית, שבה היא תקופה ארוכה, באותה תחום של המציאות בה עסקה סידרת הכתבות, היתה שנה זאת עמוסה במיוחד בארועים ובהתפתחויות.

כאשר פורסמו הכתבות, הן זכו לתגובות שונות ולעתים מנוגדות מקצה לקצה. חלק מהציבור קיבל את הממצאים בחרדה. היו רבים שהתקשו להאמין, כי עובדות שפורסמו פתחו עבורם עולם חדש, מחריד. הגורמים הרשמיים, וראשית כל המשטרה, הגיבו במסע הכחשות נמרץ. לבסוף באו המסקנות של היועץ המשפטי לממשלה, שקבע כי אין פשע מאורגן בישראל.

למרות שמפכ"ל המשטרה אמר בראיון עתונאי כי „מסקנות שמגר הציגו סוף-סוף את הצד של הפשע המאורגן מן החדר שלנו", סרבו רבים להיות שותפים לשביעות רצונו של המפכ"ל. אנשים המקורבים לנושא, בחלקם אלה השייכים למערכת החוק במדינה — כולל קציני המשטרה בעמדות מבצעיות ולאו דווקא בפיקוד העליון — הצביעו על מיגרעות ולקויים רבים בממצאים הרשמיים. האווירה הפשוט הרגיש שלא בנוח מול גל הפשע הגובר הסותר את האופטימיות המופגנת של ראשי המשטרה.

במשך השנה קרו דברים שקשה להסבירם במושגים המקובלים של הפשיעה „המסורתית". גבר גל הפשיעה האלימה — ובתוכה אלימות פנימית בתוך העולם התחתון. רצח בני הזוג אורפלי, „רצח ברינקס" בתוך משרדי החברה, רציחתו של עודד קליפצקי (ולא קפליצקי כפי שפורסם), הצת יוסקאי, רצח אילן אשרוב — כל אלה הצטרפו לשורת המכונה „חיסול חשבונות בעולם התחתון". פה ושם התחילו חוקרי המשטרה להעלות חשד, כי קיים קשר הגיוני בין הרציחות בשרשרת זו.

נוסף לרציחות עלה מאד השימוש בחומרי נפץ ובהצתות, כאמצעים לאותו „חיסול החשבונות בעולם התחתון" על-ידי פגיעה ברכוש. החבלה עלו לשלב גבוה יותר: מסגרות בענף „חיי הלילה" — מסעדות, מועדוני לילה, דיסקוטקים, בתי קפה, עד לפגיעה בעסקים שעוד לפני שנה היו מחוץ לתחום: בתי מסחר לטקסטיל, הלבשה והנעלה יבואנים. החומר בשרשרת הזאת היה הפיצוץ באולמי דליה בסוף השבוע שעבר. כאשר המתנקשים לא הסתפקו בפגיעה ברכוש בלבד, אלא סיכנו את חייהם של עשרות — אם לא מאות — אנשים שאין להם כל קשר למלחמתם הפנימית.

מאפיה תוצרת בית

בממצאים שפורסמו בסידרת הכתבות הראשונה על הפשע המאורגן הצטיירה תמונה של אירגון רופף המבוסס על קשרים אישיים ועיסקיים והמפעיל — לפי הצורך — צבא של עשרות או מאות אנשי אגרוף, המופעלים לצרכים שונים: משרדים פוליטיים ועד להפקת רווחים בעסקים שאינם בגדר החוק. אין בארגון הזה, אשר נולד ופועל כתוצאה מהנסיבות החברתיות הקיימות, חלוקת תפקידים מוגדרת בין „ראשי גדודים", „קצינים" ו„חיילים" כבתבנית האמריקאית. אך קיימת היררכיה טבעית, בין „ראשי המשפחות", אירגונים או כנופיות לבין עושי דברים המבוססת על עמדות כוח, קשרים בשורותיים בהמולות, „בכתרי מורזי ועוד-יש אנשים שתפקידם מוגדר כ„שומרי ראשי" של הבוסים ואחרים המבצעים משימות.

למרות ההבדלים הצצומים, בהיקף העסקים, בכוחם ובהתפתחותם, נוצר רושם של דמיון בין אותו האירגון, לבין אירגונים המוכרים בחוזי אמריקאי. אם מותר להשתמש בשם „מאפיה" להוצר הישראלי המקורי הזה, הפרופורציה בין „המאפיה תוצרת ביתי" שלנו לבין המאפיה האמריקאית ממוצא סיציליאני, קרובה לפרופורציות הכלליות מבחינת גודל חזמן ההתפתחות בין ארצות-הברית לישראל.

הדמיון מפתיע במיוחד בתחומים בהם עוסקים הארגונים: הימורים, חסות, כסף שחור, זנות, פלישה לעולם העסקים החוקי. העובדות שפורסמו העידו על רשת מועדוני קלפים בתל-אביב הפועלים בקנה מידה מצומצם יותר ונוסף לכך על מציאותם של 20 עד 30 „קלובים", העוסקים בהימורים בקנה מידה גדול (קוביות, „מאינה-דאינה", באקארה) והנמצאים בבעלותם של מספר מצומצם של האנשים הקשורים זה עם זה בשותפויות שונות.

פסיפס הדמויות

בזמנו עמד בראש הרשת הזאת עורא שם-טוב מורזי, „מלך שכונת שפירא" ובעל השפעה בשוק הסיטונאי בתל-אביב, שרציחתו שימשה נקודת מוצא לסידרה הקודמת. אחרי הירצחו ולאחר שבמשך הזמן חוסלה כליל השפעתה של משפחת מורזי בענף, נשארו בו כמה אנשים בולטים: שמשון דנוך, יעקב סוזה ואבו-סמיר (אהרון מתנה) המוכר כ„מלך שכונת התקווה".

אירגון אחר שעליו פורסם עוסק בחסות („פרוטקשן") על מקומות בידור כמו דיסקוטקים, מועדוני לילה וחלק ממסעדות תל-אביב. בראש האירגון הזה עומד ישראל דנוך, בזמנו פקח עירית תל-אביב וכיום קצין הבטחון של מחלקת הפיקוח בעיריה. דנוך מוכר כ„שוכר הדיסקוטקים". היום הוא מכחיש בתוקף את שייכותו לרשת זו, אך בעבר לא הכחיש זאת.

החסות — שוב במסווה של מילוי תפקידי שמירה — בשוק העירוני הגדול, שייכת לאירגון אחד שבראשו עומדת משפחת נג'ר — משפחת „מלכי השוק". בגלל חוסר השליטה של העיריה בשוק הכרמל, משליטה המשפחה בעזרת אנשיה סדר משלה בשוק ושואבת ממנו רווחים גדולים.

איש חשוב אחר הוא יעקב כהן, המוכר כ„יעקוב'לה", מן האנשים החזקים בעולם התחתון של תל-אביב. „יעקוב'לה" שולט, בין היתר בעזרת אירגונו של דנוך, בכסף השחור, הזורם להימורים, למועדוני לילה ואף לענפי בידור אחרים. „יעקוב'לה" קשור גם לרשת בתי בושת בתל-אביב, שבה משקיע והכנה הוא מקבל את חלקו.

אך מעמד מיוחד בפסיפס גיבורי הסידרה הקודמת יש למרדכי (מנשס) צרפתי, שלרבים נשארה דמותו קונטרוברסיאלית עד היום. עיסוקיו של מנשס רבים ומרובים: מהשליטה בחברות סבלות ההובלה, דרך מונופול על הספקת משקאות ודברי מכולת לבארים ומועדונים רבים, השפעה מכרעת על פיתוח רשת הסקירות בתל-אביב ועד לעיסקי בנייה. חשובים עוד יותר הם קשריו המפורסמים. הוא קשור בקשרים הדוקים, עיסקיים ואישיים, עם בעלי חזקה בעסקים המוכרים. יש לו קשרים רחבים ביותר בעולם התחתון שלאנשיו הוא משמש כעין פרוטקטור. לילדיהם של רבים מהם הוא משמש אף כסנדק. הוא גם איש החסות של אותם בעלי חזקה, החולקים לו כבוד ולא רק כבוד. מצד שני, הוא ידידם של אנשים בצמרת, כולל שרים, קצינים בכירים במשטרה ובצבא, פקידים בכירים בעירית תל-אביב ובמוסדות אחרים. את קשריו בצמרת הוא מנצל בעיקר כמקור כוח לחסותו כלפי מטה החסות הזאת מספקת לו שוב מאגר של אנשים המוכנים לעמוד לפיקודו.

תמורות בעקבות הפירסום

למרות שמסגרת זאת נשארה ביסודה קיימת, כפי שהיתה, חלו בשנה האחרונה שינויים במערך הכוחות שבתוכה ושמחוצה לה. אין מסגרת המסוגלת לכלול בתוכה את כל עולם עיסקי הפשע; תמיד נשארים בחוץ כוחות ניכרים של אנשי העולם התחתון, השואפים לקבל את חלקם, הלוחמים נגד המסגרת הקיימת או הלוחצים עליה, כדי לקבל את הנתח המגיע להם. ותמיד נוספים כוחות חדשים, המתמרדים נגד המשטר אותו מצאו עם כניסתם.

עם כל הצניעות נראה לי, כי חלק מהתמורות הלו בעקבות פירסום הממצאים ב„הארץ" כלפני כשנה והד הציבורי שהפירסום גרם.

תוך עבודתו על הודיה בעניין הפשע המאורגן המליץ היועץ המשפטי לממשלה על סידורי רישוי של מועדוני משחקים, במטרה להגביל — אם לא לחסל — את מועדוני ההימורים, שמספרם בכל הסוגים בתל-אביב בלבד עובר על מאה. ההמלצה קיבלה לבוש מעשי, כאשר התקבל תיקון לחוק רישוי העסקים המחייב את מועדוני המשחקים ברישיון עירוני מיוחד, בהסכמת המשטרה. בצורה זו ניתן בידי המשטרה מכשיר למלחמה נגד הקלובים, כשיר שלדברי המשטרה לא היה לה קודם.

אך עברו חדשים רבים עד שמשטרת תל-אביב החליטה להפעיל את המכשיר שבידה. לגבי חלק מהמועדונים הוצאו צווי סגירה של בית המשפט והתחילה המלחמה המשפטית המגושכת בכל האינסטנציות המשפטיות לביטול, או לאיטור של צוים אלה.

המערכה המשפטית אמנם לא הסתיימה, אך הלחץ על „הקלובים" נתן את אותותיו. חלק מהם נסגר ונפתח מחדש. אבל העסק עצמו נעשה פחות משתלם. הרשות התל-אביבית הגיבה בהתקפלות חלקית. מרכז הכובד של ההימורים הועבר יותר ויותר מתל-אביב לירושלים, תהליך אשר התחיל כבר אחרי איחוד העיר. אפשר להניח כי משטרת ירושלים תתן בסופו של דבר את דעתה לתהליך זה ותיפתח בלחץ מקביל נגד הקלובים גם אצלה. אפשר להניח גם כי בעתיד תפעל משטרת תל-אביב (עם מפקדה החדש) ביתר מרץ לביצוע המלצתו החד-משמעית של היועץ המשפטי.

ירידת כוחו של מנשס

פתיחת המפילה של משטרת תל-אביב נגד המועדונים לא נגרמה בהמלצותיו של היועץ המשפטי בלבד. היה גורם נוסף, המסביר אולי את הלחץ הגולה היעוד של המשטרה. בחקירה אחד במקרי הרצח של השנה האחרונה וכמה מקרי הצתות, הגיעו חוקרי מרחב הירקון במשטרת תל-אביב למסקנה כי גורם כלשהו משתק את החקירה, מנתק את מקורות האינפורמציה המסורתיים במשטרה. לפי חשדם של החוקרים היתה זאת משפחת דנוך אשר שמה סריג בין המשטרה למקורות המידע. החוקרים החליטו שיש להגיב בצורה המקובלת גם בארה"ב: להכות את האויב במקום הרגיש ביותר, במקורות פרנסתם.

כך נולד מצב שמרחב הירקון במשטרת תל-אביב יצא בדרישה לפתוח בפעולה נגד הקלובים. המוזר שבדבר כי נגד דרישה זו יצא המחוז והאחראי על מלחמה בהימורים במחוז — המחוז המרכזי. הפעם נימצאה עמדת מרחב הירקון, אולי בגלל שמאחוריה עמדה המלצות ברורות של היועץ המשפטי לממשלה.

תוצאה שניה של ההד הציבורי ל-

(הסוף בעמוד 15, טור 4)

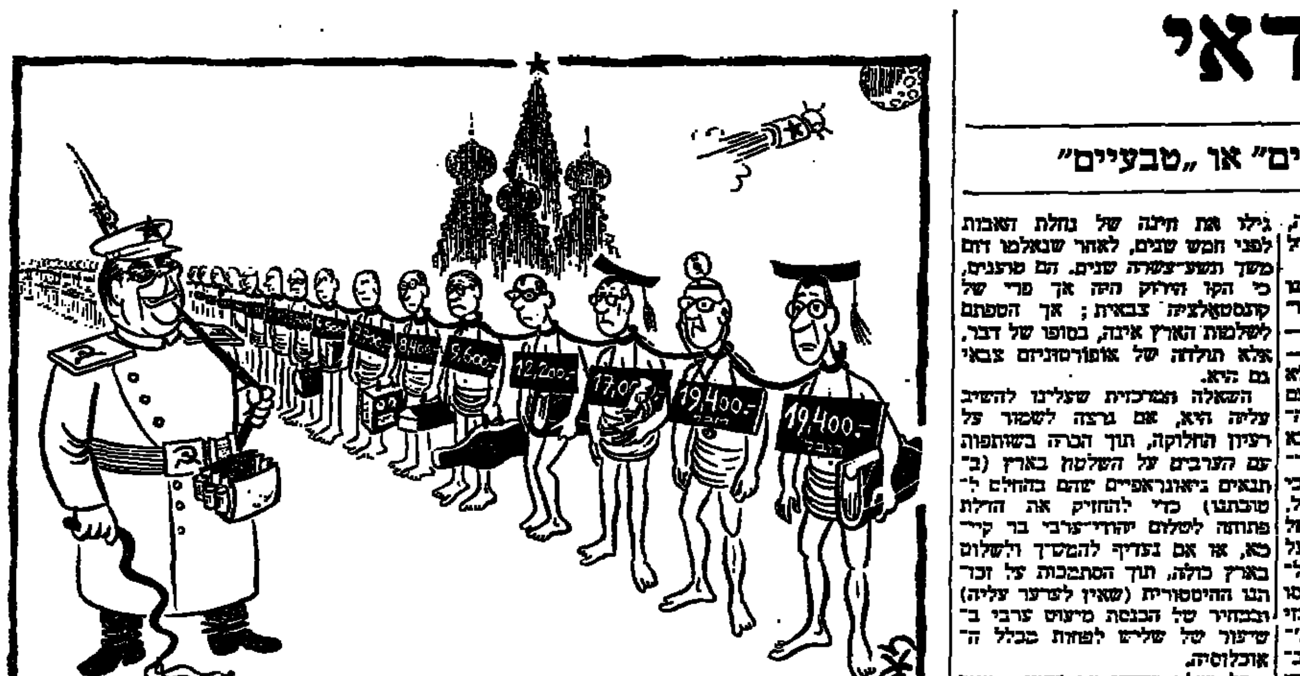

צרות רוסיות

מאת א. שוייצר

הם חזלו פנימה בסבלנות רוסית במשך עשר שנים: בקושי התמקמו והחלו להרגיש בבית, והנה עפים החוצה — זה הסיכום הקצר והממצה של החדירה הסובייטית למצרים. אמנם סבור שר הבטחון, כי לא חלה דה-סובייטיזציה במצרים — אך עם הנסיון שהיה להם, ייתכן שהסובייטים ירצו לערוך דה-מצריזציה של מדיניות-החוץ שלהם.

כל עוד התקדמו עסקיהם למישרין היו הכל משוכנעים, כי הסובייטים גילו רצף לא-אכזב להשתלטות על מרחבי ים התיכון ולגירושה של ארה"ב יריבתה מאחורי זה השפצה. בדיעבד מתגלה שהמשו באמצעים פרימיטיביים ויקרים הרבה מן הדרוש כדי להשיג את מה שנחוץ להם באמת; ובסוף גם לא השיגוהו. נוכחות לשם איזון הנוכחות האמריקאית, אבטחת מעבר לימים אחרים, איום מרומז כלפי אירופה — למימוש כל אלה אין צורך בישיבה על אדמת מצרים. הרי רק ישיבתם שם היא שגרמה להוצאתם, כמו שהיא גרמה להמשך סגירתה של תעלת סואץ.

*

להנהגה הסובייטית הנוכחית יצאו מוניטין של זהירות ושיקול. במדיניות המזרח-תיכונית קשה למצוא הסבר לכך. הם הקפיצו מלחמה על בני חסותם, חזו מן היציע בתבוסתם ורק הזדרזו להסתמך על חולשתה של ארה"ב לא נהבבו כבר ב-1967 לצאת מכאן בבושת פנים. זה לא הספיק להם: הם מיהרו להסתבך שוב בעניני מצרים. זרקו זהב אחרי כסף אבוד, הכניסו ציוד שערכו נאמד ב-6 מיליארד דולר (הסכום שווה-ערך במונחים אמריקאיים ל-12—15 מיליארד דולר. להשוואה, ארה"ב מימנה ושלחה ציוד צבאי לישראל בעשירית הסכום). בתמורה קיבלו אשליה של נוכחות איתנה, ולבסוף זמן-מה, צו גירוש.

רק פתאים יכלו להאמין, כי השקעה כה רבה בחומר וביוקרה נעשתה ללא נסילת בחשבונות. והנה מתברר שהפתאים צדקו: בהגיע השעה לא היה אף טנק אחד שיגע אל עבר ארמון אל-קובה כדי למנוע גירוש הסובייטים. לא התארגנה אף הפגנה אחת של המוני העמלים. בסייגון לפחות היצאניות ליוו את החיילים האמריקאים היוצאים: כל מה שהרוסים זכו לקבל אחם הוא תרועה צורמנית של אוהו הנצורלן רסמי, חסנין הייקל.

מישהו — או מישהם — בברית המועצות יידרש לתת הסבר למפלה ולבזבוז כספים של אזרחים סובייטיים, אשר עם כל השיפור שחל במצבם הכלכלי, לא בנקל יכולים להרשות לעצמם השקעות-סרק בסדר-גודל זה לצורך השגת השפעה ויוקרה במצרים. מה עוד שאותן השפעה ויוקרה ניתן היה להשיג בזול יותר ובסיכון מינימאלי: סיוע כלכלי למצרים בצירוף קיום נוכחות ימית בים התיכון היו מקנים לסובייטים את כל הנחוץ להם.

*

יש המבקשים להסביר, כי מעתה יהיו הסובייטים זהירים יותר. לפי בעלי דעה זו יחלקו השקעותיהם היוקרתיות והצבאיות בין ארצות ערב רבות. בקיצור, הם ינהגו לפי הכלל הקפיטליסטי הידוע של פיזור הסיכון. ועוד מצביעים על עיראק וסוריה כמאחזים אלטרנטיביים למצרים בעולם הערבי. אך ספק אם ינהגו הסובייטים לפי עצת אחיתופל זו, שהרי נסיונם צריך ללמדם כי בלי נוכחותם אין ערך לציוד הצבאי, ובשום נוכחים, עשויים להתבקש לעזוב.

ומה שנוגע לעיראק ולסוריה: אף אחת מהן איננה תחליף למצרים. אם משולה מצרים לפתח לעולם הערבי, עיראק משולה למבוי סתום, מדינה גסה ומפגרת, חסרת תרבות והשראה. ואשר לצירוף בינה ובין סוריה הרי בראשיה האיסלאם קתיאלה הן אויבות — ואין הנתיש הסובייטים ירצו לשחק את התפקיד כפור-הטובה של משכין שלום.

אם וכאשר תבתתים ההערכה-מחדש הכיירות הכוהגלית צתה בקרמלין צפור העולם להוות באבריקנוציה של מדיניות-החוץ הסובייטית, הכרוה של כעין דוקטרינה ניכסון בהנהגה רוסית. דוקטרינה זו אומרת: סיוע לכל הכשור לצבאוה; מעורבות צבאית, לא באלף רבי. פולר-ייצא בזה היא שיבה הצעבה הסובייטית הגלובלית על משקחים צפים או כצופפים. האלטרנטיבה, כלומר השלטת המבל-גית קובוציסטיה הצאבגלית למוסקבה על ארצות ערב, היא גם בלתי ריאלית, גם סותרת את מגמתה הכללית של המדיניות הסובייטית הנוכחית.

אפשר אפוא לתקן את נוסחת שר הבטחון: חלה דה-סובייטיזציה של הסכסוך הישראלי—ערבי, לא חלה דה-סובייטיזציה של הים התיכון. האסקדרה הסובייטית לא רק שלא הועלם, אלא תוך שנים אחדות התגבר בנושאות מטוסים בצלווה צמצמה גרעינית. הטיסכוויה עם ארה"ב ההיה מסלכה: הרוב בה אכה יידע לקחות ללא תלות אורפיבית בארצות השכנות לחופי של הים. ואשר להצלה הואש, יסמכו על האמריקאים שהם יפתחוה, וירוכזו את תשומת הלב למיצרי הבוספורוס, שהם קריטיים יותר עבור ברית המועצות, אשר עוצמתה הימית נשענת על צי-אם בים השחור.

*

גם כי שאיננו מוכן להוציא פוליסת ביטוח על חייו הפוליטיים של ליאוניד ברז'נייב צריך להניח, כי הפיוס כלפי המערב, ארה"ב ואירופה, יישאר נכס-צאן-ברזל של המדיניות הסובייטית. זו המדיניות המבטיחה ביותר והמסוכנת פחות, נוכח התאוששותה של ארה"ב מבחלת וייטנאם. לסובייטים קל יותר לקבל את הדרוש להם מהאמריקאים בטוב מאשר לכפות עליהם בכוח. סיכום זה נתקבל כנראה בברית המועצות אחרי ביקור הנשיא ניכסון במוסקבה: הגלובלית שגרירה בביקור זה היא אבן פינה של מדיניות המעצמות בשנות ה-70. הסכם סאל"ט הראשון, ההסכמים הכלכליים, הסכם סאל"ט מס' 2 והאמנה לבטחון אירופה, אלה הן העובדות והציפיות העיקריות ביחסים בין ברית המועצות לארצות הברית.

מדיניות שאלה הם יסודותיה לא עולה בקנה אחד עם הסובייטיזציה של ארצות שוליות (והרי זו ההגדרה במושגים סובייטיים לארצות ערב, אפריקה וכו'), אף לא עם ההשתלטות על מקורות האנרגיה של המערב. במיוחד מסוכנת זו השניה: ארה"ב ואירופה יאבו, אך ישלמו מחיר גבוה הבורה הנפט הערבי המגיע למכירה לכל דורש: הם לא יובילו בניעה זרימת הנפט על-פי גניעים כדיניים. ובמדובת השנים אם יתברר שבריה-המועצות אמנם זקוקה ליבוא דלק, אפשר לשער השתתפות סובייטית בקונסורציום של המדינות המערביות, ההתקשות עם הערבים על מחיר הבערה, על ביצורי המלוגים וכיוצא בזה.

בין אם ישאר מר ברז'נייב על כנו ובין אם יבוא במקומו מדינאי סובייטי אחר, ייתכן שזה כמו זה יחזו לאו, כי הרפתקתם הצבאית במצרים באה לקיצה. ומי שיספור את הרובלים אשר הוצאו לריק על טי-62 ומיג 21 ואס-3 שנכמרו לבוא שאינו יודע בה לעשות במערכות, אולי יתנחם בספירת הדולרים שהוציאו האמריקאים על וייטנאם. ואולי יאמרו ברוך שפטרנו מעונשו של זה ויגיגו בהזדמנות כתחולת לבנייתן של נושאות מטוסים חדישות ויתר מעבורות הנשק שינויי את הדגל הסובייטי על פני ימי העולם. ואם כי בפוליטיקה יש תמיד סיכוי של חצי-חצי שהצפוי לא יתגשם, יש לניתוח דלעיל היתרון הכפול שהוא מתישב עם העובדות הידועות עתה וגם עם ההגיון הבוצח ביסודן.

הודעה ללקוחותינו שהזמינו דגמי "פיאט" 1973

לקוחות נכבדים,

היום מגיעה ארצה המעבורת „אוריינטוויל" של „צים" בשעל סיפונה המשלוח הראשון של מכוניות „פיאט 1973" בדגמים:

500 ✱ 127 סלון ✱ 127 סטיישן ✱ 128 סלון
128 סטיישן ✱ 128 ספורט-קופה ✱ 124 סלון ✱
124 ספיישל ✱ 124 ספיישל-אוטומט.

לקוחותינו הנכבדים שהזמינו מדגמי „פיאט" הנ"ל מתבקשים לסור לסוכנויותינו לצורך הסדרת המסמכים למסירת מכוניותיהם.

●

המשלוח הבא עומד להגיע עד סוף חודש זה. לקוחות שיזמינו עתה דגמי „פיאט 1973" יוכלו לקבל מכוניותיהם לקראת חופשת החגים.

בברכה

סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ – הסוכנים הכלליים של „פיאט" בישראל.

FIAT

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

תל־אביב: כרך עובר על גדותיו (כ״ד)

עמיעד שוקל פרישה

מ״מ ראש־העיריה מתנה המשך עבודתו באפשרות ביצוע תוכניותיו לשיפור איכות החיים בעיר

מאת יאיר קוטלר

מ״מ ראש העיריה אריאל עמיעד רמז בימים אלה לאנשי־תומכיו בעי־ריה, כי אם לא יאפשרו לו לבצע לאלתר את תכניותיו לשיפור חזות העיר, הוא לא יצטרף לרשימת מוע־מדי המערך בבחירות הבאות לעיריה. אחרי כשלוש שנות עבודה בעיריה כה מסואבת כתל־אביב, כאשר רוב תכניותיו של עמיעד נגנזו במגרות ראש־העיריה יהושע רבינוביץ, ספק אם יוסיף אריאל עמיעד לשרת את תושבי הכרך. הוא שוקל פרישה מן העיריה בתום הקאדנציה, גם אם יתיר קמעה ראש־העיריה את הרסן כלפי ממלא מקומו ויורשו בכוח.

בין מעמיעד ליטול על עצמו את הטיפול בנושאים היותר פרובלמא־טיים: תברואה, פיקוח, גנים, מנגנון, חזות העיר, בנין ערים — מיקשה אחת שבאמצעותה קיווה אריאל עמיעד ליתן פנים חדשות לתל־אביב הדהויה, המוזנחת.

בשנת עבודתו הראשונה, כאשר בלם עצמו עמיעד ולא תבע לפרעון את השטרות שהפקיד בידיו רבינוביץ חילק לו ראש העיריה שבחים: אד־מיניסטראטור מעולה, חדשן, כושר לא רגיל. ירח הדבש בא מהר לקיצו.

נוביץ, עמיעד, שפייזר, קנטור וחייקל רמות. ראש העיריה הודה כי התוכ־נית טובה, אך מיהר להדגיש: היא אינה ניתנת לביצוע. כך סתם את הגולל על תוכנית שינויים מפליגה, שהיתה מייעלת את המנגנון ומוז־זילה את ההוצאות.

מר רבינוביץ החל להכביד על עמיעד — בתברואה, בשווקים, בנ־קיון, בחזות העיר, בפיקוח, בבנין ערים, בגנים — כל אימת שמ״מ ראש העיריה תבע החלטות לאלתר. כך אירע גם במנגנון — עוד תחום

ראש־העיריה את המלצות צוות עמי־עד־ויינר־קנטור לגבי השכונות. היה ויינר וקנטור המיעו תמיכה בתוכני־תיו של עמיעד. כדאי להדגיש: מר זאב ויינר, יו״ר הועדה העירונית לשיפור והשכונות, הוא מנהל „משען" ויו״ר ועדת המינויים של המערך לעיריה. הוא מוגדר כיועצו הפוליטי של יהושע רבינוביץ ואיש אמונו. גם פייבל קנטור (אחדות־העבודה) הוא איש חזק בעיריה. תמיכת ה־שניים באריאל עמיעד פירושה הכרה בתביעותיו הבסיסיות של אריאל

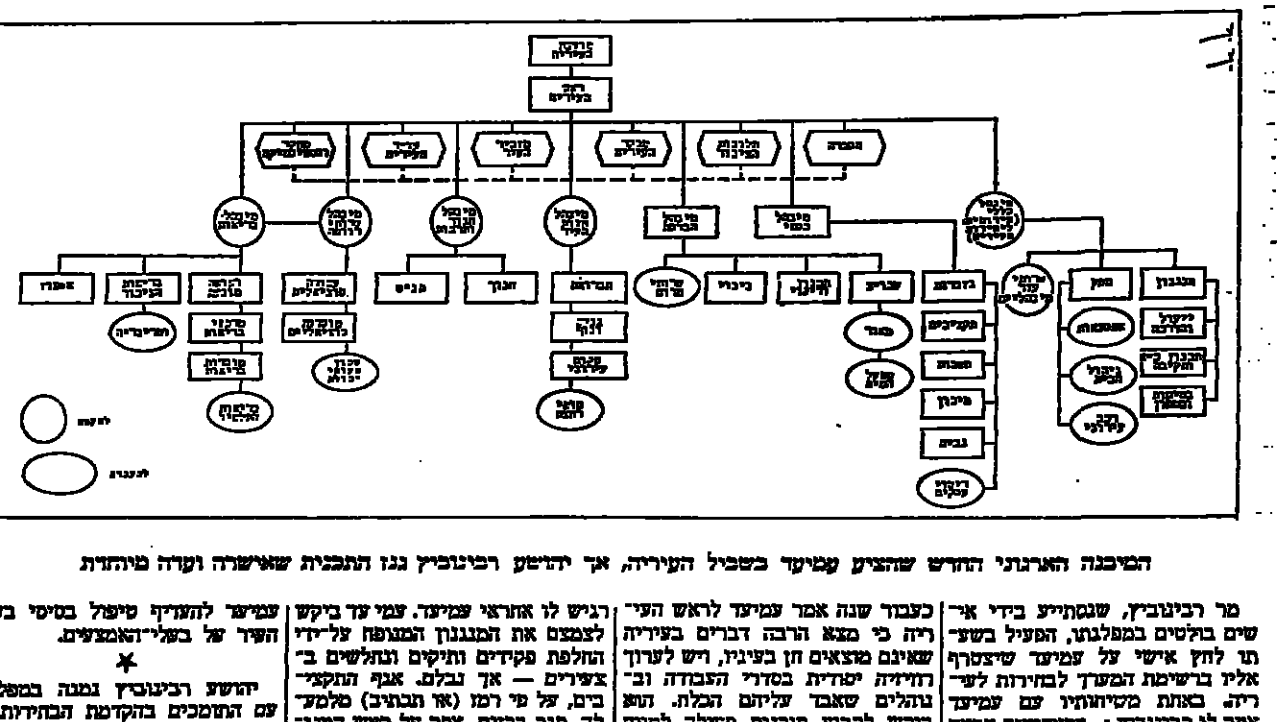

המבנה הארגוני החדש שהציע עמיעד בשביל העיריה, אך יהושע רבינוביץ גנז התכנית שאושרה ועדה מיוחדת

מר רבינוביץ, שנתמך בידי אי־שים בולטים במפלגתו, הפעיל בשע־תו לחץ אישי על עמיעד שיצטרף אליו ברשימת המערך לבחירות לעי־ריה. באחת משיחותיו עם עמיעד אמר לו רבינוביץ: „בקאדנציה הבאה תהיה ראש־עיריה".

ראש־העיריה מתנער היום מהב־טחתו, כפי שאינו מקיים את הת־חייבותו, להפקיד את ראשות שתי ועדות בנין ערים בידי אריאל עמיעד.

עמיתיו של רבינוביץ מיעצים: על עמיעד להיות נבון ולא לתבוע מימוש הבטחות ... רבינוביץ בדעה כי עמיעד לא יוכל לעמוד בטומס ... הוא גם לא רוצה להאריך את חוזה עם מ״מ ראש העיריה השני, אברהם ביאר (המפד״ל), איש אמונו שנים רבות בקואליציה, המכהן כיו״ר ועדת בנין ערים בהעדרו של רבינוביץ.

✶

אריאל עמיעד, אחרי שנבחר לעי־ריה, ביקש ליצוק תוכן בתפקידיו הקיימים. עמיתיו לצוות יוסף נחמיאס ופרופ' אמנון יקימובסקי (יו״ר ועדת התיכנון) נאלמו. הראשון הובא לעי־ריה לקישוט רשימת המערך בהיותו כמפכ״ל המשטרה לשעבר. הוא הסיק מסקנות מהירות והתקפל אחרי ש־קבע בשיחות עם עמיעד כי אי־אפשר לחולל שינויים בעיריה. השני, ה־פרופ' יקימובסקי, ניתק מגע. שמותיהם בהנהלת העיריה מודים כי צירופו לרשימה היה „מקח טעות". הרביעי בצוות, חבר ההנהלה אליהו שפייזר, גילה פעילות בתחומים עליהם מופ־קד: תרבות, נוער וספורט, ואיגוד ערים לביוב.

לפני צירופו לעיריה ביקש רבינ־

כעבור שנה אמר עמיעד לראש העי־ריה כי מצא הרבה דברים בעיריה שאינם מוצאים חן בעיניו, ויש לערוך רוויזיה יסודית בסדרי העבודה וב־נהלים שאבד עליהם הכלח. הוא ביקש לקבוע תוכנית פעולה לטווח קצר וארוך על־פי עדיפויות בהתאם לצורכי העיר ותושביה. הוא ראה — ופחד ראהו — את המיבנה הקיים כבלתי־נסבל. הטיפול בשכו־נות־העוני ובנוער לוקה בחסר. מפעלי ראווה ופרוייקטים מונומנט־ליים זוכים בהעדפה — רובם בצפון העיר — על פני שיקום משכנות העוני ושיפור חזות העיר.

✶

עמיעד מצא 40 יחידות מינהליות בעיריה. מטפלים בהן תשעה סגני ראש־עיריה ושני חברי הנהלה. כמעט שאין תיאום בין חבר לחבר. ראש העיריה גורס מיבנה קואליציוני מסורבל לעיריה על־פי דוגמת הממ־שלה, כאשר לכל סגן ראש־עיריה וחבר הנהלה — כשר בממשלה — מגיע נתח מן העוגה הקואליציונית. הוא נגד תוכנית עמיעד לקביעת סדרי־עדיפויות מחשש מן יתנגש עם עמיתיו בקואליציה.

אחרי לחצים כוכם על הקמת ועדת יעול (הרכב: היו״ר עמיעד, חב־רים: שרגא קנטור, יוסף נחמיאס, חיים בסוק), שהמליצה לצמצם היחי־דות ולהקים שש עד שבעה גופים מינהליים תחת ה־40 הקיימים. גם המליצו לבתר את העיר לחמישה חבלים כדי שהאזרח יהנה משירות מהיר ויעיל (ראה הגלופה).

המלצות ועדת היעול הובאו לדיון „המבנה הפנימי". שבו חברים רבי־

רגיש לו אחראי עמיעד. עמיעד ביקש לצמצם את המנגנון המנופח על־ידי החלפת פקידים ותיקים ונתלשים ב־צעירים — אך נבלם. אגף התקצי־בים, על פי רמז (או תכתיב) מלמע־לה, סגר ברזים, אסר על ראש המנ־גנון להוסיף עובדים (גם על חשבון פיטורי יעול) בלי אישורו. עמיעד נפגע, נאלץ לאלתר, להטליא טלאים.

✶

אחרי שלמד את בעיות העיר הבסיסיות, מצא עמיעד כי מעמיק והולך הפער בין השכונות (לרוב בדרום) לבין הרובעים הצפוניים. ועדה (בהרכב עמיעד, שרגא קנטור, זאב ויינר) הציעה להקציב 28 מיליון ל״י לשיפור איכות החיים בשכונות על־ידי קביעת סדר עדיפויות חדש בתקציב הפיתוח, העדפת שכונות מסוג התקווה על פרוייקטים כמו הספריה העירונית, המוזיאון החדש, מעגן ליאכטות של חוף גורדון. ראש העיריה דחה גם תוכנית זאת, על אף שנאמר לו כי לכ־50% מילדי העיר אין מקומות למשחקים והם מתגול־לים ברחובות, חשופים לעולם התח־תון המתפתח בכרך.

בגבור הויכוח בין רבינוביץ ל־עמיעד על קביעת עדיפויות בתקציב הפיתוח והעברת משאבים בחלקים לשכונות, נאות ראש־העיריה לקיים שני דיונים פנימיים של סיעת המערך בבנין „משען" ברמת־אביב. הראשון נערך בתחילת יוני והשני בסוף יולי. נטלו חלק גם מזכירי סניפי העבודה ומפ״ם בתל־אביב.

בתום כ־12 שעות דיון הגיעו הצד־דים לפשרה: בתקציב הפיתוח ל־שלוש השנים הקרובות יקח בחשבון

עמיעד להעדיף טיפול בסיסי בעניי העיר על בעלי־האמצעים.

✶

יהושע רבינוביץ נמנה במפלגתו עם התומכים בהקדמת הבחירות ל־כנסת ולעיריות למארס־אפריל 1973 במקום נובמבר 1973. ראש־העיריה חושש ממעמדו ומעליית קרנו של אריאל עמיעד. הוא מאמין כי אם יוקדמו הבחירות יוכל לנצח בהן גם אם יעמוד נגדו יריב חזק מטעם גח״ל. רבינוביץ גם אינו סומך על הבטחות עמיתו שר־האוצר פינחס ספיר לע־שותו שר בממשלה הבאה, או בכאות שבה הוא יכהן כראש־ממשלה. רבי־נוביץ מבקש כיבד ראשון להיבחר כחבר כנסת.

הנגגב לאזנו של יהושע רבינוביץ — כפי שלחשו לי דוברים הלא־רש־מיים של שר־האוצר — כי פינחס ספיר „אינו רוצה לראותו" את רבי־נוביץ כשר. יכולתו המינהלית ה־מוגבלת נחשפה ב־12 שנות כהונתו כסגן ראש העיריה וראש־העיריה. גם אישים בכירים אחרים במפא״י ובמפלגת העבודה יוצאים נגד ההב־טחות שניתנו. כביכול, לראש הגוש לחברות בממשלה.

מסיבות שהוארו לעיל, מעונין יהושע רבינוביץ בהקדמת הבחירות כדי שיוכל להחזיק בכסאו כראש־עיריה. אם לא יוקדמו הבחירות, יפעל רבינוביץ — או אנשיו — אחרי קבלת החוק בכנסת לבחירות ישירות, לדחיית הבחירות לעיריות לנובמבר 1974, ומכמעד זה צריכה בחירות ישירות לראשי ערים אחת לחמש שנים.

פינוי הרוסים ותקציב הבטחון

דרושה הערכה חדשה של המצב האיסטרטגי

מאת זאב שיף

ראשי מערכת הבטחון מעריכים כי פינוי הרוסים ממצרים שיפר את מצבה הבטחוני של ישראל. לא רק שסכנת ההתנגשות עם ברית המו־עצות הצטמצמה, אלא שסביר ביו־תר כי גם אפשרות המלחמה עם ה־ערבים קטנה. אם סאדאת וראשי צבאו לא חשו עצמם בטוחים כש־הרוסים היו עמהם ודאי שכך כאשר נשארו לבד. אך גם אם נניח שה־מצרים יפעלו בניגוד לכל הגיון צב־אי ויפתחו בכל זאת באש, הרי עתה — בעקבות הדה־סוביטיזאציה של המלחמה — גדולים יותר סיכוייה של ישראל להנחיל למצרים תבוסה.

לאור הערכה זו טבעי שהציבור בישראל ישאל עתה כיצד יתבטא שינוי זה אצלנו? האם נרגיש בתו־פית המחץ הבטחוני? הנוכל להפ־נות חלק מתקציב הבטחון (שהגיע השנה ל־25 אחוז מהתוצר הלאומי) לתחומים אחרים?

מי שינסה לומר כי גם אחרי פי־נוי הרוסים ואחרי שנתיים של הפ־סקת אש לא אירע דבר, בטחוני כי לא יאמינו לו. לא יתכן לומר שה־רוסים אמנם יצאו, אך הדבר לא

משנה בשביל צה״ל משום שהמטכ״ל קבע לעצמו קודם לכן תכנית הת־עצמות לחמש, או עשר, שנים. ד־אולי קצב ההתעצמות הערבית — שעל פיה בעיקר נקבעות תכניות ההתעצמות של צה״ל — ישתנה מ־עתה בצורה משמעותית?

מה שברור הוא כי הנתונים של אתמול השתנו. יש צורך עתה ב־הערכת מצב חדשה — תחילה הע־רכה מודיעינית ואחר הערכה אס־טרטגית שתקבע את משמעות ה־שנויים.

ספיר ודיין ניצחו

הערכה זו חייבת להגיע למסקנות לגבי השפעת הפינוי הרוסי על קצב ההתעצמות הערבית בעתיד. האם יפ־תחו הערבים במלחמה בלא סיוע רוסי? זאת ועוד: האם קיימת אפ־שרות של חזרה פתאומית, של סי־בוב הגלגל אחורנית במצרים, והו־פעת הרוסים מחדש? על סמך מס־קנות אלה אפשר יהיה לקבוע היכן ניתן לחסוך ולצמצם בתקציב הבט־חון מבלי להסתכן יותר. יש אנשי בטחון המרחיקים לכת. אלה סבו־רים כי במצב החדש יכולה ישראל לקבל על עצמה סיכונים רבים יותר

ואפילו להרשות לעצמה לשנות את מדדי הפער (הקיימים ברובם מלפני מלחמת ששת הימים) בין מספר ה־כלים שיש לצה״ל ולצבא המצרי.

גם ללא הפינוי הרוסי היו מת־עוררות בעיות לגבי גדלו של תקציב הבטחון לשנה הבאה. עוד בטרם נודע על יציאת הרוסים, כאשר היה ברור כי הפסקת האש תכנס לשנתה השלישית, החליפו שר האוצר, מר פנחס ספיר, ועוזר שר הבטחון, מר צבי צור, מכתבים בעניין התקציב הבא. ממכתבים אלה התברר כי מש־רד האוצר דורש הקטנה בלמעלה מ־מיליארד ל״י בתקציב הבטחון בשנה הבאה.

ראוי להיזכר מה היו הסיכומים בתקציב הבטחון האחרון. באורח רשמי נקבע תקציב בסך 5.3 מיליארד ל״י. היתה בכך משום הטעיית הצי־בור והסתה חול בעיני הכנסת. שר הבטחון בעצמו הכריז כי התקציב מגיע ל־6.25 מיליארד ל״י (מאוחר יותר הציע לקצץ 100 מיליון ל״י מהתקציב). באורח מעשי — בגלל התחייבויות שונות — הגיע התק־ציב ל־6.7 מיליארד ל״י. כל אחד מהצדדים קיבל מה שרצה. מר ספיר רשם לעצמו את הנצחון על הנייר, ואילו מר דיין קיבל את הכסף. ה־בעיות טואטאו אל מתחת לשטיח והויכוח נדחה לשנה הבאה. גם ללא הפינוי הרוסי לא יהיה מנוס מהכ־רעות. אחרת — יגיע תקציב הבטחון בשנה הבאה ל־7 מיליארד ל״י.

קיצור שרות החובה

במערכת הבטחון ערים למצב ה־חדש ובדיונים שהחלו זה מכבר על התקציב לשנה הבאה מסתמנת נכו־נות לצמצומים. במשרד הבטחון מת־גבשת דעה, כי דרישתו לשנה ה־באה תעמוד על 6.5 מיליארד ל״י. כלומר, הורדה של 300 מיליון ל״י בנוסף לספיגת ההתייקרויות. השא־לה היא, כמובן, אם צמצום זה מס־פיק לאור הנתונים החדשים? נראה שלא. גם אם לא יחול כל שינוי בסעיף ההתעצמות בתקציב. נראה כי אפשר להשיג צמצומים גדולים יותר מ־200 מיליון ל״י.

מחסני החרום של צה״ל מלאים זה מכבר ועבודות הביצורים העי־קריות הסתיימו גם הן. בבטחון ה־שוטף ניתן לצמצם את ההוצאות ב־יותר ולהינות בצורה ממשית מן ה־עומק האסטרטגי שמעניקים לנו ה־שטחים החדשים. החזקת הקוים יכו־לה להעשות בפחות כוחות. במקביל לכך אפשר להעביר מסגרות סדי־רות למסגרות מילואים. את הקרי־אה לאנשי מילואים יש לצמצם עוד יותר מכפי שהוחלט. כן יש להימנע מפעולות בניה נוספות.

אם עד לפינוי הרוסי ממצרים היה קיים סימן שאלה לגבי הצורך בקי־צור שרות החובה בצה״ל, הרי עתה ברור שאם ברצוננו להשיג צמצום בתקציב הבטחון, לא יהיה מנוס מ־קיצור השרות. יהיו ודאי שיטענו כי החסכון שיושג על ידי כך אינו גדול, אך טענה זו יש לדחות. זוהי טענה הנשמעת כל אימת שמציעים צמצום כלשהו בתקציב הבטחון. חס־כון הנראה קטן בעיני ראשי משרד הבטחון יכול להגיע לעיתים לתק־ציב כולל של משרד ממשלתי קטן.

החסכון שיושג על ידי קיצור ה־שרות, למשל, אינו קטן כלל וכלל. יש לזכור כי בעקבות הארכת ה־שרות (אוקטובר 1968) מקבל ב־חיל לקראת שחרור: מענק של 900 ל״י. עם קיצור השרות יחסך סכום זה. בסך הכל יגיע החסכון הישיר מקיצור השרות לכ־100 מיליון ל״י. לזה יש להוסיף עוד כ־300 מיליון ל״י שיתרמו למשק כתוצאה מהחזר־ת כוחות עבודה.

אשר לסעיף ההתעצמות, המהווה חלק הארי בתקציב הבטחון. יש להניח כי גם הערכת מצב אופטי־מיסטית ביותר לא תמליץ על קי־צוצו, ובצדק. דברים שאנו רוכשים כיום אין כל ודאות שנוכל לרכוש בעתיד. הוא הדין לגבי תכניות פי־תוח עצמיות בייצור מערכות נשק, מה שניתן לעשות כיום אין לדחות למחר.

אך עובדה זו אין פירושה שאי־אפשר לחסוך גם בסעיף ההתעצמות. מלבד הצורך לקבוע מחדש את מ־דדי הפער, צריך להחליט עתה אם הנתונים החדשים אינם מאפשרים שינוי בקצב ההתעצמות. כלומר, לא לבטל תכניות רכש אלא להאט את קצב הקליטה.

למשל, האם קליטת ציוד חדיש מחייבת כיום להקים מיד מפקדות חדשות ואת כל האינפרא־סטרוקטו־רה הקשורה לציוד זה. האין אפש־רות לקלוט חלק מהציוד החדש ב־מחסני החרום בלא להקים יחידות חדשות ובלא להתאמן עם מרבית ה־ציוד החדש? וכך באשר לבניית עוצבות חדשות עליהם הוחלט קודם לכן. האין אפשרות, למשל, להקים עוצבה — שמחיר הקמתה יעלה מאות מיליוני ל״י — בשבע שנים במקום בחמש שנים? יש אנשי בטחון ה־סבורים כי הדבר ניתן בבלי להס־תכן יותר על המידה.

לדעת מומחים ניתן להשיג בדרך זו צמצום גדול יותר מ־200 מיליון ל״י עליהם מדברים כיום במשרד הבטחון. הערכות ראשוניות מתייחי־סות לצמצום של עד רבע עד חצי מיליארד. כלומר, התקציב של 6.25— מיליארד ל״י במקום 6.7 מיליארד ל״י. מבחינה ריאלית יהיה זה תק־ציב קטן יותר בהתחשב בהתייקרו־יות הצפויות. אם אכן יגדל התוצר הלאומי בכ־8 אחוזים כפי שצופים, הרי יהיה תקציב הבטחון הבא כ־20 אחוז מהתוצר הלאומי במקום 25 אחוז כיום. במקרה כזה יהלב הדבר כהישג של ממש.

למרבית הצרה קשה לסמוך על כך שהממשלה תכריע בענין זה. לא משום שהיא סבורה אחרת, אלא מ־שום שהיא מתחמקת מהכרעה בעניין תקציב הבטחון. בשנה שעברה כ־אשר נערך הדיון על תקציב הבט־חון נמנעה הממשלה מלהכריע ב־עניין. נקבעה ועדת שרים בראשות הגב׳ מאיר, אך גם ועדה זו לא קיבלה החלטות. היו אלה ה״ה דיין וספיר שהגיעו לפשרה וכך קבעו את התקציב בעל שני־הפרצופים.

עם התקרב מועד הבחירות והקי־פת ההכרעות במפלגת העבודה, יתכן שבפעם זו ימנעו שני העדיים מפשרות פתחיות.

גולדה מביטה פנימה

מאת דן מרגלית

יום לפני פגישתה עם הסופרים שבאו לשוחח על איקרית וברעם קי־בלה ראש הממשלה גולדה מאיר את פניה של קבוצת פועלים מנצרת עלית. מציקה להם בעית השיכון ל־זוגות צעירים. גולדה מאיר ניסתה לעזור להם והסבירה מה הקשיים. איש לא יצא החוצה ולא פירסם את התוכן המפורט של השיחה. כך — סבורה ראש הממשלה — אפשר לשו־חח.

למחרת באו הסופרים. גולדה סב־רה שממתינה לה שיחה חשובה. מאז „פרשת גולדמן" שהתרחשה לפני שנתיים וחצי יש אצלה רגישות רבה לטענה כאילו היא מנותקת מאנשי ציבור ורוח. היא זוכרת כיצד הא־שימו אותה כאילו לא רצתה לראות את חברי „קבוצת פטנקין" למרות שלא היה כל יסוד להנחה זו.

ראש הממשלה היתה מוכנה אי־פא לדיאלוג ממושך עם הסופרים. היא הקדישה לשיחה עמם לילה ארוך. היא לא רצתה שאיש יוכל ל־טעון כאילו לא האזינה בהקשבה. גם למחרת היום המשיכה ראש הממ־שלה לחשוב שהשיחה היתה חשובה, אולם פחות מכפי ששיערה מראש. התברר לה כי חלקים מדבריה באו לידיעת הציבור. היו לה ספקות אם להשתתף בשיחה בהגיחה ל־20 סופרים להנהל, במקורה, עם שבעה בלבד. ראש הממשלה גם לא יכלה להתעלם מן הטיעון כי חלק מהנוכחים לא היו צריכים למצוא את דרכם לביתה, וכי כמה סופרים אחרים קופחו ב־היעדרם.

למסקנות דומות היא יכלה להגיע מקץ כמה ימים כשנפגשה עם „קבו־צת פטנקין" לדיון כודי. ספרטיו נודעו והצעותיו לא היו שונות. הם הציעו לה הצעות שונות ומגוונות: איקרית ובירעם אינם תקדים. יש למצוא דרך לפתור את בעית העקו־רים. אולי — הציע מישהו — ניתן להחזירם לכפריהם במסגרת חגיגות הכ״ה לקיום המדינה. אולי בהבטחה לקיים דיון נוסף. משוחרר מלחצים ומהחלטות ישנות, כפי שהציע לה חלק מהפרופסורים והמשוררים וחלק מהניצים כח״כ שמואל תמיר מהמר־כז החפשי.

לדעתה היו חלק מהפניות כנות. היא אינה סבורה שמשה ארם ה־וזהיק מעלה הצעות כאלה כדי להק־ניט את הממשלה, אלא שאין לו ול־בעלי דעות דומות אלטרנטיבה. הם גם אינם יודעים הכל. היא אינה יכולה להתעלם מן העובדות הידו־עות לה, שאינן ידועות לכמה אנשים כנים אך חסרי מידע. כמו עדיד אנים חנא עקור, מפעילי פרשת ביר־עם, אשר לפי נתונים מוסמכים סב־ידיה נימנה על ראשי קבוצת „אל ארד" הקיצונית ועל עורכי במאר־נית. לפני 14 שנים החל מקיים קש־רים עם מקי״, ולאחר מכן עם רקי״ח. שמו נקשר בארגון אשר הוקם ב־1971 על ידי יוצאי אל ארד ורקי״ח ולפי תקנות ההגנה לשעת חירום היה צורך להגביל את כניסתו לירו־שלים ולשטחים המוחזקים. היא לא יכולה לחוש הזדהות אתו, למרות כל הטיעונים כי כל תושבי בירעם קיבלו את צה״ל עם מלח ולחם ו־הריעו עם הקמת המדינה.

גב׳ מאיר גם אינה מקבלת את הטיעון שאין זה תקדים. כאשר ב־אחת מהפגישות אמרו לה שפרשת בירעם שונה מפרשת כל כפר אחר, העירה גולדה מאיר: „אני רוצה לראות כפר ערבי אחד שלא ימצאו שלושה פרופסורים שיתמכו בבקשה להחזיר אליו את העקורים".

בסיכום העניין היא יצאה ממנו בהרגשה שגורמים רבים לא נהגו כשורה. לא רק שמפ״ם והליברלים העצמאיים חייבים במשמעת קואלי־ציונית אלא יש משהו מכעיס בכך שעל גבה הפוליטי של גולדה מאיר מנסות כמה מפלגות לפתור את בעי־תיהן עם צעיריהן.

יתכן שנוספו לתחושה גם גור־מים של חשד. פעם שודר בטלווי־זיה כאילו היא נגד סערות ציבוריות. יותר מאוחר, בערב שבת, חזרה ה־טלוויזיה על דבריה, אך פסחה על הקטע הרלוונטי, זה המבהיר כי אינה מושפעת רק מסערות ציבוריות ש־מארגנים דן בן־אמוץ, אורי אבנרי ועמוס קינן, להבדיל מסערות צי־בוריות של אחרים. ובכן, היא יכולה לחשוב כי שתי טעויות רצופות כאלה בטלוויזיה הן מקרה, אך יש גם יד מכוונת.

אין ספק שאירועי השבועים ה־אחרונים חידדו את התחושה שלא נעשה מספיק להעמקת החינוך הציו־ני. היא עצמה הזכירה בדאגה לא רק את גיורא נוימן אלא את „מכתב השמיניסטים" המפורסם, אם כי בענין זה נאלצה להודות, שערכה בחקר ומצאה כי הרוב המכריע מבין מחב־ריו משרתים בהתנדבות ביחידות קרביות מעולות צה״ל.

ההרגשה שבימי שלטונה מתרחקים הצעירים מן הציונות, כפי שהיא הבינה אותה, מכבידה עליה. גם ברור לה שהרוב המכריע בכרך מפלגתה, שתמך בהחלטתה בעניין איקרית ובירעם, אינו משקף את יחסי הכוחות הנכונים בעבודה. ה־„גוש" — נהה נרכזי במפא״י — לא הצביע נגדה מפני שאינו רוצה להתנגש אתה. עדיין הוא מקוה ל־שכנעה „לרוץ" פעם נוספת בראש רשימת המערך בבחירות לכנסת. לכן גם מי שמבקר את מדיניותה מבי־

אנשי ה„גוש" לא ירים את ידו נגדה במרכז המפלגה מה גם ששר האוצר פנחס ספיר ושר החוץ אבא אבן היו שותפים לרוב בממשלה.

יש בליבה ביקורת. היא חשה, כ־נראה, רפיון אשר מונע ממנה לפתור את בעית יצחק בן־אהרון לפני ה־בחירות להסתדרות ולכנסת. יש מי שמציע לה להקדים את הבחירות לכנסת לפני הבחירות לועד הפועל כדי „לנטרל" את בן־אהרון. זה תכ־סיס שנולד במפא״י. אך עובדה היא שגולדה מאיר אינה יוצאת להיאבק בבן־אהרון. היא ערה לכך שאיש אינו מתייצב נגדו. אצל ספיר ני־כרת עייפות מהויכוח במישור זה, וגם הגינוי שהוא השמיע לבן־אה־רון בישיבה רשמית של הממשלה לא עורר במפלגה את התגובה שהיה גינוי כזה מעורר בכל פעם אחרת. על כן היא מסתפקת בהערות כל־ליות כי לדעתה צריכה המפלגה ל־דון בהתנהגותו, במעשיו והצהרותיו של מזכיר ההסתדרות.

היא מודאגת בגללו. לאחרונה קי־בלה שני מברקים ממארגני הוועי־דה הכלכלית, אחד בחתימת ויקטור קארטר, המתריעים מפני האנרכיה הנוצרת במשק הישראלי וביחסי ה־עבודה. נגרמים קשיים בגיוס מש־קיעים זרים. בסופו של דבר עלול דילול כזה לגרום להוסר התעסוקה בין הפועלים שבן־אהרון מדבר ב־שמם ברוח המשטר המרכסיסטי ב־צ׳ילי.

העובדה ששר האוצר מגלה מידה גוברת של רוגז וקוצר רוח וודאי מש־פיעה עליה לרעה. יש מי שמניח לו להתקוטט עם בן־אהרון, כדי שמז־כיר ההסתדרות יגנוס מכוחו של ה־אוצר. בימים כתיקונם — כמסורת שנוצרה מאז ימי דוד בן־גוריון — היה שר האוצר הממונה על טיפול בנושאים פנימיים רגישים כמו ה־הלוואה לגיורא גדיק. כיום ספיר הוא השר המייעץ לקרוא „תהילים" אחרי ההלוואה.

והו מצב מביך לגולדה מאיר כ־אשר מדברים על סימני רפיון ב־שלטונה דווקא כאשר יש פרי ל־מדיניות החוץ והבטחון של ממשל־תה. היא עצמה יודעת שעיקר החול־שה נפרץ בהצהרתה המוקדמת מדי, שלא תהיה עוד מתמודדת לראשות ה־ממשלה. ואם כי היא מרגישה שרוב מוצק בציבור תומך בעמדתה בעני־ינים כאיקרית ובירעם, אין היא יכו־לה להתעלם מהטענה אשר נשמעת מדי פעם בירושלים, כי על מנת להחזיר לעצמה את כוחה עליה ל־חזור אל מסלול המירוץ ולהודיע שתשקול אם להמשיך בתפקיד ראש הממשלה.

כרגע, אין סימנים לשינוי כוח.

גם בעלי
שמיעה מצויינת...

לא יופרעו מהמזגן SILENTAIR

כשהמזגן השקט סיילנטאייר פועל —
אפשר לחבר סימפוניה,
או לעבור על תשבונות מס הכנסה,
או סתם לישון במנוחה.
כי ה„סיילנטאייר"
הוא מזגן המתחשב בסביבה.
נוסף לפעולתו השקטה,
מצטיין סיילנטאייר
בעוד יתרונות בלעדיים:
* ניצב על הריצפה כרהיט בעיצוב נאה.
* התקנתו יכולה להיעשות גם ללא פריצת קיר.

מיזוג אוויר אלקטרה — בכל שיטה לכל מידה

אלקטרה

שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין־נעמן

דמוקרטים חדשים

פעולות הממשלה מונעות על־ידי נוחות פוליטית זמנית

מאת מתי גולן

כל אימת שנחלצים הממשלה וה־כנסת להגנת הדמוקרטיה אני מת־מלא חששות כבדים שליבם אינו כ־ברם. חששות אלה אף גברו אצלי לשמע דברי נציג הממשלה בכנסת בעניין בן־אהרון השבוע.

לא שאני חושד במנהיגינו שהם, חלילה, אנטי־דמוקרטיים. חששותי נובעים מהיך שאני מכיר את סוג הדמוקרטיה האידיאלי בעיניהם. זוהי מין דמוקרטיה בה אין איש בעלה על דעתו להרהר ולהעיר על כל פעולה או מלה של מנהיג מוסמך; דמוקרטיה המעניקה לאמצעי התק־שורת חופש אבסולוטי לפרסם כל דבר שהשלטון אינו מתנגד לפיר־סומו. דמוקרטיה בה מותרת רק ב־קורת „קונסטרוקטיבית" שפרושה הדגשת החיוב, התעלמות מן השלילה — ולהיפך, כאשר מדובר באופוזיצ־יה. דמוקרטיה הגורסת שרוב ידיים בכנסת מכריע הכל — אפילו תקנה, הגיון וסדר ציבורי.

✶

תקצר היריעה מלכלול את רשי־מת כל הנסיגות שעשתה הממשלה בגלגוליה השונים כדי לכוות לדמו־קרטיה שלנו את האופי הרצוי לה. אבל פטור בלא־כלום אי־אפשר, ו־לכן אסתפק בכמה דוגמאות בול־טות:

✶ בשנת 1952 יזמה הממשלה הצ־עת חוק לפיה יהיה שופט חייב לצ־וות על סגירת עתון לשלוש שנים אם נמצא העתון אשם בהוצאת די־בה. הסערה הציבורית גרמה לגניזת ההצעה.

✶ ביולי 1954 הניח משרד המש־פטים על שלחן הממשלה חוק עי־תונות שהיה אמור להחליף את פקו־דת העתונות המנדטורית. עד מהרה הסתבר כי החוק המוצע כולל את רוב הוראות הפקודה השמורות ואף מוסיף עליהן כמה הגבלות חדשות. הבולטת שבהן: הכללת סעיף לפיו יוכל אדם לעסוק במקצוע העתונות רק אם קיבל רשיון לכך מאת מועצה שרובה בהברית הם נציגי הממשלה. לעומת זאת, סירב משרד המשפטים לכלול בחוק המוצע סעיף שיקבע במפורש את עקרון חופש העתונות. גם תיק זה נגנז בלחץ ציבורי.

✶ חוקים רבים במדינה אוסרים על גילוי הציבור לפקידי ציבור ולמס־מכים. בניגוד לרוב המדינות החופ־שיות בעולם, אין במדינה אפילו חוק אחד שיקבע את זכותו של ה־אזרח לגישה אל מסמכים ציבוריים — בהגבלות הכרחיות, כמובן.

✶ בדצמבר 1970 הניחה הממשלה הצעת־חוק לתיקון סעיף 77 של פקו־דת החוק הפלילי המעניק הגנה לאב־די הכלכון והשירה מפני הוצאת דיבה יפה בארץ. בסעיף זה לא סי־פל את ביעדד החוק, כיום את ה־תיקון, יהיה רבה להוסיף לרשימת המוגנים את כל בני משפחתו של איש הציבור, כהגדרתה בארץ והיה כתבה יפגעה, היה בירר בבאצי בד

קורתי תקיף ב„הארץ" (17.12.70) כדי שיוזמיה ישכבעו בגניזתו וב־פגיעתו הרעה. החוק נגנז.

לרשימת הנסיגות אפשר להוסיף את פרשת סגירתם של העתונים „קול העם" ו„על המשמר" מתוך שיקולים פוליטיים שהוסוו לביטחוניים. אפ־שר גם להזכיר את פרשת דחיית ה־הצבעה על הצעת האוצר שהצטרפה לשורה ארוכה של פגיעה שרירותית בתקנון הכנסת כדי לשרת אינטרסים פוליטיים של הצביך הממשלה. אב־לם גם ללא פירוט־יתר מותר לקבוע כי ממשלתנו לא הצטיינה מעולם ב־דאגה עמוקה לדמוקרטיה במובנה המקובל.

✶

היה על־כן מגוחך, על רקע זה, לראות את נימוקי שר־העבודה כב׳ יוסף אלמוגי להורדת ההצעה לדון בפרשת בן־אהרון מסדר יומה של הכנסת. אף מלה אחת לגופו של ענין ולהגנתו של בן־אהרון. הנימוקים כו־לם היו על טהרת הדמוקרטיה. לא־מור: אין הכנסת רשאית לדון בהת־באויות מזכיר ההסתדרות כי דיון כזה מזנר את חופש הדיבור, שהוא עקרון יסוד בדמוקרטיה. הפורום ה־מתאים לדיון כזה, גרס השר, הוא הועד הפועל של ההסתדרות העובדים הכללית. לפורום זה בלבד חייב בן־אהרון, לדעת הממשלה, דין וחשבון על מעשיו הבריה.

צריך לקבוע, כדי למניע ספק, כי־

טענה זו אין לה סימוכין בשום חוק או תקנה. מכיוון שעל עובדה זו אין להגות צריך לבדוק את הטענה מבחי־נה ענינית. אם נקבל את טענת השר אלמוגי, הרי שנוציא מתחום הסמכו־יות של הכנסת את ציבור העובדים הגדול ביותר במדינה. נהיה חייבים לומר, לשיטתו של מר אלמוגי, כי הכנסת אינה רשאית לדון בשום דבר הקשור בגוף זה. שהרי מר בן־אהרון לא דיבר כאדם פרטי. היה זה מזכ״ל ההסתדרות, ולא האיש בן־אהרון, ש־כינה את המעבידים כאפנדים ומנב־לים. לו קיבלה הכנסת הצעת גינוי לבן־אהרון על התבטאויותיו היתה הממשלה רואה בכך, כדבריה, פגיעה בחופש הדיבור.

אני מתקשה להבין כיצד יכולים לטעון זאת אלה שלא חסכו מלים בוטות נגד התבטאויות של, למשל, יהושע פרץ מאשדוד. מה לא אמרו נגדו בכנסת? — שהוא מסית ומדיח, מחרחר, כמעט אויב העם והמדינה. לא שמעתי שהממשלה יצאה להגנתו בנימוק של חופש הדיבור. אדרבא. שמעתי היטב כיצד שרי הממשלה עצמם מצטרפים לביקורת זו. האם זכותו של פרץ לחופש הדיבור נופלה בזכותו של בן־אהרון?

✶

אני בטוח כי הממשלה עתידה ל־התחרט מאוד על העמדה שנקטה. ההסתדרות היא כה רבת־עוצמה וכה רבת־השפעה על כל תחום בחיי ה־מדינה, עד שהוצאתה מתחום סמכו־יותיה של הכנסת כמוה כמעט כנטילת השפעה ממשית של הכנסת על הה־ויי חיים רבים. אפשר להמחיש זאת בפשטיה צעד נוסף עם מר בן־אהרון. נניח שמחר הוא יקרא למרד גלוי של חברי ההסתדרות בממשלה — אם באמצעות שביתה כללית או אמ־צעי אחר. מה תעשה אז הממשלה? תעלה את הענין בועד הפועל של ההסתדרות? תכריז כראשי המזכ״ל להתבטא ככל העולה על רוחו? — יותר מתקבל על הדעת שהממשלה תבלע את טענתה הנוכחית ותבוא אל הכנסת כדי לקבל סמכות לנקוט באמצעים נגד המזכ״ל.

סמכותה של הכנסת נובעת מן ה־בוחרים שהטילו עליה לטפל בכל התחומים והבעיות במדינה. אפילו לדעת כל מנהיגי המערך ושרי ה־ממשלה יש בהתבטאויות בן־אהרון משום הסתה למלחמת מעמדות. מה צריכה הכנסת לעשות? לתת למזכ״ל ההסתדרות להשתולל מבלי לומר את דברה? לחכות עד שתפרוץ מלחמת המעמדות הלכה למעשה ואז. כש־יהיה מאוחר מדי, לטפל בעניין? לא רק שהכנסת היתה זכאית לדון ב־פרשה זו, אלא שהיא היתה חייבת זאת לבוחריה. בכך שלא איפשרה לכנסת למלא את חובתה הוכיחה ה־ממשלה פעם נוספת כי פעולותיה מונעות ומוכתבות על ידי נוחות פוליטית זמנית ולא על־ידי עקרונות.

הממשלה בכנסת: נוחות פוליטית מול עקרונות

מיסטיקה מול עובדות

המדיניות הנוקשה של ישראל השתלמה לאורך כל הקו

מאת פרופ' עמוס פרלמוטר

כותב המאמר הוא פרופסור באוניברסיטאות הארווארד ו־מ.י.ט.

זה למעלה משנתיים טוען האלוף (מי.ל) מתי פלד בתקיפות כי מדי־ניותה של ישראל כלפי הסיכסוך במזה"ת וכלפי מצרים בפרט אינה אלא תערובת של שגיאות וראיה מעוותת של המצב. טענותיו העיק־ריות של פלד הן אלה:

1) מעצבי המדיניות הישראלית, אשר בדרך כלל הם בעלי גישה מעשית ונוהגים בתבונה, עודם שי־כורים מהניצחון המוחץ של 1967 והם אחוזי „דיבוק" של כובשים;

2) מדיניות הסיפוח וההתפשטות הטריטוריאלית, ביטלה למעשה כל אופציה ישראלית אמיתית לעשיית שלום עם מצרים;

3) מדיניות ישראלית „רכה" כלפי מצרים, כלומר מאמצים להגיע לידי הבנה עם נאצר וסאדאת בהסתמך על החלטה מס' 242, תביא לידי ה־פשרה בין ישראל ומצרים.

4) הסכם בין ישראל לסאדאת עשוי לגרום לגירושם של היועצים הסובייטיים ממצרים.

האלוף (מיל.) פלד טעה בכל טע־נותיו, ואף למעלה מזה:

1) מדיניותה הנוקשה ו„חזרת הפש־רה" של ישראל, שנתמכה בתמיכה האמריקאית בזירה המדינית ובהספ־קת נשק איסטרטגי, היא שהביאה לידי סילוק היועצים הסובייטיים ממצ־רים. מדיניותם של ניכסון־קיסינג'ר למניעת משברים אשר גולת הכו־תרת שלה הוא הסכם על הטילים „איי.בי.מ." ממאי 1972, גם היא בין הגורמים שתרמו לגירושם של היו־עצים הסובייטיים ממצרים.

2) המדיניות של „חלק מהשטחים תמורת שלום חלקי", שהיא מאבני היסוד של המדיניות הישראלית ו־חוסר היענות מצרית לנוסחה זו, הביאה להחלשת המשטר במצרים. ה־יועצים הסובייטיים, שגירושם נבע משיקולים פנימיים־מצריים, סולקו גם מטעם שלמצרים אין ברירה. דווקא מה שמכונה „עקשנותה" של ישראל, הוא שנטל את האופציות ממצרים. גירוש הסובייטים אינו בחינת אופ־ציה אלא כורח המצב העגום למשטר שוחר המלחמה של סאדאת־צאדק.

3) אילו באה ישראל לידי הבנה עם סאדאת לפי תנאיו — וזוהי ה־הנחה העיקרית בטיעונו של פלד — לא היה הדבר מביא לגירושם של ה־סובייטים, כפי שאירע בעקבות עמ־דתן המשותפת של ישראל ואמריקה מאז הפרה מצרים את ה„סטאטוס קוו", עם כניסת הפסקת־האש לתוק־פה באוגוסט 1970. העמדה האיתנה של ישראל ואמריקה היא שחוללה את התמורה בהשקפת מצרים על חל־קה של ברה"מ בסיכסוך.

4) מעל לכל היתה זו בורותו של האלוף פלד במדיניות הבינלאומית, אשר מנעה בעדו מלהעריך כיאות את הפשרה המתהווה הסובייטית־אמריקאית ואת השלכותיה לגבי זי־רת המזרח התיכון, כשהפשרה זו ב־יחסי שתי המעצמות גרמה להנמכת ה„פרופיל" הסובייטי בזירה זו.

האלוף (מיל.) פלד טועה בכל טע־נותיו, מפני שהוא גילה חוסר הבנה עקבי — במאמריו שהתפרסמו ב־„מעריב" — לגבי שאיפותיהן הפו־ליטיות וכן לגבי כושר הערכת המצב בתוויתו של בריה"מ, מצרים, ישראל וארה"ב.

נתחיל בבריה"מ: המעורבות ה־סובייטית במזרח התיכון, אשר גד־לה בתוקף הנסיבות, היתה עלולה להיכנס למבוי סתום, או לתוך בוץ ללא תחתית, אלמלא ניתנה לבריה"מ האפשרות לכבוש את הישגיה במזרח התיכון. הסובייטים לא הופתעו לגמ־רי כאשר סאדאת „הטיל את הפצצה" שלו. אין ספק שהוא גרם אי־נעי־מות לבריה"מ, אך לגבי דידם אין זו אבידה שאי־אפשר לעמוד בה. אילו קיבלו הרוסים את צעדו האח־רון של סאדאת כמהלומה מכאיבה, לא היו נרתעים מפני השימוש בכוח נגד מצרים. וכי מי היה עוצר בעדה? ארה"ב? סין? ישראל?

הסובייטים מקווים להגיע לידי איזון במעמדם במזרח התיכון. התפ־תחות האירועים במצרים, בעמיין של הסתירות הפנימיות בארץ זו, תהיה לברכה בעיני בריה"מ. מעתה אין עוד בריה"מ מחוייבת ללחום את מלחמתה האבודה של מצרים. הוצאת הכוחות הסובייטיים ממצרים תנוצל בוודאי על ידי שליטי הקרמלין למען חיזוק עמדת המיקוח עם חידוש שי־חות סאל"ט ב־1973. מצרים תוצג כחייל על לוח השחמט הבינלאומי בו משחקת בריה"מ מול ארה"ב. צפון וייטנאם היא דוגמה מאלפת מבחינה זו.

מאקיאוואלי כתב פעם, כי אין פשע גדול יותר מהפשע הפוליטי. בהערכ־תנו את בקיאותו של מר פלד בענ־ייני מצרים, אנו משתוממים נוכח טעותו הגדולה של המומחה הזה לתרבות ערב ולספרותה, כאשר הוא מנסה לפענח את המחשבה הפולי־טית של מצרים. מצרים שקועה ב־סיכסוך מבחינה פסיכולוגית ודעת מצרים לא תנוח עם פיתרון הסיכ־סוך על שטחים. אמנם צודק מר פלד בקביעתו שהנה צצה ועולה במצרים מעין „מצריות חדשה", אולם אין ה„ניאו־מצריות", בדומה לכל שאר ה־אידיאולוגיות הלאומניות, תופעה סטאטית.

„מצריות חדשה" זו, כשהיא מעו־רבת עם ה„איחואניזם" (האחוה ה־מוסלמית) בגירסתם של סאדאת ו־קדאפי, משתקפת נאמנה בדברי היי־כל. אשר כתב במאמריו האחרונים שאין למצרים מחסור בגיבורים וכי הטייסים המצריים אינם חסרי אומץ ותושיה קרבית. הוא רק מודה כי מול הברית של מצרים ובריה"מ ניצבת הטכנולוגיה האמריקאית העדיפה, כלומר הפאנטומים. מכאן מסקנתו, שכאשר הטייסים המצריים יטוסו ב־עתיד (כפי שהוא מקווה) את ה„מיג־23", הם יוכיחו כושר קרבי ללא תק־דים. פירוש הדבר כי שאיפותיה של מצרים, תקוותיה וציפיותיה נועדו לפצות את הערבים על אסונות ה־עבר, כלומר כאשר יהיו בידיהם ה־מטוסים „מיג־23" ואולי „סאם־7"...

סאדאת כהייכל, הם ניאו־נאצריס־טים, ברוח דבריו של הפרופסור הר־כבי מלפני מלחמת ששת הימים: מנוי וגמור עם שניהם לחסל את יש־ראל ולהשמידה. מדוע איפוא צריכה ישראל לבוא לידי הבנה עם הלך־מחשבה כזה?

ראייתו המעוותת של מר פלד את עמדת ישראל אינה ראויה לסליחה. כלום מאמין הוא באמת כי אנשי ה־מעשה בממשלת גולדה מודרכים על־ידי השיקולים המיסטיים של דביקות בשטחים, בדומה למפלגת המפד"ל ו־אי־אלה פרופסורים מאוניברסיטת בר־אילן? עמדת ישראל אינה נש־ענת אך ורק על העקרון של גבולות בטוחים, בהם רואה מר פלד שטות מיסטית ואווילית מבחינה צבאית־טאקטית.

הגבולות המפרידים בינינו לבין הערבים הם בין היתר, גבולות פסי־כולוגיים. גבולות בטוחים — זוהי גישה עקרונית, זהו ענין שבהשקפה, ולא של שטחים. אילו ויתרו הערבים על תקוותם להשמידנו, ואילו הס־תלקו מהתקוה לקבל על־ידי סחיטה פוליטית מארה"ב ומהמערב את אשר הפסידו במלחמה האלימה, כי אז היה תוקף לתיזה של פלד.

אך התהפך מה נכתב. מדוע עלינו לסמוך שטחים אך נצר אחר לסאדאת, המחזיק בעקביות ברצונו שיש להשמידנו?

עד אוגוסט 1970 דבקה ארה"ב ב־דיעה שיש לבוא לידי הסכם עם נאצר, ובדיעה זו החזיקה ארה"ב בעקביות ובתקיפות רבה יותר מזו של מר פלד. ובכל זאת, מדוע לא הגשימה ארה"ב את שאיפתה זו? כלום חששה מישראל? כלום חשב הנשיא ניכסון על קולות הבוחרים ה־יהודים, בהם לא זכה ממילא בבחי־רות ב־1968? הזהה הסנאטור פול־ברייט כה נדיב־לב כלפי ישראל? ארה"ב נכשלה בשאיפתה זו מפני שנוכחה לדעת שהיא טעתה כמו ה־אלוף פלד וכפי שהוא מוסיף לש־גות גם עתה ((ראה „מעריב" מה־11 באוגוסט). מעל לכל היה זה הקץ למלחמה הקרה, בה גילה האלוף פלד בורות גדולה, ששם קץ לחי־פושיהן הנואשים של ארה"ב ושל בריה"מ כאחת אחר „קליאנטים" ו־בעלי־ברית שאין לסמוך עליהם.

המלחמה הקרה חלפה עברה. ה־איום הרוסי שוב אינו מה שהיה. גם הרדיפה האמריקאית אחר בנ־ות־ברית ערביים איננה עוד מה שהיתה. תקוותה היחידה של מצרים בשנת 1972 היא לקבל את אשר נתרץ ב־שנת 1967, ככל שהדבר בלתי נעים לה. עלינו להכתיב את תנאי השלום. רק במשך הזמן, לאחר שהסכם ה־שלום הבלתי שוחה בין ישראל ל־מצרים ייחתם, רק אז נוכל לגלות רוחב־לב.

על המחשבה המצרית להשלים עם העובדה שבטבע — קיומה של יש־ראל. כל עוד לא תבוא המהפכה הזו במחשבה המצרית, אין סיבה שנעשה הסכם עם מצרים — לפי תנאיה.

השוחים נגד הזרם

אופוזיציה אינטלקטואלית ברוסיה, בצ'כוסלובקיה ובשווייץ

מאת רוברט וואלטש

על האופוזיציה האינטלקטואלית ברוסיה הסובייטית והספרות המכונה „סאמיזדאט" נכתב הרבה בשנים ה־אחרונות בכל ארצות המערב. בימים אלה הגיע אלי ספר מצוין קטן בכר־יכה שמחברו נולד בוינה ב־1915 כשגליציה המזרחית היתה עוד חלק של הקיסרות האוסטרית, ולמד באו־ניברסיטה בלמברג (לבוב). המחבר מציג אותו כסופר „אוקראיני".

הספר מגיש סקירה מרשימה של רדיפת האופוזיציה בבריה"מ [1]. אופוזיציה זו איננה משתמשת באלי־מות, אלא נשענת על החוקה הסובי־יטית, אם לא על המעשה הסובייטי. שם נרשמים מעשי אומץ־לב של אנ־שי־רוח, פרופסורים וחברי האקא־דמיה, אשר מיחו בגלוי נגד עיוות המשפט ונגד רדיפת סופרים ואחרים המאמינים בחופש יצירה אמנותית ובעדיפות בעיות אנושיות על אדיקות מפלגתית. בסוף הספר נמצאת רשי־מת שמות של 670 אסירים פוליטיים, ביניהם גם יהודים רבים. יש בספר גם פרק על המאבק היהודי ועל ה־יחס החיובי של הציבור למדינת ישראל. המחבר מצטט את גילוי ה־דעת של פרופסור א. ד. זאכארוב, חבר האקדמיה, אחרי משפט לנינ־גראד בדצמבר 1970, בו פנה המלו־מד „לכל האנשים בארצות הברית, ב־ברית המועצות ובכל העולם להש־תדל נגד עוול, טרור ועושק בכל מקום בו הם קורים".

מאכס פריש

בימים אלה קראנו על המשפטים החדשים נגד אנשי־רוח בצ'כוסלו־בקיה, שהתנגדו לשקרים־הרשמיים של קיביהם הסטאליניסטיים, שהש־תלטו על ארצם בעזרת הטנקים ה־רוסיים. הם אמנם לא נדונו לתליה כמו קודמיהם בשנות ה־50, אך קיב־לו מאסר ארוך ועוד לפני המשפט נשללה מהם כל עבודה או פרנסה.

מקרה מיוחד במינו בפרשת אופו־זיציה נגד עוול ונגד בלתי־אנושיות הוא פרשת שווייץ בתקופת הנאצים וביחוד במשך המלחמה. זהו דבר מת־מיה. הרי ארץ ניטרלית קטנה זו היא בעינינו מופת הליברליזם, שמה כרוך באידיאל החירות. אולי הודות למחזה „וילהלם טל", מאת שילר (שתורגם לעברית על־ידי ביאליק).

בתקופת היטלר היתה ארץ זו במצב קשה משום ששליט הרייך השכן ה־גדול איים לכבוש אותה כפי שכבש גם ארצות ניטרליות אחרות. לכן דאגו מוסדות שווייץ שלא תינתן ל־נאצים עילה להתערב. זה יצר קונ־פליקטים קשים בתוך הציבור, כש־גרמניה מיוחה נגד עמדת העתונות הליברלית וכשהיו גם בשווייץ קבו־צות נאציות מוכנות לשרת את היט־לר.

פליטים יהודים סבלו קשה ממצב זה ולא מעטים קיפחו את חייהם משום סירובה של שווייץ לתת להם להיכנס בהגיעם לגבול. על זה נכתבו ספרים וגם דו"חות רשמיים מאלפים בשווייץ עצמה. אולם היו גם אישים אמיצים שלא נבהלו ולא הסתירו את עמדתם האנטי־נאצית גם בתנאים קשים אלה.

אחד מהם היה המו"ל אמיל אופ־רעכט, ויש לקבל בברכה שנכתב על איש זה ועל פעולתו ספר מפו־רט [2].

אחת המטרות של הנאצים היתה ליצור „בעיה יהודית" גם בארצות אחרות ובכך הם הצליחו כפי שקו־בע המחבר בצדק. בין המהגרים היו סופרים רבים ושווייץ היתה אחת ה־ארצות בה היה אפשר לפרסם ספרים בגרמנית, אם־גם לא היה להם שוק גדול לאחר שנאסרה המכירה בגר־מניה, ומ־1938 גם באוסטריה. יתר־על־כן, בשלב יותר מאוחר ראו גם מוסדות שווייץ בעין רעה הופעת ספרים מאת מחברים אנטי־נאצים, משום שהדבר עורר זעמו של גא־בלס.

בסיטואציה עדינה זו עמד אופרעכט במבחן, הוא עזר לאמיגראנטים רבים. בין הפירסומים שלו היה גם דו־ירחון „מאס אונד ווערט", שיעדו היה לייצג את התרבות הגרמנית „ה־אמיתית", ושאחד המייסדים שלו היה תומאס מאן. לעתים קרובות אסר הצנזור השווייצי פירסום ספרים ש־היו עלולים לעורר רוגז בגרמניה.

בימינו הסופר השווייצי מאכס פריש לוחם נגד הממסד ולהוט לחש־וף את חולשתה וצביעותה של ה־חברה הבורגנית, הוא גם ספקני ל־גבי הקומוניזם. בשווייץ הוא מגלה עוד עקבות ההשפעה הנאצית. בספרו החדש, יומן 1966—1971 [3], יצירה ספרותית מהורה ומיוחדת בצורתה — עירוב מחשבות, פרשיות, הערות מקוטעות, זכרונות ודעות, הכל מור־כב מפרקים שונים הנבדלים בצורת הדפוס — הוא גם מביא אירוע מ־שנת 1936, שעלה בזכרונו בקשר עם תיגרה בין סטודנטים מפגינים בצי־ריך ב־1968. כשרצה פריש ב־1936 לשאת אשה יהודיה וקיבל מהעיריה את המסמכים הדרושים, נתן לו ה־פקיד תעודת אריות, בלי שפריש דרש דבר כזה. „שווייץ לא היתה אז כבושה על־ידי היטלר; היא היתה מה שהיא כיום, עצמאית, ניטראלית, חופשית וכולי", הוא אומר באירוניה.

רוחו של היטלר עוד אורב בכמה מקומות. בהנהלת התיאטרון ישב איש שלא היה מוגר בתקופת היטלר. גם בהיות הסופר בוואשינגטון, שמע בבית־קפה ממלצר שהיה יווני, אחר כך גם ממוכר סיגריות שהיה פור־טוריקאי, שבחים על היטלר.

בביקור ברוסיה ב־1968 השתתף בכינוס סופרים אגב הפלגה באניה על הנהר וולגה. לא היו שם סופרים מהמערב, אבל גם לא מצ'כיה, ובין הרוסים „נעדרו כל הסופרים ששמו־תיהם ידועים במערב". ביוני 1967 הוא רושם ביומנו מה רבה החרדה נוכח המצב בישראל. אחרי ששת ה־ימים קיבל מכתב מקיבוץ הזורע, שם נושמים לרווחה, אבל אינם חו־גגים. „השאלה היא כמה קולות כ־אלה ישנם".

בספר משתקפות כל בעיות החיים העכשוויים, ופריש אינו מסתיר את ספקנותו. בסיגנון המוזר שלו מכניס הוא המון „שאלונים" ארוכים, כבר־אה סאטירה על הנוהג המקובל אצל סוציולוגים אמריקאים. השואל וה־עונה הוא פריש עצמו, ולעתים הוא משאיר את התשובה לקורא.

מעניינים ביחוד לקורא קשיש הם הירהוריו המפורטים על הזדקנות, והחוזרים שוב ושוב ביומן ולמעשה הוא אינו כה זקן (60)! הוא גם אינו מביא את הפתרון.

בספרו על וילהלם טל, שזכה ל־תפוצה עצומה, הוא הורס את המיתוס הלאומי היקר ביותר של עמו! מ־תוך מסמכים רבים הוא מנסה לשקם את המאורע כפי שהיה באמת ב־1291 [4]. טל למעשה היה טרוריסט ורוצח, הוא השתמש בשיטות של אל־פתח אומר פריש. טל היה איש פשוט בעל כוח מוגבל, הדיוט קרתני שמו־לדתו היתה כתוך מפגר בהרים, שו־נא את העולם הרחב ושונא זרים.

הסופר, האוחז דרך כלל את הלך החיים נגד זרמים, יוצא כאן נגד קשירת כתרים לגיבור לאומי. למעשה הוא מתנגד לסילוף ההיסטוריה ולמי־תולוגיה לאומית, כפי שהיא קיימת אצל כל העמים. להרוס מיתוס כזה דרוש ודאי אומץ־לב אזרחי, ובראה זה גם מספק צורך נפשי של הדור הצעיר.

1) Boris Lewytzkyj: Politische Opposition in der Sowjetunion 1960—1972. Analyse und Dokumentation. Deutscher Taschenbuch Verlag (dtv) München, Juni 1972. 337 pp. DM 6,80.

2) Peter Stahlberger: Der Zürcher Verleger Emil Oprecht und die deutsche politische Emigration 1933—1945. Mit Vorwort von Professor J. R. von Salis. Europa Verlag, Zürich. 407 pp. DM 28.—.

3) Max Frisch: Tagebuch 1966—1971. Suhrkamp Verlag Frankfurt 1972. 432 pp. Pb. DM 22.—.

4) Max Frisch, Wilhelm Tell für die Schule. suhrkamp taschenbuch Frankfurt 1972, DM 5.—.

המחבלים מתבצרים באיטליה

מאת חולדה ליברנומה
סופרת „הארץ" באיטליה

פירנצה

רושם הטבח בלוד בראשית יוני שבוצע בידי חבלנים יפנים שפעלו בשירות הארגון הפלשתינאי „ספ־טמבר השחור" ויצאו לשליחותם ה־פשעת מרומא (בה נעשו ההכנות האחרונות לטבח והושג הנשק) טרם פג וכבר זעזעה את איטליה החבלה במיכלי הנפט הגולמי מדרום לטרי־אסט, בקצהו של הצינור המוביל נפט לזכי למינכן שבגרמניה המער־בית ולווינה. המשטרה, ששמה מאז את עינה על פעילי ארגוני הסטודנ־טים הפלשתינאים, על ערבים היוצ־אים ובאים באיטליה, שהחמירה מאוד את בדיקותיה בנמל התעופה של רומא דרכו עוברים רוב המטו־סים למזרח התיכון, סבורה ש־„ספטמבר השחור" ביקש להתקשט — לגבי החבלה במסוף הנפט — בנוצות לא לו. אף־על־פי־כן אין ספק בכך שפעילות הפלשתינאים ב־איטליה מטרידה את משרדי הפנים והבטחון. ב־8 באוגוסט הוגשה שא־ילתה בפרלמנט מטעם שלושה חב־רי המפלגה הרפובליקנית, המבקשים לדעת אם אמת בידיעות שפורסמו בעתונות, כי רומא נעשתה אחד מרכזי החבלנים הפלשתינאים ואם כן, מה בדעתה של הממשלה לעשות כדי למנוע פעילות חבלנים אלה על אדמת איטליה.

הפיצוץ במיכלי־הנפט בטריאסט

רומא — צומת דרכים

לכל הידעות נוחה איטליה לפעי־לות פלשתינאית, אפילו לא הוכחה לפני שעה מציאותם של „מרכזי חב־לנים" קבועים. מפני קרבתה למזרח התיכון, היותה צומת־דרכים אירופי חשוב עם קשרי תעופה מצויינים אל כל בירות אירופה, נקל לקיים מ־איטליה קשר הדוק עם סניפים אחד־רים של ארגוני הפלשתינאים. השי־טה הנהוגה באוניברסיטות האיטל־קיות מאפשרת לאלפי צעירים ערבים לשהות שנים באיטליה כסטודנטים, הגם שברור כי חלק מהם אינו עוסק בלימודים בלבד.

קשריה המסחריים ההדוקים של איטליה עם כל מדינות ערב מאפש־רים פעילות של משרדי יבוא ויצוא שאינה מוגבלת לענייני סחר לשמו. איטליה ידועה כדרך־מעבר חשובה גם לסחר בלתי־חוקי בנשק, בה עו־ברת אחת מדרכי הסמים החשובה המובילה מהמזרח למערב. ברשת זו מעורבים ערבים. איטליה ובראשה רומא משמשת, כמו כן, מרכז ריגול חשוב בכל הנוגע לים התיכון בכלל ולמזרח התיכון בפרט (די להזכיר את פרשתו של „האיש במזוודה" לפני שנים אחדות, כשהצילה המש־טרה האיטלקית בדרך מקרה את ה־סוכן לוק מידי תופשיו הערבים ש־ביקשו להעבירו למצרים). איטליה היא אחת מהחשובות שבארצות ה־תיירות המתנית בעולם והזרם ה־בלתי־פוסק של תיירים זרים העובר בה אינו מקל על פעולת מנע של המשטרה, הידועה באיטיותה.

אלפי „סטודנטים" שאינם לומדים

תנאים אלה חברו יחד כדי למ־שוך את תשומת ליבם של ארגוני הפלשתינאים, מה גם שמצאו בשנים האחרונות תומכים בקרב חוגים פו־ליטיים רחבים באיטליה, החל מה־שמאל הרמנוצרי, השמאל הסוציא־ליסטי המפלגה הקומוניסטית וכלה בקבוצות מהפכניות זעירות מהימין ומהשמאל התומכות בהם אלה באוי־רה של אנטישמיות מחודשת ומדאי־גה האלה במסגרת מאמצים להפיכה עולמית.

לא קל למשטרה לעקוב אחרי ה־פלשתינאים ואוהדיהם והיא מתרכזת בעיקוב אחרי סטודנטים בקמפוסים. לסטודנטים הפלשתינאים ארגון־גג בשם „האיחוד הכללי של הסטודנ־טים הפלשתינאים באיטליה" שמר־כזו בעיר פארוגיה, כמחצית הדרך בין רומא ופירנצה, בטבורה של איטליה. הארגון קשור — לדברי אחד ממנהיגיו — בארגון השיחרור הפלשתינאי בקהיר, אליו הצטרפו באחרונה אל־פתח ויתר ארגוני ה־מחבלים. לדברי מנהיג זה אין לו כל קשר ישיר עם „ספטמבר השחור" ואף לא עם אנשי הד"ר חבש.

יש מקום לפקפק באמיתות דבריו, אם מפני נטיותיו המהפכניות של הארגון וקשריו עם אל־פתח הנחשב בפעילותם האנטי־ישראלית הנמרצת ואם מפני שאורחים זרים המבקשים להוסיף לשבת באיטליה לעולם לא יזדו בקשריהם עם ארגו־נים שמטרתם מעשי חבלה.

המרכז בקהיר מעביר ל„איחוד" כספים הדרושים לפעילותו הפוליטית הענפה, לפעולות סיוע בין הסטו־דנטים וכדומה.

המשטרה מגששת באפלה

המשטרה האיטלקית, המגששת ב־אפילה, יודעת הרבה על פעילותם ה־פוליטית החוקית של הסטודנטים ה־פלשתינאים ולדבריה מעט מאוד על פעילות לא חוקית. הקושי הוא לת־פוס את האשמים — אם אומנם הם קיימים — תוך כדי פעולתם. הסטו־דנט הערבי שהשאיר בחדרו בפארו־גיה מזוודה מלאה חומרי נפץ לא חזר למקום לימודיו; החקירות ש־נערכו אחרי טבח לוד העלו כמה מאוד ואף הצעירה הלבנונית שנאס־רה בנמל התעופה פיומיצ'ינו כשעל גופה נשק, ימים אחדים לפני הטבח בלוד, לא מסרה דבר על קשריה עם פלשתינאים באיטליה.

בינתיים נהפכה הפרשה לענין פו־ליטי איטלקי פנימי. קבוצות שמאל קיצוניות המקורבות לפלשתינאים גורסות, כי שירותי הבטחון הישר־אלים והימין האיטלקי חברו יחד כדי להדביק את הפלשתינאים ואת ה־שמאל הקיצוני ומצאו במעשי החב־לה בטריאסט אמתלה ל„ציד מכש־פות" בקרב הסטודנטים הערבים ב־איטליה. לטענתם מאלפת העובדה ש„סודות כמוסים" מתיקי שירותי ה־בטחון הישראלים מצאו דרכם דווקא לעתוני הימין המתון (יש לציין ש־המשטרה האיטלקית מסרבת לאשר ידיעות אלה).

אירועים הרוגלים באלימות

מפלגות הממשלה והחוגים הרח־בים המקורבים אליה מודאגים מאוד מפעילות חבלנית של קיצונים אי־טלקים מימין ומשמאל הגוברת והו־לכת. החשש הסביר שקיים קשר בין פעילות זו לחבלנות גרמנית (כפי שהעלו חקירות מותו של ה־מו"ל פלטרינאלי) וערבית, בוודאי מגביר את החרדה למתרחש. ועידתם הסודית של ארגונים מהפכנים בטר־רבנה באוקטובר אשתקד הניחה יסוד איתן לשיתוף־פעולה ביניהם וכך עשוי כוח־אדם, ידע וכסף לזרום מאחד לשני. ההנחה שלא פלשתי־נאים חיבלו בטריאסט, אלא אירו־פים שפעלו בשירותם, מוצאת חיזוק גם בהוגי הפלשתינאים עצמם: אנטי־קפיטליזם, אנטי־ציונות, אנטישמיות לשמה, תשוקה לערער את יסודות המשטר הדמוקראטי ולהחליפו בנאו־פאשיסטי או בברבנביסטי־לניניסטי. כל אלה עשויים לשמש מסגרת מאי־חדת הקלה על פעילות ישירה או עקיפה של ארגוני החבלה הפלשתי־נאים על אדמת איטליה.

החלה בנית שכונת הקוטג'ים החדשה

אחוזות ברעננה

קוטג'ים מפוארים ומרווחים בני 4 חדרי שינה + סלון ענק, חדר עבודה, 2 חדרי אמבטיה, גרז' בנוי וצמוד. שטח בניה 214 מ"ר.
סיגנון ותכנון ספרדי.

מונדוס השכרה ובניה בע"מ
פלדבאום את גנץ בדק בית בע"מ
בונים למענך את שכונת היוקרה החדשה

הרצליה הרב קוק 2
טל. 982807 בשעות 8.00—13.00
984165 בשעות אחה"צ והערב
982327, 253317 בשעות הערב

משרד השיכון

מפעל החסכון לבנין מחוז חיפה

דירות למכירה בשכונת יזרעאליה

לחוסכים במפעל החסכון לבנין, אשר נרשמו עד 31.3.72 ולזכותם חסכון עצמי של 2000 לירות לפחות; ניתנת אפשרות לרכוש דירה מיתרת הדירות בשכונת יזרעאליה — נוה שאנן.
חוסכים המעוניינים בדירות אלה יפנו עד 30.9.72 לחברת שיכון ופיתוח חיפה, רח' הרצל 4,

בימים א—ה בשעות 7.30—12.00
בימים א, ג, ה בשעות 16.00—18.00
יום ו' אין קבלת קהל.

הדירות תמסרנה לפי סדר הפניות לחברה, ועד למילוי מיכסת הדירות המוצעות למכירה.

המכללה של הדסה

ירושלים

משרד העבודה
המכון הממשלתי

משרד החנוך והתרבות
להכשרה מקצועית

המגמה הדו שנתית להכשרה ב

צילום מדעי וטכני

תוכנית הלימודים במגמה כוללת:
תורת הצילום
טכנולוגיה של הצילום
מדעי הטבע
גרפיקה
אנגלית
וכן עבודה מעשית באולפן ובמעבדות

הלימודים מכינים לקראת
צילום במחקר, ברפואה, בתחום הבטחון והתעשיה

מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות.
משרד העבודה מעמיד לרשות התלמידים הלוואות.
המכללה מעניקה מספר מלגות לתלמידי השנה השניה.

פרטים והרשמה בכל יום בין השעות 9.00—13.00 במזכירות המכללה, רח' הנביאים 37, ירושלים, טלפון 222291.

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

אורט ישראל

המרכז להכשרה טכנולוגית

למה שלא תתאמץ היום לקראת המחר...?
למד ורכוש את התואר טכנאי

החלה ההרשמה למחזור ספטמבר למגמות הבאות:

אלקטרוניקה — תעשיות ומינהל (יומי)
חשמל — מכשור ובקרה
בנין — כימיה (ההרשמה במעבדות בבוקר)
מתכת

התמחויות:
1. מכונות
2. קרור ומזוג אויר

יתקיימו כתות הכנה מיוחדות במקצועות:
✱ מתמטיקה ✱ פיסיקה ✱ אנגלית

פרטים והרשמה:
במשרד הראשי: שד' דוד המלך 39, ת"א טל. 261688/7.
בבנין ביה"ס שפע־טל: רח' שפע־טל 12, שכ' מונטיפיורי, ת"א טל. 269560, 264292.
בבנין ביה"ס טשרניחובסקי: רח' טשרניחובסקי 31 ת"א טל. 51046.
בבנין ביה"ס השמונאים: שד' החשמונאים 6 שכ' מונטיפיורי, ת"א טל. 32634.

אם אתה מחפש...

◀ דירה טובה
◀ בסביבה טובה

בוא לגור בנוה־דן
שכונת הפאר של תל־אביב

באזור וילות מקסים ורוגע, בשיכון דן תל־אביב, מוקמים עתה 5 בניני פאר בני 6 קומות כ"א

✱ מרווח של 16 מטר בין הבנינים (הסטנדרט 6—8 מטר).
✱ סטנדרט בניה גבוה 2—3 מרפסות גדולות בכל דירה.
✱ מגרש חניה צמוד לכל דירה.
✱ שטח פנים הדירה גדול במיוחד.

— 3½ חדרים 116 מ"ר
— 4 חדרים 130 מ"ר
— 4½ חדרים 147 מ"ר
✱ שיא הפאר והשלמות, פרט לא חסר.

לפרטים נוספים
בירנבוים מיכלסון ושות'
תל־אביב, אבן־גבירול 46, טל' 268625

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

סופרי "ניו־יורק טיימס" מדווחים מיוחד ל"הארץ"

נאמנות מפלגתית והבחירות בארה"ב

חלוקי דעות ביחס לאמדן משקלם של המצביעים הבלתי־תלויים

מאת ויליאם שאנון
מיוחד ל"הארץ" מ"ניו־יורק טיימס"

ואשינגטון

על אף שהסנטור מקגאוורן מתחיל את מסע הבחירות שלו כשהוא מפ־גר במידה ניכרת אחרי ניכסון, סי־כוייו עגומים פחות מכפי שנראה מ־מישאלי דעת־הקהל הארציים.

לפי המישאלים תומכים בניכסון 57%, ומקגאוורן מדורג אחריו עם 34%, כש־9% עדיין לא החליטו. אך בשלב כה מוקדם של מסע הבחירות הדעות אינן יציבות. רבים מהמצבי־עים המביעים דעה, עדיין לא הת־רכזו במערכת הבחירות. לפני אר־בע שנים החל יוברט האמפרי את מסע הבחירות כשהוא מפגר ב־16% אחוזים מאחורי ניכסון, וסיים אותו בפיגור של פחות מאחוז.

מישאלים הנערכים בכל מדינה בנפרד מספקים רמזים משמעותיים יותר לגבי התזוזות בדעת הקהל, כי הן שמתראיינים בהם מספר רב יותר של מצביעי המדינה מאשר במישאל ארצי. מישאלים שנערכו ביוני באי־לנוי, טכסאס וקליפורניה, מראים שבשלוש מדינות אלה "רצים" שני המועמדים באורח צמוד.

לואיס בין, הכלכלן הנבון שפירסם מספר כרכים על אמנות החיזור הפו־ליטית, מראה בספרו האחרון "כיצד לחזות את בחירות 1972" שהתנה־גות הבוחרים היא בלתי־עקבית מאד. למשל, מאז הבחירות של 1928 הצביעו ניו־יורק, אילינוי וקליפור־ניה בשינויים קלים בלבד מכפי שהצביעה ארה"ב כולה. אם יראו איפוא המישאלים שיערכו במדינות מפתח אלה לאחר יום העבודה (בי־אוגוסט), שמקגאוורן נמצא עדיין ב־מצב של שוויון עם ניכסון, צודק הב־שיא באמרו שהוא מצפה לרוב זעום, ודבריו אינם רק נאום דירבון פולי־טי.

כל נסיון לחזות את תוצאות הב־חירות חייב לקחת בחשבון את כל הגורמים העיקריים — המפלגות, השאלות העומדות על הפרק, המו־עמדים. הנקודה החזקה ביותר של מקגאוורן היא עוצמתה הבסיסית של המפלגה הדמוקרטית. במשך עשרות שנים גדל ביציבות מספר המצביעים בעדה, דבר שבא לביטוי בלתי אישי

ג'ורג' מקגאוורן

במספר המושבים בהם זכתה בבית הנבחרים ובסינאט. אפילו כאשר זכו הרפובליקאים בנשיאות וחלו שינו־יים בכוחן של המפלגות בקונגרס, נשארה המגמה הבסיסית בעינה. מנ־מה זאת היא כה חזקה ביותר הלקי הארץ, עד שאיזנה את נצחונותיהם של הרפובליקאים בדרום.

לואיס בין תוקף את התיאוריה ש־הנאמנות המפלגתית נעלמת מהר ושהבוחרים העצמאיים נמצאים בע־ליה. המישאלים מראים שכ־70% מהבוחרים המכנים את עצמם עצמ־איים אך בוחרים על פי רוב בדמוק־רטים, הם בניהם ובנותיהם של הו־רים דמוקרטים. באותה מידה אותו אחוז בוחרים הקוראים לעצמם עצ־מאיים אך נותנים את קולם על פי רוב לרפובליקאים, באים מבתים ר־פובליקאיים. מספר הבוחרים שמצ־ביעים בניגוד לרקע משפחותיהם וא־שר באמת נעים ונדים בין המפלגות, קרוב לפי הערכתו של בין ל־9% מכלל המצביעים ולא למספר הגבוה בהרבה שמזכירים בדרך כלל.

בעייתו של מקגאוורן

בעייתו העיקרית של מקגאוורן היא לגבש את תמיכת הדמוקרטים הצב־איים הנוטים אליהם. הוא לא יו־קל בכל קושי לשמור על היתרון הד־מוקרטי הרגיל בקרב מצביעים כו־שים. סרג'נט שרייבר בעל הקשרים עם משפחת קנדי, עשוי להיות נכס חשוב במאבק להשגת קולות קתו־ליים. אך לגבי קבוצות רבות אחרות של מצביעים דמוקרטים דרושות הב־טחות מחודשות או מאמצי שכנוע מיוחדים.

לגבי השאלות העומדות על הפרק, בעיית וייטנאם עדיין חשובה. על אף כל מאמציו של הנשיא לנטרל בעיה זו, ממשיכה המלחמה לפעול נגדו. מישאל מטעם מכון האריס שנערך בסוף יולי קבע, ש־48% אנשים כנגד 40% "עדיין חושבים שניכסון לא קיים את הבטחתו להו־ציא את יחידותיה של ארצות הברית מוייטנאם".

אך בניגוד לציפיות הדמוקרטים אין השאלות הכלכליות עשויות לה־ביא יתרון גדול לדמוקרטים. עם עליית מחירי המוצרים החקלאיים והכנסות החקלאיות, אין סיכוי רב למרד חקלאי מאותו סוג שסייע, בלי שציפו לכך, להארי טרומן ב־1948.

כיוון שאפילו בתקופות שפע קיי־מת אבטלה בשיעור 2—3 אחוזים, יתכן שההפרש בין מספר יסוד זה לבין שעור האבטלה הנוכחי שהוא 5.5%, לא יהיה מכריע מבחינה פו־ליטית, בעיקר משום שגידול האב־טלה חל בחלקו בקרב המצביעים ממילא בעד הדמוקרטים.

מכירת מכוניות ומכירות קמעוניות הגיעו לשיאים ביולי. לפיכך עשו־יים אנשים על אף האינפלציה, לא לחוש עצמם לחוצים מבחינה כלכ־לית. יתכן שרק מחירי המזון העולים מספקים למקגאוורן מנוף פוליטי מ־משי.

אם יצליח הממשל לנטרל את רוב השאלות הכלכליות, עשויות הבחירות להתרכז בשאלות לא־כלכליות כגון וייטנאם, עניני חוץ והמדיניות הצ־באית הכללית, וכן בערכה המוסרית והאינטלקטואלית של מנהיגות הנ־שיא. אם יערוך מקגאוורן את מסע הבחירות שלו בכשרון, הוא עשוי להביס את ניכסון באותו סוג של ויכוח גבר־אל־גבר, כפי שעשה קנדי ב־1960 וכפי שכמעט הצליח האמפרי לעשות ב־1968.

בסוף ספטמבר יתחיל להתברר, אם יש למקגאוורן כוח המשיכה הד־רוש לגבי הדמוקרטים, כדי לעכב את מסע הבחירות השלישי של ניכ־סון למאבק צמוד, כמו בפעמיים הראשונות.

הגורם האתני במסע הבחירות של מקגאוורן

על אף ויכוחים פנימיים והת־נגדות, יפתח ארגון הבחירות של מקגאוורן בימים הקרובים מש־רד לעניינים אתניים, כחלק מה־מאמץ האינטנסיבי המתנהל עתה להרחיב את בסיסה של מערכת הבחירות הדמוקרטית.

מסעי התעמולה הדמוקרטיים המסורתיים התייחסו לאמריקאים אתניים — מהגרים וצאצאיהם, בעיקר מאירלנד ומארצות אירו־פה הדרומית — כאל גוש בוח־רים בעל אינטרס מיוחד; הם תיכננו מערכות תעמולה העסקות באינטרסים אלה. כתוצאה מכך היוו בעבר קולות הבוחרים האת־ניים, עירוניים במידה רבה וק־תולים במידה רבה, מקור עוצמה חשוב למפלגה הדמוקרטית במ־דינות התעשייתיות הגדולות.

בבחירות המוקדמות סרב אר־גונו של מקגאוורן להמשיך במ־סורת, והוא פנה לקבוצות האת־ניות העירוניות באמצעות השא־לות המקיפות יותר כגון בטחון בעבודה, אינפלציה ויוקר המחיה. בשל הצלחת גישה זו, סרבו כעת רבים מאדריכלי המסע בבחירות המוקדמות לשנות את הקו.

אולם בימים אלה ייפתח מש־רד לעניינים אתניים עירוניים כדי ליעץ לאלו המטפלים בענ־יינים אלה, עורכים תכניות, נוש־אים נאומים ומפתחים בעיות. משרת היעוץ תהיה להשפיע על כל אותן פעילויות בכיוון לאור־יינטציה אתנית.

בין המעורבים בתכנית זאת יהיה מייקל נובאק, סופר "על־ייתן של הקבוצות האתניות ש־אינן ניתנות להטמעה". כן יש־תתפו בה קנט שלוסברג וג'ראלד ס.ב'. קאסידי, הנמנים עם סגל־הסינאט של מקגאוורן.

עבודתם של יועצים אתניים א־לה באה לביטוי ברור יותר ב־מאמצים שנעשו לאחרונה להד־ביא להתאוששות המפלגה. המ־אמצים החלו עם נאום קבלת ה־מועמדות של סרג'נט שרייבר. הוא קרא "להקים את הקואליצ־יה... של פולנים איטלקים, אי־רים, כושים ולטינו־אמריקאים...".

שעות ספורות לאחר נאום זה נפגשה אלינור מקגאוורן עם קבוצת נזירות הפעילות בתכניות קהילתיות בכל הארץ, כדי לגייס את עזרתן בקהילות קתוליות עי־רוניות; ולתכנית מסעו של מק־גאוורן בניו־אינגלנד נוסף ב־תכלין טיול ברגל בקהילה האי־טלקית בפרובידנס. "האנשים בק־הילה זו מעולם לא חשבו שהוא יבוא לכאן", אמר ג'ינו מאיני, עובד קהילתי באזור.

פראג 4 שנים אחרי הפלישה

מורת־רוח פוליטית מתחת לפני השטח וחנויות מלאות כל טוב

מאת ג'יימס פארון
מיוחד ל"הארץ" מ"ניו־יורק טיימס"

פראג

כיום, ארבע שנים לאחר שהגיעו הטנקים הסובייטיים כדי לשים קץ לנסיון של דובצ'ק להנהיג רפורמה, עדיין שוררת בפראג אווירה של שנ־אה ומחאה. דבר זה איננו מהווה איום של ממש על השלטונות, אך הם מודאגים ממילא ופועלים במהי־רות, לפעמים בחריפות, כדי להשתלט על כל סיכון של חוסר הסכמה.

התוצאה היא מעין תיקו; מתנגדי הממשלה חלשים מכדי להביע יותר מהתנגדות סבילה, והממשלה, כפי הנראה, פוסחת על שני הסעיפים.

"אנשים אינם עובדים קשה", אמר עתונאי "לא מפני שקיים כאן סוג מסויים של מחאה כלל־ארצית, אלא כיוון שמצב רוחם ירוד, הם מרגי־שים שהעבודה לא תוביל אותם ל־שום מקום. אין תמריץ, אין תמורה, כך שהם עושים את המינימום".

גוסטאב הוסאק, מנהיג המפלגה הקומוניסטית שבא במקומו של אלכ־סנדר דובצ'ק, הודיע כאן הקיץ ה־אחרון מספר פעמים שהושלמה "ה־נורמליזציה" של המדינה. נראה ש־אין היא שלמה דיה כדי לאפשר את הנהלתה של תוכנית מקיפה, אולי משום שהוסאק ועמיתיו הצליחו להס־כים רק לגבי תיקון העבר ולא לגבי התוויית דרך לעתיד.

משפטי הפורשים שהתמידו בהב־עת ההתנגדות לממשלתו של הוסאק, אמורים לציין את סופו של עידן דוב־צ'אק. אך הם גם חשפו תאי התנג־דות חדשים, העשויים רק לעכב את תהליך הריפוי. מן הסתם יש עדיין מספר צ'כוסלובקים שינצלו כמעט כל הזדמנות כדי להביע את איבתם, בנופפם למשל את אגרופיהם מול שוטרים מחוץ לאולם בית משפט, או בהשמעת הערות פרובוקטיביות, עד שרושמים שמותיהם או שהם נל־קחים לחקירה ומקבלים אזהרה.

האיבה זקוקה רק לתקרית כגון משפט או משחק הוקי שבו יפסידו הרוסים, כדי שתתלקח בגלוי.

שיחות של המנהיגים הצ'כוסלו־בקים יכולות לעורר ויכוחים ממו־שכים ורציניים. האם הוסאק הוא מתון הנאבק בתומכי הקו הנוקשה שמסביבו, או שמא הוא האיש של מוסקבה? אין כל ויכוחים על הרוסים. הרגשות כלפיהם לובשים ל־עתים צורה משעשעה.

חנות ספורט קבעה בחלונה לוח שחמט כדי שחובבי השח יוכלו לע־קוב אחר המשחקים בין בובי פישר ובוריס ספאסקי. באחד הלילות אמר איש קטן־קומה שסקר שעה ארוכה כערבי שעמד ליד הלוח: "זהו שח". אחר־כך חייך הצ'כי ואמר: "פישר מנצח". ואז כדי להיות בטוח שכוו־נתו היתה ברורה, הרים את אצבעו־תיו בסימן "וי" ואמר בשקט "ברא־וו!"

התחרויות אתלטיות בין צ'כים ורוסים הופכות להפגנות פוליטיות, על אף שהן מאופקות וזהירות. "האנשים ה־מסותים ביותר מופיעים כאשר אנחנו משחקים בכדור יד נגד הרוסים", אמר צ'כי אחד. "הם צועקים עד לצרי־דות. זה בוודאי פורקן מסוג מסויים".

נצחונה של צ'כוסלובקיה על רו־סיה באליפות ההוקי באפריל היתה דוגמא נוספת. אלפי צ'כים זרמו ל־כיכר ונצ'סלאוס באותו לילה, ושם קיבלו את פניהם עשרות שוטרים ב־הלבושת קרב.

היה זה ניצחון דומה, ב־1969, שהו־ביל לפשיטה על משרדי חברת ה־תעופה הסובייטית בכיכר ובזיזם. הפעם לא היתה כל אלימות מסוג זה, אך הקהל קרא קריאות: אס.אס, אס.אס. — התייחסות למשטרת הבי־טחון של היטלר — כאשר נערכו ה־יחידות הצ'כיות מחוץ לבסיסיהם.

בדיחות פוליטיות נפוצות מאוד. אחת כזו מספרת שהוסאק התלבש בבגדי אשה, כדי להסתובב בין ה־המונים ולגלות מה חושבים האנשים באמת. הוא קונה פרח מאשה זקנה העומדת בחזית בניין ונדהם לשמוע אותה אומרת: "תודה לך, חבר הו־סאק". "כיצד ידעת?" הוא לוחש. "אני שטרוגאל", משיבה האשה ב־לחש. לובומיר שטרוגאל הוא ראש הממשלה.

אשה אחת אמרה שנהג טקסי סיפר לה כי שאל בעל אולם בירה, על מצב העסקים. "גרועים מאד", אמר האיש. "אנשים אינם מוכנים יותר לדבר במסבאות ולכן הם שותים בבית".

אין הכוונה לומר שבצ'כוסלובקיה הוסט מרד [illegible] ובא, או שהיא מלאה [illegible]. פראג נשארה עיר נעימה, מלאה תיירים, החנויות מלאות כל טוב.

יש דבר־מה מן האמת בעקיצ־תו של פקיד קומוניסטי: "האנשים אינם חושבים יותר על 1968", הוא אמר. "הם חושבים כיצד יוכלו להר־וויח יותר כסף, אולי בעבודה אחרת, או לאן יסעו לבלות את חופשתם".

בצורה דומה מכחישה הממשלה את הטענה שהאומה סובלת מתוצ־אות־הלוואי של הטיהור. פרופסורים לשעבר, תיאורטיקנים, כתבנים כל־כליים, סופרים ואינטלקטואלים אח־רים רבים עובדים עבודה גופנית.

"כמה אנשים טובים נמצאים ב־חו"ל, ואנו מקווים להשיגם בחזרה", אמר הפקיד. "אך ישנם עדיין אנ־שים מוכשרים רבים העובדים בתיכ־נון כלכלי ובתחומים חשובים אח־רים".

עם זאת, קיימת מורת רוח כל־לית. היא כוללת את הקהילה הגדו־לה של הצ'כים שהתלהבו מהרפור־מות של דובצ'ק. רבים מהם פנו עורף לפוליטיקה, בעוד שאחרים מת־וכחים בינם לבין עצמם. "נכון, אין התעניינות רבה במשפטים", אמר עתונאי לשעבר. "האנשים עייפים, פשוט עייפים ולאים. הם כה הרבו להתווכח ב־1968, שכבר אין להם שום דבר חדש לומר".

דיפלומאט מערבי נשאל כיצד הוא מעריך את הלך הרוח בפראג. "וב־כך", אמר, "אפשר להגיד שהאנשים עברו מיאוש להשלמה". צ'כי אחד אמר: "בעבר הרגשנו שאנו יכולים לסבול את המפלגה ואז בא דובצ'ק ואנשים אמרו: 'היי, מה קורה? כלום יכול הדבר להיות אפשרי?' שמענו רעיונות קיצוניים וציפינו שמהלומה תנחת על ראשנו, עד ש־הגיעו הרוסים".

אשה אחת דיברה בבוז על הקרי־ריסטים במפלגה הקומוניסטית, ה־מצליחים להחזיק מעמד. המלה בה השתמשה היא "קאריעריק", מלה צ'כית בעלת סיומת רוסית המעניקה לה עוקץ מסויים. היא אמרה: "כיצד לאחר המלחמה היתה לי עבודה טו־בה בחברה זרה שקבעה כאן את בסיסה. אבי בילה 4 שנים בבית־סוהר נאצי בשל אמונותיו, ואנחנו גוועו ברעב כשאחרים במדינה זאת התעשרו. אך לאחר המלחמה נראה המצב טוב. הבוס שלי הצטרף ל־זרוע כלכלית של הממשלה ונשלח לניו־יורק. הוא רצה שאבוא אתו. אך המפלגה רצתה שקודם כל אצטרף אליה. אמרתי שאחכה, אולם העבודה לא חיכתה.

"אחרים הצטרפו למפלגה ומאז היו האפשרויות פתוחות בפניהם. אני תהיתי לעתים קרובות מדוע לא הצ־טרפתי. לאחר המלחמה נשבעתי ש־לעולם לא אקריב את עצמי כפי שעשה אבי. נראה שבכל זאת הקרב־תי את עצמי. בנובמבר האחרון הו־דיע בעלי שיחרים את הבחירות מ־תוך עיקרון. רבנו ימים תמימים. אמרתי: 'טיפש שכמוך. אל תפגע בהם והם לא יפגעו בך', ואז קרה הדבר. הוא איבד את עבודתו, ועדיין אין לו עבודה".

אלה המדברים בדרך זאת יכולים להיות מאד ציניים, אפילו לגבי כמה מעמיתיהם לשעבר, הנאשמים עתה בהתרגנות. "מי הם סך הכל", אמר אחד הליבראלים של 1968, "ברובם חברי מפלגה. כמה מהם אפילו פקידי ממשלה שתפסו פעם עמדות מפתח, והם נשפטים עתה לפי החוקים ש־בהם תמכו. הביטו על העתונאים. לכמה מהם היו עמדות טובות מאד, הם עבדו ב"רודה פראבו" או ברדיו הצ'כי בארה"ב. היית צריך לראות מה הם דיווחו בשנות השישים לפני התקופה הליבראלית.

"אומר לך מה הצרה. הם היו רגי־לים לפצות את פיהם בתוך המפלגה, כי המפלגה הקימה אריסטוקרטיה זעירה משלה, שם יכלו האצילים להתווכח זה עם זה, כשהצמיתים חיי־בים לשתוק. עכשיו הם עומדים מ־חוץ לעניינים ונדהמים לגלות שהם צמיתים בדיוק כמונו. לגביהם חוסר ההסכמה איננו חוסר הסכמה בלבד, אלא חתרנות הסתה".

ידיד אמר שקיימת סיבה מהותית לכך שהמפלגה הקומוניסטית נמצאת בצרה, ותהיה תמיד בצרה. "הם מעולם לא מצאו דרך לפתח אופו־זיציה שלא תרצה לשנות את השיטה עצמה. באנגליה ובארה"ב קיימת או־פוזיציה, אך אין היא רוצה בהכרח לשנות את השיטה. כאן הדבר לא יפעל. המפלגה היא מיעוט ואינה יכולה למשול בצורה נורמלית. היא חייבת לשלוט על העניינים או שהיא מאבדת את שליטתה. חבל, באמת, כיוון שהדבר מקשה כל־כך על חיי היהר".

"עבודה זרה באמריקה"

גם לארה"ב מייבאים פועלים ובעיות

מאת דונאלד ג'נסון
שירות "ניו־יורק טיימס"

גלאסבורו (ארה"ב)

עשרות רבות של פועלים מקרב המהגרים הפורטוריקאים מגיעים מדי יום לגלאסבורו שבמדינת ניו־ג'רזי, כדי לעבוד באיסוף יבול ה־עגבניות. אולם, עקב הנהגת המיכון בענף הקטיף, וכן בגלל הנזקים ש־נגרמו ליבולים על ידי מזג האוויר, ירד השנה מספרם של הפועלים ה־מיובאים מפורטוריקו ושל אלה ש־מגויסים בדרך כלל מערי הסביבה לצרכי העבודות העונתיות בחקלאות, לכדי פחות מ־20,000, וזאת בפעם הראשונה מזה שנים.

הירידה במספר הפועלים העונתיים המיובאים לא גררה אחריה ירידה ב־מספר התלונות מצד אותם הפו־עלים, כגון על תנאי השיכון הירו־דים או על התנאים הכלכליים בכל 1400 המחנות בהם הוקמו מגורי פו־עלים זרים.

במאמץ לשפר את תנאי החיים ו־העבודה של כ־6000 הפועלים "המהג־רים", מתכננים עסקני הפועלים מקרב הפורטוריקאים להקים את האיגוד המקצועי הראשון של הנוסעים ה־יוצאים מדי שנה לעבודה עונתית בשדות ניו ג'רזי ובמדינות [illegible] אוהיו.

פיתויים להתלונן

אחת התלונות של הפועלים בשיחה כלפי בעלי החוות [illegible] בבריאותם של הפועלים. ה־נפגעים כתוצאה מהריסוסים שבוצעו בשדות נגד המזיקים. בימים אלה עומדת ניו־ג'רזי ליישם, זו בפעם הראשונה, את החוק שהתקבל לפני 5 שנים, האוסר פיזור כימיקאלים רעילים בידי עובדי החוות. [illegible] הפועלים הפורטוריקאים, [illegible] כי הפו־עלים המהגרים חוששים להגיש את תלונותיהם, כדי שלא ייצרכו להעיד נגד מעבידיהם, העלולים לפטרם מ־העבודה. [illegible] בניו־ג'רזי אמר, כי [illegible] הסיכום בתוכים רעילים בשדות. [illegible] פלילית נגד בעלי חוות שפיזרו רעל "פאראסיון" על הפועלים עצמם, אך בית המשפט לא יכול לעשות דבר כאשר הנפגעים מסרבים להעיד.

המפקח על העבודה אומר שהשל־טונות יתפקו איפוא, בלית־ברירה, בחקיקה האוסרת לרסס... את הפו־עלים עצמם בחומר רעיל. אמצעי אחר בו עומדים השלטונות לאחוז בתחום זה הוא חוק הקובע פרק זמן למן ריסוס השדה בחומרי הדברה עד אשר מותר לפועל לעלות לשדה.

רוב הפועלים החקלאים העונתיים — הם כושים מפילאדלפיה, ואילו שליש מהם פורטוריקאים. מחצית הפורטוריקאים באו לניו־ג'רזי לפי חוזה שנחתם בידי מדינת פורטוריקו עם אגודת היוגבים, המונה 600 חק־לאים ומעסיקים 80% מכלל הפו־עלים המיובאים מפורטוריקו לניו־ג'רזי.

מדי יום ביומו מועברים המהגרים הפורטוריקאים משדה התעופה קנדי שבניו־יורק אל מחנה הצריפים ב־גלאסבורו, המשמש כמחנה קליטה לפועלים הזרים. הפועלים נושאים עמם מזוודות מרופטות וצרורות בג־דים לקראת 26 השבועות שיעשו ב־עבודות הקטיף. החוזה מבטיח להם שכר של 1,75 דולאר לשעה, ומיני־מום של 80 שעות עבודה בשבועיים, וכן הסעה חינם למקומם. לאלה הממ־שיכים לעבוד עד תום תקופת החוזה.

"החוזה הוא טוב למדי", אומר סטודנט למשפטים פורטוריקאני, "אך הצרה היא שאין משלמים לפועלים הפורטוריקאים את השכר המובטח". כן נתברר כי חוואים מסויימים מסר־בים לשלם את השכר בעד הימים בהם הגשם אינו מאפשר את העבודה בשדה.

מן הראוי לציין כי מדינת פורטו־ריקו מקיימת משרדים מיוחדים ב־ניו־ג'רזי לטיפול בפועלים העונתיים, אך לדברי הסנטור הפורטוריקאי "בפועל לא שימשו המשרדים לתכ־ליתם המקורית, וזאת כתוצאה משיקו־לים פוליטיים".

כדי להקל את המצב, שלחו האי־גודים המקצועיים קבוצות מארגנים אל כוהה ניו־ג'רזי, שם הם מתחזים כפועלים־מהגרים ואף עובדים עמם. כן נעשה הנסיון לארגן את הפועלים המהגרים בפורטוריקו במסגרת "ה־יתד לכנן המהגרים הפורטוריקאים".

הזמן עכשיו
את
טמפרא
TEMPERA
תנור אוגר חום

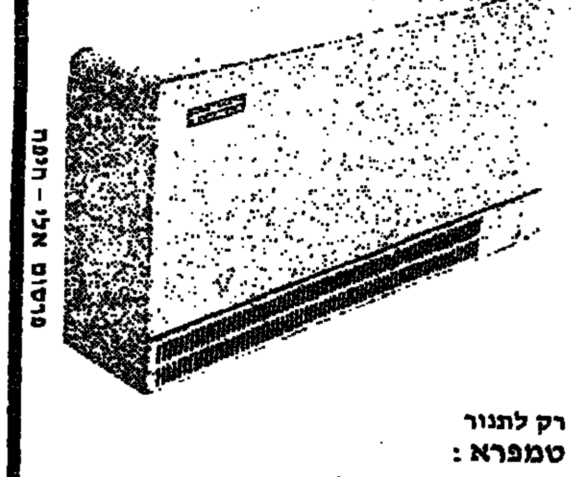

רק לתנור טמפרא:
* אבני טרמו מיוחדות.
* חזית הניתנת להחלפה.
* יצרנים בעלי שם בינלאומי.

זרם לילה בתעריף מוזל, מומלץ ע"י חברת החשמל.

הסוכנים שלנו: תל־אביב: אבן־גבירול 45, טל' 250149. ירושלים: וולף בן סירה 10, טל' 226519. חיפה: "הדמל יצחק" רח' מוריה 29, טל' 59316. ק. מבעון: "אלקטרו מבעון" מרכז מסחרי, טל' 931173. חדרה: פרידמן נכיש פלמרין, טל' 2716. צפת: פינקלשטיין, ירושלים 73, טל' 30118. נהריה: אחים פולק, כבר העיריה, טל' 921139. באר־שבע: קרונמן מאר הנגב, טל' 2010. ק. אתא: קליין עמוס, זבולון 3, טל' 720075. נתניה: פוזנר, סמילנסקי 14 כ', טל' 24595. רחובות: אחים זולף, רח' הרצל 161, טל' 951590.

טמפרא TEMPERA — יותר טובה!

העיקר הבריאות!
בלו חופשה "בריאה" במלון
גלי־זוהר
ים־המלח

התכונות הטבעיות של האיזור מבטיחות לך:
* האויר היבש ביותר בארץ * ריכוז החמצן הגבוה ביותר בעולם * שיזוף מושלם ללא כויות * ריכוז מינרלים גדול פי 15 ממי הים התיכון * מעיינות הגפרית הטובים בעולם.
במלון "גלי זוהר" מובטח לך:
* מיזוג אויר מלא * בידור ובאר אינטימי
* מטבח מעולה וכשר * שרות מעולה שהפך למסורת
המחיר: 50 ל"י ליום (כולל הכל)! רק עד כ"ה אב
הזמנת מקומות: מלון גלי־זוהר, סדום, טל. 057—96051
תל־אביב, שד' רוטשילד 66, טל. 625955
שמש ים וזוהר — במלון גלי־זוהר!

פרסום אסלינגר־דנציגר

"לה־שומייר"
מסעדה צרפתית
נתניה, שד' ויצמן 25 טל. 053—22565

בילוי ראש השנה
במלון טיראן
הרצליה חוף ים
החל מערב שבת 8.9.72 ארוחת ערב עד יום ב' 11.9.72 אחרי ארוחת בוקר
המחיר לזוג 310.— ל"י
ליחיד 210.— ל"י
לילד בחדר ההורים 90.— ל"י
המחיר עבור כל התקופה כולל שרות
להזמנות נא לפנות למשרד הקבלה, טל. 937666

כל המי ומי
נפגשים
באמי ואמי הפיצריה
מבחר מעדני המטבח האיטלקי
שלב בילוי עם ארוחה פיקנטית, באוירה [illegible], לצלילי מוסיקת רקע [illegible]
שרות חדש
משלוח פיצות־ספגטי־קנלוני־לזניה עד לביתך ו/או למשרדך
ת"א, דיזנגוף 293, להזמנות טל: 443427
פרסום "איתר בע"מ"

בואו למזנון יום ראשון
המפורסם של מלון שרתון
תהנו מסעודה כיד המלך במזנון המלא כל טוב, ומיד לאחר מכן — ובמחיר כולל — תבלו במרבד הקסמים, שם יופיעו:
* האבונס
הזמרים הידועים מאנגליה
* ג'וני בופלו
ותזמורתו המשלהבת מאיטליה
* חמישית המטרונומס
תזמורת הריקודים של מרבד הקסמים
מחיר כולל 35.00 ל"י (כולל מיסים)
מלון שרתון־תל אביב
Sheraton-Tel Aviv Hotel
כל יום רביעי בשעה 5 אחה"צ תצוגת אופנה מעולה ותוכנית מרבד הקסמים המלאה. כל יום שבת בשעה 5 תה מנחה, ריקודים והתכניה המלאה של מרבד הקסמים. 10 ל"י לאיש (כולל מיסים)
בילוי ראש השנה במלון שרתון [illegible]
פרטים: טל. 443111

באמפיתאטרון
עין הוד
ביום שישי 18.8.72
בשעה 9.30 בערב
הו, אמריקה
אמריקה
שלושה מחזות באה:
טנסי ויליאמס
ע.ב.ג'. מיי
ו. סרויאן
בלהה בס, יעקב אשמן, משה קליין.
בימוי: מישא אשרוב.
תלבושות: לידיה פינקוס־גני
מוסיקה: יוסי מרדכי

10000
בדים יפים
מכירה כוללת לסיטונאים וקניינים
• ארכיטקטים
• חנויות רהיטים
• מעצבי פנים
• לפטורי מס
נא לפנות לחברות שיווק מוסמכות לעולים חדשים (מחלקה לריהוט ביתי).
דוד ודאש... מעצבי פנים בעלי אולמי התצוגה הנודעים בעולם... טכנולוגיית טכסטיל משולבת באומנות... תצוגת 10,000 דוגמאות של בדים, כיסויים, וילונות וציפויים.
D
דוד ודאש
(מיוצגים ע"י מנקו אינטרנשיונל בע"מ)
מרכז איזורי לאירופה ואפריקה
רח' ירמיהו 46 תל־אביב, טל' 442754
פרסום יובל טל

מכרז
בנית פורטל לעגורן שער עם חלק עליון מסתובב; כולל הרכבה במקום, במשקל של כ־100 טון.
הפורטל עשוי מקונסטרוקציות ארגזים סגורים והחלק העליון ממבנה פרופילי פלדה.
זמן הבצוע: בין 1.10.1972 — 1.4.1973.
מקום ההרכבה: באזור נמל חיפה.
על המעוניינים לפנות לת.ד. 407 חיפה, עבור "מכרז פורטל" ולציין יכולת ביצוע ועבודות מהסוג המתואר שחברתם בצעה בעבר.

דרוש
מגרש בין 3-5
דונם
מאושר לבניה תעשיתית באזור פתח־תקוה והסביבה הקרובה
בתשובה בתוספת המחיר המבוקש נא לפנות לת.ד. 2748 ת"א ולציין על המעטפה "מגרש".

האקדמאים הישראלים בארה"ב (א')

מי יחזור ומי ישאר

רק 38% לומדים באורח סדיר

מאת אלי אלעד

שיקאגו

בעל תואר שני, כבן שלושים, נשוי פלוס ילד — כזהו האקדמאי הטיפוסי השוהה בארה"ב וקנדה, לפי הנתונים של סקר על היצע כוח־אדם ישראלי־אקדמאי בצפון אמריקה, מטעם משרד העבודה.

בידי הלשכה לאקדמאים בארה"ב וקנדה מצויים כיום נתונים על כ־8000 ראשי משפחה של אקדמאים ישראלים בצפון אמריקה. לפי הערכתו של מנהל הלשכה, הגן ניצן, הם מהווים כ־60% עד 75% מכלל האקדמאים הישראלים השוהים כאן ומספרם, כולל בני משפחותיהם, נאמד בכ־35,000 נפש. חלקם הם בעלי תארים אקדמאים העובדים או משתלמים כאן וחלקם בשלבי לימוד שונים.

קרוב למחציתם מתרכזים בתוך הגבולות של ארה"ב, בניו־יורק ובסביבות הסמוכות. כרבע מהם עושים בקליפורניה (לוס־אנג'לס, סן פרנציסקו ועוד). ריכוז נוסף נמצא באיזור האגמים הגדולים (שיקאגו, ויסקונסין) והנותרים מפוזרים ברחבי צפון היבשת. ככל הנראה אין מדינה בארה"ב שבה לא ניתן למצאם.

שליש שנות לימוד

מי הם האקדמאים הישראלים המגיעים לכאן? מתברר, כי צפון אמריקה אינה מהווה יעד ומוקד משיכה לצעירים ישראלים השואפים להשיג תואר ראשון. יתרה מזאת, חלק מאותם 13% הלומדים לקראת תואר זה מגיעים לעיר הגדולה במטרה לטייל ולראות ונשארים ללמוד — אומר מר ניצן. רובם באים לכאן במטרה להשיג תארים אקדמאים גבוהים יותר. כ־70% מהם הם בני 26 עד 36. שלושה רבעים נשואים וליותר ממחציתם ילדים. משך הלימוד הממוצע של הישראלים בארה"ב הוא קרוב לשלוש שנים.

יש להניח, כי בקבוצת האקדמאים שגילאיהם בעל 37 שנה והמהווה כחמישית מכלל האקדמאים הישראלים בצפון אמריקה, רב יחסית מספרם של אלה שלא יחזרו ארצה.

נתון מסקרן העולה מבין דפי הסקר הוא שרק 38% מכלל האקדמאים הישראלים השוהים בארה"ב ובקנדה לומד באורח סדיר לקראת תואר כלשהו. 13% מהם לומדים לקראת תואר ראשון, בעוד 18% הם בעל תואר זה, אך אינם לומדים לתואר שני. 11% לומדים לקראת תואר שני בעוד 22% הם בעלי תואר זה. 15% לומדים לתואר שלישי בעוד 20% כבר השיג תואר זה.

החוזרים

עורכי הסקר ניסו לבחון אם ניתן בכלל להצביע על נוהגי חזרה ארצה של אקדמאים ישראלים העושים כאן. מתברר, בעיקר מנסיון שנצבר עד עתה, כי קיימות שלוש קבוצות עיקריות של אקדמאים חוזרים.

על הקבוצה הראשונה נמנים אלה מבין האקדמאים השבים ארצה מיד עם תום לימודיהם. בהרבית המקרים, כי שלא חזר תוך שני החודשים הראשונים מסיום לימודיו, הרי עוברות עוד 2—3 שנים עד שובו, בהן הוא עובד כדי לצבור נסיון ולחסוך מעט כסף.

הגיל הממוצע של קבוצה זו, האחרונה, בעת החזרה ארצה הוא 30 וקצת למעלה מזה.

על הקבוצה השלישית נמנים אלה השוהים כאן 10 ו־12 שנים. אלה למעשה ישראלים שיש מי שהיה מסווגם כיורדים בגלל משך השהייה הארוך כאן. לדעת מר ניצן הגורמים העיקריים לשיבתם הם הדאגה לחינוך ילדיהם וכן תחושה מסויימת של זרות המלווה חלק מהם. לכאורה הם אמנם נתערו בחברה האמריקאית אבל יחד עם זה, לפחות בחלק מן המקרים, נשארו „מחוץ לה".

המקצועות

לאילו שטחים מקצועיים עיקריים נחלקים האקדמאים הישראלים בצפון אמריקה? רובם הגדול הוא בעל מקצועות הנדסיים (כשליש). המדעים, כולל מדעי החיים וביולוגיה, מהווים קרוב ל־20%, בעוד בעלי התארים במדעי הרוח והחברה הם כ־26%. יתרם הם כלכלנים וסטטיסטיקאים (כ־10%) ומנהלי עסקים. קבוצת הרופאים מהווה פחות מארבעה אחוזים מכלל בעלי התארים ויש להתיחס במידה מסויימת של ספקנות לנתון זה. ניתן לשער, כי רבים הרופאים שאינם מקיימים קשר עם הלשכה, מאחר שאינם מתכוונים לחזור.

מבחינת משך הנסיון שצברו האקדמאים הישראלים כל אחד בשטחו מסתבר, כי יותר מ־60% מהם הם בעלי נסיון מקצועי של עד חמש שנים, בעוד 88% הם למעלה מתואר ראשון.

לדעת מר ניצן מצוי כיום בצפון אמריקה ריכוז טוב ורציני של כוח־אדם אקדמי בעל נסיון וידע מקצועי רב, הנחוץ וחשוב למשק המדינה.

הנתונים כפי שהובאו עד עתה נלקחו מתוך מידגם מיצג של 1000 אקדמאים ישראלים בארה"ב ובקנדה. אולם הסקר שבוצע עסק ביתר פירוט (לא במידגם מיצג בלבד) באותה קבוצה של אקדמאים ישראלים המתכוונים לחזור ארצה תוך קצת למעלה משנה (עד סוף 1973). על קבוצה זו נמנים 1244 ראשי משפחה.

המהנדסים מהווים למעלה משליש מקבוצה זו ויש להניח שתימצא לרוב רובם תעסוקה מתאימה בארץ. לשליש נוסף, עליו נמנים סטטיסטיקאים, מתמטיקאים ואנשי חקר ביצועים, מנתחי מערכות ומתכנתים, כלכלנים, עובדים סוציאליים, מורים למיניהם, מלונאים והאחרים — יש סיכוי טוב. השליש הנותר (בהם 101 מנהלי עסקים, 12 במאים ושחקנים, 11 מפיקים, מנהלים למיניהם, עתונאים ואחרים) כמעט ודאי הוא שברוב הגדול של המקרים לא תימצא להם תעסוקה במקצועם.

על־ידי הבאת הממצאים המפורטים את פילוג מקצועותיהם של אלה מבין האקדמאים הישראלים המבקשים לחזור עד סוף 1973 ארצה, שואף מר ניצן להניע את הגורמים הנוגעים בדבר בארץ שיתארגנו מבעוד מועד לסידורים המתאימים.

יורש העצר התפעל מהיטלר

מאת ח"כ זלמן שובל

כותב לפני כמה חדשים של הדוכס מווינדזור, הוא אדוארד ה־8 מלך בריטניה, מעלה מחדש את פרשת הערצתו את היטלר ויחסו האוהד כלפי המשטר הנאצי בגרמניה. מאחר שלא ישב עוד בארמון באקינגהם בעת המלחמה, יכנס פרט זה להיסטוריה לכל היותר כקוריוז מצוין אך חסר חשיבות של ממש — אך לולא התפטר, מי יודע לאן היו הדברים מגיעים.

ידידות קרובה שררה בין „שני הרווקים" — יורש־העצר הבריטי ושגרירה של גרמניה הנאצית בלונדון, לאופולד פון־הש.

הם אף קראו זה לזה בשמותיהם הפרטיים.

ב־20 בינואר 1936, עם מותו של אביו הזקן, ג'ורג' ה־5, הוכתר אדוארד למלכה החדש של בריטניה הגדולה. למחרת שיגר השגריר את השדר הבא לסגן־שר החוץ הגרמני פון בילוב:

„...יש הבדל מהותי בין הגישה של המלך המנוח לזו של יורשו לגבי הרייך השלישי: בעוד שיחסו של אביו כלפי גרמניה היה בקורתי, הרי שהמלך אדוארד רוחש אהדה רבה לגרמניה. משוכנעני... שאהדה זו היגה עמוקה ואיתנה והיא תוכל לעמוד אף בפני לחצים נגדיים".

ואכן, ידע השגריר בדיוק על מה הוא מדבר. זמן קצר בלבד לפני מות אביו, הודיע לו הנסיך „שהוא מתו נחושה" לבקר באולימפיאדה בברלין („האולימפיאדה הנאצית" כפי שכונתה אז), והוא אף הזכיר אליו משלחה של חיילים משוחררים גרמניים כמחווה של רצון טוב.

ידוע היום שאדוארד ה־8 רצה בימים ההם בכל מאודו בפיוסו של היטלר; הוא גם האמין שבכך יוכל להבטיח את קיום השלום בעולם. הגם שבודאי אין לכנותו „פרו־נאצי", הרי שללא ספק הזדהה עם כמה וכמה ממטרותיו של המשטר החדש בגרמניה. מתוך מסמכים סודיים שנגלו באחרונה נודע על שיחות פרטיות בין הנסיך ובין אישים גרמניים בהן הביע קירבת־השקפות זו. מסופר שם, למשל, על פגישה שנערכה באפריל 1935 בין הנסיך ובין השגריר פון־הש ובה הדגיש אדוארד מספר פעמים את גישתו האוהדת לגרמניה ואף מתח בקורת חריפה על משרד־החוץ הבריטי, בשל „חוסר ההבנה כלפי מצבה של גרמניה ושאיפותיה".

לאחר שהפר היטלר את הסכמי לוקארנו ושלח ב־1936 צבא גרמני לארץ־הריינוס — האיזור המפורז שבין גרמניה לצרפת — ידע השגריר פון־הש לנצל את ידידותו עם המלך החדש. הוא ידע שאדוארד חושש פן תביא מלחמת־עולם חדשה להשתלטות הקומוניזם על אירופה ולהרס תרבותה — ואילו בגרמניה ראה מחסום בפני סכנות כאלה. ב־9 במרס סר השגריר הגרמני בחשאי אל ארמונו של המלך. אינגו יודעים מה בדיוק היו הדברים שהוחלפו ביניהם באותה פגישה בארבע עיניים. אך בשובו לביתו היה השגריר משוכנע שהמלך לא יכזיב את תקוותו. ואמנם בשעה מאוחרת, עוד באותו ערב, צלצל אצלו הטלפון ומעברו השני של הקו נשמע קול מוכר: „הקשב נא היטב. זה עתה ראיתי את ראש־הממשלה (בלדווין). לא תהיה מלחמה!"

זמן לא רב אחרי משבר־הריינלנד ויתר אדוארד על כס־מלכותו „בגלל האשה שאהב" והזוג הדוכסי עבר לגור בצרפת. אך גם עכשיו לא זנח הדוכס את מאמציו לפייס את היטלר וב־1937 אף ביקר אצלו בטירתו שבאלפים הבאוואריים. אלברט שפאר מספר על פגישה זו: „נראה שהיו בפיו (של הדוכס) מלים חיוביות על השגיו של הרייך השלישי". והוא מוסיף: „היטלר דיבר לעתים קרובות על אהדתו הגלויה של הדוכס מווינדזור כלפי גרמניה הנציונל־סוציאליסטית".

בינתיים פקדו את אירופה ימים גורליים — היטלר סיפח את אוסטריה ואחר־כך את צ'כוסלובקיה; מאמצי הפיוס של צ'מברלין רק עוררו את תאבונו של הפיהרר לכיבושים נוספים והוא לא האמין עוד שבריטניה וצרפת באמת ייצאו להגנתה של פולין שהיתה הבאה בתכניתו. ב־27 באוגוסט 1939, חמשה ימים לפני פרוץ מלחמת־העולם השניה, שיגר אדוארד מברק אל הפיהרר. בו הוא הביע את תקוותו שיחסי־השלום בין גרמניה ואנגליה יימשכו גם בעתיד. היטלר מצא לו פנאי להשיב למברק זה בעצם היום של פרוץ המלחמה, ה־1 בספטמבר 1939; וזו לשון השדר: „היה נא סמוך ובטוח שלא חל כל שינוי ביחסי אל בריטניה ובשאיפתי להימנע ממלחמה בין שני עמינו. ואולם רצוני לגבי עתיד היחסים בין גרמניה לבריטניה תלוי בבריטניה עצמה".

באה הפלישה הגרמנית לדנציג ולפולין ושוב קיווה היטלר שמעצמות המערב ירותעו ברגע האחרון מהילחם בו; אולם הפעם לא היה אף צ'מברליין מוכן לחזור על מהדורה חדשה של פרשת־מינכן, שהפקירה את צ'כוסלובקיה האומללה ומסרה בידי הגרמנים. בריטניה וצרפת כיבדו את התחייבויותיהן כלפי פולין והכריזו מלחמה על גרמניה הנאצית.

שנת 1940 היתה שנה קריטית במלחמת־העולם השניה ובהסטוריה האנגלית בכלל — המפלה בצרפת, מבצע החילוץ בדנקירק, „הקרב על בריטניה" וה„בליץ" האוירי על לונדה. 1940 גם היתה השנה בה נבחר וינסטון צ'רצ'יל לראשות ממשלת בריטניה — אך באותו זמן, נוכח הכשלונות החמורים אותם נחלה אנגליה בשדה הקרב, ובעיקר בנורווגיה, שב החל „היונים" הבריטיים

הדוכס מווינדזור

לבינתים להרים את קולם ולתבוע במפלגתם לפתוח ב„מגעי־שלום" כלפי גרמניה.

במסמכי משרד־החוץ הגרמני שנתפסו אחרי המלחמה, נתגלה שהיטלר וחבריו עשו כל יכולתם כדי לעודד יוזמות כאלה. על רקע התרחשויות האלה יש לראות גם את התכנית המוזרה שהתגבשה באותם הימים במוחותיהם של היטלר ושר־החוץ שלו, ריבנטרופ. לחטוף את הדוכס מווינדזור ולהחזירו לכס־המלכות הבריטי.

ריבנטרופ, שבעבר תקופה מסויימת כה ב־1936 כיהן כשגריר בלונדון (אחרי מותו של פון־הש) ההיכר ליה „מומחה לעם האנגלי". בהיותו מיודד עם הגב' סימפסון, סבר שר החוץ הנאצי, כי יוכל לנצל את היסכלו של הדוכס לשעבר ואת שאפתנותה של אשתו, כדי לשכנעם לעמוד בראש אנגליה פרו־גרמנית. ספק רב אם אכן היה אדוארד נותן בסופו של דבר את ידו לקנוניה מעין זו, אך מצוין לציין שמגעים מסויימים אמנם קוימו אתו בנדון.

בספרו היהודי „תקומתו ונפילתו של הרייך השלישי", מספר וויליאם שירר, כי הממונה על המבצע היה וולטר שלנברג — אחד האנשים המרכזיים בגסטפו. וכך היה דבר המעשה: אחרי המפלה של בעלות־הברית ביוני 1940, עברו הדוכס והדוכסית מצרפת לספרד. בשיחות שקיים עם אישים בכירים בממשלת ספרד אמר הדוכס, כי לא ישוב לאנגליה בטרם יוכר מעמד אשתו כחלק ממשפחת־המלוכה ואם לא יוצע לו עצמו תפקיד של ממש.

הדוכס והדוכסית הגיעו בינתיים לפורטוגל ומשם עמדו להפליג לאיי הבהאמס המרוחקים, אליהם החליט צ'רצ'יל להעבירם. ריבנטרופ גמר אומר למנוע את נסיעתם ויהי מה. הוא פקד על שליחיו בחצי־האי האיברי להשפיע על הזוג הדוכסי לשוב לספרד ולשהות שם לפי שעה. ריבנטרופ אף הורה לאחד משליחיו להודיע לדוכס, כי גרמניה חפצה בשלום עם העם האנגלי אך „כנופית צ'רצ'יל" עומדת בדרכה של שאיפה זו — „רצוי שהדוכס יכין עצמו לקראת האפשרות של התפתחויות נוספות".

שר החוץ הספרדי, לפי בקשת השגריר הגרמני, שיגר בינתיים את מיגל פרימו דה ריבירה, ראש הפלנגות הפשיסטיות וידידו הוותיק של הדוכס, לליסבון כדי להזמינו לשוב ולבקר בספרד (ששם צריך היה להחטף על־ידי שלנברג). במסמכים הסודיים של משרד החוץ הגרמני מסופר שהיו לדי ריבירה „שתי שיחות ממושכות עם הדוכס מווינדזור; באחת מהן נכחה גם הדוכסית. הדוכס דיבר בחפשיות רבה... מבחינה פוליטית הלכה והתרחבה התהום בינו ובין המלך (אחיו ג'ורג' ה־6) והממשלה של בריטניה... הדוכס שוקל לצאת בהכרזה פומבית, בה יגנה את המדיניות הנוכחית של אנגליה".

בפורטוגל התגורר הדוכס אצל הבנקאי הידוע ריקרדו דו ספיריטו סנטו ולדברי המסמכים הגרמניים הביע בפניו את הערכתו על רצונו של הפיהרר לשלום".

בסופו של דבר לא יצא שום דבר בכל העניין והווינדזורים בכל־זאת הפליגו לאיי־הבהאמה ואל מחוץ לבמת־ההיסטוריה. ההיה באמת מוכן לבגוד בארצו? כנראה שלא. אך האם היה בנסיבות מסויימות מוכן ללכת שבי אחר הפיתויים להחזירו למלוכה יחד עם הגב' סימפסון? לשאלה הזאת נדמה לי ששוב איננה יכולה להינתן תשובה מהחור־משבצית.

במבט לאחור, קשה להשתחרר מן ההרגשה שלולא נשאר אדוארד על כס מלכותו, עלולה היתה ההיסטוריה להיות שונה ממה שהיתה.

דור חדש בפשע המאורגן

(סוף בעמוד 11)

אלי הצעירים על התארגנות הפשע בארץ היתה ירידת מעמדו של מגמס. למרות שבכה אנשים־חשובים־מאוד הפגינו את ידידותם אליו, נרתעים עתה פקידים רבים בדרגים בינוניים מלהושיט לו עזרה במסע השתדלנות שלו למען אנשי שלומו.

הפירסומים פגעו גם במעמדו בסביבה שלו. בין האנשים המקורבים אליו נחשב מגמס לכל־יכול. לפי אותה דעה יכול מגמס למנוע גם פירסום, אם אינו נוח לו. אך הוא לא הצליח, למרות שהשתדל. הוא לא הצליח גם להפסיק את פירסום הכתבות, למרות שהבטיח זאת למקורביו.

קשה למדוד מה כוחו הממשי של מגמס כיום ובכמה ירד בהשוואה לעבר. אך אם תתאמת אותה הסברות כי התבלה באולמי דליה היתה מעשה נקם נגד מגמס (בחוגים שבהם הוא פועל בטוחים כי באולמי דליה יש למגמס השפעה מכרעת אף ללא רישום כניות בפירשום החברות), יהיה זה מעשה ללא תקדים.

אך ברור כי לא הפירסומים בלבד גרמו לירידת כוחם של מגמס ובעלי חזקה הפועלים בחסותו. יש לכך סיבות משכנעות הרבה יותר.

הדור שלא ידע את דנוך

התמורה העיקרית שחלה בעולם הפשע — המאורגן והלא־מאורגן כאחד — היתה כניסה של דור חדש ל„עסקים". זהו דור שנכנס לעניינים עם נשק חם בידיו ואשר אינו מהסס ללחוץ על ההדק.

בשיחות עם אנשים שונים התלונן ישראל דנוך עד כמה מפריע לניהול עסקיו בחסות על מועדוני לילה „הדור שלא ידע את דנוך". אין לו — לדור הזה — כל כבוד לכוח פיזי. הבריון הגדול ביותר הרי אינו עומד נגד אקדח טעון. שמו של דנוך אינו פועל לגביהם כגורם מרתיע, כפי שפעל עוד לפני שנה או שנתיים.

הצעירים דורשים את הנתח שלהם בעסקים — בין היתר בעיסקי „פרוטקשן". הם נכנסים לעניינים בצורה גסה ומדי פעם גורמים אף להלונות של בעלי עסקים ולהתערבות המשטרה.

הדוגמה הבולטת לכניסת הכוחות החדשים לעולם הפשעים היתה התארגנותה של כנופית בת־ים. האיש שעמד בראשה, צעיר בשם ניסים לביא, גדל בעצם במסגרת הקיימת. הוא היה אחד מאנשי דנוך בעיסקי חסות על הבארים. כאותר יותר נכנס גם לעיסקי ההימורים, כשותפו של אבו־סמיר.

אך בשנתיים האחרונות גדל כוחו למעלה מהרצוי לאנשים שגידלו אותו. סביבו התלכדה חבורת צעירים, שזכתה לכינוי „כנופית בת־ים". הכנופיה לא היתה מאורגנת לא לפריצות ולא למעשי שוד קבועים, אך היתה מוכנה לקבל על עצמה כל משימה — מביצוע הצתות ועד להסות בכות.

כוחה של הכנופיה ירד אחרי שמנהיגה ניסים לביא נעצר הואשם בביצוע שוד הבנק בראשון לציון. את מקומו תפש הסגן שלו, צעיר בשם חביב, אלים ללא האינטליגנציה המסובכת של לביא. על אף ההלכתה מסוגלת כיום כנופית בת־ים וכנופיות צעירים אחרות מסוגה לגרום מספיק צרות ל„ותיקים".

אלא שעדיין לא הצעירים קובעים. לא משורותיהם יוצאים פיסקי דיך המוות המבוצעים בעולם התחתון ביעילות הולכת וגוברת. יש סימנים המצביעים על מרכז הצעבים בקבוצה מוסתרת היטב — בתוך תוכה של תל־אביב. זוהי קבוצה מסובכת מאוד, שאף הצעירים החמומים ביותר אינם מעיזים לפעול נגד האינטרסים שלה.

אינטרסים אלה קשורים לעסקים גדולים. נוסף על היכורים, חסות וגילגול כסף שחור, המדובר בהברחות מאורגנות בממדים ארציים ובסחר סמים בממדים בינלאומיים. הגנה על אינטרסים אלה עולה לא פעם בחיי אדם.

(המאמר הבא ביום ג').

ציטרואן די. אס. 21
שנת 1969
למכירה
פרטים במוסך ציטרואן, רח' מרדכי 50 ת"א
טל. 31339

טפטים P. V. C. בדוגמאות מרהיבות
עמיד נגד מים, סדקים והטיבות בקירות, קרעים ושריטות
כתאים גם במקום הרטוב למטבח ואמבטיה.
להשיג אצל היבואן הבלעדי:
רבי־פרדינג בע"מ רח' נחלת־בנימין 92 ת"א
טלפון 828910

אוניברסיטת הנגב
מודיעה
על הרשמת מועמדים למסלול המיוחד
במדעי הטכנולוגיה
למחלקות:
הנדסת מכונות
הנדסה כימית
הנדסת חשמל
הנדסת תעשיה וניהול
הנדסת חומרים (מטלורגיה)
ההרשמה נפתחת ביום ראשון י' אלול תשל"ב 20.8.72 ותיסגר ביום שישי כ"ח תשרי תשל"ג 6.10.72.

רשאים להירשם מועמדים בעלי תעודת בגרות ישראלית או תעודת בגרות מוכרת מחו"ל וכן בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים שבידם תעודת גמר מקצועי מורחבת.
הערה: שנת הלימודים במסלול המיוחד תתחיל ב־7.1.73 ותסתיים ב־31.8.73. בשנה השניה מתקיימים הלימודים לפי לוח השנה האקדמית הרגיל.
לקבלת פרטים וטפסי הרשמה, נא לפנות לאוניברסיטת הנגב, מדור רישום ת.ד. 2053, באר־שבע.

אוניברסיטת תל-אביב
קוראת למתנדבים
לחפירות ארכיאולוגיות
בתל באר־שבע
משלחת החפירות של אוניברסיטת תל־אביב
מודיעה כי יש מקומות למתנדבים
בחפירות בתל באר־שבע
(המסתיימות ב־1.9.72).
מחנה המשלחת ובו מקומות לינה, אוכל ושירותים מצוי לרגלי התל.
אפשר לפנות במקום (אוטובוס מתחנת האוטובוסים המרכזית מבאר־שבע) או למזכירות המכון לארכיאולוגיה, אוניברסיטת תל־אביב, טלפון 416111 קו פנימי 405.
מחזורים מתחילים בימי ראשון בשבוע
עד יום ששי.

שגרירות גרמניה – מרכז התרבות
ספרית הירש תהיה סגורה
החל מיום שני 21 באוגוסט
עד ליום רביעי 20 בספטמבר 1972

אוניברסיטת תל-אביב
המרכז למרשם מודיע
תלמידים ממשיכים שלא קבלו לביתם את חומר ההרשמה לתשל"ג או מכתב עיכוב במקומו, מתבקשים לפנות בכתב או אישית למזכירות תלמידים כללית (מת־כ) בחדר 19, בנין מקסיקו
קבלת קהל: בימים א־ה בשעות 12.00 — 9.00
בימי ד' גם בשעות 17.00 — 15.00

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המחזור ללמודי חוץ
מודיע על הרשמה
לקורסים להכשרה
אשר יתקיימו בשעות הערב
בשנת הלימודים תשל"ג 1972/73
בחיפה ובתל־אביב

ניהול
ניהול מעשייתי
ניהול הייצור
ניהול הבדוי
מינהל בתי חולים
מינהל בתי מלון
ניהול רשומות משרדיות (בחיפה בלבד)
ניהול הדרכה ופתוח (בתל־אביב בלבד)
ניהול אספקה (בת"א בלבד)
ניהול שיווק (בת"א בלבד)
ניהול כח אדם (בת"א בלבד)

תחבורה
קציני בטיחות בתעבורה
הנדסת תחבורה ותנועה
ניהול תחבורה מוטורית
קורס מתקדם לניהול מוסכים

מחשבים
הכנה למחשבים אלקטרוניים
מנתחי מערכות למחשבים אלקטרוניים
תכנות מערכות למחשבים 360, 370

בקרת איכות
הנדסת בקרת איכות (בת"א בלבד)

אחזקה
הנדסת אחזקה

הנדסה אזרחית
קורס מתקדם בהנדסת דרכים
שדות תעופה (בת"א בלבד)

תקשורת
ספרנות טכנית
קורס מתקדם ליחסי ציבור
לימודי עתונאות (בת"א בלבד)

קורס מתקדם לפרסומת (בת"א בלבד)
כתיבה טכנית (בת"א בלבד)
קורס בדריד ובמלווים — טכניקות השידור, ההפקה והתכניות (בת"א בלבד)

הכשרת מורים
השתלמות לרישיון הוראה למהנדסים
הכשרת מורים טכניים

שמאות
שמאות רכב
תורת השמאות (בת"א בלבד)

עיצוב ושרטוט
שרטוט בנין
שרטוט טכני ותכנון הלקי מכונות
שרטוט בנין בהתמחות עיצוב פנים (בחיפה בלבד)
עיצוב פנים וריהוט (בת"א בלבד)
גרפיקה (בת"א בלבד)
שרטוט בנים ונוף (בת"א בלבד)
שרטוט מפות ופוטוגרמטריה (בת"א בלבד)
שרטוט אלקטרוניקה (בחיפה בלבד)

צילום
צילום טכני מתקדם (בת"א בלבד)

חשמל
חשמלאים מוסמכים
חשמלאים ראשיים
השתלמות להנדסאי אלקטרוניקה (בת"א בלבד)

מכונות
השתלמות להנדסאי מכונות (בת"א בלבד)

פרטים והרשמה:
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151.
בתל־אביב: הטכניון, רח' ליסין 14, טלפון 268126/7, 266992.

למכירה מידית תמונות שמן:
יענקל אדלר, אנגלברג, ארדון, ארוך, ברגנר, מנה כץ, לבנון, סגרה, רובין — 1923, רוכמה — לוין, שאגל — ליטוגרפיות, שטיינהרדט, שטרייכמן.
טלפון: 03—263579

הופיע ספרו של
אמיל מורד
מבבל במחתרת
ספור על המפנה ההיסטורי בחיי יהודי עיראק, ועל שרשרת דרמטית של פעולות מחתרות ועליה לישראל.
להשיג בכל בתי המבחר לספרים
ובהוצאת, עם עובד
רח' מאז"ה 22 ת"א

ספרית-פועלים
ספרים חדשים

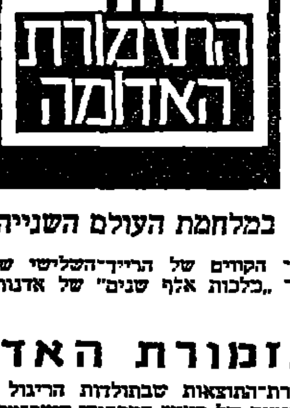

במלחמת העולם השניה
המאבק מאחורי הקווים של הרייך־השלישי שיצא להשמיד את היהודים ולייסד „מלכות אלף שנים" של אדנות גרמנית ושעבוד האדם.

התזמורת האדומה
המתוחכמת והרת־התוצאות שבתולדות הריגול בעולם. המעשים, השיטות, התעלומות של האיש המסתורי „הגראנד שף" — הוא שנלחם עתה על זכות עלייתו מוגרשה לישראל — אשר אירגונו היה חולש על ברלין בירת היטלר, על פאריס מרכז חיל־הכיבוש הגרמני, על ספרד, שווייץ ובלגיה. בספר המונומנטלי הזה, כאת הסופר החוקר הצרפתי ז'יל פרו

התזמורת האדומה
על־לה־ריגול מסעירה לא כהוות מיהיא מאלפת ומגלה צפונות. סיפור כרתי על אנשים אמיצים, יהודים ואחרים, יחידים, הוליות וקבוצות, על מצבים נדירים, סיפור לוחמים במחתרה שלא היתה כדוגמתה.

התזמורת האדומה
עברית: נחמן בן־עמי
בהוצאת ספרית פועלים

שאולי בלבולי
סיפרה: גרדה כהן
צילם: מאיר דדים
שאולי בלבולי הוא ילד חביב ומבולבל. כה לא קורה לו?! הוא הולך לאיבוד, נרדם בהנה של דודו בעיר הגדולה רבה. על שאולי, על ילדי קיבוץ אחרים, ועל הרפתקה לילית בגן הפסלים המופלא של כאיר דוידזון, מספר ספר זה, המצטיין בהבנה של עולם הילד ובהומור עדין.

הסוכך HASSOCHECH
רחוב הרצל 89, תל־אביב
טל. 82 34 73
עשיית סוככים
למרפסות ולחנויות
שמשיות לגינה
מבחר גדול של בדים
עבודה מקצועית מעולה

הזדמנות חד פעמית
למסירה בית-מסחר
וסוכנות למזון
במרכז תל־אביב, עם רשת לקוחות וספקים כולל סמוכות לשיווק.
רק אנשים רציניים המתבקשים לפנות לת.ד. 1992 תל־אביב

הכל בכל בלוב
בלוח הכפול

משרד העבודה
משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי
להכשרה טכנית

אורט ישראל

המכללה הטכנולוגיה אורט נתניה
מודיעה על
המשך ההרשמה לשנה"ל תשל"ג
ללימודים על-תיכוניים
— מסלולי יום וערב —

במגמות: ★ אלקטרוניקה ★ מכונות

תנאי הקבלה — מתקבלים בוגרי י"ב כתות של בתי ספר תיכוניים־מקצועיים והתיכוניים־עיוניים, לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית. למגמת מכונות מתקבלים רק בעלי רקע מתאים.

משך הלימודים — שנתיים במסלול יום, ארבע שנים במסלול ערב.

תואר וזכויות — תלמידים אשר יעמדו בהצלחה בבחינות הגמר הפנימיות והחיצוניות, לרבות פרויקט הגמר יוענקו להם:
★ תואר של הנדסאי.

הלוואות — תלמידי יום זכאים להלוואות כנהוג במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

★ לקורס „קדם הנדסאים"
— מסלול ערב —

תנאי קבלה — מתקבלים בוגרי י"א כיתות במטרה להשלים השכלתם במסלול ארבע שנתי.
בתום לימודיהם יחויבו לעמוד בבחינות מתאימות מטעם משרד החינוך והתרבות.
במרכז יכולים להצטרף תלמידים בוגרי י"ב כיתות המעוניינים ברענון ידיעותיהם.

פרטים והרשמה — במשרד המכללה, אזור התעשיה החדש, נתניה, טל. 053—22922 בימים א'—ו' בשעות 8.00—12.30.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

ביה"ס להנדסאים
משרד העבודה – משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע
על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. למגמות ותת המגמות

אלקטרוניקה	בניה	מכונות	כימיה
חשמל	אדריכלות	מיכון חקלאי	פלסטיקה
פיזיקה	דרכים	אוירונוטיקה	מזון
ביו הנדסה	מדידות (גיאודזיה)	תעשיה ונהול	הנדסאים-מורים

משך הלימודים: א. למודי יום הנדסאים — שתי שנים כ־40 שעות בשבוע.
ב. למודי ערב הנדסאים — ארבע שנים.
ג. למודי צבירה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.
ד. למודי יום טכנאים — שנה מוגברת.
ה. למודי ערב טכנאים — שנתיים מוגברות.

הערות:
א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 קנתית).
ב. תלמידים/ות המשתתפים/ות בלמודי יום נהנים/ות מהלואות מטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר לימוד בשעור 50%.

2. לכתות קדם הנדסאים
כתות ערב דו שנתיות לבוגרי י"א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

● לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:
בחיפה: (למודי יום וערב) מרכז ביה"ס הצד הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 קו 45, אחרי הצהרים 530265 כל יום בשעות 08.00 — 13.00 ובימים א' ג' ה' בשעות 16.00—18.00.
אוהל שרה: (בעמק יזרעאל) (למודי אחה"צ וערב) מר י. להב, המכללה האזורית יזרעאל, אהל שרה, דואר נע יזרעאל טלפון 22956/065.
במדרשת רופין: (למודי יום בלבד) טלפון 053/98383, כפר יונה.
באילת: (למודי ערב בלבד בכתות הכנה) מהנדס א. באום, המנע, מכרות הנחושת, טלפון 059/2121/2.
בנצרת: (למודי יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) מהנדס סרוגי רח' 10/316 טלפון 065/54831.
צמח (עמק הירדן): (למודי אחה"צ) מכללה אזורית, עמק הירדן, צמח, טלפון 067/50421
בצפת: מר כבודי, ביה"ס על שם בלאומילד, טלפון 067/30284.
בתל־חי: מר ה. אברהמי, המכללה האזורית טל. 067/40969.

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

פרופ' ברוך [illegible]

פער הדורות

ספר של מרגרט מיד, הדן בבעיה כל־כך אקטואלית כמו המשבר, הקרע, בין הצעירים למבוגרים, פליאה הוא (1). אך משמתחיל אתה לקרוא בו מתברר לך שהאנתרופולוגיה האמריקנית הנודעת, הנהנית ממעמד מיוחד־במינו לא רק בארצות־הברית אלא גם בעולם כולו, ידה רב לה, מכוח תרבותה הרחבה ושיטות־העבודה שלה, בניתוח המינהגים והאמונות לא רק של השבטים הפרימיטיביים בגיניאה החדשה, אלא גם של הנוער בן־זמננו במערב.

„מלחמת" האבות והבנים ימיה כימי אנוש על הארץ. המקורות שלנו, מהתורה, דרך המשנה והתלמוד, ועד אחרוני גדולי המפרשים, הם עדים לכך, בהגנתם על מוסר־האב ועל תורת־האם, כמו גם באיומיהם על „עין תלעג לאב". אך דומה שמעולם לא היתה מבוכה רבה כל־כך ולא היו קשיים רבים כל־כך ל„דו־הקיום" בין האבות והבנים, כמו בימינו.

הסיבה למצב זה בתקופתנו, לדעת מרגרט מיד, היא עובדת קיומם של שלושה טיפוסי תרבויות, זה בצד זה. בצד תרבות שהיא מורשת העבר, התרבות ה„פוסט־פיגוראטיבית", המכונה כך על שום שמקורם של דגמיה הוא בעבר והם מועברים מאבות לבנים, קיימת תרבות „קו־פיגוראטיבית", שבה מבוגרים וילדים מקבלים את חינוכם בידי דומיהם. על אלה נוספת תרבות „פרא־פיגוראטיבית", שבה יש למבוגרים מה ללמוד מילדיהם.

הבן של אבא

התרבות ה„פוסט־פיגוראטיבית" היא התרבות המסורתית. המבוגרים הם דגמי־ההתנהגות לילדיהם. אין מחמאה טובה לבן, בפיו של יליד, למשל (כל כתבי, פרוזה, עי ציה), מאשר זו שהוא בן של אביו, שכאב כבן: „הבן הזה כרעא דאבוה הוא ודמי אביו נוזלים בעורקיו". המבוגרים הללו הם גם המחנכים של ילדיהם, אף שהם אולי נזקקים לעצה להנוך לנער על־פי דרכו. אך עם כל החשיבות שבדוגמה האישית, שישנה, למשל, בחינוך היהודי בכל הדורות, תרבות כזאת, בכל טהרתה, אינה יכולה להתקיים אלא בחברות קפואות או בחברות בעלות אבולוציה אטית מאוד, שבה מקובל על הפרט, כדבר שאין עליו עוררים, ש„הראשונים כבני־אדם", שכן תרבות זו מחייבת ההתנהגויות שבאו בירושה מן העבר כאלו הוטבו גם להווה וגם לעתיד. לצורך קיומה הקפיד של תרבות זו היא חייבת להקיף לא רק את האבות והבנים, אלא גם את השילשים, ואין לה קיום בלי נוכחותם של האבות־הזקנים, כדי כך שהילד יקבל ללא כל ויכוח מה שמקובל ללא כל ויכוח על־ידי כל הסובבים אותו.

לשתות — לא מכוס שאלה

התרבות ה„קו־פיגוראטיבית" מאפיינת את תקופתנו. היא קשורה הדוקות בשינוי מהיר, היוצר מצב שבו שוב אין ההורים יכולים להיות דגמי־ההתנהגות היחידים בשביל ילדיהם. על מצב זה עמד במדויק הפילוסוף הצרפתי אלאן, כשאמר: „התרבות אינה מועברת: להיות איש־תרבות היי זה לחזור אל המקורות ולשתות בתוך כף־היד אף לא מכוס ששאלוה מאחרים".

התרבות החיה האמיתית היא יצירה, קרע, שינוי, אבולוציה ואף מהפכה. להיות בתוך חברה ולא להביא עצמך לידי ביטוי, הרי זה דבר בלתי־אפשרי. הנוער לא רק זכאי, אלא גם חייב, לשאול את עצמו אם המבוגרים נותנים את הביטוי האותנטי למאווייה ולשאיפותיה של החברה כמיקשה אחת, אם אין הם הורגים ממאוויים ושאיפות אלה, אם אין הם קולעים למטה מהמטרה, הכלל — אם אין ביטוי זה מלווה בדיכוי. שאם לא ישאל הנוער את עצמו שאלות אלו, סופה של החברה שתשלוט בה הבינוניות ויבואו עליה החנק, המוות. איזה נוער הוא זה שאינו מטביע סימן־שאלה על הארגון של החברה, על החברה עצמה, על התרבות ואף על הציביליזציה עצמה?

תרבות וספרות

ניתוק זה של קו התרבות המסורתית הוא אופייני לעידן של שינויים טכנולוגיים מהירים, המחייבים דגש הרבה יותר חזק בבית־הספר, במובן הרחב ביותר של המושג. הילד והנער מאמצים להם כדגמים את חברי־כיתתם, את החברים־למשחק ואת החברים־לעבודה ומתפתחות תרבות־נוער הנבדלות מתרבות־המבוגרים. נקודת־המוצא לשינוי זה ביחסי ואנשים מהווה סידרת המהפכים הטכנולוגיים, המשנה את יחסי־הייצור. כחברה בת־זמננו בא לידי הנוער מידע הרבה יותר מקיף, אך גם רב־הפכים, התורם לפיתוחה של רוח ביקורתית. התרבויות שלנו שוב אינן עשויות מעור אחד והן מורכבות מיסודות רבים שנשאלו מקבוצות־אנשים שונות. כדוגמה אפשר אולי להביא אותו זרם במוסיקה בת־זמננו, שבאה עליה הדרכה של הג'אז, שיש בו מן הניגוד לכללי המוסיקה הקלאסית. יש, כמובן, לציין את תפקיד הטלביזיה המגדילה פי מאה את נפח המידע המגיע ישירות מארצות־החוץ אל ביתו של הנער, היושב ליד המכשיר שתיים־שלוש שעות ביום בממוצע.

השינויים הללו מתקבלים על המבוגרים, אולם רק במידה מסוימת בלבד. הגבול שהם מסרבים לעבור הוא זה שמעבר לו מוטלים בספק ערכים מוסריים, פטריוטיים או דתיים. אך דווקא את הגבולות הללו נוטים הצעירים לעבור כיום. לא זו בלבד שהצעירים הופכים להיות לדגמים איש לרעהו, אלא הם אף טוענים „הראשונים כחמורים": הם דוחים כדגמים את ההתנהגות ואף את הערכים של המבוגרים ולא מתקררת דעתם עד שהם רואים בבני הדור הקודם כוחות־התנגדות שיש להפר את מזימותיהם ולא ללכת בעקבותיהם.

שיער

כדאי, אולי, להרהר כמה הרהורים בהקשר זה בנושא השיער שמגדלים הצעירים: לנושא זה יש משקל רב ביותר: יודעים כמה מקרים ברפת על התאבדויות של צעירים שנכפתה עליהם גזירת שערם הארוך. בגדלו את שערו מבטא האיש הצעיר את סירובו ללכת בתלם של שיטת־ערכים שלימה. תהי אשר תהי רמת המודעות שלו למעשהו או רמת הרוחניות של הצעיר, הוא מציג בדרך זו את זכותו לאנטי־קונפורמיזם, את סירובו להליכה־בתלם.

הצעיר משתמש בגופו, שהפך במקרה זה למכשיר פרובוקאטיבי, כדי לציין שהוא אדם חופשי, הקובע לעצמו את דרכו שלו, הבוחר לעצמו את אורח־החיים שלו, את לבושו, את דרך־ההוויה שלו. הוא רוצה לציין שרצונו להיות שונה. הוא מסרב להיות „מגולח למשעי", כנוע, אדם שעבר את מטחנת־הבשר של הדרישות ושל הפשרות של החברה. הוא מעיד על עצמו שהוא מקבל על עצמו להיות „סוטה", ושאכן זה הוא רצונו, מכיון שרק אלה שכמותו דוחים את הנורמות המקובלות, מתנגדים לתורת־מידות מסויימת, זו הלוחמת תמיד מלחמות לא־צודקות, מכסה על כל אי־צדק חברתי ודעתה נוחה מהחברה כמות שהיא.

גידול השיער רחוק איפוא מלהיות אופנה בלבד — הוא אמצעי־ביטוי, הפגנה, תביעה.

מפי עוללים...

תופעה זאת מבשרת כבר את הופעתה של התרבות „הפרא־פיגוראטיבית". על ההצהרה הקלאסית של המבוגרים: „אני הייתי צעיר, אך אתם מעולם לא הייתם זקנים", יכולים הצעירים, לדברי מרגרט מיד, לענות: „אתם לא הייתם מעולם צעירים בעולם שבו אני הנני צעיר, ולעולם לא תהיו כאלה". העולם שלאחר מלחמת־העולם השנייה הוא עולם חדש שבו המבוגרים דומים למהגרים או לחלוצים, כאשר הצעירים הם בניהם של החלוצים. ימי הנעורים של אלה ושל אלה היו שונים מן הקצה אל הקצה. הצעירים לא הכירו את העולם שבו סכנת מלחמה לא איימה בחורבן של העולם כולו. לעומת זאת הם חיים חיים מלאים בקהילה העולמית שקמה תודות להתפתחות של אמצעי־התקשורת, שהיא תופעה חדשה לחלוטין בתולדות האנושות, ושבה הידע והסכנות ניתנים לחלוקה בין הכול, כיון שכל בני־האדם נעשו שכנים זה לזה.

המהפכים שלאחר המלחמה הביאו לכך, שאכן אנחנו מתקדמים לקראת יעדים לא נודעים. השינויים בתרבות הקו־פיגוראטיבית עדיין ניתנים היו להשגה בדמיונו של האדם. לא כך הדבר בתרבות הפרא־פיגוראטיבית. מכאן הנטייה, אצל צעירים רבים, לדחות כמיקשה אחת את המורשה התרבותית, את „סבל הירושה", של המבוגרים — דבר היכול לבוא לידי ביטוי בסירוב ללמוד, לעבוד, ללכת בדרכים הפוליטיות „הנורמאליות", ולגדל שיער „הלקי".

אך מארגרט מיד מצירה, שהקרעים בין בני־הנוער נתונים בתמורות: כשם שבעיית ההצבעה של הנשים למוסדות־המדינה לא באה על פתרונה אלא מפני שאלה שבידיהם היה כוח־ההחלטה בעניין זה, לאמור הגברים, החליטו לזכות את הנשים בכך, כך גם התרבות הפרא־פיגוראטיבית ההופכת לנחלת הצעירים, אינה יכולה להיות נחלת הכול, אלא אם כן ירצו בכך המבוגרים. ככאן שעל המבוגרים להפוך את עורם, להסכים, שאכן „מפי עוללים יסדת עוז"... ולקבל עליהם עול תורתם של הצעירים, כמו גם את טבעו הלא־ידוע של העתיד, שבחלקו גם אינו ניתן לחיזוי. מרגרט מיד רואה את העתיד כילד העומד להיוולד, שאין יודעים מה דמות תהיה לו, מה אופי יהיה לו; אך לרך שייוולד אפשר להכין על הדרך הטובה ביותר את הנתונים שבהם יוכל להתפתח בתנאים הטובים ביותר. דבר זה אינו יכול להיעשות, לדעת המחברת, בדו־שיח של החרשים הקיים כיום במקרים רבים, כי אם בדו־שיח מלא, בין צעירים למבוגרים, שבו יכירו המבוגרים בכך שיש להם מה ללמוד מבניהם. כמו שהאדם המערבי הכיר בסופו של דבר בכך שקיימות תרבויות שונות משלו, עם שיטות־ערכים משלהן, שהן תרבויות שונות אך לא נחותות, על המבוגר להכיר כיום בכך שהצעיר הוא שונה אך לא נחות.

מארגרט מיד

מרבית המבוגרים אינם מבינים כהלכה את חשיבות השינויים המתחוללים לעיניהם ואינם מעריכים במידה מספקת את גודל המשבר שהם חיים ביחסיהם עם הצעירים. אכן, אין הם יכולים להשיג את מימדי התופעה, אלא אם כן ירדו לשורשיה הפסיכולוגיים העמוקים, לאמור לסיבות המקשות כיום עוד יותר על הזיהוי של הצעיר עם המבוגר והמעוררות דחייה אמיתית של דגם המבוגר ועל אחת כמה וכמה של הפתרון המסורתי.

את התרדה, האמונה, היאוש, התקווה של בני־הנעורים אי־אפשר לסגור על מסגר ולשים בתיבות־של־תרבות, שהן עושר השמור לבעליו לרעתו, שפתרונותיהן מאפס, ומה עוד שהן מהוות מכשולים לאמת ולחיים.

האלטרנאטיבה לחברה פרא־פיגוראטיבית היא מסובכת מאוד, כאשר, מצד אחד, המבוגרים מורים באצבע על הצעירים כאשמים בכל מדווי המאה שלנו, ומצד שני, רבים מבני הנוער חושבים שיש להרוס את החברה שהם דוחים אותה וכופרים בכל ערכיה המקודשים.

דומה שהדראמה של הקיום שלנו מקבלת מימד חדש.

1) Margaret Mead, Le Fossé Des Générations, Denoel, 1971.

עמנואל ברמן

ערבי קריאת שירים

אם היה אירוע תרבותי בניו־יורק בשנה האחרונה, שהצטערתי צער רב על שהחמצתיו, היה זה ערב קריאת שירים שהגיש ו.ה. אודן בשלהי מארס. עיקר הצער, אני משער, נבע מחוויית נעורים נושנה: קריאת סיפורו של יהודה עמיחי, „ערב קריאת שירים". כשם שמאז קריאת „נופו של משורר" אני חולם על ביקור בכפרו של דילן תומאס, כך עורר בי הסיפור־התאום כמיהה לשמוע את אודן קורא. כשקראתי את שני הסיפורים לא הכרתי אף שיר אחד של תומאס או של אודן. אולם המגעים הבלתי־אמצעיים יותר

מכתב מניו־יורק

שנתנסיתי בהם מאז אך הגבירו בי את התשוקה שעורר עמיחי. במיוחד הצטערתי, משום שזו אולי היתה ההזדמנות האחרונה: אודן בן ה־65 עזב השנה לצמיתות את ביתו הניו־יורקי, שבביכר סנט־מרקס. באפריל יצא, כמנהגו, לכפר קירכשטטן שבאוסטריה, שבו הוא חולק בית־קיץ עם בן־זוגו צ'סטר קלמן, אך באוקטובר, במקום לשוב לארצות־הברית, שאת אזרחותה קיבל, ישוב אודן לאנגליה מולדתו. בשעתו אמר בראיון: „אנגליה היתה מקום קטן, הכרת את כולם, זה היה כמו משפחה: אני אהבתי את משפחתי, אך לא רציתי לחיות אתה". השנים החולפות גרמו לו, כנראה, שירצה לשוב לחיק המשפחה.

כמעין מתנת־פרידה, פירסם אודן ב„הארפרס מגזין" מאמר שעורר ויכוחים סוערים: ביקורת על ספרו של צ'סטר קלמן „תחושת ההזדמנות". מה שעורר את הפולמוס לא היה התוכן, אלא עצם הפרסום: אודן הפר את הכלל הנושן של אי כתיבת ביקורת על ידידים קרובים, שכן קשריו הספרותיים והאישיים (אודן שוב אינו מסתיר את נטיותיו ההומוסקסואליות) עם קלמן, מחבר הליברטות, ידועים היטב. דומה שזהו זלזול מכוון במוסכמות המתאפשר לאודן בזכות מעמדו. הוא אולי הגדול בין המשוררים דוברי האנגלית החיים היום.

✱

בערב אחר של קריאת שירים נכחתי — בזה של יבגני יבטושנקו. זה היה ערב מוזר, שדמה יותר לעצרת־עם מאשר לערב שירה רגיל. הוא נערך ב„מדיסון סקוואר גארדן" — אמנם לא בזירה המרכזית, אלא באולם שני, שיש בו 5,000 מקומות. שתי הופעות, בזו אחר זו, נקבעו לאותו יום, ובשתיהן התמלא האולם עד אפס מקום. בכניסה חולקו כרוזים מטעם חוגי „הליגה להגנה יהודית", הקוראות להחרמת הערב כמחאה על שיתוף־הפעולה של יבטושנקו עם השלטונות הסובייטיים. ספק אם נענה מישהו לקריאה: עם כל צדקת הטענות על התמתנותו של המשורר בשנים האחרונות, דימויו של מחבר „באבי יאר" אינו עושה אותו מטרה קלה למחאות מסוג זה. גם מבחינה אחרת היה הערב דוגמה לפעולת הבומרנג של יוזמות „הליגה להגנה". ימים מספר קודם לכן שמו אנשי הליגה פצצה במשרדו של סול יורוק, האמרגן המתמחה ביבוא אמנים סובייטיים לארצות־הברית. מזכירה נהרגה בהתפוצצות. יבטושנקו, בזריזותו הידועה, הספיק בין לילה לחבר שיר־תגובה בשם „פצצות ובללייקות". לא היה זה הטוב שבשיריו, ואם התקבל בתשואות סוערות, היתה זו רק הפגנה חד־משמעית של הסתייגות מן הרצח ושאיפה לשמירת קשרי התרבות הרוסיים־אמריקאיים.

בין שירים הצהרתיים מסוג זה נבללו גם כמה יצירות צפויות פחות, רובן מספרו החדש של יבטושנקו, „הפתוחים גנובים", שזה לא כבר תורגם לאנגלית. ברוב המקרים קרא המשורר את שירו ברוסית — בהרבה פאתוס, ומימיקה של שחקן — ואחד המשתתפים האחרים (הערב הוכתר „יבטושנקו וידידים: קוברנס שירה") קרא תרגום אנגלי של השיר, ולרוב צירף יצירה מקורית משלו. בין ה„ידידים" היו המשוררים סטנלי קוניץ, ריצ'ארד וילבור, ג'יימס דיקי, השחקן בארי בויס — ידיד אישי של המשורר — והסנאטור יוג'ין מק־קארתי, שאז עדיין לא ויתר על שאיפותיו לנשיאות. בארי בויס הוא שקרא את התרגום ל„באבי יאר", שבו כצפוי הגיע הערב לשיאו.

היה משהו ביבטושנקו שהפריע לי ולידידים אחרים שחזו בערב זה, או בהופעותיו בטלביזיה: משהו חיצוני המתיימר לבוא מבפנים, נארקיסיזם הנראה מהותי יותר מאהבת האנושות המוצהרת. אולי תרמו לכך האמרגנים, שצירפו לערב להקת מנגנים ותאורה מתוחכמת, שבתוכם נראו הג'ינס והסוודר שלבש המשורר מעושים ותיאטרליים. עם זאת, שיריו ברוסית נשמעו מוזיקליים ויפים הרבה יותר מתרגומיהם האנגליים; בשירים ובדמות כאחד היתה ניכרת עוצמה וכשרון שאין להכחישם.

✱

ספק אם איזה משורר אמריקאי זכה אי־פעם לקהל של רבבה בערב קריאת שיריו (אולי חוץ לרוד מקקוין — אם אמנם מחבר זה, יורשו של כליל ג'יבראן כחביבן של הגימנזיסטיות האמריקאיות, ראוי לתואר משורר). אך אל נסיק מכך שאין כאן קהל לשירה רצינית. ערבי קריאת שירים הם חלק בלתי־נפרד מההווי הניו־יורקי. מדי שבוע תמצא הודעות עליהם בעמודו האחרון של ה„וילג' וויס": בגליון השבוע מניתי אחד־עשר. רובם בבתי־קפה, דירות פרטיות, מועדונים. לעתים הכניסה חפשית, לעתים מוזמנת תרומה, ובמקרים בודדים נגבים דמי־כניסה. רוב השמות אינם מוכרים, ואין ברירה אלא להסתכן. האיכות, כמובן, משתנה.

עלי התחבבו במיוחד הערבים הנערכים מדי יום שני בכנסיית סנט־מרקס בשדרה השנייה, בלב רובע ה„איסט וילג'" (ובסמוך למשכנו הניו־יורקי של אודן, שנזכר קודם). אלה הם ערבים פתוחים — הכניסה חינם, וכל הרוצה יכול לקרוא משיריו.

הכנסייה היא מראה מעניין לעצמו: המבנה העתיק בסגנון אירופי (זו אחת הכנסיות הראשונות בעיר) כלל אינו מכין את הנכנס למראה האולם מבפנים, המזכיר מועדון של תנועת־נוער או מפלגה שמאלית. כרזות של הפנתרים השחורים, סיסמאות פוליטיות בספרדית (שפתם של רבים מתושבי השכונה), הודעות על פגישות של קבוצות ראדיקאליות ואנטי־פשיסטיות שונות — כל אלה בולטים יותר מן הצלבים הבודדים. זוהי אחת מאותן כנסיות שעברו ראדיקאליזציה — תופעה מדהימה לישראלי, האמון על הברית שבין מוסדות הדת והמוסדות השלטון, אך לא נדירה במיוחד אצל האמריקאים.

כמה דמויות עדיין חרותות בזכרוני מערב־השירה הראשון בכנסיה המהפכנית שבו נכחתי. צעיר ארוך־שיער, שקרא בפאתוס כשולהב מערכה שלמה מתוך דראמה מטאפיסית שכתב על מצבו של האדם. נערה ממושקפת ושטוחת חזה שהקדישה את שירי־האהבה שלה לאהובתה הלסבית. כבתא יהודיה טיפוסית, שכמה משיריה על חוויות יומיום — שיר על הכנת ארוחת־הצהרים, לכל — הצטיינו בקסם מפתיע. אישה קטנה, כבת ארבעים, הנראית כבתולה זקנה, שהדהימה את הקהל בתיאורים הארוטיים המפולפלים בסיפור ההומוריסטי הקצר שקראה. והאחרון באותו ערב, בחור אדמוני ש„שירו" התבטא בכתיבת חצץ בתוך קופסה, ריצה מסביב לאולם, וכרכורים משונים, שרק הוא, כנראה, ירד לסוף פשרם.

ביקורים נוספים הביאו חוויות דומות, פסיפסים צבעוניים לא פחות. מהיר מקנה בי ההויה, שאם אגלה התמדה וסבלנות עוד אמצא בכנסיית סנט־מרקס את אודן של מחר.

כרזה לערב שירי יבטושנקו בארה"ב.

ישראל הר

בלילה, לריח הפיטנה

סדק צר כדיר של אור מצפון
בליל אב קצר, לח
מניח את החושך בחדרנו המרבע, האפל.

צפרים רעות הגיעו היום
מחוף ארץ האם.

קולות הריב בין הארורים שמעבר לקיר
נשתתקו. הם ישנים. שואים צמודים
בחבוק גפיים זה בזרועותיה של זו.

בים הגדול נתהוו כתמים סרטניים
וכבר הם נודדים, האמיצים.

שכב בשקט.
אדם יכול לסמך על בדידותו; להשען
בעשן הסיגריות שהוא מפריח.

שכב בשקט
גם זו אפשרות.
עד שיופיע האחרון

ד"ר א. פרנקשטיין

העוד מסוגלים אנו להאזין למוצארט?

(זאלצבורג, ציריך, אכס-אן-פרובאנס, ורונה)

מה חשבו להם מארגני הפסטיבל בזאלצבורג, כאשר הזמינו את המחזאי הרומני־הצרפתי אז'ן יונסקו לשאת את נאום־הפתיחה? אם ציפו לשמוע מפיו נאום חגיגי לכבוד עירו של מוצארט ומרכז המוסיקה של אוסטריה, כי אז נכונה להם אכזבה מרה. בנאומו, אשר גם נתפרסם, בשלוש שפות, בספר־השנה של הפסטיבל, ניתן ביטוי לפסימיות האבסורדית של אדם רגיש זה המביע את האימה מפני שואה עולמית בכל מחזיו וכתביו. הנאום, שהיה לאמיתו של דבר זעקת־ייאוש ואשר העלה את הספק, אם לנוכח ההתפתחות הכלכלית־הטכנוקרטית־הצבאית, עוד ייערך פסטיבל בעוד שנה או שנתיים, הסתיים במלים אלו:

„זה כבר שכחנו להקשיב ליוהאן סבאסטיאן באך, וכאן, בארצו של מוצארט, האם אתם עוד מסוגלים להקשיב למוצארט ולבשורתו? בשורה זו אינה בשורה בלבד אלא אמנות שהיא נדבך בתולדות התרבות. אני פסימי מאד לגבי־כן, ואף־על־פי־כן יש לנו מוצארט הכבגא החווה אחרת, תחושה עמוקה שאין להסבירה. אולם השאלה בעינה עומדת, האם אנו עדיין מבינים את שפתו של מוצארט, את בשורתו לאנושות?"

אז'ן יונסקו לא היה היחיד שהציג שאלה כזאת. גם שר התרבות האוסטרי, הד"ר פרד סינוביץ, שיתף את באי הפסטיבל בהרהור בשאלה: „האם רשאים אנו לקיים את הפסטיבל של זאלצבורג כאי אידילי מקסים ורב־רושם, עם דגלים, ברכות, המוני אדם עליזים והצגות אמנותיות יפות? האם עוד מותר לנו לשבת בחלום האמנות... מתוך ההעלמה מצרותיו של העולם, לנהוג כאילו היינו בעלי זכויות־יתר הפטורים מן האי־נצחיות של חיי היומיום, בה בשעה שבפינות אחרות בעולם מושמדים בני־אדם, בתבערות מלחמה־אזרחים והמונים נמקים ברעב?"

שני נאומים אלה העלו בזכרוני שיחה שהיתה לי לפני כמה שנים עם הסופר מאכס ברוד בביתו בתל־אביב. להפתעתי הגדולה הודה אז ברוד בפני, כי אינו נהנה עוד מנגינת מוצארט. לא כאלהיו או לשיבת הדבר רק כאותו יותר המובהר לי מדוע לא יכול היה ידידו של פראנץ קאפקא ואהדו של גוסטאב מאהלר להזדהות עם המוסיקה של מוצארט — היא אינה שייכת לעולם שלנו, היא ביטוי של הארמוניה נצחית שלאגוניה כבעבר.

זאלצבורג היתה כגירדיה כתמיד. הצגת „כל־אדם" הפסקה אחרי עשרים דקות מחמת הגשם השוטף והרצעקה מן הכבר שלפני הקאתדראלה אל הפסטשפילהאוס הבירה. אבל בהצגות החדשות של האופרות „נישואי פיגארו" ו„כך עושות כולן", בקונצרט של קאראיאן עם התזמורת של וינה ובקהילה והאופרה בזהיה („מיסה הכתרה" של מוצארט ו„הם דאאום" של ברוקנר), ניתן היה לראות כמדי לכה אותו קהל הגיעי מצרפת, מארה"ב ומבריטניה, המוכן ומכדל לשלם את כחירהם האסטרונומיים (לפחות בעיני ישראלי) של כרטיסי־הכניסה.

אך יש להודות, כי הצגה כמו „כך עושות כולן" בניצוחו של קארל בוהם ובבימויו של גינטר רנרט, ועם שירה זמרים מן המעולים ביותר (ביניהם פישר־דיסקאו, פריי, גונדולה יאנוביץ ובריגיטה פאסבנדר), היא נדירה ביותר. גם ב„נישואי פיגארו" בניצוחו של הרברט פון קאראיאן — שיאו הכלכלי של פסטיבל זלצבורג — משתכחת מאתנו נבואתו הקודרת של יונסקו ואנו נסחפים בנחלל של הנאה עזה. הבמאי ז'אן פייר פונל קוב עשה כאן עבודה מושלמת, כפי שעשה אשתקד ב„הספר מסיביליה". ועל אף השיגיון של הרגע האחרון בצוות הזמרים, היתה זו הצגת־מופת שמעטות כמוה. למען שתי הצגות אלה בלבד כדאי היה לנסוע לזאלצבורג, אם אמנם אוהב מוצארט אתה.

„כל־אדם" חדש

לאופולד לינדברג ביים את המחזה של הופמאנסטאל בימוי חדש. מה חבל שלא קלע למטרה; הוא הפך מחזה זה ביסודו למעין אופרה, עם זמרה ומחול, ללא התחשבות מספקת בדברי המשורר. כך בבאר האפקט האמנותי והאנושי בלתי־מושלם, הדרכים עגירים את הקהל ואת השחקנים מן הכיכר המבודהת שלפני הקאתדראלה לא הפלה ולא הוריד.

לעומת זאת צורה ההתעניינות ניכרת הצגת הדרכה וכיחודה־במינה המוצגת בכל פינות העיר. תחת כיפת השמים, לרוב בחצרות של בתי־ציבור, הינם אין כסף, ואין זה דבר של מה־בכך בזאלצבורג! המחזה המוצג על־ידי להקת־רחוב זו הוא קומדיה עליזה של הקומיקאי הבאווארי קארל ואלנטין ושמה „האבירים השודדים". בכל פעם בפינה אחרת של העיר, מרפיעה עגלה רתומה לשני סוסים, נכנסת לחצר ומגמה יורדים השחקנים; ביניהם שמות ידועים למדי כמו אלפרידה אוס — הצועמת לבקר בישראל — ושותפה אלפרד בוהם. זהו תיאטרון עממי במלוא מובן המלה, הבא אל הקהל, מציג לפניו ומלהיב אותו.

מוצארט בציריך ובאכס־אן־פרובאנס

אפשר לשמוע מוצארט גם מחוץ לכתלי מקדשו בזאלצבורג. בית־האופרה של ציריך למשל, אשר בשנים האחרונות התקדם והתפתח בניצוחו ובניהולו של המנצח פרדינאנד לייטנר, ערך השנה פסטיבאל שהוקדש לאופרות של מוצארט, ובו נכללה, מלבד חמש האופרות הידועות, גם האופרה האחרונה שלו „טיטוס" (אותה ישמיע גם האנסמבל הקאמרי הישראלי בפתיחת העונה הבאה) בביצוע האופרה של קלן. רמת כל ההצגות, בבימוייו החדשניים של לאופולד לינדברג ובהדרכתו המוסיקלית של המנצח לייטנר, היתה גבוהה למדי. בכל התפקידים הופיעו זמרים בעלי קולות מעולים שנתאחדו לאנסמבל אמיתי. על „טיטוס" ניצח איכשטאן קרטס ובין הזמרים שלו התבלטה כוכב עולה על בימת האופרה, הזמרת בריגיטה פאסבנדר, שהיא כבר היום, למרות גילה הצעיר, אחת הגדולות מזמרות מוצארט.

מציריך לאכס־אן־פרובאנס, העיר הבינ־יינית שבדרום־צרפת, שבה נערך פסטיבל שנתי זה חצי יובל שנים, שהוא מוקדש גם הוא בעיקרו לאופרות של מוצארט. משתי ההצגות ששמעתי עמד „דון ג'ובאני" על רמה מתקבלת על הדעת, לברות העדר „מכובדים" (לבעם הסופרן צירים באראה בתפקיד אלווירה). ואילו הצגת „נישואי פיגארו" היתה בינונית למדי.

פעמיים הלכו כבוד לפלחין היהודי הגדול דאריוס מיו, שנולד לפני שמונים שנה באכס־אן־פרובאנס. הוא נכח בהצגת האופרה הקצרה שלו „אסונותיו של אורפיאוס" — עיבוד מודרני של האגדה היוונית. אף שהיצירה עצמה לא עוררה התלהבות, נתן הקהל ביטוי לכבוד שהוא רוחש לפלחין הרתוק לכיסא־גלגלים. ההצגות של אכס מתקיימות בחצר ארמון הארכיבישוף תחת כיפת השמים. ערב אחד החל גשם לרדת — תופעה נדירה בחודש יולי ומטריות החלו להיפתח לקול מחאותיהם של יושבי השורות האחוריות.

ורונה — אופרה להמוני העם

ב„זירה" של ורונה יוזמת התוכנית הכנה לשלוש אופרות של ג'וזפה ורדי: „אאידה", „ארנאני" ו„בשף הכוכבות". מי שמכיר את המסורת של ורונה — יכול לשער בנפשו את ההווייה, כאשר קהל של 25,000 איש ממלא את האיצטדיון העתיק, ואינו מסתפק בתפקיד של קהל־צופים פאסיבי, אלא משתתף באופן פעיל בהצגה: אם בתשואות־כפיים נלהבות ואם בקריאות־גנאי קולניות. ההצגה ההדהיה מובצעת תמיד בצורה ספונטאנית על־ידי הקהל, המכיר את המוסיקה של ורדי על בוריה. גם הבימה הרחבה אינה ריקה כל־עיקר;

(הסוף בעמוד 17, טור 8)

חיים נגד

„האתגרים" של יצחק אורן

בדרך־כלל קיים קשר פנימי בין שם כל ספר ובין נושאו או תוכנו. לעיתים הקשר הוא ישיר ומפשי וניתן לקבל (בדיעבד) מתוך שבו לגבי נושאו או תוכנו. לעתים הקשר הוא עקיף וסמלי ואז יש לקרוא את הספר כדי לנסות ולהבין את משמעות השם. כך, למשל, יודע אני לאחר שקראתי את „כיבוש המוגרים" של ורפל או את „אוגוסט 1914" של סולז'ניצין, כי בראשון אכן מתואר כיבוש בוגרים כביכול, ובשני — אוגוסט 1914 כביכול. יודע אני, לאחר שקראתי את „הצער והבותונה" של אפלפלד, כי קיים קשר סמלי (ולכן עקיף) בין גוף הסיפור לבין שמו.

הבלוט בדוגמאות שהבאתי לעיל הוא הקשר הפנימי בין נושא הסיפור ובין שמו. כדי להבין משמעות שמותיהם של ספרים השייכים לכלל המתואר, איני נזקק לידע ולאינפורמציה חיצוניים לאלה שאני רוכש לי עם קריאתם. (כמובן, בתנאי שהכותב פתוח או יותר את אחר קריאה, ז"א, שבירת האינטליגנציה והמבנן התרבותי שלי הספיקו לכך).

שמות של ספרים השייכים לכלל שתיארתי, יכולים לשמש, לכל הדבר, מבוא לביקורת — בעיקר במקרה שהקשר בינם ובין נושא הספר או תוכנו הוא עקיף וסמלי. אראז ניתן לספר מקרים שבהם קשר זה יהיה מבוסס על יכולת סינתיזה מצוינת של הסופר לגבי פשעו האסתטיקאיביים; ואולם, בשום מקרה אין הם יכולים לשמש מדריך להתייחסות הביקורתית של הקורא אל הספר.

השם שנתן יצחק אורן לספרו החדש, „אתגרים", הוא יוצא מן הכלל שתיארתי לעיל. כדי להבין בדיוק קריא כל הספר, צריך הקורא אינפורמציה על סוגי הספרות, אשר להם שייכים הסיפורים השני והשלישי בספרו של אורן, היינו, הספרות הבלשית וספרות המדע הבדיוני, אינפורמציה הנוגעת להתייחסויות אל סוגי ספרות אלה ועל מידת נפוצתם בספרות העברית, או ליותר דיוק, בספרות הנכתבת עברית. אורן עצמו מספק אינפורמציה זו בחלק הראשון של ספרו, שאותו הוא מגדיר כ„סיפור־מסה", והמהווה מין מבוא אידאולוגי והאוטוביוגראפי לסיפור השני, הבלשי. בהקדמה זו עולה כי אורן ראה בכתיבת סיפור בלשי ניסוי ואתגר ספרותיים, וחד וחלק כהר בים הדברים על עטיפת הספר: „...הסופר, היהודי בעולם של ניסויי ספרות, הגוה... העומד בפני האתגר: לכתוב סיפור בלשי...". שם הספר אינו סביר, איפוא, קשר פנימי, ישיר או עקיף, לנושא או לתוכן של אחד משני הסיפורים הבדיוניים שבו. הוא חיצוני לגביהם וגוע יותר אל היחס שבין הסופר לעבודתו הספרותית הבדיונה באשר של יסוד כלומר שניתן לעמוד עליו מתוך קריאת שני הסיפורים — קריאה הבודדה אותו מן היותם סופר־סיפור.

וכאמור, לא רק שם הספר מבליט את היותו ניסוי ספרותי — הסיפור־מסה הראשון מבהיר זאת באופן מפורש.

השאלה שאני רוצה לשאול, אחרי כל הדברים האלה, היא מתחום האסתטיקה של האסתטיקה: האם הבעה מפורשת כל־כך של התייחסות הסופר אל סיפוריו, הנעבית בגוף הספר עצמו ובשמו, מחייבת את הקורא והמבקר להתייחס אל הספר התייחסות אכסטרנאליסטית, היינו, להתחשב בגורמים שהם חיצוניים לעצם היצירה הספרותית? (למשל: השקפת עולמו של המחבר, הביוגראפיה שלו, הסיבות שגרמו לו לכתוב את הספר, וכו').

מבחינה מעשית אין שאלה זו מעניינת את האכסטרנאליסטים, כיון שממילא נשענת התייחסותם על עובדות שהן חיצוניות ליצירה עצמה. היא מעניינת יותר את האינטרנאליסט, הדבק בהתייחסות מובנת, המבודדת את היצירה הספרותית בבדידות חיצוניה. האם מקרה זה צריך להוות חריג לדרך־כלל של התייחסותו אל יצירות ספרות? נדמה לי כי התשובה לכך היא חיובית. הרבה מן הטיעונים האינטרנאליסטיים, הנסמכים על ריחוקן של העדויות החיצוניות, מאבדים את תוקפם לאור העובדה שעדויות אלה אינן מרוחקות במקרה הנידון, ומובאות במפורש בחלקו הראשון של הספר. כאן ניתן לטעון כי האובייקטים לביקורת ספרותית צריכים להיות אובייקטים ספרותיים, היינו, שני הסיפורים הבדיוניים שבספר, ולפיכך, הקירבה הפיזית כביכול של ה„סיפור־מסה" הראשון, שלכשעצמו אינו אובייקט לביקורת ספרותית, אינה מעלה ואינה מורידה, ויש להתעלם ממנה.

מסקנה זו יש בה אכתיסיות בבחיר של אדיה. סבך הבעיות המתעורר כאן הוא מרגין לאתגרים אקדמאיים. איני מתכוון להתירו כאן. אני בכל־זאת אנסה להתבונן התבוננות סינאופטית בספר, ולראות בחלקו הלא־ספרותי חלק אורגאני שלו. אפרט את האכסטרנאליות של חלק זה כאינטרנאליות. אפילו במחיר הידיעה שביקורתי אינה ספרותית במובן ההוקי של המלה.

✱

במקום אחר, בכותבו על דוסטויבסקי, אמר כי „מוצאו של הרומאן הפילוסופי אינו אצילי ביותר: אבותיו הם רומאן־ההרפתקאות והרומאן הבלשי". ה„אתגרים" של יצחק אורן הם היפוך הגירסה של פיסוק זה. ההרהורים הפילוסופיים הבאים בחלק הראשון של ספרו הם מוצא הסיפור הבלשי שלו, ובמידה מועטה אף מוצא סיפור המדע הבדיוני שבספרו. את מידת אצילותו של מוצא זה אנסה לבקר להלן.

אורן מכנס בחלק הראשון של ספרו, הקרוי „שלטון השכל" ומוגדר על־ידי אורן כ„סיפור־מסה", סיפורים כלביים אוטוביוגראפיים והרהורים מסאיים. הסגנון הספק פאתטי ספק מכתמי של דבריו מעיד קושיים על דברי של מי שמבקש להתייחס אליהם ברצינות. „על שלושה דברים העולם עומד... על יוצרו, על יצרו ועל יצירתו". — אורן מדבר כאילו הוא מכריז כנסת גדולה. אבל אינו מסתפק בכך. הוא בוחש בהיסטוריה כבדיה כמי שרק ההיסטוריוסוף רגיל יכול לבחור בה. „כאן מתוך של הבין האנושי, ככבבות כלול ההויות (על יוצרו, יצרו ויצירתו — ח.נ.) בערבוביה, אלא שכל תקופה שמה את הדגש על אחת מהן... בתקופת ההייתה של האדם על יוצרו, מכניסה הרמב"ם להטיל את שלטון השכל על עולם הרוח, באה תורת הקבלה ובראה כנגדו שי"י עולמות של אנטישכל ואילו בימינו, כשיצירי הפאר של רוח האדם, כגון ספינות חלל ומוחות אלקטרוניים, אינם אלא בני זקוניו של השכל העומד עדיין בראשיה אותו, בא האנטישכל והביא עלינו את האנטיקוסמוס שלו — את הספרות האמצעית של האבסורד, האיראציו והבכי האלידה. האומנם גזר על שני אלה לעמוד זה מול זה כשני מחנות ערוכים, שלא יוכלו דבר האחד את משנהו לשלום?" האומנם נגזר עלי לקרוא דברים אלה? הרצון הטוב שלי נאלם כשאני קורא דיבורי פרק בעבה הגיאנית. אני חסר אונים כשהבעיה הצומחה בפני היא המצאת נסיובים להיכון מפני רוחות תזזית הרקליטיות. יסלחו נא לי הקוראים על כך שאני חורג לרגע מהנסיון לכפות על עצמי רצינות בכל מחיר לגבי דברים שאני מסופק במידת רצינותם. לפני שנה קראתי יומן־מסע של פנחס שדה. איני יכול שלא להיזכר בו עתה. שדה כתב שם: „הכל משתנה בלי הרף, הטבע משתנה בלי הרף, בלי הרף..." ולבסוף מסר, חד וחלק, את מוסר השכל: „כדי להישאר מה שהינך, עליך להשתנות ללא הרף". השתא נוטל על עצמו יצחק אורן את התפקיד המטאפיסיקאי התורן של הספרות העברית.

אבל אחזור אל הרצינות המהוגנת. אנסה לבודד את המשפטים הרלבאנטיים בתוך הערב־רב של רגבות מטאפיסית. אורן שואל: „האם ביצירה הספרותית מצויה חוקיות פנימית, שבעטיה הכרח הוא שכל סיפורת, שאינה אנתרופוצנטרית ואינדבידואליסטית, שאינה צוללת בבכי נפשו של הפרט האנושי, שרקמתה רקמת העיון הראציונאלי והשתיהה הטהרית תכליתית — מפין כביכול נכלל כדי להגיע למטרה ברורה תוך סילוק המכשולים הנערמים עליו ומציאת פתרון לבעיות המתעוררות בעת העלילה — כל סיפורת שכזאת כלום הכרח הוא שיהא סופה לא בעטה בראשית שביצירה אמנות אלא מעשה כשפים ואחיזת־עינים?" כלומר: האם ניתן להחזיר לתבנית הסיפורת הבלשית „שרקמתה ריקמת העיון ראציונאלי" וגו' תכנים וחומר אנושיים שיטחם — כך סבור אורן — אינו ראציונאלי תמיד? אני מקווה שהבנתי נכון את האתגר. הערפול המטאפיסי עושה משימה זו כמעט בלתי־אפשרית. הדברים נעשים חבורים יותר כשאורן מנסה להשיב לאתגר שהעמיד. כאן מגיעה הזונגא המטאפיסית לשיאה. לא רק כלי עקיצות משורפלים, אלא גם התוכן. וכך הוא אומר: „ספרות זו... אם תוותר מראש באמצעים ובסיבות הנקוטות בידה ובעקרונות שמאז ומתמיד היו לה לקו ולמשקולת — תכליתיות וחץ הכיוון, קונסטרוקציה שכלית־הגיונית, הצגת הבעיה והדרך לפתרונה — על בריות חיות ותיצור גיבורים סמלים, שיקפו לא את החוק הפלילי שבמדינה פלונית אלא את החוקיות הנורבקה כל שבבריאה, אזי יפתחו בפניה דרכים ואפקים חדשים... גיבורים כמלים אלה אף הם יוצאו בקרבם לא את תוגת נפשותיהם הדואבות אלא את תוגת הזמן התלול. ומתוך שיתגברו עליהם — כלומר, על הזמן התלול והצורה — יהפכו בדרך זו לא רק למשקפיה של ההוויה הקוסמית כי אם גם לנושאיה ומגבסיה..." אני איני מבין את תשובתו של אורן כיון שאיני יודע מהי תוגת הזמן התלול. אף פעם לא ראיתי אותם בצערם.

אורן אינו מסתפק במתן תשובה תיאורטית לאתגר שהעמיד. הוא אף מבנה לבבשה, כך אני מבין, בסיפור הבלשי „הפעמון צלצלי". המסקנה שהגעתי אליה בחלק המקדמי של דברי, שיש לבקר את סיפוריו של אורן לאור כוונותיו המוצהרות בגוף הספר, היינו, בחלקו הראשון, ובשמו, היא קטלנית כשבאים לייחס על סיפורו הבלשי. כלום מסוגל מישהו לעמוד באתגר חסר־משמעות כמו לכתוב סיפורת בכלל, וקל־וחומר בלשית, שגיבוריה נושאים בקרבם את תוגת הזמן התלול ולא זו בלבד, אלא שעליהם להתגבר עליה, על תוגה זו?

אהוד בן עזר / ספרי דורות קודמים

חיים... לד. אברהמית

אשה מרה וקשת־יום היתה, כנראה, ד. אברהמית. היא באה ארצה עם ילדיה, פליטת חיים מסוערים ונכזבים, וביקשה לעצמה פורקן בכתיבת ספר, ספרה היחיד, בשפה הרוסית, שפת מולדתה. במבוא לספרה היא כמו מתנצלת: „אמרתי בלבי: אכתוב נא קורות רומאן אחד הידוע לי, רומאן מן העבר הרחוק, ואף־על־פי־כן פראי, פראי לגבי הזמן, ולפי יכולתי וכחותי אתאר אותו על כל עקלקלותיו וסלסלותיו. הנה מקרה מהר, מקרה חיים בלתי מאושרים של משפחה ידועה לי, מנקר במוחי בלי הרף ותובע תשובה: מי אשם?"

ד. אברהמית מזכירה שהדברים המסופרים בספרה אירעו לפני שמונה־עשרה שנה, התקופה המוזכרת בספר החילוה בשנת 1905, משמע שהספר נכתב בשנת 1923 לערך.

היא כתבה את ספרה בגוף ראשון ובצורה וידויית, שיש בה העזה רבה לא רק לגבי אשה. תחילתו של הסיפור בתיאור חייה של הגיבורה, בתיה או ברטה, באודיסה. היא חברה שם לאגודת סוציאליסטים יהודיים, קרובה גם לאנארכיסטים, ועוסקת בפעולות תעמולה אסורה והבאת נשק. תוך כדי העבודה המחתרתית היא מתאהבת בבוריס, המנהיג הצעיר של הקבוצה המהפכנית. הוא מדבר גבוהה־גבוהה על המהפכה ועל האהבה החופשית, וערב אחד הוא מקיש על דלת חדרה מבקשה קבסף־פיראסיבית ונכנס לבקרה. תיאור הפגישה הראשונה הזאת הוא הפרק הנועז והיפה ביותר בספר, ואותה פגישה היא המשנה כליל את חייה של בתיה. בוריס מתוודה לפניה על אהבתו ובועל לה „באותה נשיקה שאינה חוזרת, אשר בה מתמכרת הנערה לצמיתות למיועד לה" (עמ' 9). בתיה מבוהלת להיעתר למנהגו החופשי של בוריס. ואולם הוא יודע חלקה לשון בבריין אל נשים: „וכי מה הוא כוחי לעומתך? ואם אינני ילדך חסר האונים? הלא אמי את, אמי הגדולה והחזקה. את ילדת אותי בשעה שראיתיך לראשונה. הנני מאושר, כי שלך אני" (כח). ומיד הוא מכריז: „כלום אין אנו בני־חורין הרשאים לקדש את נשמותינו וגופינו בלהבת האהבה החופשית?"

הצצתי בו: פניו הפיקו אהבה רבה, עיניו וכוצוו התרחבו. לא העזותי להתרות את פיו. הוא נשאני בזרועותיו. ושוב ישבנו על המיטה. לאט לאט הפשיטני, נשקני, בלי הרף, השאירני בכותנתי ולחש:
— מה גמישה את!

ראיתי הנה חל בו שינוי גמור. הוא לחץ בשתי ידיו את שדי וקפא. פניו הסמיקו, עיניו הועשו, נכבלאו דם הביטו כלוהטות בלי כל הבעה, והוא נסק באפו, על צוואר קלתה עד לורא נשימתו הומה. פחד נפל עלי. ביקשתי להיחלץ, אך הוא ניענע בראשו ולא הוציא הגה מפיו (כאומר: לא! לא התחבקי!). ומיד פער את פיו ביחוק ובכפתיו הלוהטות נצמד אל פטמת שדי הלחוץ בכף ידו. צעקה פרצה מפי מרוב כאב ובושה. הוא מצץ את גופי.

כעבור זמן־מה שבה אליו רוחו, הוא הרפה ממני ונסב לרווחה. ישב כמצפ רגע בראש מורכן, ואחר כך, בשובו מהמצב הקבה של החיה אל כמות הכפוי של האדם, לבש את מראהו הקודם. הוא החליק על ראשי, נשק את עיני ואפילו כיסה את כתפי.

— לא! — אמר — תום כזה לא ראיתי עדיין. ילדתי, את אהבת אותי, ונתת גם לי את הזכות לאהוב אותך. נישואינו הנפשיים ללא כל כפייה.

רגש אהבה מלא את לבי. בפעם הראשונה חיבקתי בידי את צוואריו ובלי בושה כבשתי את פני בחזהו השעיר. הייתי לו לאשה.

הצות. בחדרי הקטן שררה אפלולית. מנורת זכוכית „מס' 8" דלקה כהות לשולחן ירוק עשוי נייר טופג מעשה ידי בעלי בהיותו עוד חתני מהשעה השמינית עד השעה השתים־עשרה. בשכונה הגיבוראן הספקנו לדבר על ענינים רבים ואפילו להגות הם. בשעה שהיה התה מצא החכי, כי הנני הרבה יותר מעניינת מכפי שהורכתי. — — —

השעה כבר לאחר חצות.

הנני שוכבת ערומה לגמרי על גבי המיטה וחשה את עצמי כאילו כולכלתי להתם. בעלי האוהב אותי פעם הוא מייכר את רגלי, פעם מתיר את שערותי ופעם להזן עד כאב את אברי גופי או מוצץ את שדי ושוב מתאים ושוב עיניו נערכות ומביטות בי בלי כל הבעה, ושוב קופץ עלי קילוח של נשיקה חמה.

האהרי כחצי שעה — הפסקה, לשיפוה שקטה הבניה, בסוקת, הבהבות. הלבושים כאני סובבת עליהם בלולבכים. בעלי מבהבל ושוב תובקני בכוח ושוב תוקפי שבעי. אני חשה כאב ובושה ורוצה להיחלץ ולבריחה. אהה! שוב קילוח הנשיקה שאין לבאותו. וחוזר חלילה. ומי יודע כמה פעמים היה חוזר צעי האהבה אלמלא בא לפדותני בוקר אביב רך אשר סינן בעד לסדקי התריסים את קוי אורו הורדי" (עמ' 10—12).

באותו בוקר בו גילה לה בוריס כי עין המשטרה פקוחה עליו הוא מבקש לברוח, אלא המתהדר בזרבות אביו העשיר, בעל בית הרוחה לכביה. היא מצטרפת בו לבנות מאודיסה בוקים האפשרי ולעבור החרים את הגבול. כל היום הם נשארים יחד בחדרה, ומביב בבדיים ככבל ואהבה.

ומאותו לילה מתחילה פרשת יסוריה של בתיה. בכל חום לבה המהפכני הרומאנטי היא רואה עצמה נשואה לבוריס ואינה מוכנה להימסר לשום גבר אחר. אוהב אותה מאד, עד לשגעון, חבר מהפכן, אנארכיסט התה, בשם סאשה. והיא מסרבת לו בכל תוקף: „אל תגע בי! אוהו מבעק את אשת רעך! הנני אשת איש. הייתי לאחר" (עמ' 27). היא משתתפת בהפגנה בעצת ההלויה של אחד המהפכנים הצעירים. היא נאסרת, חולה בטיפוס. סאשה הטוב מטפל בה. שומר על קשר המכתבים עם בוריס. היא בורחת אל אמה בעיירה הקטנה, שם מסתכלים עליה כעל משומדת. היא חוזרת לעיר, מסתבכת בעניינים פוליטיים מחתרתיים ומגיעה למסקנה שעליה לברוח מעבר לגבול, אל בוריס. היא משאירה מאחוריה את סאשה שבור הלב, המבקש לזכות בגופה ולו רק פעם אחת, ומעת שהיא פוגשת בבוריס, „בעלה", מתחילה פרשת יסורים חדשה. קסמו של הלילה הראשון אינו חוזר. בוריס מתראה כמקנא לאהבתו של סאשה אליה ובעצם אינו אלא מחפש תואנה. היא יולדת לו ילד, והוא שוקע בשכרות ובאכזבה. הם חיים בצתי נורא בודינה ושם נולדת להם גם בת. חייהם מגיעים לידי משבר, בוריס עוקר לפאריס והיא נזהרת עם שני ילדיה לרוסיה. בתחנת המכס מוצאים בסל ספרות מחתרתית אסורה שנדפסה בחו"ל ומתחילה עליה תקופה נוראה של נדודים בקרונות רכבת מבית־סוהר לבית־סוהר עם שני ילדיה, עד שהיא מגיעה לעיירתה ומשתחררת, ושם גם יולדת לבוריס את ילדם השלישי. מכתביו של בוריס מפאריס הם בתחילה מלאי געגועים, אך לאט־לאט הם נעשים נדירים, ובאחד מהם הוא כותב: „הנני מרגיש עצמי בכי טוב. הנני אוכל והוזה לזכר החברים אשר נפלו קרבן בעד החופש בתוך עוז והדר" (עמ' 131). מכתב זה מביא בלבה החלטה לנסוע אליו עם ילדיהם לפאריס. בפאריס מצפה לה כוס־התרעלה האחרונה של חייה. בוריס אינו מסוגל לחיי משפחה, הוא מוכן רק לקבל את גופה, נוטה לשכרות, מתבטל, והמשפחה אינה מעניינת אותו. בתיה ברשה — מה יחשוב עליה ילדה, כיצד יוכל להבין „איך זה הסכימה — היא הבריאה, המסוגלת לעבודה — להתקשר אל גבר ריק ופוחז? איך זה אין היא סולדת לרחוץ אותו ולהשכיבו עמה? יצור עלוב היא האשה" (עמ' 141), והיא מחליטה לעזוב את בוריס ואת פאריס ולנסוע לאחיה, כלומר לארץ־ישראל.

אין זה ספר גדול, ועיקר כוחו בהתפרצות הוידויית אשר במחציתו הראשונה. פרשת חייה של עוז־רוח, תבירות, רומאנטיקה ויסורים. אנשים ונשים כמו אלו, שהיו לפני כשבעים שנה, מסולסלים בספרות חיים, בהקרבה ובבוז למוסכמות — כה עלובה לעומתם ה„מהירנות" בת־ימינו, שאינה אלא כשהה בידור בלתי־מחייב בלב נשכת זעיר־בורגניה ושמרנות של צעירים חסרי הצזה אמיתית. ומי איזו צעירה הלד והגדל ביכינו, בלא חופה וקידושין, שלושה ילדים למהפכן שיכור ובעל שפר?

שאלתי את אברהם שלונסקי, מה זכור לו על ספרות נכחמת זו, שאת ספרה תירגם. הוא אמר שהאשה היתה מאנשי חוגו של ברנר וגם ביהודה עמו, והיו לה, כנראה, גם קשרי זכרונות נוספים מחייה בארץ, אלא שרשמם היה פחותה ולא זכור לו מה עלה בגורלם. היא היתה אשה טיפוסית לסוציאליסטיות היהודיות ברוסיה, היתה, כנראה, גם יפה, אם כי הזמן והצרות נתנו בה את אותותיהם. היתה לה פרשת־אהבה עם אחד ממנהיגי הסוציאליזם היהודי־הרוסי בתקופת מהפכת 1905 ובשנים שלפני מלחמת העולם הראשונה. האיש היה, כנראה, דמות ידועה במחנה הסוציאליסטית, אלא שיחסו אל הנשים, ובעיקר אליה, לא עמד על הגובה המוסרי הראוי, והיא חשה צורך לפצות את עצמה על ידי כתיבת הספר, ואולי גם בנקמה באותו אדם על הצרות שגרם לה.

ד. אברהמית: חיים... תירגם מכתב־יד א. שלונסקי. הוצאת „כתובים", תל־אביב, תרפ"ט, 1929. „ספרית העולם", הוצאת מצפה, תל־אביב, 150 עמ'.

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה מבוילת וכתובת.

העורך: אברהם יבין

תחנה בטאנגה

סיפור מאת יהודה אופן

בעת הטיסה לא סכתי ליבי אליה. ואולי אף לא ראיתיה. טרוד הייתי בהנצחת ביסורי יבה של הודו וספינות־דייגים ודוגיות על סרט צלולואיד. אולם עתה היא מקיפה אותי הבל של סואר דא פאורי וכופה עלי היכרות.

ודאי שאני זוכר. הרי את היא הדיילת האחת, שהיא...

לא. אין אומרים זאת. השניה לבנה, והיא חומה. כלומר, היא הדיילת האחת, שהיא... אך אין אומרים זאת.

נגורה נאבוקו. מסתבר. משונה. כה פתאום נאבוקו באפריקה. נעים להכירך, נגורה, כמובן. בת־היוך מגבוה. תמידת גו שחום. איך לא שמתי לב אליה בזאנזיבאר. אך במומבאסה לא אניח לה. אציע לה סיור בכצורה או ביקור במקדש ההודי נצור־היונים או טבילה בחוף הצפוני הלבן, ההשתרע לאורך קילומטרים רבים של אוקינוס — כמעט ריק מאדם.

כביסה בספר שבידי — אפריקה במאבקה להירות, כתוב אנגלית. כבר קודם הפסקתי לעלעל בו, עת נגע מרפקי בזרועה המרית. אך מה הלעג הבלתי־מוסתר שלה — רק לגבי לבן, כמדומה. הזבן הטאנגאנייקי זוכה לפניה הרת־לגלוג. אין ספק שהיא רואה בי נציג של פיעוס נחות. אך היא בוחרת „ווג", כגעתות אופנה אירופה.

רוכש את הספר בעשרה שילינגים וחצי, אולי לכמן תראה שאיני שווה־נפש. שאר הלבנים מתנהלים לאיטם לעבר מוכרת המזכרות בתוכן הסמוך או לוגמים לגימה להפיג את החום וההבילות. בהודים פונים אל דלפק העתונים והספרים, אל קצ'נר או סאגאן או חדשות הבורסה של „פיננשל טיימס" או אל אגאתה כריסטי או או'הארה. מה להם ולאפריקה. מה להם ולנשמה הקדומה של יבשת קסומה, זו היפהפיה המתעוררת, ההושפת בגדי מלכות הרסים ועדיין לבושה עירום.

— נותרה לנו עוד כמחצית השעה בתחנה בטאנגה, ובמטוס ארצה לשאול אותך שאלה. מדוע לא? לא שמעתי שבטאנגה מתחלפות הדיילות.

— לא כולן, רק אני מתחלפה. כמריאה לדאר־א־סאלאם. אינך צריך לקלל את נתיבי האוויר של מזרח־אפריקה. מה הבעיה בשבילכם להחליף מטוס גם־כן? אולי כדאי לך!

אותו לגלוג בלתי־מסותר, אותה בת־היוך מגבוה. בינתיים פנינו לעבר היציאה מבניין עדה־ההמופה. הכתכניות בחוץ מסומנות באות T. בזאנזיבאר הסימון היה Z. השעה שלוש אחר־הצהרים, ואנו עומדים ומביטים זה בזה. מה מבטיחות עיני־האגוז האפלות האלה, מה מבטיח חיטוב פסלי זה של אנטילופה שלוחה? או שמא חומדת היא לצון, או אולי רואה אני ברהורי ליבי... הלא יש ויש ציידות גברים ביבשת השחורה, והוזהרתי לא אחת. הן ספחות למכן בכופיות פושטות־עור ופושטות־כול.

לפני בניין־הביטון המלבני הלבן נראים כמה דקלי קוקוס. לימוזינות ממורקות חונות בסמוך לנו. השמש הטרופית עדיין להוטת בשעה זו, וקרניה יוצאות אל גומת־החן של נגורה. עתה היא חומה־בהירה כמעט. רק שוקיה הבוצלים נוטים לשהרחר. המדים הולמים אותה, תפורים ביד אמונה. דמות נאה. הופעה ללא דופי. — וכהי כבריא המטוס לדאר־א־סאלאם?

טאנגה העיר למעשה מרוחקת, גם הנמל. על חניית הבינים נודע לי רק בעת שעמדנו כבר לנחות. לא שאיכפת לי. אדרבא, אני רעב למקומות חדשים, ולטאנגה לא הייתי מגיע לעולם. גם אין מחכה לי איש במומבאסה, ושעה של איחור לא תשנה ולא כלום. אך בחוץ אין רואים נפש חיה, בשל האוויר הכבשני, ובתוך הבניין שנטשנו נותרו רק כמה לובשי מדים שחורים, בנוסף לנוספים אפריקניים בכופתרים והדורי־חליפות, זוג הודי סגנוני ויבואנים פאקיסטאניים.

אנחנו מתרחקים כמה עשרות מטרים, ורק אז משיבה נגורה: בארבע ושלושים. ומחר בבוקר אמשיך לנאירובי, דרך מומבאסה. אם תרצה, אספר לך על אפריקה. אני רואה שאתה מתעניין. אם תבוא, כמובן.

שוב אותו מבט של לעג גלוי, והיד האוחזת בספר מתחילה להזיע. את כובע־הקש השארתי במטוס, כי לא שיערתי שאתהלך כך, חשוף לשמש הקופחת, רק בשל רמזיה הסתומים או קאפריזה אוילית של אחת מגזע הדיילות, שעם כמוהן מימי לא נרקמה לי כל פרשה. אני חש סחרחורת קלה ופעימות מהירות ברקות. עדיין לא נהיר לי, מה קורה כאן. אך אני יודע שמשהו מתחולל, משהו שגובר עלי כמו קדחת שאין בפניה מפלט.

— אתה נראה כאילו חם לך. ושוב אותו לגלוג.

גג אדום־רעפים של ביתן חדיש מושך אותי כבחבלי־קסם, אך אני מאלץ את עיני להשקיט ליהוטן בטבילת מבטים החלטית בחלקת הדשא המטופחת שלפני שער־הכניסה. מאמץ־שווא, מאולץ ועקר. נגורה טורפת את כל החשבונות כולם. אני יודע, שאין בידי די ממון לשנות את נתיב הטיסה. אני יודע, שאיני יכול להרשות לעצמי שלא לנצל את כרטיס־הטיסה למומבאסה, שבידי. אני יודע, שבעוד שלושה ימים עלי להמריא מנאירובי ללוד. וכל הוצאה מיותרת הסכן את שיבתי. אשאר תקוע במומבאסה או בדאר־א־סאלאם, וכספי לא יספיק אפילו לנסיעה ברכבת. אך כל השיקולים שקולים כקליפת השום כנגד אחת ירוקת־מדים וברוקת־עיניים, שגופה האנטילופי מבהיק בשמש הטרופית בצבע של הקוקוס או הקפה, אשר הארץ הזאת מצמיחה אותם בשפע. הסחרחורת גוברת עתה. ואף סואר דא פאורי אין בכוח ריחו להצליל את דעתי. השמש קופחת וקופחת, ושום קיקיון לרפואה אינו נראה מסביב. הלא אומרים שגם בן הארץ הזאת כלאה.

עיניה של נגורה אינן כוכות אותי במבט. היא טרודה בעניינים של אחרים. מתירה חגורתה של גבירה הודית נשואת־פנים ומחישה קולה עם לימון לסרון משופש. פעם ופעמיים אני קורה לנגורה, ואין עונה. רק בשלישית היא ניגשת אל מושבי בצעד קליל, ובת־חיוכה — מגבוה, לגלגנית מעט. מקריבה אלי גלולה וגביע־מים.

— מתי נגיע לדאר־א־סאלאם?

הפעם, נדמה, מתחלף הלגלוג במגוד של המלה. לא, איננו טסים לדאר־א־סאלאם. אדוני. איננו חש בטוב, אך עוד מעט יוטב לו. בעוד עשרים דקות ננחת במומבאסה.

אמנון ברזל

ויטראז' של אביגדור אריכא

באולם־הישיבות של מועצת עיריית ירושלים

לשבת הויטראז'ים של אביגדור אריכא באולם־הישיבות של מועצת עיריית ירושלים הוכנים נפת של אולם סיגרתי, של קוביה חלולה, ל„סביבה" מוקרנת באור צבעוני, מבוקר הכסתן על־ידי משטחים מ־גוונים של זכוכית; קוי עופרת רושמים את גבולות האור, זורמים על פני קרעי המישורים, חוצים את תנודות הגוון.

החלונות נעשו בפריבורג, אשר ל־אומני הזכוכית שלה יצאו מוניטין עוד במאה השלוש־עשרה, ועדות לכך בקאתדראלה שבה, כביצירות באל־דונג גריין מהמאה ה־16.

אריכא יצר את דגם החלונות, כ־קולאז' של נייר צבעוני (עם רי־שום עפרון), על־ידי חיתוך בסכין. כשמצע, הצורה והצבע נוצרו יחד. דגם זה מוצג במוזיאון ישראל ד־הוא חשוב להבנת התהליך העיצובי של אריכא. שינוי המצאדיים, ההומר, נושא שינוי של משמעות: נייר צב־עוני — לעומת זכוכית מגוונת; ר־קע אטום — לעומת אור השמש העושה פסיפס של זכוכית שקופה אחוזה בקווי־עופרת לויטראז'.

יצירה כופשטת זו היא עיצוב דו־ממדי הקובע מערכת התייחסות תלת־ממדית, וזאת, על־ידי התפר־בות האמן בנקודת־המיפגש של נתונים טבעיים (אור השמש, חלל חיצוני פתוח) עם חלל ארכיטקטוני.

המבנה הצורני של החלונות נובע מאותה התרחשות צורנית המוכרת מציורי־השמן של אריכא. המישורים הוויתיים כאילו מהססים על פני חלל עמוק. אך בעוד שבציור נרקמת אשליית המישורים והחלל על פני משטח אטום, דהיינו, הבד ומעברו הקיר, שהם חסרי־משמעות לגבי העשייה האמנותית, הרי כאן — אשליית המישורים והחלל נתמכת, ומהווה חלק אינטגראלי, של החלל הממשי שמעבר למחיצה הדו־ממדית, הזכוכיתית (הזכוכית זו אינה עוב־רת תהליך של שריפה, תוספת ציור או גריעה בחומצה).

חלונות אלה, הזורחים בעושר צבעוני, עשויים במספר גוונים מו־עט (מארבעה עד שישה), ותואמים את הצורות הזוויתיות, הגזיריות, את התתירה לצמצום (בויטראז' שעשה אריכא בוונסקוס שברודי־איילנד, ארה"ב, לפני כעשר שנים, מצויים כשמונים גוונים).

הקיר הצפון־מזרחי, המואר לפני הצהריים, עובר מצבעי־יסוד (אדום, כחול, צהוב) לחלון מרכזי בסגול, צהוב נאפוליטני, בסיינה וירוק, ר־בו „קרעים" בשחור אטום. מכאן, לאדום־כהה, לעומת אדום ולבן־אפור. כחול עולה ממשטחים מרוח־קים בירוק.

קווי העופרת, כרישום המחפש את תנועת המישורים על פני האור, קובעים את המקצב הסוער, או ה־איטי, של משטחי הצבע.

החלונות הפונים לדרום־מערב ע־שויים באדום, כחול, סגול עם „קרע" לבן עמוק; בסיינה, ירוק וכתום; וביניהם — הרגיש והמאופק בחלו־נות: תום בהיר ורך, במעברים מ־עודנים של אור וצל על רקע צהוב, עם החך סגול אפקי.

שמתם של הויטראז'ים ביחס ל־מידות האולם עושות אותם לדומי־נאנטיים, ולא לאלמנט נוסף במיב־נה. כאן עולה ענין, שהוא מקומי בובהק: שיעור הקרינה בירושלים הוא מן הגבוהים בעולם, ועובדה זו חייבה להיות שיקול ראשוני בבחי־רת הגוונים ושקיפות הזכוכית. וב־חלל פונקציונלי זה (אולם־ישיבות) אתה חש היטב במכת האור החודר. מפגן גוונים, בכבקך רוב שעות ה־יום. ואמנם, אותו החלון־צבעונין ב־תום־בהיר (הנראה כאפור). במרכז הקיר הדרום־מערבי, כאפשר לעין לקלוט את רגישות הגוונים שבו, את הצללים בזכוכית ואת החלוקה הק־חיה והמרחבית.

בריבארד ברנסון, בחיבורו „אסתא־טיקה והיסטוריה", תוהה על איבר־תם של חלונות־צבעונין כן המאה ה־12 וה־13, על קירבתם למלאכת מחשבת יותר מאשר לאמנות. הוא משווה את הדפוס הצורני והצבעו־ני של חלונות סנט דניס לערימת תכשיטים של ההודר'ה. לעומתם, אין יוצרי החלונות במסגד הסולימ־ניה, שבקושטא, מסתבכים בצורות פיגורטיביות, הכופות על מאיוים זה משטר צורני הנוגד את משמעו־תו החומרית הספאציפית.

אביגדור אריכא הרחיק הרבה מ־עבר למכשלות דקוראטיביות או פי־גורטיביות. את חיפושי הצורה ש־לו, בציורי השמן כברישומים, הוא תירגם למעלותיה של הזכוכית הצב־עונית, ולא למיגבלותיה.

אם לשפוט לפי תגובות שאספתי מפי פקידי עיריה, שמיצמצו בעי־ניהם מול החלונות („מדוע לא מ־ציירים את חגי ישראל, חנוכיה, ס־רים ושבעת המינים ז'"; „איך מא־רים את החלונות ז'", וכיוצא בזה) או את חוסר ההתייחסות של פקי־דים בכירים יותר — יצטרך ראש־העיר, שיזם את הזמנת החלונות, לפתוח לאנשיו חלונות עם אור אחר.

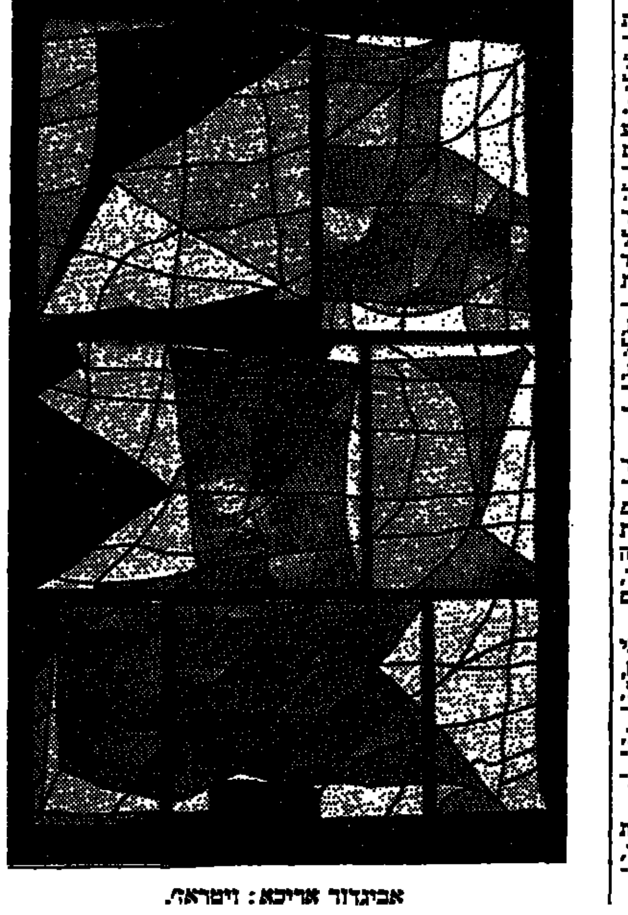

אביגדור אריכא: ויטראז'.

טיפטוף של טיפטיפות

כיון שבידינו ברשימות קודמות כמה ענינים הנוגעים לשימוש הלשון של 'טיפה' במשמע 'כמות זערערה', נוסיף הפעם הערות אחדות משלי־מות להרחבת היריעה.

הערה ראשונה לשימוש הלשון. לכאורה תימה: אנחנו נאבקים על

טור הלשון

שימוש לשון נאה ומתוקן במסגרת לשוננו הכתובה — ולוואי שהיינו זוכים; ומה לנו לעיין בחוקי שי־מוש הלשון של ביטויים המתחדשים אצלנו בהשפעת אידיש, חודרים דרך הלשון הדבורה אל תוך הספ־רות. אלא שאיש הלשון חייב לשים ליבו לכל. הנה: צד מעניין במע־בר שלפיו הערנו הוא, כי המשמע המושאל של 'טיפה' (בלא קשר לנוזלים) גורם לכפילות במבנה התח־בירי. בלשון ימינו אפשר לומר: טיפה כוח / טיפת כוח; טיפה מזל / טיפת מזל. מבחינה פורמלית אלה הבדלים בין מבנה סמיכות לבין מב־נה של אפוזיציה (תמורה). למעשה יש במבנה משום חיקוי למה שקורה בביטויי כמות בכלל. שהרי על פי חוקי הדקדוק ההיסטורי היינו מצ־פים לסמיכות דווקא. אבל ביטויי כמות יש בהם נטייה לעמוד במר־כרת ליד שם עצם שאחריהם: מעט אנשים, הרבה, וכו'. כך גם 'טיפה' יכול להיכנס אפוא באותו רובד לשוני למסגרת מבנה אפוזיציוני — וכמובן אין המדובר במקרה של פי־רוק סמיכות באמצעות 'של'. אדר־בה, אם אין רישומי ואוזני מטעים אותי, הרי הטיפוס התחבירי „טיפה מזל" הוא אף המועדף.

למדנו: לא רק שיש כאן הרחבה של התיפקוד הסימנטי — כפי שה־עלינו ברשימות הקודמות — אלא גם צד חידוש תחבירי. או ליתר דיוק: שינוי ההיקף הסימנטי הוא המסביר לנו את שינוי המעמד התח־בירי. אין צריך לומר, שעל ידי שינוי כגון זה משתנה לאט לאט שווי המשקל הפנימי בתוך הלשון שבין מבני הסמיכות מכאן ובין מבני תמורה למיניהם מכאן.

נקודה אחרת הטעונה הערה בהק־שר הדברים שבהם דנגו: עצם המ־הות המשמעית של המלה טיפה ב־כך, שנוצרו מכנה תצורות הקטנה בלתי רגילות. הדק: תצורות אלו אינן דווקא באותו רובד שבו נוצר 'וזת טיפה' — כלומר הרובד המדו־בר — ידישי. כולנו אמונים על 'טיפטיפה'. בניגוד לחוקי ההגוי נש־ארת הפ"א דגושה — וכמובן אין כך דרך הלשון בכלל. אבל בסופו של דבר 'טיפטיפה' משמשת כצורת חיזוק ל'טיפה' — במקרה זה: הק־טנה עוד יותר גדולה. אפשר ליצור אפוא 'צרך יתרון של 'וזת טיפה' על ידי: זוז טיפטיפה. וכך הלאה. ומ־אחר שיש בידינו צורת 'טיפטיפה', ממילא מתאפשרת תצורת הקטנה נוספת — 'נורמלית' יותר: טיפטי־פונת. אם כן: משחק מעניין של הי־אומי צורה ומשמע, במקצת בדרך תצורה שאין לה רע ובמקצת בדרך תצורה המנצלת אמצעים מקובלים.

בעיוננו זה לא ביקשנו לבדוק כל מיני מבנים מחודשים המתקשרים לעולם הטיפה, מצד הלשון אין ענין רב בכיוחד בתרגומי הלצה — שאף הם נתקבלו — מן הטיפוס 'טיפטף פנימה' על דרך drop in שבלשון האנגלית (הדבורה), וגם לא בתרגומי השאלה רגילים מן הטיפוס 'עד טיפת דמו האחרונה' וכדי. ייחודנו את הר־שימה להתפתחויות המעניינות הנוג־עות להרחבות השימוש של 'טיפה', לחלוקת הרבדים, לחיים המתנהלים כאלו בנפרד — ובכל זאת משפיעים כרובד על רובד, למגעים שבין שי־נויי משמע מכאן ועולם הצורה מכאן. לעניני איסור והיתר אין כאן נגיעה — וכמובן יתכן, כי יבוא יום וש־מושי 'טיפה' שראינום ברובד הספ־רותי כציטוט מן המדוברת בלבד ייכנסו ללשוננו הספרותי בזכות עצ־מן.

משה גושן־גוטשטיין

ת מ ו נ ו ת

שוחרי אומנות ואספנים בכלל ימצאו בגלריה שלנו אוסף תמונות מרהיב. הביקור בה הוא חויה אומנותית מרשימה. אוסף זה מטוה מבחר רחב של יצירות קלסיה וישראליות בנות זמננו.

ה ש ב ו ע :

לבנון, גוטמן, סטימצקי, מוקדי, קריזה, ליטבינובסקי, מאירוביץ, פימה, ינקו, קסטל, פרנקל, זריצקי וקסלר

ליטוגרפיות חתומות :

Josef Israels, Munck, Nolde, Grosz, Kubin Klee.

שעות עבודת קיץ : 9.30—13.00 — 16.30—19.00

יום רביעי וחמישי אחרי הצהרים סגור

רוז Rooz גלריה לאמנות

סמטת בית השואבה 1

(פינת אלנבי 94)

תל־אביב, טל. 613924

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ

תל־אביב, רח' יוסף הנשיא 13, טל. 283339

הופיעו!

א. רוזן — י. בן־שפר

אלף מילים המחודש א'

עברית בחיי יום־יום

ראשית ידיעת הלשון למבוגרים ולנוער.

ספר חדש בתוכנו ובצורתו.

מחיר הספר 4.50 ל"י

מחיר הספר הכולל מלון ב־8 שפות 6.00 ל"י

מ. לינדמן — י. ליפשיץ

פיסיקה חלק ה'

חשמל — פיסיקה של האטום והגרעין

מהדורה חדשה, מורחבת ומושלמת לפי תוכנית הלימודים של משרד החינוך והתרבות.

מחיר הספר 16.00 ל"י

בראשית חודש ספטמבר יופיע

הגיאוגרפיה של ארצנו

מאת א. ארני — א. אפרת

מהדורה חדשה, מורחבת ומושלמת לפי תוכנית הלימודים של משרד החינוך והתרבות.

בספר כ־150 תצלומים ומפות חדשות.

בהזמנות לפנות למוכרי ספרים או להוצאה אחיאסף

הוצאת הקיבוץ המאוחד

רח' סוטין 27, תל־אביב, טל' 246194

הופיעו

גולדה מאיר/בית אבי

בית אבי, ימים ראשונים בקבוצה. שלוש פגישות. הספר מלווה תצלומים רבים בשני צבעים.

עיצוב: גלי הוס

שלמה טבעוני/ בית האילם

הצלנו של נוער מתדרדר על סף הפשע — על רקע העולם המתפורר של „כרם התימנים". מאת אותו המחבר „נער מכרם התימנים" שהפך זה — כבר „רב־מכר" ישראלי.

ישראל המאירי/ פראות

9 סיפורים קצרים מאת מספר צעיר, המצטיינים בראיה חדה ובביטוי ממצה וקולע של רבדי מציאות ישראליים שונים ומגוונים.

מהדורה שניה

אברהם ב. יהושע/ 9 סיפורים

רישומים: יגאל תומרקין.

מהדורה שביעית

עזריה אלון/ 77 שיחות על טבע־ אילנות ופרחים

חדש לקראת הימים הנוראים

- סוד - שיח -

מחזור בשני כרכים

לראש־השנה וליום הכיפורים

מה מיוחד במחזור חדש זה?

"שני מחזורים — לראש השנה וליום הכיפורים — שהוציאה הוצאת ניומן עם פירוש תורני־מדעי של מאיר שכטר־הכם, מהווים חידוש מבחינת צורתם הנאה. הם נדפסו באותיות מונוטיפ מאירות־עיניים ובטיפוגרפיה מודרנית. המחזורים כוללים ה ע ר ו ת ש ו ל י י ם לציון מקורותיהן של התפילות בתלמוד ובקדמונים, פ י ר ו ש ־ ל ש ו ן של מילים קשות וצירופים בלתי־מקובלים וכן מ ר א י ־ מ ק ו מ ו ת לפסוקים ומאמרי חז"ל המובאים והנרמזים בתפילה ובפיוט. זהו מחזור־תפילה שיש עמו משום הרחבת־דעת ואפשרות עיון להשכיל".

מתוך דברי הביקורת

המחיר 38.50 ל"י

הוצאת ספרים מ. ניומן, בע"מ

גזור ושלח

לכבוד הוצאת ספרים מ. ניומן

רחוב הטרון 12, תל־אביב.

נא לשלוח לי ______ עותקים מן המחזור סוד שיח (בשני כרכים).

מצורף סך ______ ל"י.

שם ______

הכתובת ______

בעולם הספרות והאמנות

אלפרד ז'ארי כקלאסיקן

צרפת יודעת לטפל ב„ילדים הנו־ראים" שלה ואין בכך משום פליאה שכתבי אלפרד ז'ארי, מחברו המ־הולל של „המלך אובו" וגיבורה של תקופה שלמה בחיי הספרות הבוהי־מה הצרפתיים, הופיעו במהדורת „ספריית פלאיאד" המפורסמת, ספ־ריית הקלאסיקאים, המצטיינת בהי־דור טיפוגראפי, בשלמות של עריכה ובקומפאקטיות של כרכיה. אלפרד ז'ארי — קלסיקאי! ייתכן שהוא עצ־מו היה מתהפך בקברו אילולא היה בנה הנאמן של המסורת הצרפתית וידע שמרד ובוז למוסכמות של היום הם מחר קונבנציות. פליאה נוספת היא בכך שהדעה הרווחת היא ש־ז'ארי הוא מחברו של ספר אחד, שאין ביצירתו דבר מעבר ל„מלך אובו" אף שהוא, כמובן, כתב עוד קטעים, רשימות, וכמו־נובלות. כמו כן ברור לכל מעריציו שאין הוא בדיוק מה שקרוי „סופר גדול" וכמו־בן לא התכוון להיות כזה מעולם. אך קריאת ז'ארי השלם ב„ספריית פלאיאד" (אמנם הוציאו „כל כתבי ז'ארי" בשנת 1948, אך היתה זו מה־דורה גרועה, שלא מילאה אחר שמה ולא נכללו בה כל כתבי ז'ארי, ומה גם שמאז נמצאו כתבים נוספים שלו (וביחוד מכתבים) עשויה להביא ל־ראייה חדשה של הנער המבריק, ה־הולל, הציני, המופרע והמופלא. קודם־כל ניתנת האפשרות לראות

שכות־דמיונו של ז'ארי הוא בדיר ביותר בין השאר בכך שהוא דומה להיות מרכיב כה קבוע של אישיותו עד שאין משפט וכמעט אין מלה ש־טביעת־דמיונו אינה ניכרת בהם.

בכרך הראשון שהופיע בינתיים נכללים כל קטעי אובו — כלומר

רישום של אלפרד ז'ארי

שלושת המערכונים־המחזות הסובבים על דמותו של אובו — „אובו המלך", „אובו הכבול" ו„אובו בעל הקר־ניים". כמו־כן נכללת הנובלה „מע־שים ודעות של דוקטור פאוסטרולי פאטאפיסיקאי" ובו יסודות התורה שהמציא ז'ארי „הפאטאפיסיקה", ה־אמורה להוות את פילוסופיית־החיים המיוחדת של המחבר.

מחוץ למצוא כאן שירים סימבוליס־טיים ויצירות כה משונות כמו רשי־מה אלפביתית ביזונית של כל מלות־היחס שמשתמש בהן אפלטון או נסיון לתיאור מילולי של יצירות או־ברי ברדסלי. כמו כן מעוטר הכרך הראשון של „כל כתבי ז'ארי" בספ־ריית פלאיאד ברישומים רבים של ז'ארי, שהרבה לצייר וציוריו מצ־טיינים בהומור ז'אריסטי מיוחד שאי אפשר לטעות בו.

ערך את כתבי ז'ארי מישל אריבא — אחד הלינגוויסטים הצעירים ה־מוכשרים ביותר של צרפת. משונה לקרוא על ז'ארי במונחים של ה־לינגוויסטיקה החדישה ומנקודת־ראות לינגוויסטית טהורה. אך אריבא משכנע שמנקודת־ראות כזאת ניתן לראות בבהירות־יתר את גדולתו של ז'ארי. הוא גם ז'אריסט מושלם מכדי שיתייחס לעצמו או לגישתו ברצינות יתירה. שילוב זה של מדעיות עם קריצת־עין תואם מאוד את רוח יצי־רתו של ז'ארי.

זיגמונד פרויד והסמים

בכתב־העת „קולומביה פורום" מביא ד"ר הנרי ל. לאמארד, מומחה לסמים, את פרשת יחסו של פרויד לסמים בתקופות שונות בחייו.

בשנת 1884, בשלבים הראשונים של הקאריירה שלו, קרא פרויד ב־עתון רפואי גרמני דו"ח של רופא צבאי שטען כי כושר הלחימה של החיילים עלה בהשפעת מנות קוקאין קטנות. פרויד החליט לנסות את ה־סם והתלהב ממנו עד מאוד. הוא כי־נה אותו „מאגי" ושיבח אותו באוזני כל ידידיו ובמכתבים אל ארוסתו מארתה בארנאיס. במשך שנתיים היה פרויד מכור לקוקאין וייחס את שלוות־רוחו ואת יעילותו להשפעת הסם. הוא היה לוקח מנות קוקאין קטנות לפני כל אירוע חברתי או פגישה מורכת צבבים. במכתב אל ארוסתו הוא מספר כיצד התגבר על הכתת לקראת פגישה עם מורו ה־השוב, הפסיכיאטר הצרפתי שארקו, בעזרת הקוקאין: „הישגי באותה פגישה הם כולם הישגיו של הסם הפלאי הזה".

התפכחותו של פרויד מן הקוקאין היתה תוצאת נסיונהו שערך ידידו הנערץ, ארנסט פון פליישל־מארק־סוב בסמים השונים ובמיוחד בקוק־אין. במסגרת שירותו כרופא לקה פליישל במחלה קשה שבעקבותיה הי־צריכים לכרות כמה מאצבעותיו. הוא התמכר למורפין ואחר־כך, בהשפעת פרויד, לקוקאין, ובעקבות ההתמכרות זו לקה ב„דליריום טרמאנס" ומת כשפרויד שוכר על כיסתו. במשך לילה שהיה ה„איום בלילות שאי־פעם עברו עליו", לפי הביוגרף שלו אנרסט ג'ונס.

לאחר־מכן, גם במשך השנים ה־ארוכות שבהן סבל מסרטן־הלסת, שגרם לו כאבים עזים, סירב פרויד להיזקק לסמים מרגיעים כלשהם. „אני מעדיף לחשוב תוך כדי סבל מאשר לא לחשוב בכלל" — אמר פעם.

„אתה אוהב חלזונות?"

זהו שם ספר קטן מאת אנדרא באי, קצת לבעלה כמאה עמודים של הד־מור מיוחד במינו, מיועד למהדי־מעט, אך לא חסר־הקדים או אף בסורה בספרות הצרפתית.

אלה הרהורים, קטעי שירים, קטעי מסות־מחקר על חלזונות. יצורים חביבים אלה מוארים כתופעות ביו־לוגיות, מיתולוגיות ושיריות. אחד מפרקי הספר הקטן דן בחלזון כ„חלו־מה של האבן", בהישענו על תיאור של חלזון באחד הכיירים היותר אוב־סקוריים של אגריפא ד'אוביניא בן המאה השבע־עשרה. אנדרא באי כנ־סה בקטע אחר, „להיות חלזון", ל־פרים את העולם מנקודת־ראותו של חלזון תחת השמש. פרק אחר הוא „שורה עצות לאלה המבקשים להפוך לחלזונות" ובו גם זיקות בין החלזו־נות ובני־האדם.

אפשר להתייחס לספר הזה בכמה נקודות־ראות. אפשר לראות בו, ל־משל, תרגיל לשוני. זוהי, בין השאר, כמין „פראקטיקה של להיות־חלזון". אין ספק שזהו ספר נחמד ביותר. אך, כאמור, יש לו תקדימים. המשורר פראנסיס פונג' כתב שירות על חיות וחרקים — למשל הפואמה „צרעה" — הן תרגילים־בלשון. והרגילים ב־השקפת־עולם שונה כן האנושית. ז'יל ראנאר כתב „סיפורי טבע" בעל אר־פי ההומוריסטי־נאטורליסטי. וכמובן יש לזכור את „זכרונותיו של החי־כבוד".

באיזושהי דרך ממשיכים ספרים כמו „אתה אוהב חלזונות" מסורות של „ספרי הביברים" של ימי־הבי־נים, כשנוסף להם נופך של ההב־סות האפשריות לימינו: לשונית, ביולוגית וכו'.

(„ל'אכספרס")

מכתב לעורך

ליאון אללוף פולמבו

טוב שאיסיוהו היוצאת־דופן של הצלם ליאון אללוף פולמבו ותערו־כתו גרמו לוויכוח, שנפתח בביקור־תו של צבי רפאלי („תרבות וספרות", 28.7.72) והתגובה עליה מאת יוחנן כינורי (11.8.72). כינורי רואה את התערוכה כולה כ„שאיפה להוכיח ש־הצילום שווה־ערך לציור כאמנותי". והוא יודע כי שאיפה כזאת היתה נחלת המאה ה־19 וההחלת המאה הזאת. תערוכות הצילום, הנערכות כיום בטובי מוסדות התרבות בעולם, ובכללם כוזיאון ישראל והספרייה הלאומית בירושלים, יוכיחו שכבודו של כל אחד בשני אמצעי־הביטוי בבקומו מונח. כינורי גם קובע, כי „גדולתו האמיתית של הצילום נר־בעת כהריאליזם שהוא מאפשר", ומ־

כאן הוא מגיע להכללה, כי „הצלם חייב לשמש אספקלריה לעולם החי־צוני... ולא לכמיהותיו הטראנסצנ־דנטאליות האנושיות".

לצערי, אינני יודע מאין שואב י. כינורי את היסודות לקביעותיו ה־קטיגוריות, אולם היה לי העונג ל־עשות היכרות עם ל. אללוף פלומבו עצמו ועם יצירתו, אשר כמוהה ב־אמת הופיעה ב„מיעוט תערוכות צי־לום בארץ". יכלתו ורגישותו הבלתי־רגילות של צלם־אמן זה מוכיחות דווקא את, הרבגוניות של הצילום ב־ימינו, כאשר הדיוק של הצילום ה־טכני מעשיר את הצילום האמנותי, כמו בדיוקניו הבלתי־נשכחים של לרסקי; ואילו הצילום האמנותי תו־רם לאיור הדויח העשייני, למשל,

ההגדרות, כפי שיוחנן כינורי רו־צה לקבוע אותן, אינן באות לצילום מצד האמצעי אלא מצד המטרה. ל־דוגמה, אין כמו הצילום המיקרוס־קופי לדיוק או ל„ריאליזם", כדברי כינורי; אולם, אותו צילום ממש יכול לשמש באופן לגיטימי לחלוטין ו„ללא רומאנטיזציה סכריניתּ", כדגם לאהיל או קישוט אחר. לא „כמיהות טראנסצנדנטאליות" יקבעו את הגבול בין שני שימושים כאלה, אלא טעמו הטוב של האמן. וליאון אללוף פלומבו מוכיח כי אכנם נתברך ב־טעם טוב כזה.

א. אופנבבר

יועץ לצילום

ירושלים

אסתר פרץ־ארד

בית האמנים, ירושלים

אסתר פרץ־ארד, שקנתה לה שם כרשמת, מציגה תערוכת־יחיד לא־חר תקופה ממושכת של „היעלמות". בנוסף לרישומים, ההדפס־משי ומס־פר תחריטים — היא מתגלה ב־ציורי־שמן, המספרים על מהלך מ־סוריאליזם ונאטוראליזם סיפורי, ל־עבר ציור־רישומי אוורירי, בסולם־גוונים בהיר, המשוחרר מכובדם ה־מעובד היטב של פורטרטים עשויים במשיכות־מכחול עכורות.

ייתכן שהעיסוק בהדפס־משי גי־לה לאמנית את מרחב הנשימה של הבד הלבן, על־כל־פנים, ציורי השמן המאוחרים הם בארוקיים באווירתם (מלאכים ודיוקן של פאר מרומז וכו') ומעולים בביצועם, ולאיכות זו אין תקופה ואיום.

השימוש במכחול צמוס בצבע ל־עומת מישטחים שקופים, נזילות צ־בע ויתור על פרטים — כל אלה מרוחקים מאוד מדמות אבודה, בס־גון, ומפרקי בובות אנושיות לחו־צות בין קירות. רישומי הדיות המ־צוינים, בקו זורם או בליזי כתמיות רגישה — תוצים את חילופי הסב־גון, ומשמשים להם משענת בטוחה.

דווה אפשטיין, המציגה אף היא בבית־האמנים הירושלמי, מפגישה אותנו עם כנס חייכני של מיניאטו־רות ומיני־מיניאטורות. כבוזרות ה־לקים זעירים מתוך תחריטים מש־לה. יש כאן שימוש נכון במושג מיניאטורה, הראוה ימים טובים ב־שנים האחרונות, ומקבל משמעות עכשווית בבעבודותיה של טיפוס־כרמל הצרפתי.

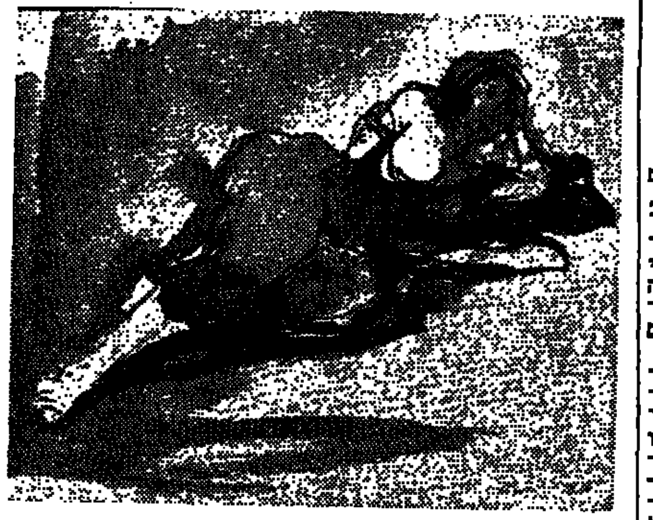

אסתר פרץ־ארד: נערה שוכבת, רישום דיות

„מאקבת" של יונסקו

עיבודו — אם אמנם עיבוד ייקרא לזה — של אוז'ן יונסקו ל„מאקבת" הופיע עתה בצורת ספר. ההצגה הי־תה עשירה יותר בכך שנתנה הזדמנות לעשות פארודיות נוספות שהדפוס לא יסכון להן — כמו, למשל, סצינה של עריפה כללית של צבאו של דונ־קאן שהיתה פארודיה לתמונה מתוך ההצגה של פיטר ברוק „מארא סאד" או כמה רמזים לעיבוד הקולנועי של הדראמה השקספירית שעשו פולאנ־סקי וקאנאת טיינן בהפקתו של בעל כתב־העת „פלייבוי".

עם־זאת „מאקבת" היונסקואי (הו־צאת גאלימאר) גם הוא מבדר ביותר וכולל כמה מן התמונות המשעשעות ביותר שיצאו מעטו של המחזאי ה־רומאני המשעשע. כבר השם משעשע ביותר, שכן יונסקו הוסיף t אחת לשמו של מאקבת השקספיראי וזה מאוד מצחיק, אם אין חושבים על כך כראוי. כמו כן, ליידי מאקבת אינה מופיעה כאן כלל על הבימה. כשק־ספיר לקח יונסקו את הכול, פרט ל־סצינות של ההומור השחור (השוער המקיש על השער) כי זאת הוא ידע לעשות בעצמו. מאקבת בעל שני ה־t היה מלך לגמרי לא רע ולאחר שהוא מוגר מאקול (המקביל למאלקולם אצל שקספיר) עולה לשלטון ומכונן דיקטטורה אכזרית ביותר. את דב־ריו ההיפוכתיים של מאלקולם אצל שקספיר — „אילו כוח בידי... הייתי מזעזע את כל השלמות עלי אדמות" — הופך יונסקו להכרזה שאינה מש־תמעת לשתי פנים: „עכשיו, שהכוח בידי... אזעזע את כל האחדות עלי אדמות". ובכך מסתיים „מאקבת" שלו. בצורה מחוכמת למדי, יש להו־דות, ניכת ההשלמה השלווה שב־סוף מחזהו של ויליאם שקספיר נעל־מת כאן, וכך נעשה הכול עוד יותר מצחיק.

יורם ברונובסקי

כמה תגובות אמוציונאליות

א.

פגישת הסופרים עם ראש הממשלה בבניין בירעם ואיקרית — למה היא כל־כך הרגיזה אותי?

את „החשבונות הגדולים" יגמרו אתם אחרים (שבתי טבת „הארץ" 8.8), יתנגדו למעורבות שלהם בצורה זו או אחרת או יסכימו לה, לא זה מה שקומם אותי ולא הבעיות המיוחדות לפגישה זו ולסופרים אלו הן שציבבו כל־כך.

מרגיזה כל ק ב ו צ ת י ו ת של סופרים, משוררים וכו'. מרגיז כל מה שמזכיר או כל מי שמזכיר שזהו מקצוע כמו כל מקצוע. מגיע לסופרים הללו המחולים על כבודם שיבוא איזה אדם־ברוך ויכתוב: „מן הראוי להסתלק משתי הבנות רווחות: האחת, שסופרים מצוינים מזולתם בתכונתם המוסרית..." („ידיעות אח־רונות" 11.8). בשביל בחור כזה סופר זה כבר שם־דבר — הוא אפילו לא צריך להיות מצוין מזולתו בתכונה מוסרית, אולי אפילו יהיה טבעי בעיניו אם יפול מזולתו. כל התקבצות של סופרים מכרזה לתבנך לראייה כזאת של סופרים.

משה דור ב„מעריב" 10.8: „זה זמן רב לא היתה השתייכות ל„גוף" ספרותי כלשהו העדות של סטאטוס חברתי — על אף כל ההתקפות לאחר מעשה — בכידה כזאת".

גוף ספרותי — במרכאות או בלי — להקיא, להקיא. סטאטוס חברתי — איכס, גועל.

כל הגועל הזה — כל הכינויים הללו — משוררים, סופרים — להקיא, להקיא — ואחר־כך עמיחי כותב „משוררים הם מתקנים מתוקים" ...איכס, גועל.

כל מה שתוחם, מגדיר, מקבץ לקבוצה אחת כקבץ רועה עדרו — זה נראה לי כל־כך זר ומנוגד למה שסופר צריך להיות. קבוצתיות היא איבת האינדיבידואליזם, סופרים צרי־כים לרחוק זה מזה (כסופרים) ואפילו להשתדל לא להתכנות בכינויים המדמים את האחד אל השני — משורר, סופר.

סופר צריך להיות מעולה מן האחרים בתכונה המוסרית. אבל — אלוהים אדירים — איזו צורה יש למוסר כזה שהוא נחלתם של כעשרים „חברה" ההולכים בעקבים מתוקות לבית ראש הממשלה כשהטלוויזיה מצלמת את ההתלוכה המצעיבה הזאת. מוסר של סופר אינו צריך להיות דומה — מוטב שלא יהיה דומה — למוסרו של איש החברה, „מתקן מתוק".

מרגשות נפלים עושים לעתים קרבנות ספרות רעה מאוד. להיסטוריונים של ספרות יהיה חומר רב להוכחת התזה הידועה הזאת ממה שנכתב בארץ בשנים האחרונות.

ב.

כבר כמה פעמים התחלתי לכתוב על המלה הזאת, המושג הזה, „רגישות" ו/או על השימושים שעושים בה. אוף, איך היא יצאה לי מהאף, הרגישות. נוסח אחד של פתיחת הרשימה על הנושא הזה היה „הו, רגישות, כמה פשעים נעשים בשמך!" וזה צריך היה להיות קשור אז (לפי ראשי־הפרקים שנשארו לי) במה שמכונה „רגישות ספרותית". אבל למה להצטמצם, הרי אני מתחלחל כשאני שומע משפטים כמו „הוא בחור רגיש" ובדומה. כל המיסטיקה המחורבנת הזאת. כל דביל — פתאום — רגיש! אוף, איכס, פוי — קרוב לוודאי שגם עלי אמרו את זה לא פעם, איכס. הצטננתי מייד ביחס לבחורה שאמרה לי פעם „אתה בחור רגיש". פוי, אחת כזאת לא יכולה להיות בשבילי, קונבנציונאלית אחת.

אבל מרשימה כזאת קרוב לוודאי שלא יצא כלום, כי התגובות שלי בקשר ל„רגישות" הן אמוציונאליות בהחלט וכמעט בלבד, ולא אצליח לשכנע איש שאני צודק באיזשהו צדק אוביקטיבי. תלמידים המבקשים להתקבל לחוגים לספרות ימשיכו להיבחן ב„רגישות ספרותית" (להיבחן! ברגישות — נדמה לי שאני יכול להתמיא לעצמי שהייתי נכשל בדבר כזה, הייתי יודע מה הם מבינים כ„רגישות" ועונה תשובות הפוכות „לא רגישות", להיב־דל מהציבור הרגיש). מה שנשאר לי זה גועל ומלי גועל, ואם אדבק בזה מישהו (גועל מידבק למרבה המזל) — דייני.

ג.

סוף־סוף מישהו דפק את הספר הנפשע של אל אלווארז על ההתאבדויות. איך אני שמח! ג'פרי גריגסון ב„אנקאונטר" האחרון.

הספר המגונה הזה — ספרות התריבה הזאת — נגבר כמו להתבניות סריות במשך חודשים, עורר פולמוסים, נכתבו עליו מאמרים כבדי־ראש. חשבתי: אילו הייתי מבקר אנגלי גא, לא הייתי עושה אלא דבר אחד: עומד על הרגילות הנפשעת של הסגנון של הספר הזה („האל הפראי"), על ההלקלקות המתקתקה שלו, על ניצול הטכניקות של הכתיבה המשופרת נוסח שבועון „טיים". גריגסון הוא הראשון העושה זאת (בין המאמרים הרבים שקראתי על הספר), אף כי לא במידה מספקת. הוא מציין את הוולגאריות של הכתיבה ואת ריבוי הקלישאות.

הספר הזה נחסף מן התגוריה כמו ספרות פורנוגראפית, אך הוא גרוע מכל ספרות פורנוגראפית. הפורנוגרפיה של המוות — „מחקר בהתאבדות". איכס! אלווארז עצמו הוא „מקרה התאב־דות שנכשלה" — הפרק המספר את הנסיונות שלו להתאבד, את פרשת התאבדותו וכשלונה — הוא מן „המחורבים" ביותר שבין פרקי הספר. נכשלת? אז קפל את הזנב ושכב בשקט ואל תפרסם רבי־מכר.

נו, טוב, אז קראתי את ה„אל הפראי" בישיבה אחת. אבל בזעם.

הבדל נוסף בינו ובין ספר פורנוגראפי: ספר פורנוגראפי עשוי לעורר גירוי מיני. הספר של אלווארז נותן מכת־מוות בלתי־מודעת לרומאנטיקה של ההתאבדות. איך? בהדגשת הרו־מאנטיקה הזאת.

הייתי רוצה לראות את ורתר הצעיר מתאבד לאחר קריאת הספר של אלווארז!

כלומר — באיזושהי דרך של איפכא מסתברא זהו ספר מועיל. מועיל? המתאבדים המפורסמים הקודמים, לזה הם ראויים — שיכתב עליהם ספר שיקנו אותו כל מיני אנשים המוניים שיראו בקניינו תחליף ביישני להתאבדות?

כבה הוא פיקה ויהיר הכול על סילביה פלאת — איך הפרק עליה מעצבן!

(בשירתה איני מוצא שום דבר מיוחד. אך על הרומאן „הפעמון" משקף חוש של תום ואותנטיות די נדירה, הוא כמו נערה בת שמונה־עשרה שעוד לא יודעת מה לעשות עם כל הרגליים וכל הידיים שלה — והיא כולה מדובבת בידיים וברגליים — ספר מרגש, ייתכן שרק באמריקה ורק בידי נערה אמרי־קנית הוא יכול היה להיכתב).

טולסטוי היה חכם: „לי נקם ושילם" — אלוהים ישפוט את אנה קארנינה, התוספת המתאבדת. איפה אלווארז ואיפה טולסטוי.

העוד מסוגלים אנו להאזין

(סוף מעמוד 16)

ניצבים עליה באות זכרים, כוללים ומקהלה, ובבידת הצורך, כמו ב־„אאידה", משתמשים גם בשישה סוסים מבוהלים. לא בכדי השתדל המזר ריצ'ארד טאקר להתרחק מן הסוסים במידת האפשר.

ורונה אהבת בימוי מסורתי. לא חידושים מודרניים. הקהל בא לחזור ולראות בפעם המי־יודע־כמה את ורדי, כפי שהוא מוכר לו. כאן כתוב־גים הקיצה המבצעת לתורה נדירה, וגם הצופה הביקורתי נסחף בהתלה־בות הכללית. קסמה של המוסיקה הדראמטית ביצועם של זמרים גדולים מול הקהל העצום של מאזינים גובר עליך ומסלק מלבך את משבר ה־אופרה, את משבר התרבות המער־בית בכלל, ואז אתה שואל את עצמך, האם באמת צדק יונסקו בחזותו ה־קודרת.

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

נצחונות סטודנטים

שחמט
מאת משה צ'רניאק

בין נצחונותיהם של שחמטאינו באולימפיאדת הסטודנטים בלטו ה־ משחקים הבאים.

מימוש מעולה של עדיפות עמדתית

לבן: בלשן (ישראל)
שחור: פולמיס (ארה"ב)

1. פ—ו3, פ6; 2. ג4, ר—ה7; 3. פ—ג3, ה5; 4. ז3, פ—ג6; 5. ר—ג2, ד6; 6. ד3, ה5; 7. פ—ו5, פ״ג—ה7; כנגד 7.... פ״ו—ה7 התכוון הלבן להמשיך 8. ר—ו5, מה—א5+; 9. פ—ד2 ועמדתו עדיפה.

8. מה—א4+!

רעיון מקורי ומעמיק, שתכליתו תובהר במסע ה־11.

8.... ר—ד7; 9. מה—ג2, פ:ד5;

התכנית עם 10.... ב5 לא תצלח. מוטב 9.... ר—ג6; אם כי גם אז עמדתו של לבן עדיפה, למשל: 10. 0—0, פ—ו6; 11. ה4 ומאיים 12. ר—ו5.

10. ג:ד5, ב5; 11. פ—ו5!

זהו עוקץ התמרון שהחל במסע ה־8.

11.... פ—ה7;

מוטב 12. פ—ה7 אך מאפשר מכה חזקה עוד יותר. השחור חייב גם להביא בחשבון את הסכנה הנובעת מ־12. 0—0 ד־13. ה4. לדעתו של בלשן הרע במיעוטו היה 11.... מה—ג7; למשל: 12. ו4, ה6; 13. פ—ה4, ו5; 14. ו:ה5 ו:ה4; 15. ה6, ר—ה8; 16. ר:ה4, פ—ה7; 17. מה:ב5+, כ—ד8; 18. ר—ד7, א5; 19. 0—0 עם תמורה מספקת בעד הכלי.

12. פ—ה6!

מהלומה זו נעלמה כנראה מעיני פולמיס; הלבן זוכה בעדיפות עמדתית ברורה.

12.... ו:ה6; 13. ד:ה6, צ—ב8; 14. ה:ד7+, מה:ד7; 15. א4, ב:א4;

על 15.... א6; מציע בלשן 16. א:ב5, א:ב5; 17. צ—א5, צ—ב8; 18. מה—א2! עם לחץ מכריע בטור א' ובאלכסון א2—ז8.

16. ו4!, א3;

השחור מקריב רגלי כדי להשתחרר ולהצריח. אחרי 16.... מה—ז7; 17. מה:ד7+, מ:ד7; 18. ו:ה5, ד:ה5; 19. 0—0 עדיפות הלבן אינה מוטלת בספק.

17. ד:א3, 0—0; 18. 0—0, 0—0

הלבן נזהר מלהכות רגלי נוסף. אחרי 18. מה:ב5?, כה—ה6; 19. ב3, צ—ב8; 20. כה—ג3, ה:ו4 הוא מסתבך ועלול להפסיד.

18.... צ5; 19. ר—ה3, כ—ח8; פחות טוב 19.... פ—ו5; 20. ר—ח3.

20. ו:ה5, ד:ה5; 21. ג5, 53.

אפשר לסכם: הרגלי העודף של הלבן, חופשי ונתמך ע"י שני רצים, יכריע את הקרב.

21.... ה5; 22. צ״א—ו1, מה—ה7; 23. ה3!

מונע הצבת הפרש ב־ו4 כהכנה לקראת התקדמות הרגלי ג'.

23.... ה4; 24. ו4, פ—ד7; 25. ג6, צ:ו1+; 26. צ:ו1, פ—ו8;

26.... פ—ב8; כמסיד ל־ז7. 27. מה—ד3, מה—ה6; 28. ג7!

27. צ—ו7, כה—ה6; 28. מה—ד5! מה—ב8; 29. צ—ב7, מה—א8; 30. מה—ו7, השחור נכנע.

מירוץ שתי התקפות

לבן: בויארה (דנמרק)
שחור: עגור (ישראל)

1. ד4, פ—ו6; 2. ג4, ג6; 3. פ—ג3, ד5; 4. ג:ד5, פ:ד5; 5. ה4, פ:ג3; 6. ב:ג3, ר—ז7; 7. ר—ג4, 0—0; 8. פ—ה2, פ—ג6;

צורתה המודרנית של הגנת גרינפלד. בה השהה השחור את המסע הקובל ג5 עד להשלמת פיתוח כליו.

9. 0—0, ב6; 10. ר—ה3, ר—ב7;

לדעתו של עגור יותר מדוייק 10.... מה—ד7; כדי להשיב על 11. מה—ד2 ב־11.... צ—ד8; ובכך למנוע חילופי הר״ץ 17.

11. מה—ד2, פ—א5; 12. ר—ד3, ג5; 13. ר—ח6, ר:ח6;

מסע מפוקפק. השחור התכוון למשוך את המלכה ל־ח6, כדי להמשיך 14.... ג:ד4; 15. ג:ד4, פ—ג6; ובעקבותיו פ—ב4. עם זאת לא העריך נכונה את הסכנה הנובעת מהתקפה ישירה של הלבן באגף המלך.

14. מה:ח6, ה6;

רק עתה הובהר לשחור כי על 14.... ג:ד4; אפשר להשיב 15. ו4!, ד:ג3; 16. צ—ו3 עם התקפה מסוכנת. מכאן שינוי התכנית.

15. ה5!, 5;

גם עתה אסור 15.... ג:ד4 כי אז 16. פ—ו4! עם איום פ—ח5 ומט.

16. פ—ו4, כה—ה7; 17. ח4, ג:ד4; 18. ח5, כה—ח4!;

על מסע זה ביסס השחור את הגנתו. למשל: 19. פ:ה6, צ—ו7; ומאיים 20.... ר:ז2 עם שח חוזר. הלבן אינו יכול לכפות תיקו ע"י 19. פ:ז6; אך אין הוא מסתפק בכך.

19. ג:ד4, צ—ד7; 20. צ״ו—ד1.

הכוונה: להבטיח מפלט למלך ואולי אף להגן עליו באמצעות ר—ו1.

20.... צ—ד8; 21. צ״א—ג1, צ—ג1?

ריעק בקורי על הנדצא: „לכידת המלכה הירדיבה".

22. ר—ז1!?

ההמשך 22. ר—ב5!, 5!; 23. ר:ה8, ז:ו4; 24. מה:ה6+, כ—ח8; 25. ר—ו7, ח:ו6; 26. מה:ו6; 27. צ—ג3 בעניין ללבן סיכויי נצחון טובים.

לעובדה זה כאפשר ההמשך בטקסט ביצוע הכביגו כל הכחור.

22.... ו5; 23. מה—ו6.

מפקיר פרש להילוך מלכתו. אם 23. פ:ה6 אז 23.... צ—ו6;

23.... כה:ה4;

יותר מדוייק 23.... צ—ז7; 24. מה—ח6, ז:ו5;

24. ר—ב5, צ״ה—ה7; 25. צ—ג7! מבצר של השחור נואש אך הוא מנצל כל אפשרות טקטית העומדת לרשותו. אם 25.... צ:ג7 אז 26. מה—ה8+, כ—ז7; 27. מה—ה8+.

25.... צ״ו—ז7; 26. צ:ה6, צ:ו6; 27. ח:ו6, ר:ח2!;

נראה כ„סוף פסוק". מה עוד יוכל הלבן לעשות?

28. ד5!

השחור נקלע לדוחק זמן חמור. הלבן מנצל זאת ויוצר הסתבכויות טקטיות כפתיעות. עתה, למשל, אין לשחור זמן כדי לחשב את ההמשך: 28.... ר:ד5; 29. צ:ד5, ה:ד5; 30. ר—ו7! שיש בו משום סכנה של שחור, או לראות בבהירות את מסע הנצחון — 28.... ר—ה4!, המאיים מט בשנים.

28.... ר—ה3?;

אחרי טעות זו, ניתנת ללבן הזדמנות לכפות תיקו ע"י 29. ד:ה6! (מאיים צ—ח8× או צ—ז8×) ועתה על השחור להסתפק בשח־חוזר: 29... מה—ו1+; 30. מ—ו1, ר—ז1+; 31. מ—ה1, מה—ג3+; 32. צ—ד2, כה—ב1+; ותיקו.

אולם גם הלבן היה בדוחק הזמן והחמיץ אפשרות זו.

29. צ—ה8+?, מ—ז7; 30. ד:ה6+, מ:ו6; 31. צ—ה8+, מ:ה6; 32. צ—ו8, מה—ו4+; 33. מ—ו1, מה—ו2+; 34. מ—ה1, מה—ו1+; 35. מ—ד2.

אור 35. ר—ו1, ר—ג6; והשחור זוכה.

35.... מה:ו2+; 36. מ—ג1, מה—ג5+; 37. מ—ד2, מה:ב5; 38. צ״ד—ח8+; מ—ד7; 39. צ—ד8+, מ—ג7; 40. צ—ג8+, מ—כ7; 41. צ—ב8+, מ—א6; הלבן נכנע.

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה מגיעים אלינו הדי אולימפיאדת הסטודנטים. הרוסים זכו ב־4 מדליות זהב (על השגים אישיים בכל לוח): קרפוב 7(מ־9), טוקבאקוב 8 (מ־10), ואגניאן 9 (מ־10), אניקאייב 7½ (מ־8). רק בשני לוחות נדחקו הרוסים למקום השני; סאכס (הונגריה) הקדים את באלאשוב והישראלי עגור — את פורטאייץ ● בפולין נפטר בגיל 71 האמן הבינלאומי ק. מקרציק. הוא השתתף בהצלחה במספר תחרויות בינלאומיות, ייצג את פולין ב־5 אולימפיאדות וזכה באליפות ארצו בשנת 1948 ● בסוכומי, שבדרום ברית־המועצות נפתחה בימים אלה תחרות בינלאומית בה משתתפים בין השאר טאל, היבנר, טיימנוב, סבון, גופלד ותולכוב ● בתחרות הבינלאומית לנשים, בלנינגראד, מוסיפה להוביל קחולובסקיה עם 6½ (מ־8) ואחריה — אפשטיין עם 6 נקודות ● לודק פכמן, רב־האמן הצ'כי, הכלוא מזה שנתיים בכלא פראג, שוחרר לאחרונה בשל מצב בריאותו הרפה ● בנובמבר הקרוב עומדת להיפתח במנאגואה שבארה"ב תחרות בינלאומית גדולה. אם אכנם יבואו כל המוזמנים (ספאסקי, פישר, פטרוסיאן, לרסן, קרס ועוד) יהיה זה מאורע שחמטאי של ממש.

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. נסתיימה התחרות בטורנוון „רשבסקי". ניצח יעקב שטרן שצבר 10 נקודות (מ־13) ולא הפסיד בשום משחק. אחריו: יהושע 9½, בן־משה 9, הדר, צוקרמן, פישלר 8½, פיקלני, ברקוביץ 6½ ועוד. ● הדירוג באליפות ירושלים אחרי 3 סיבובים: ברנר 3, בן־ציון, גינצברגר, רוזנברג, עין־דור ושליין 2½, רודקוב, רוזינסקי 2. ריכטר התחיל „ברגל שמאל" ויש לו 1½ בלבד ● יותר מ־400 צופים האזינו להרצאתו של מ. צ'רניאק באולם בית־העם, בירושלים. המרצה סיפר על הדו־קרב ספאסקי־פישר והציג כמה ממשחקיו ● ביום א' הקרוב (20.8) תיפתח בבריכה הגדולה התחרות המיועדת לדרגות גבוהות בלבד. בין המשתתפים שני מועמדים בכירים (יוסף, קופלוביץ) ומועמדים לאמן רבים ● הופיע גליון חדש של הכתבם (אוגוסט 1972). בתוכן: מלבד המדורים הרגילים — התחלת הדו־קרב ספאסקי־פישר (חבל שהמשחק הרביעי, המעניין ככולם, הובא בלי הערות). ניכר שיפור בבחר המשחקים. אולם לדעתנו החלק האנגלי בחוברת את מטרתו כשהוא כמעט משחקים מחו"ל. הרי זו הזדמנות יחידה להציג את השחמט הישראלי דווקא.

בעיה מס' 690
פ. באאמטיק, 1919

מט בשלושה

פתרון הבעיות

בעי' 688 (פלאנק): 1. מה—ג1!
בעי' 689 (...): 1. צ—ב3; (1. מה:ו6?, ר—... 1. כ—ז2! ר—ה11!)
1.... ר:ב4; 2. מה:ג7+. כ—ו6; 3. מה—ח2×. או 1.... ז3; 2. מה—ח6+!; או 1.... ג:ב4; 2. מה:ו6.

קטר דוהר על פינלנד

ברידג'
מאת נ. גשרי

הנבחרת הצעירה של ישראל מילאה אחרי כל הציפיות והתקוות שתלו בה, כאשר תפשה בשבוע שעבר את המקום השני באליפות אירופה, בהתמודדות בה השתתפו 17 מדינות אירופאיות. הנבחרת הוכנה היטב בהכשרה ובאימונים, והיא קיבלה את התמיכה המלאה של ראשי התאגדות הברידג' בישראל. אלה שליוו את הקבוצה מקרוב, יכלו לקוות שהיא תתפוש מקום טוב, ובאופן מעשי ציפו למקום שלישי עד חמישי באליפות. לפיכך יש להתייחס למקום השני כהישג נכבד ביותר, וללא ספק זהו ההישג הטוב ביותר של ישראל בזירה האירופית בכל ספורט שהוא, מאז קום המדינה.

הישגה הנכבד של הקבוצה הצעירה נבע, במידה רבה, מהודות למשחקם היעיל של בני הזוג בירמן גינצבורג. זוג זה נחשב בעיני הקפטן רק כתור הזוג השלישי של הנבחרת בתום סדרת האימונים, וכמצופה הם הורכבו פחות במפגשי ההתמודדות בהולנד מאשר שני הזוגות הראשונים בשלבים המוקדמים של האליפות. אבל כאשר חל משבר במשחקם של זוג „האסים" רומיק־לב, הוכנסו בירמן־גינצבורג ליותר משחקים הם לא הכזיבו. בסיכום התחרויות אפשר היה להגיד כי הזוג בירמן־גינצבורג נתנו יותר מאשר אפשר לצפות מהם. ושניהם פעלו מעל לפוטנציאל המקובל שלהם. משחקם המוצלח ביותר היה נגד פינלנד שבסופו אמר הקפטן הפיני הפופולרי כי הפינים הרגישו כאילו נתקלו בקטר דוהר שרמס אותם עד עפר, כל כך קשה היתה המפלה שספגו הפינים נגד ישראל (20:0).

היד שלפנינו מראה כמה יעילה היתה ההגנה הישראלית נגד חוזה סופי של „3 בלי שליט" מצד דרום. גינצבורג (מערב) „מצא" את ה־

ה' השבוע: מחלק צפון, הכל פגיעים.

צפון
♠ A 10 7 3 2
♡ 8 5
◇ K J 8
♣ A 9 6

מערב
♠ K J 5
♡ J 6
◇ 7 6 3
♣ K J 5 4 2

מזרח
♠ Q 8 6
♡ 9 7 4 3
◇ Q 10 5 2
♣ 10 7

דרום
♠ 9 4
♡ A K Q 10 2
◇ A 9 4
♣ Q 8 3

הגנה הטובה ביותר כאשר פתח עם ה־6 דיאמונד. הכרוז שיחק את ה־8 מהדומם. בירמן (מזרח) שם את ה־10 שנלקח על ידי ה־A דיאמונד ביד הכרוז. זה ניסה לפתח את סידרת הספייד, ושיחק את ה־4 ספייד בידו. מערב שם ספייד נבוך ואילו ה־7 ספייד מהדומם נלקח על ידי ה־8 ספייד של מזרח. בירמן חזר עם הארט נבוך. לכרוז לא היתה כניסה בטוחה לידו, פרט לסידרת ההארט, ולפיכך הוא ניסה לעקוף עם ה־10 הארט בידו. זהו אכנם משחק נכון לפי אחוז סיכויים, אך הלקיחה נלכדה על ידי ה־J הארט של מערב. גינצבורג חזר בדיאמונד נמוך. הכרוז לא רצה לוותר על אפשרות עקיפה בדיאמונד והוא שם את ה־J דיאמונד בדומם. לפיכך נלכדה הלקיחה על ידי ה־Q דיאמונד של מזרח. בירמן חזר בדיאמונד אל ה־K דיאמונד בדומם. הכרוז שיחק הארט מהדומם ומשך ארבע לקיחות הארט בידו. על ההארט השלישי השליך גינצבורג את ה־K ספייד, על מנת למנוע „משחק־סיום" ובכדי לאפשר כניסה לבן־זוגו. בשלב זה אפסו סיכויי הכרוז לבצע את המשחק. הוא שיחק ספייד מידו, וכאשר גינצבורג שם את ה־J ספייד, שם הכרוז ספייד נמוך מהדומם. אולם בירמן זכה בלקיחה עם ה־Q ספייד, ומשך עם הדיאמונד האחרון שהביא לישראל לקיחה חמישית והכשיל את ביצוע החוזה ע"י הפינים.

בחדר הנגדי הגיעו זליגמן־לבבהאר גם כן לחוזה סופי של „3 בלי שליט". המגינים הפינים לא הצליחו למצוא הגנה כל כך יעילה, וזליגמן (דרום) השיג בקלות יחסית 11 לקיחות. הוא זכה בחמש לקיחות הארט, שלוש לקיחות ספייד, שתי לקיחות דיאמונד ולקיחה אחת בקלאב. בסיכום שני החדרים זכתה ישראל בסכום של 760 נקודות שתורגמו ל־13 נקודות משחק. אלה היוו חלק לא מבוטל של שמונים נקודות המשחק בהן זכתה ישראל בהתמודדות המוצלחת (מצידה) נגד פינלנד.

בולי הג"א בשוויץ

בולים
מאת שמואל שליט

הדואר של שוויץ ינפיק ב־21 בספטמבר סדרה בת ארבעה בולי־זכרון. אחד מהם לכבוד הג"א. הבול בערך נקוב עשרה סנט בתבנית מלבניה־אופקית, מראה את סמל הג"א בצורת משולש שבשלושת זוויותיו, כתוב „הגנה אזרחית" באיטלקית

גרמנית והצרפתית, שהן שלוש השפות הרשמיות בשוויץ.

בול שנת הספר הבין-לאומית בהונגריה

הונגריה הנפיקה השנה בול שנת הספר הבין־לאומית, עשרות ארצות לרבות ישראל, הנפיקו בולים לכבוד מאורע זה, שיונסקו העניקה לו את חסותה.

הבול בתבנית מלבנית־אנכית גדול מהרגיל, בערך נקוב 1 פורינט מראה פרופיל של נערה באה קוראת בספר. ברקע בראית ספריה ובפינה הימנית התחתונה סמל יונסקו. הבול שנסביו בפסטוהו נשא בחלקו העליון את הכתובת „שנת הספר הבין־לאומית 1972" בהונגרית.

ועידה כלכלית למען אירופה

ב־11 בספטמבר ינפיק הדואר של ארגון האומות המאוחדות סדרה בת שני בולים בעלי ציור זהה לכבוד

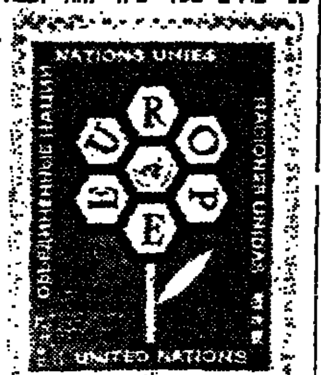

הועידה הכלכלית של האו"ם למען אירופה.

הבולים בתבנית מלבנית — אנכית צויירו בידי א. כדיזה כאחוד גוחאי ונדפסו בשיטת דפוס שטוח (אופסט) אבל המדפיס הממשלתי של יפן בטוקיו.

הבול בערך נקוב 21 סנט (בצבעים צהוב, אדום, כחול, שחור והום), נועד לשימוש במשרד האו"ם בניו־יורק. הבול בערך נקוב 1.10 פרנק, בצבעים צהוב, כחול, שחור, הום, כתום, נועד לשימוש במשרד האו"ם בגינבה שבשוויץ. על הבול מצוייר פרח כסגנן. בתוך עלי הכותרת שלו רשומות האותיות הלטיניות אירופה ובאמצע רשום סמל האו"ם.

קטלוג לבולי ישראל יצא-לאור באיראן

השדות הבולאים העביר לנו העלום של קטלוג לבולי ישראל שיצא לאור באיראן ועל עטיפתו בכתב בר לי ישראל עם כתובת בפרסית. הכתבר לא כלל אף בול ישראלי הקשור בנושא היסטורי או בתהיתי, מדינות הבולים מתארים בטחים, תחיות, ספורט ואפילו דגל ישראל וסמל המדינה, הבול שהופיע במלאת שמונה שנים למדינת ישראל.

איראן היא מדינה מוסלמית ראשונה בעולם שהוציאה קטלוג מיוחד לבולי ישראל.

„הום" חברה לביטוח בערבון מוגבל, ניו־יורק

מאזן מרוכז ליום 31 בדצמבר, 1971
(בלירות ישראליות שלמות)

	31.12.1971	31.12.1970
השקעות	3.715.540.248	3.239.491.802
רכוש קבוע	170.205.853	173.908.178
רכוש אחר	1.304.024.392	1.284.787.850
	5.189.770.493	4.698.187.830

	31.12.1971	31.12.1970
הון וקרנות ועודפים	1.138.708.780	1.058.546.887
עתודה לסיכונים שטרם הלפו בביטוח כללי	2.168.903.222	2.063.735.893
תביעות תלויות	1.485.919.168	1.268.840.790
התחייבויות אחרות	396.239.323	307.064.260
	5.189.770.493	4.698.187.830

י. א. קיקלר — סגן נשיא
פול ס. דין — מזכיר

דין וחשבון מרוכז על עסקי ביטוח ועל הרווחים
בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 1971

	31.12.1971	31.12.1970
פרמיות בביטוח כללי	2.657.331.331	2.410.271.884
רווח בביטוח כללי (אשתקד הפסד)	8.576.665	(10.138.712)
הכנסות מהשקעות שלא נזקפו לדוחות העסקים	229.262.767	310.930.826
רווח עסקי לפני הפרשות	237.839.432	300.792.114

דין וחשבון מרוכז על העסקים בישראל
בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 1971

	31.12.1971	31.12.1970
פרמיות ודמי רישום בביטוח כללי	2.463.324	1.840.559
רווח בביטוח כללי	189.447	444.424
הכנסות מהשקעות שלא נזקפו לדוחות העסקים	7.201	4.119
רווח עסקי	196.648	448.543

דין וחשבון מרוכז על הרכוש וההתחייבויות בישראל
ליום 31 בדצמבר, 1971

רכוש שוטף:	
ניירות ערך של הממשלה או בערבותה	49.323
ניירות ערך אחרים	54.528
פרמיה לגביה	1.046.147
בנק מרכנתיל לישראל	19.782
	1.169.780
התחייבויות:	
עתודה לסיכונים שטרם הלפו	801.149
תביעות תלויות	350.796
פרמיה שנתקבלה כראש	79.885
	1.231.830
עודף התחייבויות על רכוש	62.050
נכסים לא מוכרים — עודף פרמיה לגביה	121.078

א. הנתונים בדו"ח זה הם בהתאם לדו"ח העסקים של החברה בישראל לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 1971.
ב. הנתונים של המאזן ושל דו"ח העסקים המרוכז על עסקי ביטוח ועל הרווחים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 1971 הם בהתאם למאזן ודו"ח העסקים של החברה בחו"ל. והושבו לפי 4.20 ל"י לכל דולר ארה"ב.

אברהם פלמן ושות', רואי חשבון

הערות:
1. דין החשבון מפורט וכלא עם באורים של הנהלת החברה כולל הדו"ח של רואי החשבון ימסר במשרדי החברה, בנין בגדל שלום, בתל־אביב, לכל דורש.
2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח תשי"א—1951.

י.מ. טוקטלי ובניו בע"מ
מיופי כח בישראל

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה לחקלאות ברחובות

הרשמת תלמידים ללימודי התואר „מוסמך" לשנת תשל"ג

הרשמת התלמידים ללימודי „מוסמך" לשנת תשל"ג בפקולטה לחקלאות ע"ש לוי אשכול תהיה ביום א', כ"ו אב, 6.8.72 ותסתיים ביום ו', כ"ט אלול, 8.9.72.

בוגרים במדעי החקלאות, הטבע, החברה הכלכלה המעונינים בהרשמה, יפנו בכתב או בעל־פה — למזכירות הפקולטה, ת. ד. 12, רחובות. (חובת הגשת הבקשות חלה גם על תלמידי שנה ג' — חקלאות).

הלימודים מיועדים להרחבת הידע המדעי והמקצועי במקצועי מדעי החקלאה המקצועיים המשולבים בה. הלימודים כוללים השתתפות בהרצאות ובמעבדות, סמינרים, סיורים ועבודה נבר. תכנית הלימודים מורכבת לכל תלמיד באופן אישי ובהתאמה לתחום העניין המדעי והתחום המיוחד לו. בפקולטה קיים מסלול לימודים ישיר להקטורט לתלמידים מצטיינים.

הלימודים מתקיימים בשמונה התחומים הבאים: ביוכימיה ופיסיולוגיה, מדעי בעלי החיים, גידולי שדה וירקות, גנטיקה והשבחה, הורטיקולטורה, הגנת הצומח, כלכלה חקלאית ומינהל, מדעי הקרקע והמים (המעונינים לקבל תכנית לימודים מפורטת יפנו למזכירות הפקולטה).

לרשות הפקולטה עומדים מספר מילגות ופרסי לימוד לתלמידים.

הגיעו למחסננו משלוחים של מנועים חשמליים - 3 פזות בגודלים מ־1/8 כ"ס ומעלה

חברה לאספקת מכונות בישראל (חיפה) בע"מ
ת.ד. 257, חיפה, רח' המגינים 48/50
טל. 522311 — 527425

עירית הרצליה

מכריזה בזה, על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע עבודות סלילה כבישים ומדרכות ברחובות:

1. מכרז בספר 79/9/72 רחוב הרב קוק (קטע ברחוב ויצמן ורחוב העבודה), רחוב ברנר (קטע בין בן־יהודה לארלוזורוב).
2. מכרז בספר 80/9/72 רחוב בן־יהודה (קטע בין רחוב וולפסון לרחוב ברנר).
3. מכרז בספר 81/9/72 רחוב ויתגיים (קטע בין רחוב קדושי השואה לרחוב מדינת היהודים).
4. מכרז בספר 82/9/72 רחוב אחד־העם (קטע בין וולפסון לרחוב העצמאות).
5. מכרז בספר 83/9/72 רחוב הרי גולן (קטע ברחוב בעפלי ברוקי לרחוב א. ל. זיסו).
6. מכרז בספר 84.9/72 רחוב הבריקיבא.
7. מכרז בספר 85/9/72 רחוב בזל (קטע הנביא ויתגיים).

את פרטי המכרז וטופסי ההצעה, אפשר לקבל תמורת התשלום: עבור מכרז בספר 79/9/72 ו־80/9/72 סך —.150 ל"י, עבור כל מכרז לחוד.

עבור מכרזים בספר: 81/9/72, 82/9/72, 83/9/72, 84/9/72, 85/9/72 סך —.75 ל"י עבור כל מכרז לחוד. (התשלום לא יוחזר). באגף ההנדסה העיר, בזמן קבלת קהל בימים א—ה בין השעה 6.00—10.00 לפנה"צ וביום א' גם אחה"צ בין השעה 16.00—18.00.

כל המעונין להשתתף במכרז, יגיש את הצעת המחירים ב־2 עותקים על גבי הטופסים שהומצאו לו וישלח אותם בדואר רשום במעטפה סגורה, בציון מכרז מספר, על כל מעטפה לחוד, למשרדי העיריה ברחוב הנדיב 2, לא יאוחר מיום ששי כ"ב באלול תשל"ב 1.9.72.

על מגיש ההצעה, לצרף ערבות בנקאית או הבטחה בנקאית לטובת העיריה, מבנק שתבוא עליו הסכמת גזבר העיריה (הבטחה מפקידה לבנק או לכרוז, לא יתקבלו כערבות), בשיעור של 10% מערך הצעתו, לתקופה של 4 חודשים.

תנאי התשלום: 50% תוך כדי ביצוע העבודה. 50% שנה אחרי אישור החשבון הסופי.

כמו כן, קבלן שלא ישלים את סעיפי המחירים בהתאם להצעה, לא תובא הצעתו לדיון בועדת המכרזים.

את ההצעה יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז וכל שינוי יגרום לביטולה.

בשעת הדיון בהצעה, תתחשב העיריה ביכולתו של המציע, כושרו לבצע את העבודה, כפי שהדבר נבחן מעבודותיו הקודמות, וכן בותקו ובנסיונו.

סיור הקבלנים, יתקיים ביום ששי כ"ו באלול תשל"ב 25.9.72 בשעה 11.00 לפנה"צ.

היציאה מאגף מהנדס העיר, רחוב סוקולוב 10.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה, או כל הצעה שהיא.

שלמה כספי, ראש העיר

שמן תעשיות בע"מ
הודעה
לבעלי מניות רגילות מבוכרות א' למוכ"ז בנות 4 ל"י כ"א

ניתנת בזאת הודעה כי באסיפה הכללית השנתית של החברה, שהתקיימה ביום 16.7.72, הוחלט לשלם לבעלי המניות הנ"ל דיבידנד בשעור 8% ברוטו לשנת החשבון 1971 שהסתיימה ביום 31.12.71.

התשלום יבוצע תמורת תלוש מס' 11 החל מיום 3.9.72, באמצעות בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ.

בפקודת מועצת המנהלים
י. זעירא
מזכירות החברה

חדש 1973
זה עתה הופיע
הקטלוג החדש לבולים ומטבעות ישראל
פורמט שנת פסח 21×14 ס"מ

מספור הבולים לפי הקטלוגים של אור, מיכל, סקוט ובנקו והמטבעות לפי איר ויומן.

מחירי הבולים והמטבעות נקבעו לפי מחירי השוק האחרונים כולל מליאות, דוכנים, כרטיסים גרביים והבלוריים ההולנדיים. התיאור ופירוט ביזמים בעברית, אנגלית, גרמנית והולנדית. הקטלוג בן 160 דף בערך, בהופעה נאה ומשמש כספר עזר לאספן ולסוחר כאחד.

דרישתו בחנויות לבולים ומטבעות

בהוצאת אוריינט בולים ומטבעות בע"מ
תל־אביב, ת.ד. 3204

בשעריך ירושלים

„מועדון יהודה"
ירושלים
במלון דיפלומט
טלפון 67141

בתוכנית:
* הזמרת לאה תורן
* להקת הריקודים „יהודה"
* אביבה סמדר
* הזמר האיטלקי סלבדורי
* תזמורת איטלקית

בימים 20, 23, 24.8.72, יופיע
הרבי המרקד קרליבך

המועדון פתוח ערב ערב משעה 21.00—2.00 בלילה.
בשבת בשעה 5.00 תה מנחה ליד בריכת השחיה.

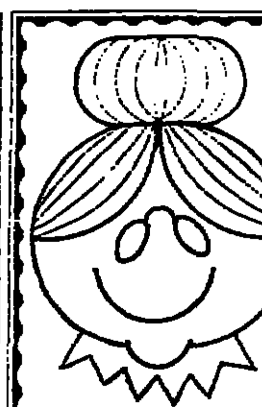

סבתא קוראת לך
בוא ונסה!!
* סנדויצים אמריקאים
* מבחר מגרה של בשר וסלטים
* טעים וטרי — שרות אדיב ומידי
* הכנה במקום

סבתא
סנדויץ' שופס
לשרותך בשני סניפים
1. שמאי 12 מקביל לרח' בן־יהודה
2. רח' המלך ג'ורג' פינת בן־הלל
כל המביא מודעה זו מקבל הנחה של 20%
בוא ונסה

למכירה
דירות מפוארות בירושלים
בנות 3½—4 חדרים, הסקה מרכזית
לפנות למשרד עובדיה לוי
רח' שמאי 8, ירושלים, טלפון 228860־02

הכל בכל בלוב
בלוח הכפור

אבד כלב פוינטר
בן 3 חדשים, רקע לבן עם כתמים אדומים, בוהו זיבוי מינפקי 90 ימונות.
המוצא מתבקש להתקשר טל־ פונית 727410 בערבים. 612556, 622559 במשך היום עד שעה 2.00 ויבוא על שכרו.

הקניה הטובה ביותר אצל
שיר - פרידמן
מבחר מכונות כביסה, מקררים, תנורים, טלויזיות
Sauter Candy
מחנה יהודה יפו 117, טל. 222880

בבלי
חברה ירושלמית להארחה
אנו עורכים חתונות ומסיבות ואירועים משפחתיים בביתך או באולמות
הכל לפי בחירתך
טלפון 528396

אחים אברהמוף -
משרד הנסיעות החדש בירושלים
לשרותכם: לקבוצות יחידים
השכרת רכב וכל שרותי התיירות
רח' הלל 23 טל: 227740 / 226697

מלכודות אש בכרך

קשיי תחבורה ורשלנות בציוד לכיבוי שריפות מסכנים את תושבי העיר

מאת יהודית וינקלר

מכוניות הכיבוי שיצאו במוצאי השבת שעברה לכבות דליקה באולם השמחות דליה בתל אביב הודיעו באיחור כי דרכן חסומה ברחוב רבי עקיבא במכוניות הפורקות ובערימות ארגזי עץ. הכבאים הזיזו את ארגזי העץ, תוך איבוד זמן יקר, ושבו להתגבר בדרך אלטרנטיבית ל־אולם אחוז הלהבות כדי להציל כ־אה אנשים מבוהלים שביניהם לבין אסון כבד היה כפסע.

נגד בעלי מגרש לארגזי עץ ב־חלק אחר של העיר הוצא פסק דין לפיו אמורים היו כבר בינואר ה־שנה לפנותו, אולם צרכי הכיבוי בתל אביב השמירה על תנאי ה־בטיחות בפני אש אינם זוכים ל־תשומת לב הראויה אלא בעקבות תקריות גדולות בדומה לדליקה ב־בנין צ'יים ובכל־בו שלום.

בבואם לאולם דליה גילו הכב־אים מאות מוזמנים אחוזי בהלה שנסו על נפשם באין סדר, כהם ש־קפצו דרך החלונות. איש מהעובדים והבעלים, אף כי במקום מצויים מת־קני כיבוי כדרוש, לא גילה מידת קור רוח וידע הדרושים לכוון אנ־שים לפתחי החרום, כדי לפנותם ב־מהירות מרחבת הגך מגיעים סכ־כן.

אין תקנות

מה שאירע באולם דליה, יכול לק־רות בכל יום ובכל שעה בעשרות אולמות בבתי ספר, בתי כנסת צי־בוריים אחרים ובתי קולנוע, בהם המדריכים הם גם חסרי תדרוך ב־סיסי בסדרי פינוי המוני והפעלת ציוד כיבוי.

תקנות שירותי כבאות לבתי צי־בור הכ"ל — 1969 מחייבות החזקת ציוד כיבוי, לרבות ברזי כיבוי, מ־טפים וגלגלוני כיבוי, אולם אין ב־תקנות אלה חובה להציב שלטים המכוונים את הקהל ואין הגדרה כל שהן לגבי ריכוז בלונים מסח־ריים של גאז במשקל 12 ק"ג.

כך נמצא באולם דליה ריכוז של שמונה בלונים כאלה שהצתתם עלו־לה היתה לגרום לאסון מחריד. בית עינג לצורך תקנות כיבוי אש מת־יחס בעיקר לאולמות מופעים כת־אטרון, קולנוע וכדומה אולם רבים כאלה לא הותאמו לצרכי השמחה. ב־תל אביב צצו בשנים אחרונות עש־רות אולמות שכוחה בהם מכינים אלפי ארוחות למוזמנים מבלי שיי־קבעו תקנות בטיחות מפני אש לצ־רכים מיוחדים אלה.

מכון התקנים עוסק עדיין בהכנת תקן ישראלי לגבי בלונים מסחריים של גאז ואין לדעת מתי יסתיימו הדיונים המתנהלים בעצלתיים. יש בידי העירייה דרך לכוף על בעלי אולמות שמחה הענות לדרישות כב־אים גם ללא התקן האמור, כל אימת שמוגשת בקשה לרישיון עסק עירו־ני.

רק 6 פקחי כיבוי

אגף הרישוי העירוני מפנה בק־שות לרשות הכיבוי וזו מצידה מ־ציינת את התנאים הדרושים, אולם מכאן ואילך יוצא הפיקוח מידי ר־שות הכיבוי מסיבה פרוזאית: בתל אביב כאלה של אלפי המשרדים, מפ־עלים, מוסדות מסחריים, אולמות ל־מיניהם ואלפי בתי מגורים פועלים רק שישה כבאים למניעת דליקות. תפקידם של שישה כבאים אלה ל־ערוך פיקוח על בניה חדשה, לקיים פיקוח שוטף של הקיימות הציוד ב־מבנים הקיימים ולגלות מחדלים ב־שטח זה.

למעשה עובדים במניעת דליקות פחות משישה אנשים בהתחשב ב־חופשות מחלה, המילואים והחופשות השנתיות.

מפקד כבאי תל אביב יעקב רי־טוב התריע על מחדל זה פעמים אח־רות רבות כאשר נסו להענות לה־ביעתו בעקבות הדליקות הגדולות בבנין צ'יים ובכל־בו שלום, אולם ל־אחר שוך הסערה נשכחה תביעתו והיא לא מומשה עד היום. לעיר נוספו 8 כבאים, אך לא ניתנה תוס־פת כח אדם למניעת דליקות.

האבסורד הגדול ביותר נמצא ב־חוק שירותי כבאות תשי"ט — 1959 („תקנות בדבר ארגון והתקן של יחי־דות כבאים") הקובע, כי לתחנת כיבוי אש (הסיווג של התחנה בתל אביב) תקן לשני כבאים למני־עת דליקות. המפקח הארצי של ה־כבאות שהוזמן לערוך ביקורת על כבאי תל אביב בעקבות הדליקה ב־כל־בו שלום, אינו מוסר מהאב־סורד בתקנים.

סכנות בבתי מגורים

אגף הרישוי בעיריית תל אביב פו־נה לרשות הכיבוי לקבלת אישור תקינות ציוד כיבוי. בטרם ניתן מ־צידם רשיון עסק. קורה לא אחת כי הכבאים קובעים לבנין או אולם תנאים מסויימים, אולם ברבות ה־זמן משנים את יעד המקום מבלי ל־עדכן את הצרכים ומבלי להתאימם ליעד החדש. כן ידוע כי במבנים רבים משאירים קופסאות ספק דלי־קות בשלד. אין בידי העירייה זרוע מפקחת המזהה באורח שוטף שינויים אלה אלא אם כן הם בולטים לעין כל עוד שגם פקחים עירוניים מבקרים בו.

חוק שירותי הכבאות קובע, כי „כל בית מגורים חייבים המחזיק או הבעל לרכוש או להשיג ציוד כי־בוי ולהתקינו לפי הוראות רשות ה־כבאות". במציאות אין מחלקת ה־הנדסה מתנה את אישור גמר הבנין בהתקנת ציוד כיבוי. הסכנה גדולה שבעתיים בבנייני־קומות ההולכים ר־בים בתל אביב ובפרבריה. לא נעשה מאמץ להקפיד על קיום תק־נה זו, היה הדבר מחייב את העיר־יה להגדיל את תקן הכבאים למני־עת דליקות.

אם קיימים מתקנים לכיבוי אש בבתי מגורים כל שהם בתל אביב, יש להודות על כך לתושבים והיזמים או לקבלנים יוצאי הדופן המוכנים לרכוש את הציוד הדרוש בטרם יכ־נס הראשון בדיירים. את שאננות העירייה בנושא זה קשה להבין במ־יוחד נוכח העובדה כי בבנייני־קו־מות בעיר מצויים כיום חדרי הס־קה, חדרי חשמל וחדרי מיזוג־אוויר המועמדים לדליקות והצתות זדו־ניות. התקנות קובעות גם קביעת ברזי שריפה בקוטר 2 אינץ' וצינור לחץ בקוטר 3/4 אינץ'. על פי חוות דעת הכבאים רק בבתים מעטים אכן הותקנו ברזים אלה. אם נקל לקבל את הגירסה כי בבתים היש־נים התקנת ברזים כרוכה בקשיים, אין להבין מדוע אין הקפדה בענין זה בבתי מגורים חדשים.

1 כבאי על 5000 תושב

בעיר כמיטאל שבארה"ב, בת 570 אלף תושבים, יש על כל 585 איש כבאי אחד, בדנבר (קולורדו) על כל 800 תושבים יש כבאי אחד, ב־סן פרנציסקו על כל 438 תושבים יש כבאי אחד ואילו בתל אביב יש כבאי אחד על כל 5,000 תושבים!

יעקב ריטוב דרש להקים שתי ת־חנות כיבוי גם מעבר לירקון וכן במרכז העיר, ביפו וליד הסינרמה.

הקמת תחנה נוספת מעבר לירקון אושרה, אך הביצוע רחוק עדיין ל־מרות שבשיכון בבלי גרים כבר 17 אלף איש, איזור לי הולך ומתאכלס ואילו ברמת אביב מתגוררים אלפי תושבים.

עם גבור הצפיפות בכבישים קשה יותר הגישה אל איזורים שלמים של העיר. בניגוד לפרוייקטים כספריה עירונית מרכזית, גן קלור ומפעלי ראווה דומים, הקמת תחנות הכיבוי מתמהמהת ללא הצדקה תוך התעלמות מחובת העירייה להשקיע בראש וראש־ונה שירותים בסיסיים לתושביה בטרם ההפנה למפעלים מונומנטא־ליים למיניהם.

„שריפה אחת רצינית מאד תקפיץ מכסאו את ראש העיר ואת תשעת סגניו", אמר לי כבאי ותיק בתל אביב. בשנה האחרונה אמנם איש־רה העירייה תקציבים לרכישת ציוד כיבוי ובכלל זה מנוף־גבוהים, אולם בין תשעת סגניו של ראש העירייה מצוי לפחות אחד, מר יוסף גומד־אס, הממונה על שירותי הכיבוי. ש־ניתן לצפות ממנו ליזומות נמרצות יותר להגדלת תקן הכבאים בעיר. אם לא ייעשה הדבר, אין לדעת אם לא תבוא אותה שריפה שתעורר את יוזמת העירייה במחיר אסון כבד.

השריפה בדליה: אור אדום לכל העיר

שינויים בצמרת רק"ח

צעירים נכנסו לתפקידים בכירים ✶ חביבי שותק

מאת חביב כנען

השינויים שנערכו בהרכב מוסדו־תיה המרכזיים של רקי"ח אחרי ועי־דתה הארצית הי"17 שהתקיימה ביו־ני השנה, מעוררים תמיהה בקרב ותיקי המפלגה, התוהים על הסיבות שהניעו את המנהיגות להכניס פעי־לים ידועים ל„מקרר" או להזיזם לתפקידים הנחשבים לפחותי־ערך מבחינת היוקרה המפלגתית.

מרשימת 25 חברי הוועד המרכזי נעלם שמה של הגב' צילה עירם, שייצגה בשעתו את מק"י המאוחדת במועצת עיריית חיפה ונמנתה עם הוועד המרכזי של רקי"ח מאז הפי־לוג ב־1965. בוועידת רקי"ח הקודמת הוענקה לגברת עירם הזכות לפתוח את הוועידה הכללית, דבר הנחשב כ־ביטוי להערכה מיוחדת של פעילותו של חבר. כן לא נבחרה לוועד המר־כזי ד"ר אתל קליינר, גם היא מחי־פה, הנמנית עם ותיקות פעילי סניף רקי"ח בעיר.

מבין הפעילים הערבים לא נבחר לוועד המרכזי מר מנעם ג'רג'ורה מנצרת, שישב בוועד מאז 1949; מחברותו בוועד המרכזי „הוזז" מר ג'רג'ורה לוועדת הבקורת המרכזית של המפלגה.

גם העובדה שהרכב ועדת הביקו־רת המרכזית שונה לחלוטין מעוררת תשומת־לב. מספר חברי ועדת הבי־קורת צומצם משבעה לחמישה, ו־נעלמו ממנה דמויות כגב' פנינה פיינהאוז, עו"ד חנא נקארא מחיפה, מהדמויות הבולטות של רקי"ח בסק־טור הערבי, מר אברהם נוימן, כתב „זו הדרך" (בטאון רקי"ח בבריה"מ), מר מרדכי צוקרמן שהיה חבר ב־ועדה זאת מאז כינונה של רקי"ח, מר סוהיל נאסאר מנצרת, פונקציונר ותיק של הסניף המקומי. הפיצוי שניתן למר נקארא מתבטא בהעמ־דתו בראש המחלקה המשפטית של הוועד המרכזי, תפקיד שנמצא עד כה בידי אחד מחברי הוועד המרכזי.

למרות שהיהודים מהווים רק כ־שליש ברקי"ח, הורכבו כל מוסדות המפלגה לפי העקרון 50% יהודים ו־50% ערבים. בגופים שמספר חב־ריו בלתי זוגי, מהווים היהודים רוב. ד"ר וולף ארליך, אחד האינטלקטו־אלים של המפלגה, שמילא בה בעבר תפקידים ראשונים במעלה, לא נב־חר לוועד המרכזי ואף לא ללשכה הפוליטית, ובמקום זה הועמד בראש ועדת הביקורת. כן לא נכנס ללשכה הפוליטית מר סליבא כאמיס, שהיה במשך שנים האיש החזק של סניף המפלגה בנצרת.

במקום ד"ר ארליך ומר כאמיס עלו ללשכה הפוליטית היה סלים אל קאסם, עסקן אפור של האיגוד המקצועי בנצרת ומר בנימין גונן מחיפה, מפעילי הדור הצעיר. מר אברהם לבנבראון, אשר נכנס לכנסת לפני חודשים אחדים במקום מר אמיל חביבי שהתפטר ממנה, גם הוא איש חיפה, לא נבחר ללשכה הפוליטית עמה נמנים באופן מסור־תי חברי סיעת רקי"ח בכנסת.

חביבי שותק

מר אמיל חביבי שפרישתו מחבר־ותו בכנסת עוטה צללים של חידה, ממשיך להימנות עם חברי הלשכה הפוליטית. אחרי ההפתעה שעוררה פרישתו מהכנסת באמצע הקדנציה, באה תמיהה נוספת כאשר מר חבי־בי, שישב בנשיאות הוועידה האח־רונה של רקי"ח, לא הופיע בוויכוח הכללי. את שתיקתו של חביבי מס־בירים באי־הסכמתו עם אופן ההנ־הגה של מר מאיר וילנר. ידוע שמר חביבי נמנה עם הפעילים הערבים ברקי"ח שטרם התאוששו מהלם ההס־בר שנתנה „זו הדרך" על חטיפת מטוס סבנה.

מיד אחרי החטיפה כתב הביטאון העברי של רקי"ח: „מבצע צבאי, שתוכנן היטב על־ידי מפקדים בכי־רים של צה"ל, שם קץ לדראמה ש־התחוללה בנמל התעופה לוד. כל הארץ נשמה לרווחה עם סיום הפר־שה והשמחה היתה כללית על כי לא אירע אסון גדול יותר. החטיפה (של המטוס) עלולה היתה להסתיים ב־הרג המוני. שיטת חטיפת מטוסים ולקיחת בני־ערובה חפים היא שיטה פסולה".

נראה שתגובה זאת עוררה את חמת הערבים הקיצוניים במפלגה. שבוע אחר־כך נאלץ העתון לצאת בגינוי חריף של הפעולה שהביאה להצלת נוסעים, לכנותה „גישה הר־פתקנית מובהקת: הם (החיילים) אף לא ניסו לחלץ את הנוסעים בדרך שלא תסכן את חייהם, אלא רק תוך שימוש בכוח, שהיה בו אף לדברי דיין עצמו — סיכון רב לחיי הנוס־עים. במעשיו והופעתו של השר משה דיין מראים, כי הממשלה ממשיכה בקו ההרפתקני. ואילו פרשת מטוס סבנה מוכיחה פעם נוספת כי כל עוד יימשך הכיבוש של השטחים הערביים שנכבשו ביוני 1967 — לא יהיה שקט ולא יהיה ביטחון".

גורם אחר למורת רוחם של מר חביבי ועמיתיו היה היחס החיובי שגילתה „זו הדרך" לגבי הרצאות הפיסגה במוסקבה בין הנשיא ניכסון וראשי הקרמלין. „זו הדרך" טען כי הפיסגה היתה צעד לקידום השלום בעולם ובאזור, דבר שעליו חלקו בתו־קף אחרים מהפעילים הערבים של רקי"ח.

עם חברי הלשכה הפוליטית ממ־שיך להימנות ד"ר אמיל טומא, מהאי־דיאולוגים המרכזיים של רקי"ח, וב־עבר עורך „אל איתיחאד", הבטאון הערבי של המפלגה. מר טומא הפ־תיע רבים כשאמר כי אינו מוכן ל־ראות בהחלטת מועצת הבטחון 242 פתרון לכל בעיות הסיכסוך הערבי־ישראלי. הוא עמד אמנם על הקביעה של ראשי פרקים שהוגשו לוועידה כי „מבחינתו של העם הערבי הפלס־טינאי, ביצועה של החלטת מועצת הבטחון יחזיר לו את אדמותיו ש־נכבשו בידי ישראל במלחמת יוני 1967, ויאפשר לפתור באורח צודק את שאלת הפליטים הערבים ה־פלסטינאים שפירושה — לתת להם זכות בחירה בין שיבה למולדתם ל־בין קבלת פיצויים, בהתאם להח־לטות או"ם".

נוסטלגיה מעורפלת

אולם מר טומא נחפז להוסיף כי „כמובן שהחלטת מועצת הביטחון לא תפתור את כל הבעיות, אך ביצו־עה יצור תנאים להסדרתן ולשם כך צריך בראשי הפרקים כי לאחר בי־צוע החלטת מועצת הביטחון על כל סעיפיה, יש לפתור את כל השאלות השנויות במחלוקת או שלא באו על פתרונן ביחסים בין העמים בדרכים בדיניות וללא שימוש בכוח, תוך כיבוד הזכויות הצודקות של העמים".

ראשי הפרקים לא הבהירו מה הן הבעיות שיהיה עוד צורך לפתרן אחרי ביצוע החלטת מועצת הבט־חון. נראה כי בהליל המטושטש הזה פועמת נוסטלגיה לא לחזור לגבולות ה־4 ביוני 1967. אלא לעצב גבולות שלום אי־שם בין הקווים האלה לבין גבולות החלטת החלוקה של עצרת ה־או"ם מנובמבר 1947.

למרות הרגשות הלאומניים החז־קים הרווחים בקאדר הערבי של רקי"ח, נאלץ זה להשלים עם העובדה כי על־אף נחיתותם המספרית על הפעילים היהודים להחזיק בעמדות עיקריות ולהוות לפחות חצי ברוב המוסדות של המפלגה. כלל זה תו־אם את היסוד של הטקטיקה הקומו־ניסטית כאן משלהי שנות העשרים: כאשר היהודים היוו מיעוט בארץ־ישראל והמפלגה הקומוניסטית הי־תה מורכבת ברובה מפעילים יהודים, ציוותה מוסקבה על ערביזאציה של המפלגה, בהתאם לאופיה הערבי של הארץ.

בתהליך הערביזציה נעשו מאמ־צים — בלתי מוצלחים — להחדיר לשורותיה פועלים ופלחים ערבים, ההנהגה היהודית הוחלפה במנהיגות ערבית שהשלטה על מחנה קומוניסטי שנשאר יהודי ברובו. שהמפלגה ה־קומוניסטית המקבלת את מרות מוס־קבה תתואר כערבית ברובה, ומכאן נבעה ההכרה ש„הפירמה במדינה יהודית צריכה להיות רשומה על שם יהודים" כדי לטשטש את הרושם כאילו רקי"ח היא מפלגה ערבית בעיקרה ומשמשת במה לאלמנטים לאומניים למתן ביטוי חופשי להש־קפותיהם, ולנגח את מדינת ישראל תוך הזדהות עם התנועה הערבית ה־לאומית.

כביטוי קיצוני ללבטים הפוקדים את חברי רקי"ח המזדהים עם ה־מאבק הפלסטינאי „בכל הצורות והאפשרויות" יכולה לשמש הפארסה שהוצגה בשני המשכים ב„זו ה־דרך" בפרשת מטוס סבנה.

למרות עקרון המונוליטיות הרע־יונית המלכד את חברי המפלגות ה־קומוניסטיות בעולם, אין ספק שב־רקי"ח גועשים יצרים מתחת לפני ה־קרקע, כאשר עליה לגבש עמדה ב־שאלות חיוניות המעסיקות את ה־מדינה. במקרים כאלה מוצאת עצמה רקי"ח לא פעם תלויה בין הרוב הער־בי והמיעוט היהודי. כך היה עוד בשנות השלושים ועל רקע זה הת־פלגה המפלגה הקומוניסטית הפלס־טינאית בשנות הארבעים לפ.ק.פ. שהכילה את החברים היהודים, ולליגה לשחרור לאומי שבראשה עמדו ה"ה תופיק טובי, אמיל חביבי, אמיל טומא. גם הפילוג במק"י ב־1965 חל על רקע היחס של המפלגה ללאו־מנות הערבית.

נחמן פרקש חוזר לזירה

מאת נחמן פביאן

רב־פקד אברהם צמרת, ממשטרת ישראל, אמר השבוע, בהופיעו בפני השופט תאודור אור בבית משפט השלום בטבריה, כי המשטרה תשלים בימים הקרובים את התיק החדש נגד נחמן פרקש. לפי כל הסימנים ייערך המשפט עוד לפני תום פגרת בתי המשפט.

נחמן פרקש יואשם הפעם בפריצות ובגידול סמים מסוכנים, כשהעונש המכסימלי הצפוי לו, הוא 10 שנות מאסר.

נחמן פרקש מסתובב בגליל העליון שלוש שנים. לאחר שנות ישיבה במאסר ושורת בריחות נועזות שאחת מהן הסתיימה אף בעברו השני של הגבול ובבית כלא מצרי, החליט פרקש לקבוע את בסיסו במערה שב־שיפולי ההרים מזרחית מראש־פינה. משם יצא לשוטט באזור.

פגשתיו לפני כשבועיים ליד בריכת רם בצפון רמת הגולן. הייתי אז בסיור עם השר ישראל גלילי, יו"ר ועדת השרים להתיישבות בשטחים, כשישבנו במרפסת בית הקפה סמוך לבריכה הופיע פרקש. על פי לבושו נראה כאחד מחברי הגרעין ההולך להתיישב במקום. פרקש ניגש אל השר גלילי, טפח על כתפו, ויעץ לו „לעודד את הנוער החורף ההולך ליישב את הגולן" כיוון שזה „צו לאומי". השר גלילי השיב לו בנע־נועי ראש.

לצורך מחייתו בגליל, נהג פרקש להיכנס למטעים ולגני ירק וליטול כמויות זעירות של פרי. סיפרו שנע־שה טבעוני. כרטיס משלוח דואר שנשלח מסניף ראש פינה על שמו של פרקש שניתגלה באטליז שנפרץ במושבה, שינה את הגירסה. בעקבות מציאת הכרטיס נחשד פרקש בפרי־צה. הוא הובא למשפט וטען להג־נתו כי הוא אוהב בעלי־חיים וה־פריצה נעשתה כדי „לקחת קצת בשר בשביל הכלב".

בראש פינה התרועע נחמן פרקש עם קבוצת היפים שקבעו את מגו־ריהם בחלק הישן של המושבה. הפגי־שות עם ההיפים היו בלתי סדירות. לדברי פרקש העדיף להתבודד.

באחת הפגישות עם ההיפים, הכיר פרקש צעירה צפתית בת 22, בת למשפחה צפתית מיוחסת מן הישוב הספרדי. היא סיימה בהצטיינות את הסמינר למורות. היא עזבה את מק־צועה ועקרה לתל־אביב. שם, הת־חברה לחבורת מתמכרים לסמים. היא סיפרה לידידיה כי העולם כולו „שקר ומוסכמות" ובאמצעות הסמים אפשר להתעלות אל האהבה.

בשובה לצפת זכתה במשרה — אולם לא החזיקה מעמד ועברה לראש פינה אל חברת ההיפים. מאמצי מש־פחתה לסייע לה להחלץ ממצוקתה, לא הועילו. היא התידדה עם נחמן פרקש. הוא לקחה אל המערה לפני כשבעה חודשים. כעבור זמן קצר הרתה לו.

כדי לשפר את תנאי חייה של חברתו בנה לה פרקש סככה ליד המערה, מסוג הסככות שבנה כאשר נמלט מן הכלא בשנים עברו. הוא דאג להביא מים מן המעיין הסמוך לצרכי רחצה ובישול.

באחד הימים בא פרקש אל ביתו של יהודה כרמלי, מזכיר מושב אמי־רים. כרמלי סיפר: הוא ביקש להשת־לב בחברה של אנשים וסיפר לי כי קרא ספרי פילוסופיה של הגוי־דעות במזרח הרחוק לאמץ את דרך הטבעונות. לצורך זה, ביקש יעוץ ביחס לגידול צמחים. נתתי לו זרעים ופרקש הלך לו לדרכו.

הפגישה הראשונה גררה ביקורים נוספים. במהלך הזמן נקשר פרקש בבני־בית. גב' אביבה כרמלי מספרת: הוא בא, התרחץ, אכל, שוחח על דברים שונים ולפתע הסתלק.

אחת מחברות המושב לימדה את פרקש תרגילי יוגה. פרקש סיפר בפגישותיו במושב כי הוא נוטל סמים וכי סיגל לעצמו הרגל זה בהיותו בכלא. עתה הוא מבקש להי־גמל מהם על־ידי התקרבותו אל חיי הטבע.

סמוך למערה בראש־פינה פעל, כנראה, אותה. מימי המעיין הקטן הוטו לשטח־סמוך שהוכשר לגינה. אנשי המשטרה סבורים שבגינה גדלו צמחי קנבוס. בתפרחות של הצמח הנקבי, שהוא ממשפחת התותיים מצויות בלוטות המפרישות שרף. לאחר איסוף וטיפול בחום, הופך שרף זה לחומר יבש שצבעו חום. חומר זה ידוע אצלנו בשם חשיש, בהודו — בשם חרס, בצפון אמריקה בשם כיף. באמריקה משתמשים גם בתפרחות היבשה כולה והיא מוכרת בשם המכסיקני מריחואנה.

המשטרה מצאה במערתו של פרקש כמויות של צמחים יבשים שזוהו כמריחואנה. במדינה קיים איסור חמור על גידולי סמים.

לאחר הגילוי נמלט פרקש מהמ־קום. המשטרה פתחה בחיפושים נר־חבים אחריו. בית המשפט הכריז עליו כעל עבריין נמלט.

פרקש ביקש מחסה בבית כרמלי שבאמירים. מר כרמלי אומר: הוא לא סיפר שמחפשים אחריו. ידידנו חשבנו שהוא טבעוני. חברתו עברה לגור במשק הבית שם היא היתה לבת בית.

כשטבעת החיפושים נתהדקה סבי־בו, נשבר פרקש. מר כרמלי התקשר עם המשטרה ושם יעצו לו לשכנע את פרקש שיתיצב בעצמו. פרקש התייצב ביום שני בשעת ערב במש־טרת טבריה. למחרת הוצאה נגדו פקודת מעצר לעשרה ימים.

רב־פקד אברהם צמרת סיפר: לא רצינו לשחרר בהסתמך על הפסי־קה המצדיקה מעצר של אדם שאין לו כתובת ידועה וקבועה. הצעתי שוב להמשיך, כפי שעשה עד כה. הבאנו בפני השופט צו מעצר שהוצא על ידי בית המשפט המכריז על פרקש כעל עבריין נמלט. פרט לזה, לפרקש שורה של הרשעות קודמות בעבירות פריצות וגניבות ועובדה זו מצ־ביעה שהוצאתו ממעצר על־ידי השופט עשויה לסכן את הציבור.

לבית המשפט בא מר נחום גליצ־ברג מרמת־גן שביקש בעבר לאמץ את פרקש לבן וסיפק לו את כל צרכיו כדי להחזירו לחברה. מר גליצברג טען שהחברה נכשלה ב־טיפולה בפרקש. בנימה דומה מדבר מר כרמלי: הוא לא הטיפוס של פושע רגיל ואנו בטוחים לעובדה כי הוא מבקש להשתחרר מהפשע ושוב הוזקא. משפחת כרמלי אירחה בינתיים את חברתו של פרקש. היא נמצאת בחודש השישי להריונה ויש למצוא סידור נאות בשבילה אומר מר כרמלי. אולם הוא מגדל חשיש, הערתי. זה היה כנראה לצריכה עצמית עד הגמילה הסופית, עונה מר כרמלי.

הצעירה מבקרת את נחמן פרקש בבית המעצר. השוטרים מספרים על פגישות נרגשות ומוסיפים כי פרקש מרבה להתרוצץ בחדרו חוזר מפעם לפעם. הוא מבקש להשתחרר ולברוח להרים ולאוויר החופשי.

כביש ליד חדר המיטות

בג"ץ יצטרך להכריע בוויכוח בין אנשי רמת־השרון למ. ע. צ. ✶ "הרעש גובר מיום ליום"

מאת א. קרן

כמה שבועות ימים סוערות הרוחות ברמת השרון. גברים ונשים, שומרי חוק כל ימות השנה הופכים לעבריי־נים. הם יוצאים מדי יום להפגין, הם מתכתשים עם משטרת ישראל הם נעצרים, משתחררים וחוזרים לסורם למחרת היום בהפגנה נוספת. על מה הם מפגינים בעת־רוח כזה? לכאורה, נראה כי הם נלחמים נגד הקידמה. הבאה אליהם, אך למעשה הם טוענים: קידמה כן, אך לא בחדר המיטות שלנו.

הסיבה להפגנות הסוערות היא תוואי נוסף בכביש העורקי מספר 13א', הידוע ככביש גהה. כביש זה, שנעשה עורק תנועה חשוב אשר ה־תעבורה בו גדלה הולכת מדי יום, הפך את חיי התושבים בדרום רמת־השרון לגיהנום. ואם לא היה די בסלילת תוואי אחד של הכביש, הרי ההנחה (התחלת הביצוע) של סלילת תוואי נוסף, קרוב יותר לבתי־המגו־רים, הגדישה — לדברי אנשי רמת־השרון את הסאה. דרישתם, לדעתם, צנועה ביותר — הרחקת התוואי הח־דש מצפון לתוואי הישן אל דרומו.

אומר ראש המועצה המקומית רמת־השרון מר פסח בלקין: התוואי הח־דש ייכנס לגבולות החצרות בעומק של 27.5 מטרים. לא אכפת לי אם יסללו את הכביש, בתנאי שישאירו פס ירוק בהתאם לתוכנית המיתאר — 20 מטרים מהגבולות החוקיים של בעלי המגרשים. אך הם חודרים לחצר הבית.

הפרשה החלה בשנת 1965, כשהו־עדה המחוזית לתיכנון ובניה אישרה את תוכנית־המיתאר של רמת השרון, בתנאי שרוחב הכביש יהיה 50 מט־רים במקום 40 שתוכננו קודם. תוך סימון פס ירוק ברוחב של 20 מט־רים. מר בלקין טוען כי לפני שנה וחצי הציע למע"צ שהמועצה המקו־מית תקים שם סוללת־עפר ועליה נטיעות, לבלימת הרעש. מאז הכנסו לתפקיד ראש המועצה המקומית הז־היר את מע"צ כי יש לעשות הכל לסלילת התוואי החדש מעבר לגבול הדרומי של התוואי העכשי.

במשך שנתיים קויימו דיונים „אך אף אחד לא היה תכליתי ומעשי", מה שאשר הוכיח לדבריו בשני־מקרים. כי מע"צ טעתה בסימון השטחים. מר בלקין טוען כי במקרה אחד גי־לה סטיה בסלילה „הגעתי למסקנה שמע"צ זה לא הוואתיקן והמהנדסים שלה אינם בישופים, ואם טועים צריך לתקן". מר בלקין טוען שבש־עה שמדברים על אקולוגיה וזיהום אוויר, צריך לעשות משהו בנדון, כי כבישים סוללים לדורות ולא לשנה אחת.

בנקודה זו, היתה התנגדות־מה בת־חילת הסלילה פותרת את כל הבעי־ות ולא מכריחה אזרחים „להכנס לבנקרים ומאבקי יוקרה". מר בלקין הכחיש נמרצות כאילו מעוניינים אר־תו מספר אישים הנושאים בתפקידי צמרת. „אותנו מעניינים כל האזרחים ולא מעמד או דרגה בצבא" הוא או־מר, בהוסיפו כי חבל שמע"צ הצ־יגה את הנושא בצורה כזו ומא־שימה אישים אלה כאילו פלשו לתח־ום לא להם, ומעוררת רושם כי הם רוצים חזקה על שטחים אלה.

עיסקה עם מע"צ

במגעיו עם אנשי מע"צ טענו אלה לדבריו כי מבחינה טכנית לא ניתן להעביר את התוואי, לאחר מספר פגישות טענו כי הדבר ייקר את הס־לילה בשש מאות אלף ל"י „והאמת היא ששמחתי כי אבי לימדני שכל מחלה שניתן לרפאה בכסף אינה מחלה". באחת הפגישות אף הציע למע"צ עיסקה: אם יוברר כי אין סטיה (ומדובר בסטיה חלקית בסלי־לת התוואי הראשון) תעמיד מועצת רמת־השרון לרשות מע"צ קרקע בת־וואי הדרומי ותשתתף במימון ההו־צאות, בתנאי שתקבל למטרה זו הל־וואה מתאימה. אולם, אם יוברר כי היו סטיות, תחולנה ההוצאות על מ־ע"צ. מר בלקין טוען כי למעשה לא היה זה מתפקידו וכי עשה זאת רק כדי להראות מחווה של רצון טוב.

בפגישה נוספת שהיתה לו עם שר העבודה מר יוסף אלמוגי, סוכם כי הענין יימסר לבדיקתו של פרו־פסור שקלרסקי מהטכניון בחיפה, וכי הוא יקבע אם היתה סטיה בתוכ־נית. במסקנותיו ביום 26.4.72, שנש־לחו כמכתב אל מר אריה גוראל מנ־כ"ל משרד העבודה, כותב פרופסור שקלרסקי כי בא למסקנה כי תוואי הדרך שבוצע מתאים במרבית אור־כו (כ־1750 מטרים) לתוואי המסומן בתוכנית ההכרזה, ואילו בקטע של כ־250 מטרים בכיוון לצומת הכפר ה־ירוק, יש סטיה מהתכנון המקורי (והוא מגדיר את מידות הסטיה).

פרופסור שקלרסקי מתייחס גם לבעיות רעש בשיכונים השכנים כ־תוצאה מסלילת התוואי הנוסף צפו־נה לתוואי הקיים. הוא קובע, על סמך הסברים שניתנו על־ידי אלדר שחרר, מומחה לאקוסטיקה בטכניון, שהפחתת עוצמת הרעש בתלות במר־חק היא בשיעור של 4 דציבל לכל 20 מטרים. ההבדל בעוצמת הרעש בבניינים לאורך הצד הצפוני של הכביש יהיה רק בשיעור של 3 דצי־בל לעומת עוצמת הרעש באם לא יסלל התוואי הצפוני, וזאת בתנאים שווים של נפח תנועה. לאחר ש־השווה את עוצמת הרעש עם זו ש־בדרך חיפה בתל־אביב סיכם פרו־פסור שקלרסקי כי „אין הצדקה לש־נות את התכנון המקורי של דרך מספר 13א".

מר בלקין מנוסה, לדבריו, בדצי־בלים. אולם, דציבלים לחוד וחיים לחוד. תושבי השיכונים נוה מגן, נוה ארגון ונוה רסקו ברחו מהר־עש של תל־אביב אל חיק־הטבע ואי־אפשר „להכניס להם את הרעש הביתה". לדבריו, מקובל להסכים לרעש שיא של 38 דציבלים ואילו כאן מדובר על כפליים. יש אנשים הרוצים לגור ברעש, טוען מר בלקין „אך אין להכניסו לחדר המיטות ש־להם", טוען שכאן אין צורך בהוות בניינים כדי למנוע את הרעש.

המגעים בין הצדדים נמשכו בי־נתיים. לאחר קבלת המסקנות של פרופסור שקלרסקי, הודיעה מע"צ על כוונתה להתחיל בעבודה. בפגי־שה נוספת שנערכה ביום 23.5.72, בה השתתפו מנכ"ל משרד העבודה מר אריה גוראל, מר בלקין, אלוף עמוס חורב ואל"מ בן־דב, סוכם כי בגלל הדחיפות הבטיחותית ועומס התנועה יש לגשת לסלילה לאלתר. סוכם שמשרד העבודה יהיה מוכן ל־היענות לבקשת המועצה המקומית לשינוי התוואי, אם זו תעמיד לר־שות מע"צ את הקרקע הדרושה לה־תוואי נוסף ברוחב של 25 מטרים כת־חום ההכרזה הקיימת, כשהיא פנו־יה ממבנים ושירותים. כן נדרשה המועצה לממן את ההפרשים שיינ־בעו עקב שינוי התוואי, ותדאג לק־בלת ההיתרים המתאימים בוועדה ה־מחוזית.

זריקת כספה

תנאי נוסף שעליו הוסכם היה כי במידה והמועצה לא תוכל לקיים הב־טחות אלה תוך חודשיים, תפעל מע"צ בהתאם למסקנות הבורר ובגלל דחי־פות הנושא לא יקוימו דיונים נו־ספים. בתשובה לשאלה מדוע לא הועמדו השטחים המובטחים עד כה (ההודעה על הכוונה להפקיע בשל־וחה על־ידי המועצה המקומית רק ביום 15.8.72 בעיצומן של ההפגנות), אמר מר בלקין כי צעד כזה דורש הכנות וכי נוסף לכך נעדר כן המ־קום, לרגל שירות מילואים, משך כל חודש יוני. מר בלקין טען עוד כי התקופה של חודשיים שניתנה לו היוותה „מלכודת" אך הוא האמין כי יוכל לעמוד בלוח הזמנים.

מר בלקין אינו מתעייף מהסברת עמדת תושבי רמת־השרון: „למה לחזור על אסון כמו רדינג ד' ז'" הוא שואל בהוסיפו „שמונה שנים הוא (הכביש) היה טוב הוא לא טוב לעוד חודשיים?" הוא מסביר שוב: סלילת התוואי החדש מדרום לישן עובר בשטח חקלאי בלבד, ללא צו־רך בהריסת בתים או פגיעה במישהו (ראה צילום אוירי של השטח) „אני לא פוגע מדונם באף אחד ובגלל 40 דונם פרדס צריך להרוס עשרות משפחות".

אשר להפגנות, טוען מר בלקין כי היה מוותר עליהן אולם התושבים אינם מוכנים להשלים עם המצב וכי הוא ומאחוריו כל חברי המועצה, קואליציה ואופוזיציה כאחד, חושבים כמותם. בהשיבו על עמדת שר הע־בודה מר יוסף אלמוגי, שהודיע של־שום כי לא יתערב בענין כל עוד מפגינות שם נשות רמת־השרון, אמר מר בלקין כי לו ידע שהשר יורה מייד על הפסקת העבודה במקום, בעיקר אלה הכרוכות בעקירת עצים וגינות בנות שמונה עשרה שנים, היה מוכן להפעיל את מלוא השפעתו ולהרחיק מן המקום כל אדם „כדי לאפשר לשר להפסיק עבודה לא תחת לחץ הפגנות והפ־רעות, באשר העבודה שתעשה עד להתערבותו של השר לא תפגע בע־צים שלפי טענתו נמצאים בתחום הפס הירוק שלנו".

מה אומר הצד השני — מע"צ? אומר דובר מע"צ מר גדעון הפניק: העבודה נעשית בהתאם לחוק ועל התוואי הוכרז עוד בשנת 1961. בש־נת 1962 הוא אושר על־ידי הוועדה המחוזית. פירסום מתאים ניתן בקו־בץ התקנות. בבסמו את מנכ"ל מש־רד העבודה, מר אריה גוראל, אומר מר הפניק כי אחרי שמוצו כל הד־רכים בנושא „וגם הוכח כי התוש־בים נאבקים על קרקע שאינה שיי־כת להם וצורפה על־ידם לחצרותיהם בניגוד לחוק — לא הסכים עוד מע"צ להפסיק את העבודה", וכן הדין כאותם תושבי רמת־השרון, התופסים משרות גבוהות, הן ב־שירות המדינה והן בסקטור הפרטי המוכרים כאנשי חוק — ידעו לכבד חוק גם במקרה זה.

לדבריו הוברר בפגישה משותפת של מהנדסי מע"צ עם מר בלקין ומ־הנדס המועצה „כי גם לפי תוכנית המיתאר של המועצה נותר עוד פס ירוק ברוחב של 20 מטרים בין הכ־ביש לבין הבתים — אלא שחלקו נתפס כאסור על־ידי התושבים". מר הפניק הוסיף כי בבדיקות שנעשו על־ידי מומחי תחבורה, הוברר כי כל יום שהרחבת הכביש נדחית עלול לעלות בקרבנות אדם כיון שעומס התחבורה בכביש, שהוא עורק אר־צי מרכזי הולך וגובר מיום ליום.

היכן יעבור בדיוק הפס הירוק? האמנם בחצרות התושבים או במקום שיועד לו לפי התכנון? התושבים פנו לבית המשפט הגבוה לצדק. מה שברור הוא כי מעט רצון טוב ופחות עקשנות (על יוקרה?) היו עשויים לתרום לפיתרון שיתקבל על דעת שני הצדדים. הודעת המועצה המקו־מית על כוונתה להפקיע שטחים כדי למנוע סלילת התוואי החדש בצפון לישן והעברתו דרומה כיום מהווה אתגר לאנשי מע"צ. היקבלוהו?

צילום אוירי של אזור המריבה: התושבים רוצים שהכביש יורחב לכיוון השדות

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

איך תוכל לבסס את עתידך המקצועי והכלכלי?

כשתבוא לעבוד במכרה התת קרקעי בתמנע

ייפתחו בפניך אפשרויות חדשות לבסוס מעמדך

1. לימוד מקצוע 2. מסלול קידום
3. פתרון בעיית הדיור 4. אפשרויות לחסוך כסף 5. תנאים סוציאליים
6. פעילות חברתית 7. הטבות שונות

לפרטים פנה אישית למר יצחק בניסטי, במזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה, רח' ס' מס' 2 (מול קול ישראל), טלפון — 255451, ביום ד' בין השעות 9.00—11.00 בבוקר 16.00—18.00 אחה"צ, או לסחי' כח אדם בתמנע, בין השעות 06.00—07.30, וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע

לעתיד טוב יותר, לך ומשפחתך

לשכת הפרסום הממשלתית

טכנאי אלקטרוניקה

באם הנך בעל ידע ונסיון באחד התחומים הבאים:

1. תכנון ובנית מגברי שמע, ספקי כח מעגלי מיתוג.
2. מעגלי RF, תחזוקת והתקנת מכשירי קשר, מערכי אנטנות.
3. תכנון ובניית מעגלים ספרתיים.
4. תכנון, בניה וזיווד מערכות אלקטרוניות.

ומעוניין בעבודה דינאמית הדורשת חשיבה עצמאית פנה מיד לת.ד. 33232 ת"א בצירוף פרטי השכלה ונסיון בתחומי העבודה לשם קביעת ראיון. (נא לציין על גבי המעטפה: עבור טכנאי).

יתקבלו בוגרי בתי ספר מקצועיים מוכרים. העבודה בת"א. נושאי העבודה בתחום הבטחוני.

— סודיות מובטחת —

ערד תעשיות כימיות בע"מ

דרושים לעבודה באחזקה

מכונאים — בוגרי בי"ס מקצועי, בעלי נסיון במתקנים תעשייתיים.
צנרים — בעלי נסיון בצנרת תעשייתית בלחץ גבוה.
רתכים — בעלי נסיון בריתוך צנרת בלחץ גבוה.
חשמלאים — בעלי רשיון חשמלאי מוסמך ונסיון במתקנים התעשייתיים.

השכר בהתאם לכשורים והנתונים האישיים.

תנתן עזרה לדיור בערד

● כתובת לפניות: ערד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח־אדם מישור רותם, ד.נ. ערבה. טל. 91121 — 057

דרוש
מהנדס ביצוע

להקמת מלון גדול בטבריה לחברת הדר טבריה

טל. 21204—067, 22346—067
או ת.ד. 188, טבריה

דרושים

★ **מהנדס מכונות**
לעבודות בטכנולוגיות חדישות של יצור ופתוח מערכות.

★ **הנדסאי / טכנאי פיסיקה או מכונות**
לעבודות מעניינות בשטח של תכונות חמרים פלסטיים.
מקום העבודה באיזור חיפה.

● נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לפי הכתובת: ת.ד. 9757, חיפה, עבור מס. 3.

למרכז חישוב גדול באיזור חיפה

דרושים
בוגרי תיכון
(גברים)

לאחר שרות בצה"ל.

מועמדים מתאימים יקבלו הכשרה במחשב מהגדולים בארץ ויועסקו בהפעלתו. העבודה במשמרות.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בלוית תאור קורות חיים ופירוט ציוני תעודת בגרות לת.ד. 9757, חיפה (עבור 13).

יש לצרף מס' טלפון להתקשרות.

לאנד

דרושים חרטים

בוגרי בתי ספר מקצועיים אחרי שרות צבאי

על המעונינים להתקשר בשעות העבודה טלפון 820171 ליוסף גולן

ההנהלה

למפעל מבוסס בענף אלומיניום ופלסטיק

דרוש
איש מכירות דינמי

עם השקעה של 100,000 ל"י

פרטים עם נסיון בעבודה לכתוב ת"ד 384 עבור 60 פתח־תקוה

למלון גני שולמית אילת

העומד להיפתח בקרוב

דרושים:

1) **מנהל מלון**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
2) **סגן מנהל מלון**
3) **מנהל מכירות והזמנות**
4) **מנהל כח־אדם**
5) **מחסנאי ראשי**
6) **אנשי אחזקה**
7) **טבח ראשי**
8) **פקידי קבלה**

מועמדים בעלי נסיון בענף המלונאות יפנו בכתב עם פירוט קורות חיים למשרד „גני שולמית" בת"א, רח' הילדסהיימר 31.

מגורים מובטחים ● סודיות מובטחת

דרושים מועמדים לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו.

משכורתך תהא: —

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	—.681 ל"י	—.885 ל"י
נשוי + 1	—.720 ל"י	—.924 ל"י

עובדים בשטחים יקבלו תוספת של —.100 ל"י. לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

● **תזכה להטבות הבאות: —**

1. נסיעות חופשיות בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס ביטוח בריאות (קופ"ח), מס עירוני ורכישת כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק"ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פניתך אלינו.

אם: —
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה"ל.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

● פנה נא עם תעודת זהות ופנקס מילואים אל:
1. בתל־אביב — לשכת הגיוס, הקריה רח' ח' מס' 8.
2. בבאר־שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן") בימים שני ורביעי בשעות המשרד הרגילות.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני־נגב

דרושים

— חשמלאים/טכנאי בקרה
— מכונאי אחזקה
— צנרים

בוגרי בית ספר מקצועי במגמה האלה, ולאחר שרות צבאי.

למועמדים המתאימים מובטחת עבודה מעניינת, התקדמות מקצועית מהירה ועזרה בלימודי ערב. שכר בהתאם לכישורים ועזרה בדיור.

המעונינים מתבקשים לפנות למדור קבלת עובדים, ת"ד 9001, באר־שבע, תוך ציון נסיון והשכלה, ויוזמנו לראיון אישי.

לבנק גדול בתל־אביב
דרושות
כתבניות עברית

בקשות בכתב בציון השכלה, גיל, מצב משפחתי ונסיון קודם, נא להפנות אל ת.ד. 1836 תל־אביב עבור „כתבנית".

למפעל גדול בדרום

דרוש:
מנהל ייצור

● כישורים דרושים:
— מהנדס ייצור או מכונות
— נסיון בנושאי יציקה, טיפול טרמי ועבוד שבבי במפעל המצטיין בטכנולוגיות חדישות

למועמד שיבחר ינתנו:
— שכר בהתאם לכישורים האישיים
— דיור בקרבת מקום העבודה

● על המעונינים לפנות בכתב, בפרוט נסיון בעבודה אל: ת"ד 387 באר־שבע
סודיות מובטחת!!!

דרוש
עוזר למנהל מחסנים

● הכישורים הדרושים:
— נגד אפסנאי לשעבר, רצוי במחסני חרום.
— כושר ניהול צוות עובדים.
— נסיון רב בטיפול באפסנאות צבאית ואזרחית, רישומות ואחזקה.

התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות

מוסד צבורי בתל אביב

לפנות לת.ד. 26166 תל־אביב

לתעשיית מכשירים מדויקים

דרושים עובדים במקצועות הבאים

* **צבעי מכוניות**
בעל מקצוע מעולה לעבודה מצגינה ואחראית.

* **מפעילי JIG BORER**
להפעלת JIG BORER של סקלות אופטיות בדיוק של 0.001 מ"מ.

* **חרטים**
להפעלת מחרטות מסוג HARDINGE, SCHAUBLIN בדיוק חריטה של 0.005 מ"מ.

* **כרסמים**
להפעלת כרסומות מסוג BRIDGEPORT, ACIERA בעלות דיוק כרסום של 0.005 מ"מ.

* **משחזים**
להפעלת משחזות מסוג TRIPET, STUDER, השחזה עגולה ושטוחה ומשחזות כלים, דיוק השחזה של 0.001 מ"מ.

* **מסגרים מעולים**
לעבודות מסגרות מעניינות.

* **מבקרים**
לבקורת מוצרים מדוייקים תוך שמוש במכשירים מודרניים ומיוחדים. בוגרי בי"ס מקצועי בשטח המתכת. המועמדים יוכשרו למלוי התפקידים על ידי מומחים בשטח הבקורת.

* **אלקטרונאים**
לבצוע עבודות גמור ובקרה של מערכות אלקטרוניות ומערכות סרבו. העבודה מתבצעת במעבדות הכוללות ציוד חדיש ומפנק.

* על המעונינים לפנות בכתב אל ת.ד. 25036 ת"א, ויוזמנו לראיון אישי.

— סודיות מובטחת —

למוסד ממלכתי בתל־אביב

דרוש
מנהל מחסנים

● הכישורים הדרושים:
— קצין אפסנאי לשעבר, רצוי במחסני חרום.
— נסיון רב בטיפול באפסנאות צבאית ואזרחית רישומיה ואחזקה.
— כושר ניהול צוות עובדים.

התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות.
למועמד המתאים תנאים טובים
לפנות לת. ד. 33190, תל־אביב.

ערד תעשיות כימיות בע"מ

קורס מפעילים למתקני הייצור
יפתח בקרוב

אם אתה:

* בעל השכלה של 10—11 שנות לימוד לפחות
* בעל כושר בריאות תקין
* לאחר שרות צבאי

פנה אלינו עוד היום ותוזמן לראיון

במשך הקורס המשך כחודש וחצי תקבל משכורת. בגמר הקורס מובטחת לך עבודה רבת ענין. הקידום בהתאם לנתונים האישיים

תנתן עזרה לדיור בערד

* כתובת לפניות:
ערד תעשיות כימיות בע"מ
מחלקת כח־אדם
מישור רותם, ד.נ. ערבה,
טל. 91121—057

ערד תעשיות כימיות בע"מ

דרוש
כימאי חוקר

* כימאי פיסיקאלי או אנאורגני
* בעל נסיון של כ־5 שנים במחקר

תנתן עזרה לדיור

● מעונינים יפנו בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון, לפי הכתובת:
ערד תעשיות כימיות בע"מ
מחלקת כח אדם,
מישור רותם ד.נ. ערבה.

1500 לירות לחודש בכל מקום בארץ

באם יש לך השכלה תיכונית.

באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ______
גיל: ______
כתובת: ______
השכלה: ______

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 35

שימי לב!

באם יש לך השכלה תיכונית באם את מוכנה לתקופת הכשרה של שנה בזמנך הפנוי.

תוכלי להרויח יותר מ־ —.1,500 ל"י לחודש

בענף חדיש ומתפתח ולהגיע למעמד מקצועי מקביל לאקדמאית.

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 ת"א למס' 55

שם: ______
כתובת: ______
השכלה: ______
גיל: ______

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

לעבודה מעניינת בצה״ל

דרושים:

מוסמכים במתמטיקה/פיסיקה/סטטיסטיקה, חקר ביצועים/הנדסה.

משרה מלאה

תנאי שכר טובים

מקום העבודה באזור תל־אביב

לקביעת ראיון נא לפנות בכתב לד.צ. 2704/ש

למפעל מבוסס ומתקדם בענף אלומיניום ופלסטיק

דרוש

בעל מקצוע מעולה

לייצור ותכנון פנים

עם כושר בארגון עם השקעה של 100,000 ל״י. (מאה אלף) בתנאי שותפות ברווחים.

פרטים עם נסיון בעבודה לכתוב ת.ד. 384 עבור 90 פ״ת

לצה״ל דרושה

לעבודה בסביבות תל־אביב

פקידה כתבנית

אשר תשמש גם כמזכירת מדור

● על המעונינים לפנות בכתב ל־ד.צ. 3055 או טלפונית למס׳ 234261 ירושלים ולבקש קו 269 או 274

ילודזיה
חברה לטקסטיל

דרושים

1. סורגים למכונות טריקו עגולות
2. מסגה
3. חשמלאי או עוזר חשמלאי
4. פועלי מצבעה

— ● —

בעלי נסיון יפנו לת. ד. 34 חולון או טלפונית 847111.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני־נגב

דרוש:

ראש צוות עיבוד שבבי

● תאור העיסוק:
— פקוח ואחריות על בצוע עבודות עבוד שבבי, ופתרון בעיות מקצועיות הכרוכות בעבודה.
— נהול צוות עובדים.

● כישורים דרושים:
— בוגר בי״ס מקצועי
— 5 שנות נסיון בעבוד שבבי
— כושר נהול צוות עובדים.

✶ ✶ ✶

המועמד שייבחר יקבל:
— שכר בהתאם לכישוריו
— עזרה בדיור בקרבת מקום העבודה

● המעונינים יפנו אל: ת״ד 9001, מדור קבלת עובדים, באר־שבע, ויוזמנו לראיון אישי.

ערד
תעשיות כימיות בע״מ

דרוש

טכנאי מעבדה

✶ בוגר בי״ס לטכנאי כימיה
✶ נסיון בעבודה מעשית במעבדה

תנאי שכר בהתאם לכשורים האישיים

תנתן עזרה לדיור בערד

✶ כתובת לפניות:
ערד תעשיות כימיות בע״מ,
מחלקת כח־אדם
מישור רותם, ד.נ. ערבה.
טל. 057—91121

דרוש

גבר

לעבודה במחסן

הכישורים:

✶ בעל ידע בסיסי בהנהלת השבונות.

✶ גיל 25—35.

נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 25057

דרושים

עובדי ייצור

למפעל טקסטיל

באזור התעשיה בפ״ת

אפשרות לרכוש מקצוע מעניין.

העבודה ב־3 משמרות

לקביעת פגישה נא להתקשר טלפונית החל מיום א׳ טל׳ 911119 תל־אביב

לצה״ל דרושים

● מהנדס חשמל — נסיון בגנרטורים הכרחי.
● מהנדס מכונות — בוגר הטכניון בחיפה.
● הנדסאים וטכנאי מכונות.
● ספרן/ספרנית טכנית — ידיעת השפה אנגלית ועברית הכרחית.
● שרטט/שרטטת מכונות.
● מנהל חשבונות.
● גרפיקאי.
● מפעיל מכונות שכפול וצלום.
● כתבנית עברית.
● כתבנית אנגלית.
● נהג — רשיון למשאית הכרחי.

המעונינים יפנו לד.צ. 2128 שלישות.

אוניברסיטת חיפה

מחפשת סמנכ״ל למינהל

הכשירויות הדרושות: השכלה אקדמית (עדיף במדעי החברה); נסיון במינהל משקי וארגוני; נסיון בקביעת נהלים ופיקות על ביצועם; ידיעת אנגלית.

בהצעות מועמדות, נא לפנות למנכ״ל על כח־אדם אוניברסיטת חיפה.

למוסד ציבורי

דרושים לעבודה קבועה

שומרי יום ולילה

● כישורים דרושים:
ידיעת עברית על בוריה
מסיימי צה״ל
כושר בריאות תקין
גיל 25—35

לקביעת ראיון נא לפנות לת.ד. 25064 תל־אביב

דרוש

בעל מקצוע מעולה

לבצוע והרכבות במפעל מתקדם

בענף האלומיניום והפלסטיק

עם השקעה של 100,000 ל״י

בתנאי שותפות ברווחים.

פרטים עם נסיון בעבודה לכתוב ת.ד. 384 עבור 67 פ״ת

לצה״ל

דרושים

לעבודה בסביבות תל־אביב

מדריכי נהיגה

הכישורים הדרושים: —

✶ רשיון נהיגה 3

✶ וותק נהיגה של 3 שנים לפחות

על המעונינים לפנות לד.צ. 2638 לקצין הביהול ולציין קורות חיים ולצרף המלצות

סוכנות יבוא לציוד תעשייתי

מחפשת

מזכירה אנגלית/עברית

בתל־אביב למשרה מלאה

נא להתקשר לטל. 31085 בשעות העבודה או בכתב ת.ד. 2227 תל־אביב עבור מזכירה.

תדיראן

למחסן תוצרת גמורה באזור מול מחסן „אגד״

פניות המשרות:

1) מחסנאי
— עם נסיון קודם, אחראי למלאי ורישומו, קבלת והוצאת סחורה.

2) פקיד בקרה
— על רישומי מלאי ומיכון, עם נסיון של מספר שנים.
הכשרה מקבילות לתפקיד של רס״ל אפסנאי בצה״ל.

נא להתקשר לקביעת ראיון בטלפון: 851151 פרט לימי ששי

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות

דרוש

הנדסאי או טכנאי חשמל

לעבודה מעניינת במחלקת ההנדסה בנושאי סוללות מתוחכמות בעלות אנרגיה גבוהה.

עבודה עצמאית ואחראית. רצוי נסיון במדידות חשמליות. לקביעת ראיון להתקשר לטלפון 950055.

בית־ספר תיכון מקצועי ע״ש הולץ
רשת עמל

לשנת הלמודים תשל״ג דרושים:

1) מהנדסים מורים למקצועות התעופה
(מנועי מטוסים, מבנה מטוסים וכו׳).
לששה אחדות בשבוע לכתה טכנאי מטוסים

2) מורה לפיזיקה לחצי משרה עד משרה שלמה

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות להנהלת בית־הספר ע״ש הולץ,
רח׳ קבוץ גלויות 150 ת״א,
או בטלפון 823432

לחברת השמירה דרושים

כתבנית מנוסה

למשרדנו הראשי בתל־אביב

✶

תנאי העבודה והמשכורת יקבעו בהתאם לכישורים של המועמדת.

✶

בהצעות בכתב־יד בפירוט נסיון קודם לפנות לת.ד. 3101 ת״א, עבור „כתבנית״.

✶

סניפים בכל רחבי הארץ

שמירה · אבטחה · חקירות · מערכות אזעקה

דרוש

איש קרור

לניהול עצמאי של מחלקת שירות למקררים ביתיים

לאדם המתאים תנאים מצויינים
— סודיות מובטחת —

לפנות ת.ד. 1049 ת״א, עבור „איש קרור״

דרושים

עובדים אחראיים

לסניף ירושלים של חברת

שופרסל

נא לפנות למנהל הסניף,

רחוב אגרון 1, ירושלים.

לחברה גדולה להפצת תכשירי רפואה

דרוש:

איש מכירות מנוסה

ידיעת השפות עברית ואנגלית חיונית
עדיפות תינתן למועמדים בעלי נסיון קודם.

נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים לת.ד. 1469 ת״א עבור „איש מכירות״.

סודיות מובטחת

דרושים

מדריכים ומרכזים

למועדונים טכניים לנוער

באזורים חיפה ותל־אביב

לשעות אחה״צ (או הבוקר)

הכישורים הדרושים:

בעלי רקע מקצועי בענף העץ או בענף המתכת — חשמל ונסיון בהדרכה.

המעונינים יפנו בכתב למועדונים הטכניים לנוער, רח׳ ארלוזורוב 9 חיפה.

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

בעל/ת סוג 3 או 2

לאגודה אבשלו״ם אזור בני שמשון לפתוח ומיכון בע״מ, צומת בית קמה

על המעונינים לפנות טלפונית או בכתב טל. 2624 או 6366 באר־שבע.

למשרד גדול של רואי־חשבון בתל־אביב

דרושים

רואי־חשבון וסטודנטים לראית חשבון,

בוחנים מרכזים,

בוחנים עוזרים לרואי־חשבון,

וסטודנטים לראית־חשבון.

בעלי יוזמה השואפים להרחיב ידיעתם המקצועית ולשפר מעמדם, מוצעת בזה הזדמנות להתקדמות בעבודה בתנאי שכר טובים.

המעונינים יפנו בכתב־יד בציון פרטים על השכלתם ומקומות עבודה קודמים לת. ד. 888 תל־אביב. סודיות מובטחת.

דור כימיקלים בע״מ

מפעל המתנול

דרושים

מפעילים

למתקני הייצור

רצוי בעלי השכלה של 10 שנים. משוחררי צ.ה.ל. עם גישה טכנית מעשית.

מכשירנים תעשייתיים

בעלי ידע בפיקוד פנאומטי
ו/או אלקטרוני
ונסיון מעשי בתעשיה

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופירוט הנסיון הקודם
לת.ד. 10036 חיפה

סודיות מובטחת

Burroughs-תמבין

לשיווק סידרת מחשבים חדשה

דרושים

✶ נציגי מכירות

הכישורים הדרושים:
— נסיון של 3 שנים לפחות בעב״א
— השכלה תיכונית, רצויה אקדמאית
— כושר הבעה בכתב ובע״פ
— כושר ניהול מו״מ עם לקוחות

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

נא לפנות בכתב יד, בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 11014 תל־אביב

— סודיות מובטחת —

דרושים זוגות צעירים
הצטרף ליהר״ת

ההתישבות הרב־תכליתית בישראל

! מתארגן גרעין התישבותי (חקלאי—תעשייתי) חדש!

צעירים וצעירות וזוגות (עם ילדים) המוכנים לקבל על עצמם אתגרים מעניינים ולבנות עתידם בישוב הר״ת חדש, יפנו מיד בצרוף קורות חיים לת.ד. 3452 תל־אביב (סודיות מובטחות)

התישבות קואופרטיבית זו מאפשרת בין היתר:
● הבטחת צרכיו הבסיסיים של החבר ● רכוש פרטי ● משכורות ● חלוקת רווחים ● ילדים בטיפול משותף או בבית ● ארוחות בחדר האוכל או בבית ● עבודת האשה מלאה או חלקית ● חילופים ומסורתיים ● יוזמה פרטית, ועוד.

היה גם אתה בין המייסדים
של צורת התישבות חדשה ותיונית זו!

ישובי הקיבה הרשה לקליטת העליה, פיתוח ההתיישבות יישוב הגליל

חברה מסחרית ציבורית
מחפשת בתל־אביב

קולה קפה

מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב לת.ד. 9142 תל־אביב

חב׳ מ.ב. מור־כרמי בע״מ

יעוץ, תכנון ופקוח באלקטרוניקה, תקשורת, אוטומציה, בקרה, הנדסת ייצור, מחשבים, עבוד נתונים וכלכלה.

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה

לתכנון, יעוץ ופקוח, במעגלים אלקטרוניים, אנלוגיים וספרתיים.
נסיון שנתיים במחקר, או בתעשיה.
נא לפנות, החל מיום א׳:
לטלפון 8—7—623266
רח׳ טיומקין 13, תל־אביב

סודיות מובטחת

למפעלנו בנתניה

דרושות

פועלות ייצור

רצוי נסיון בתפירה
אפשרות לרכוש
מקצוע מעניין

נא לפנות למפעל (אזור התעשיה נתניה) או להתקשר טלפונית לטל׳ 24024—053.

sabrina

לחברה לסחר חוץ

דרושה

פקידה־מזכירה

דו לשונית (עברית אנגלית)

תנאים טובים והולמים כישורי המועמדת מובטחים.

לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים ופרוט תפקידים קודמים לת.ד. 1708 ת״א עבור מס׳ 6

מהנדס צעיר
(תעשיה וניהול)
מחפש
השתתפות
פעילה
200,000—100.000 ל״י
לפנות: „מהנדס־שותף״ ת.ד. 16066 ת״א

דרושה

פקידה

הודעת היטב הדפסה במכונת כתיבה אנגלית

(לא חייבת לדעת אנגלית על בוריה).

נא לפנות בכתב לת.ד. 2986 תל־אביב

דפוס אופסט סולנה

רצונך במקום עבודה בטוח?

התקשר ביום שבת לטלפונים:
875547, 876528

יוצא צבא או עוזב קיבוץ

אם אתה צעיר ברוחך ומוכן לעבוד עם נוער, מחכה לך משרה של

מדריך חינוכי

בכפר ילדים ליד חיפה

לפנות בכתב: ת.ד. 4496 חיפה למס׳ 3975

דרושה

מכונית משא עם נהג

להלוקת מקררים ומכונות כביסה

בתנאים טובים.

— ● —

לפנות ת.ד. 1049 עבור „נהג״.

למוסד צבורי ארצי

דרושות

מזכירות

עובדות ארכיון

למשרה מלאה וקבועה בתל־אביב

בוגרות משוחררות צה״ל המעוניינות במשרה, מתבקשות לפנות לת.ד. 17175 תל־אביב, בצרוף פרטים אישיים.

תדיראן

דרוש

טכנאי בנין

בעל נסיון בניהול משרד מבני ופיקוח על עבודות בנין

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 648 ת״א

כור תעשיות בע״מ

אגף תכנון ופתוח

דרושים:

★ **מהנדס תעשיה וניהול**
ו/או
★ **מהנדס מכונות**
★ **מהנדס חשמל** (אלקטרוניקה)

תאור המשרה:
לייזום, תכנון ראשוני ונתוחי כדאיות של מפעלים ופרוייקטים חדשים במסגרת „כור״ תעשיות והשתתפות בתכנון לטווח ארוך של חברת „כור״.

כישורים:
● נסיון של לפחות 3 שנים בניהול מפעל ו/או ניהול ייצור או פרוייקטים בשטחי התעשיה.
● נסיון או השכלה בנתוח כדאיות.
● שליטה טובה בעברית ובאנגלית או גרמנית.

עדיפות תנתן לבעלי תאר שני בהנדסת תעשיה, מינהל עסקים או כלכלה, כן תנתן עדיפות לבעלי נסיון בחו״ל.

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם וכישורים לת.ד. 33333 תל־אביב עבור אגף תכנון ופתוח.

עבודה מעניינת לגברים

אם הנך מחפש:

✶ אתגר, ענין וסיפוק
✶ מקצוע, קידום וקביעות בעבודה
✶ להשתלב בחיים האזרחיים עם שחרורך מצה״ל, בתפקיד מאד לא שגרתי,

יש בידינו להציע לך:

✶ עבודה בכל חלקי הארץ ובשטחים המוחזקים
✶ תנאי עבודה ושכר טובים
✶ לימוד השפה הערבית במשך חצי שנה בתנאי פנימיה (עם שכר)

זאת באם הנך עונה לדרישות הבאות:

✶ משוחרר צה״ל בעל כושר בריאות תקין
✶ בעל תעודת בגרות לפחות, או בוגר 12 שנות לימוד בקיבוץ.

● מעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17021 תל אביב כס׳ 1, בצרוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

מקבלים שיפוצים, החלפת תריסולים,
כל מיני תיקונים הרחבה מרפסות,
צבעות הרכינות/ ייעוץ על ידי הארכיטקט
המודרני ביותר. מחיר מוזל. נאמנות ואחריות
נא להתקשר 58044 ת"א

דרושים
1) מסגר סוג א' לעבודה ואחזקה
2) מסיק דוד קיטור במשמרות
למפעל תעשיתי בתוך העיר תל־אביב
לפנות גרינפלד, רח' בר יוחאי 7
פנת הרצל 101 טלפון 829117

מהנדס בנאי בכיר
תכנון מבצעים כיום ארגון פרוייקטים
מעונין להחליף את מקום עבודתו
נא לכתוב לת.ד. 2056 חיפה

דרושה נערה
לעבודות משרד ושליחויות
לפנות „מן" בע"מ
רחוב שלבים 12, יפו
(מאחורי מגרש בלומפילד)
טלפון 827923

למשרד הנדסי בת"א
דרוש/ה שרטט/ת
בוגר בי"ס מקצועי טכני
לרכז ופקוח על צוות שרטטים —
לעבודות שרטוט כלליות ועריכה
גרפית של חומר טכני.
● בקשות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 7057 עבור ד.א.

EXPERIENCED FINANCIAL CONSULTANT

Tel Aviv office of leading International Financial consultancy Firm requires executive (under 40) to coordinate security analysis activities in Israel.
Strong accounting background a requisite.
Industrial experience an advantage.
Extensive report-writing experience.
Fluency in English and Hebrew.
Reply with C.V. to P.O.B. 33427 Tel Aviv.

לחברה גדולה באזור ת"א
דרוש
מחסנאי ו/או מוכר ראשי
לחלקי חילוף לרכב
בעלי נסיון של מספר שנים במכירת חלקי חילוף לרכב בכלל ולרכב כבד בפרט, יפנו לת.ד. 1736 ת"א, עבור כס. 49.
תנאים טובים למועמד המתאים.
— סודיות מובטחת —

תדיראן
דרוש
תמחירן מוסמך
בעל 2 שנות נסיון לפחות בעבודות בתחומי התמחיר האלקטרונית הישראלית.
נא לפנות בכתב אל ת.ד. 648 ת"א

לבית דפוס חדיש
דרושים
1. דפס אופסט ובלט
2. עוזר לדפס
3. צינקוגרף
4. גרפיקאי
בוגרי בי"ס מקצועיים ובעלי נסיון
לפנות אל ת. ד. 7114 ת"א
סודיות מובטחת

דרוש אפסנאי
הכשורים:
נסיון ברשום ונהול אפסניה.
לפנות בכתב לת.ד. 1793, חיפה

דרושים
סוכנים-מחלקים
לאזור המרכז לענף בתי מרקחת — פרפומריות
בעלי רכב מסחרי מנוע
התנאים: שכר חדשי + החזקת רכב + אחוזים
לפנות ת.ד. 33157 ת"א עבור מס' 572

דרושים
סוכנים-מחלקים
לאזור המרכז לענף המכולת
בעלי רכב מסחרי מנוע
התנאים: שכר חודשי + החזקת רכב + אחוזים
לפנות לת.ד. 33157 ת"א עבור מס' 572

לחברה מסחרית
בצ'ק פוסט חיפה
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
לקביעת ראיון לפנות ת.ד. 1512 חיפה
עבור אורן.

למוסד ארצי הממפל בנוער
דרושים מדריכים
לעבודה במשרה חלקית במועדונים
בשעות הערב במקומות הבאים:
יבנה, רחובות, נס ציונה, חולון, רמלה, לוד, פתח תקוה, ר"ג.
לפנות לת.ד. 13 ראשל"צ עבור מדריכים.

לחברתנו בחיפה ותל־אביב
דרושים
טכנאי שרותים
לתנורי הסקה
אקלימט
בדבר פרטים נא לפנות
בחיפה טל. 532102
בתל־אביב טל. 236066 240492

דרושות
נקבניות I. B. M.
בעלות נסיון של שנה לפחות
בניקוב בשפה האנגלית.
על המעונינות לפנות אישית למדור התעסוקה מחלקת סגל קרקע, אל על נמל תעופה לוד בין השעות 8.30—12.00
אל על נתיבי אויר לישראל

דרושים
1) נהג על טנקר ומשאית היבר
2) שופל דריסט על 944, 955, 977
3) מפעיל לרודפקר
בעלי נסיון של לפחות 4 שנים יפנו ל„החופר" בע"מ דרך פתח־תקוה 44 ת"א בשעות 17—19.

למפעל כימי ביבנה
דרוש
מכונאי מסגר אחזקה
נסיון של 3 שנים לפחות
רצוי במפעל כימי
— • —
לפנות ת.ד. 1061 רחובות.

לחברת ספנות ידועה
בתל־אביב
דרוש
מנהל סניף
המועמדים בעלי קשרים עם חברות מסחריות, יכולת לנהל משא ומתן עם לקוחות — השולטים בשפות עברית ואנגלית
מתבקשים לפנות אל ת.ד. 4353 חיפה עבור כס. 287, הכולל פירוט קורות חיים ונסיון קודם.
— סודיות מובטחת —

דהיטי ירושלים דים בע"מ
דרוש
מכונאי - מסגר
בעל נסיון
לראיון נא לפנות (02) 523201

לחברה לתאום ופקוח הנדסי
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון
וידיעת עברית ואנגלית
נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לפי הכתובת: ת.ד. 29807 ת"א. סודיות מובטחת.

אשמור
דרוש
איש מכירות מנוסה
לענף הגורי חימום עם ארובה ומזגני אויר.
לפנות: טלפון 228166

לבנק בירושלים
דרושים
קופאי
פקידי קהל
מנהלי חשבונות
פקידים - פקידות מתחילים
חניכים
לפנות בכתב יד בצירוף תולדות חיים
לת.ד. 685 ירושלים
סודיות מובטחת

לחברה לתאום ופקוח הנדסי
דרושים
מהנדסים והנדסאים
בעלי נסיון בפקוח על עבודות עפר
מקום העבודה: ת"א.
נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לפי הכתובת: ת.ד. 29807 ת"א.
סודיות מובטחת.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרה פנויה של:
רכז פעילות בקרב הסטודנטים
מכרז מס' 254/72
תאור התפקיד: — עידוד ופיתוח החי והפולקלור בקרב סטודנטים יוצאי ארצות שונות — בשכוני הסטודנטים; ארגון וביצוע הופעות רקוד, שירה, דרמה וכו' של סטודנטים אלכים; הכנת טכסים ואירועים חגיגיים.
העבודה כרוכה בפעילות רבה בשעות אחה"צ והערב.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית, אנגלית, צרפתית; השכלה רצוי אקדמית; נסיון בשטח הפולקלור, התמצאות טובה בחיי סטודנטים הודי כושר דנמיאלי; כושר ארגון, שליטה בשפות זרות.
הערה — העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד התאריך 28.8.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 254/72".

כור מתכת בע"מ
אתגר למזכירה
אם הינך מחפשת:
* אתגר בתפקיד מענין
* תנאי שכר טובים
* עבודה עם צוות עובדים צעיר בתפקיד מרכזי וחשוב
* מגע וקשר עם לקוחות
והינך:
דינאמית, בעלת השכלה תיכונית לפחות. נסיון של שנתיים לפחות. בעלת ידע באנגלית ומדפיסה בעברית ובאנגלית.
כתבי אלינו!
העבודה — 5 ימים בשבוע
פני בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 76 פתח־תקוה, עבור „מזכירה"

לאמישראגז
דרוש
שרטט צנרת
לעבודה זמנית
לתקופה של מספר שבועות
נא לפנות כל יום בשעות אחה"צ למחלקה הטכנית רח' אחד העם 34, ת"א או טלפון 614551—02.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב
דרושים
צנרים עצמאיים
● כישורים דרושים:
נסיון מקצועי של שתיים-שלש שנים בעבודות צנרת בתעשיה.
ידע בקריאת שרטוט צנרת.
רצוי נסיון בריכוז צוות עובדים.
● המועמדים שיבחרו יקבלו:
שכר בהתאם לכישורים האישיים.
עזרה בדיור בקרבת מקום העבודה.
● המעונינים יפנו לת"ד 9001, מדור קבלת עובדים, באר־שבע, ויוזמנו לראיון אישי.
סודיות מובטחת!!!

עירית ירושלים
המחלקה לחינוך
אגפי הנוער, הספורט והחברה
למסגרות השונות של החנוך המשלים
דרושים
לקראת שנת הלימודים תשל"ג —
מדריכים חברתיים ומדריכי חוגים
בשטחי האמנות, דרמה, מחול, מוזיקה, ספורט, שחמט וכיו"ב.
הרשמת מועמדים — במשרדי המחלקה לחנוך — רח' יפו 34, היחידה להדרכה והשתלמויות (חדר 15).

בנימינוביץ ובנו בע"מ
מפעל לייצור מוצרי אויר
רחוב בלפור 4, בת־ים, טלפון 864439
דרושים
1. **מסגרים מכניים**
נסיון של 5 שנים לפחות בבניית מכונות ובתקני עזר לייצור.
2. **חרטים**
נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות הריטה מדוייקות.
3. **רתכים**
נסיון של 3 שנים לפחות בריתוך דודים.
תנאים טובים למועמדים מתאימים
— ★ —
המעונינים יפנו בשעות העבודה בצירוף המלצות ותעודות.
סודיות מובטחת

למפעל מתכת באזור
דרושים
* **מכופפן - על מכונת כיפוף פחים**
בעל נסיון
* **מזלגן - בעל נסיון**
להתקשר לטלפון 857879 לקביעת ראיון

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת המנגנון
משרה פנויה 6/72
תאור המשרה: **עוזר למנהל מדור הפצה במוסד ביאליק**
מקום העבודה: ירושלים
תאור העבודה:
1) נהול צוות העובדים.
2) עזרה בהכנת חוזים ושלוחים והליכה [illegible], לקוחות ומפיצים.
3) הדרכה ופקוח על נהול כספי הפצה, [illegible].
4) ניהול משא ומתן עם [illegible] הפצה.
5) קבלת הזמנות, משלוחים, גביית הכנסות כספים.
הכישורים הדרושים:
1) השכלה תיכונית מלאה (בעל תעודת בגרות).
2) נסיון בעבודה משרדית של לפחות 5 שנים.
3) כושר הבעה בכתב ובע"פ.
4) ידיעת השפה האנגלית.
5) ידיעה בהנהלת חשבונות.
6) יכולת לקיים קשרים עם [illegible].
הדרגה המוצעת: י"ב—י"ג (י"ד) על הדירוג האחיד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 1.9.72.
הצעות מועמדות נא להגיש לחטיבת המנגנון
ת.ד. 92, ירושלים

דרושות
עובדות אוברלוק וזיגזג
ולמכונת לולאות
בתנאי שכר גבוה
לפנות: משי סלע בע"מ
רח' שלמה 44 תל־אביב

דרושים מורים בתל־אביב
למשרות חלקיות או מלאות
לבי"ס תיכון בוקר
לבקצועות: כימיה, מתמטיקה, פיזיקה וביולוגיה
לפנות: ת.ד. 28125 למס. 17.

דרושים
★ **רפדים**
★ **פועלי ייצור**
★ **נהג טנדר להובלות**
לפנות: „פרדייז" דרך פתח־תקוה 156
טל. 255223.

משרד הסעד
דרושה
משפחת אומנת
בירושלים
לנער בן 17 תלמיד בי"ס תיכון
המעונינים נא לפנות לת. ד. 1260
עבור משפחה אומנת

י. ציגלר-מ. שרון 1971 בע"מ
דרושים
לעבודה קבועה ומעניינת
בתעשיה ובבנין
* **חשמלאים**
* **מתלמדים**
* **עוזרים**
* **פקידה כתבנית**
לעבודה לחצי יום בשעות לפנה"צ
השולטת בשפות גרמנית ואנגלית
תנאים טובים בהתאם לכישורים
בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו
תל־אביב צירלסון 4, טלפון 447241/3
כל יום בין השעות 8.00—1.00; 4.00—6.00
פרט ליום ג'

מוסד צבורי מחפש
עבור מעון יום
בתל־אביב
1. מטפלות
2. עוזרות לגננות
נא לפנות:
לת.ד. 4077, ת"א

דרוש קופאי
עם המלצות
שעות העבודה
10.30—16.30
לפנות
שטראוס שיווק בע"מ
הוצאת הארץ 13
טל. 250411

דרושים
מדריכים לאלקטרוניקה בת"א
לבי"ס מקצועי בוקר
רצוי משוחררי צה"ל עם רקע ונסיון באלקטרוניקה.
לפנות: ת.ד. 28125 למס' 18.

למוסד כספי בבאר־שבע
דרושים
1. מנה"ש עצמאי סוג ד'
עם ותק של 5 שנים
2. מפעילה נשיונל למכונה 32
הצעות בכתב לפנות ת.ד. 29455 תל־אביב.

עירית ירושלים
דרושים
לעבודה במחלקה לחינוך
מזכירים/ות
לבתי־ספר היסודיים
הדרגה: ח'—י"ב (חית—יוד בית) של הדירוג האחיד.
הדרגה תקבע בהתאם למספר הכתות בבית־הספר ובהתאם לכישוריות המועמד.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לעירית ירושלים, יחידת המנגנון, רחוב יפו 22, חדר 209, בשעות העבודה.
ירושלים, ה' באלול תשל"ב — המנהל הכללי
18 באוגוסט 1972

לחברת בנין גדולה
דרושה
עוזרת למנהל חשבונות
סוג ג' לפחות
עם נסיון של שנתיים.
פרטים, לפנות: טלפון 737319.

לעבודה באיזור ת"א
דרושים
אלחוטאי/מורס
משוחררי צה"ל, עד גיל 30.
עדיפות תנתן לדוברי אנגלית ברמה גבוהה או דוברי שפות אחרות.
● המעונינים יפנו לת.ד. 33085 ת"א, בצרוף פרטים אישיים, פרוט השפות ונסיון בעבודה.

לחברת תרופות גדולה
דרושים
תעמלנים רפואיים
לאזור המרכז והדרום
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
נא לפנות בכתב לת.ד. 4859 חיפה.
— סודיות מובטחת

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
אל־אופ
חברה עתירת מדע בקרית ויצמן
דרושים

● **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
בעל רקע קודם בנהול פרויקטים וצוותי הנדסה בתכנון ופתוח. עצמאי ובעל יוזמה, בעל כושר הבעה בכתב ובעל פה.
רצויה ידיעה קודמת בתחום אלקטרו־אופטי.
ידיעת השפה העברית והאנגלית.

● **הנדסאי מכונות**
בעל רקע מקצועי לתפקיד אחראי של מרכז נושא בשטח השיבוב המכני. דרושות מספר שנות נסיון בעבודה כהנדסאי.

● **בוגר בית ספר מקצועי**
במגמה מכנית (או חרושת כלים), לאחר שרות צבאי, בעל יוזמה ומרץ, לטיפול בהזמנת כלים ומתקנים ומעקב אחר ביצועם.

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת כח אדם, ת"ד 1165 רחובות
סודיות מובטחת

לצה״ל דרושים כלכלנים

● הכישורים:
* ידיעת ערבית וצרפתית.
— דרגת השכר תקבע לפי הכישורים.
— העבודה באזור ת״א.
* לקבלת פרטים נא לפנות ל־ת.ד. 2090 עבור משה.

לארגון ציבורי ארצי דרושות

2 כתבניות למחשב נ.ס.ר. 500

הבאנה בחשבון גם למעוניינות במכונת הנהלת חשבונות 32

העבודה היא במשרה מלאה ובמשמרות
על המועמדות לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט נסיון ת.ד. 33159 תל־אביב כמחלקה מנגנון

אלקו ELCO

חרושת אלקטרומכנית ישראלית בע״מ רמת־גן

דרושים

1) **חשמלאי תעשיה**
א. למחלקת הזנות חשמל
● בוגרי בי״ס מקצועי
● בעלי רשיון לעבודה בחשמל
● רצוי נסיון קודם בעבודה בלוחות חשמל
ב. למחלקת שנאים (טרנספורמטורים)
● בוגרי בי״ס מקצועי
● לאחר שרות צבאי
● היגנה הכשרה לחסרי נסיון בעבודה בשנאים

2) **מסגרים**
● בוגרי בי״ס מקצועי
● לאחר שרות צבאי
● רצוי בעלי נסיון בענף הכהכת, בעבודה במסגריה, במסגרות כלליה או באחזקה

3) **פועלים בלתי מקצועיים**
● לאחר שרות צבאי
● לעבודות ייצור בענף הכתכת או החשמל

4) **נער ונערה**
● הנער יועסק בשליחויות משרדיות.
● הנערה תועסק בעבודות שליחות ובר־מרכזיה.

המעוניינים יפנו אישית למפעל — דרך ז׳בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית: 727131 למחלקת המנגנון.
— סודיות מובטחת —

נציבות שירות המדינה

מודיעה על

משרות פנויות במשרד הקליטה

מס׳ המכרז
859 מנהל שירות ביוזם לשיכון, ירושלים — דרגה ג׳—ב׳ מיכון.
960 מתכנן/מתכנת ביחידה למיכון, ירושלים — דרגה ד׳—ב׳ מיכון.
961—963 כלכלן (3 משרות) בירושלים, בחיפה ובבאר־שבע — דרגה ה׳—ד׳ אקדמאים במדעי החברה והרוח.
964* רכז לענייני סבים והתכוונות במחלקה ל־שירותי רווחה, ירושלים, דרגה י״ד אחיד.
965—966* מטפל (שירותי פרט) (2 משרות) בלשכות תל־אביב והמרכז — דרגה י״א—י״ג אחיד.
967—968* מטפל בקליטה (משרה אחת ועוד ½ משרה) בלשכת ירושלים — דרגה י״א — י״ג אחיד.
970—971* מטפל במרכז קליטה (2 משרות) ב־ירושלים ובמבשרת ציון — דרגה י״א—י״ג אחיד.
972—974* מטפל לשנוי (3 משרות) בלשכות תל אביב — דרגה י״א—י״ג אחיד.
* במשרה כועסק עובד.
** שתי המשרות של מטפלים לשנויים הן זמניות והעובדים יועסקו על פי חוזה מיוחד.
פרטים נוספים והגשה בקשות בנציבות שירות המדינה, ירושלים, הקריה, או באחת מלשכותיה המחוזיות, תל־אביב, הקריה, רח׳ ה׳ מס׳ 5, ב־חיפה בבית הממשלה, בבאר־שבע, לשכת הנגב, משרד הפנים, דרך הנשיאים.
● המועד האחרון להגשת בקשות: י״ט באלול תשל״ב (29.8.72).

ווישי־ישראל בע״מ

Vil

דרושים
כתבנית אנגלית

הכישורים הדרושים: הדפסה במכונת. כתיבה בשפה האנגלית. רצויה ידיעה בשפה העברית.

פקידה כתבנית

בשפה העברית.
הכישורים הדרושים: הדפסה במכונת כתיבה בשפה העברית. ידיעה כללית בעבודות משרד. רצויה ידיעה בשפה האנגלית.

נער שליח

עם אופניים או קטנוע.
אפשרי נער הלומד בערב.

על המעוניינים לפנות בכתב בלבד אל: מנהל כוח־האדם „ווישי ישראל בע״מ״ רחוב האחים מסלאויטה 3, תל־אביב.
סודיות מובטחת.

לחברת בניה ארצית

דרושות
קבוצות צבעים

לעבודה באזור קרית־מלאכי

לפנות טל׳ 443181 ת״א, ביום ב׳ ר״ח׳ בין השעות 18.00—19.30.

למפעלנו בחיפה

דרושות

א) **מזכירה־כתבנית**
למחלקת המנגנון
הכשורים: שליטה מושלמת בעברית כולל הדפסה במכונה (רצוי גם ידיעה טובה באנגלית).
ידע ונסיון של מספר שנים בעבודת פקידותיות ומשרדיות שונות, ובכבע עם עובדים וגורמים אחרים.

ב) **פקידה כללית**
הכשורים: שליטה מושלמת בעברית וידיעה טובה באנגלית הדפסה במכונה בשתי השפות.
בעלת הופעה נאה, וגישה ליחסי ציבור ולקבלת קהל.
נסיון בעבודות משרד כולל חישובים, רישומים, דוחות וכו׳.
מועמדות העונות על דרישות אלה, מתבקשות לפנות בכתב־יד בצרוף פרטים אישיים מלאים וציון מקומות עבודה קודמים, השכלה, ידע בשפות למס׳ 412, ת. ד. 4997 חיפה.
סודיות מובטחת.

ליחידת מחקר ופתוח מתקדמת

דרושים

1. **מתכננים מכניים**
בוגרי בי״ס להנדסאים ובעלי נסיון של 3 שנים

2. **טכנאים מכניים**
לבית מלאכה
בוגרי בי״ס מקצועי למכניקה עדינה

3. **טכנאים מכניים**
לבית מלאכה
בוגרי בי״ס מקצועי

4. **שרטטים**
לפרקי מכונות
בוגרי קורס מוכר

5. **טכנאי אלקטרוניקה**
בוגרי בי״ס מקצועי/מכני/הנדסאים

6. **בחורות**
להרכבה אלקטרונית
בעלות נסיון של 3 שנים

7. **טכנאי כימיה**
בוגר בי״ס מקצועי

לפנות בצרוף פירוט פרטים אל ת.ד. 33344 ת״א
סודיות ותשובה מובטחים

הוועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק

דרושים

* **מהנדסי מכונות**
— לעבודה בתכנון וביצוע של מער־כות ומתקנים לעבודות מחקר.
— נסיון של שנה ומעלה בעבודות דומות.

* **טכנאי אלקטרוניקה**
— לעבודות פיתוח ואחזקה (למערכות מחקר).
— בוגר בי״ס תיכון מקצועי.

* **הנדסאי / טכנאי כימי**
— הנדסאי מוסמך או בוגר בית ספר לטכנאות.
— רצוי בעל נסיון בעבודה כימית.

* **מפעילת נשיונל**
— בעלת נסיון בהפעלת מכונת נשיונל.
— העבודה הינה במשמרת שניה בשעה 13.00 עד 20.00.

על המעוניינים לפנות בכתב אל:
המרכז לחקר גרעיני, נחל־שורק, דואר יבנה.

דרוש
מחסנאי טכני עצמאי

בעל נסיון גם במשור המכירות
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין הכרחית
נא לפנות לת.ד. 4868 חיפה עבור מספר 125.

למשרד רואי חשבון בירושלים

דרושים
1. בוחן מרכז
2. מנהל חשבונות סוג 2

פניות לשלוח ת.ד. 3359 ירושלים בציון לימודים ונסיון (רצוי לציין מס׳ טלפון).

משרד החקלאות
מינהל המחקר החקלאי

דרושה מזכירה

● הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית
סוג „2״ בכתבנות בשפה העברית
ידיעה טובה בשפה האנגלית ובכלל זה הד־פסה בשפה זו
נסיון של שנתיים בעבודת מזכירות
● על המעוניינות לפנות לפי המען: לשכת ראש המינהל, מינהל המחקר החקלאי, ת.ד. 6, בית־דגן.

רשות הנמלים בישראל

הודעה על משרה פנויה

תואר המשרה:

מהנדס תחזוקת מבנים

מכרז מס׳: 86
הדרגה: ב׳—א׳ בדירוג מהנדסים (שכר יסוד תחילי: בדרגה ב׳ בדירוג המהנדסים — 813.— ל״י. בדרגה א׳ בדירוג המהנדסים — 940.— ל״י.
היחידה: נמל אשדוד
מקום העבודה: אשדוד
הערות: הובת המגורים באשדוד.
* בקשות למשרה זו יש להגיש למשרד הראשי של רשות הנמלים בתל־אביב, לא יאוחר מיום 1.9.72.
* בדבר פרטים נוספים ולצורך קבלת טפסי־בקשה יש לפנות, בעל־פה או בכתב, למודיעין — רשות הנמלים, דרך פתח־תקוה 74 (בית מעריא), ת.ד. 20121, תל־אביב.

לחברת בנין ארצית

דרוש
★ מכונאי מנוסה

המכיר ובקיא בציוד בנין כגון: מערבל בטון, המפרים כננה, מעליות, עגורנים ועוד. לתפקיד טפול ואחזקה, הכרוך בנסיעות מתל־אביב.

לבעלי נסיון — הנאים מוביה!

רק בעלי נסיון, יפנו בכתב ויפרטו נסיונם לת. ד. 16411 ת״א
סודיות מובטחת!

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הבאות הפנויות:
בפקולטה לכימיה

חשמלאי במסגרת השרות הטכני

תאור התפקיד: פיתוח, בניה, תקונים ואחזקה ציוד מדעי ומעבדתי.
הכשירויות הדרושות: בוגר בי״ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה; שליטה מלאה בשפה העברית וידיעת השפה האנגלית עד כדי קריאה והבנת חומר טכני; נסיון מעשי קודם של 3 שנים לפחות.
מס׳ משרה: ב. ב/182.
במעבדות דנציגר

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה

תאור התפקיד: פיתוח ובניה של ציוד אלקטרוני לניסויי סטודנטים; אחזקה של ציוד אלקטרוני במעבדה; עבודה עם סטודנטים בשעת תרגילי מעב־דה.
הכשירויות הדרושות. בוגר בי״ס להנדסאים או טכנאים במגמת אלקטרוניקה; שליטה בעברית וידיעה באנגלית כדי קריאת חומר טכני לפחות, נסיון קודם של מספר שנים בעבודה, רצוי במעב־דות סטודנטים.
מס׳ המשרה: מד. ב/183.
באגף הכספים והבקרה

סגן ראש מדור מימון וגביה

הכשירויות הדרושות: בוגר אוניברסיטה בכל־כלה או ראית חשבון; שליטה בשפות עברית ואנג־לית; רצוי נסיון בניהול חשבונות או חישובים כלכליים; כושר לקיים מגע נאות עם עובדים וגור־מים כלכליים.
מס׳ המשרה: אכ. ב/184.
באגף הכספים והבקרה

פקידת חשבונות

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שלי־טה מלאה בעברית וידיעה באנגלית; רצוי נסיון קודם בעבודת ניהול חשבונות; ועבודה משרדית כלליות.
מס׳ המשרה: אכ. ב/186.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 25.8.72 בציון מס׳ המשרה.

דרושים
מסגרים מעולים

תנאי שכר טובים

לפנות:
ספם
דרך ז׳בוטינסקי
פתח־תקוה
טלפון 911688

דרוש
מרקטוריסט

לשופל — 951
לעבודה קבועה
ברחובות והסביבה
טל. 951988

דרושה פקידה
לחצי יום עבודה
במשרדינו בחיפה
שליטה מלאה
בעברית ואנגלית
הכרחית
להתקשר טל. 288952
תל־אביב

דרושה למשרד שמאים

מזכירה מנוסה

לעבודה מעניינת
לעדיפות למועמדת בעלת ידע בבטוח אלמנטרי
ידיעת עברית על בוריה
וידיעה טובה באנגלית הכרחיים.
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים לת״ד 1263 ת״א עבור מס׳ 282
סודיות מובטחת

דרוש
מנהל עבודה לבנין לעבודות גמר

רצוי תושב אשדוד

לפנות: „מיקדי׳ בע״מ
רח׳ מרמורק 2, תל־אביב,
טל׳: 233873 או 222723

לחברה מסחרית בת״א

דרושה
פקידה

הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
* בוגרת בי״ס מסחרי

נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 4857 ת״א ולפרט קורות חיים ודרישות שכר.

האוניברסיטה העברית בירושלים

האוניברסיטה העברית בירושלים מודיעה על משרה פנויה של:
עובד מעבדה במח׳ לבוטניקה
מכרז מס׳ 119/72
תיאור התפקיד: עובד מעבדה במחלקה לבוטניקה: העבודה קשורה לעבודה מיקולוגית ובחממה של המחלקה; העבודה במכשירים מדעיים, טיפול בחיות מעבדה.
דרישות התפקיד: ידיעה טובה של אנגלית ועברית; בוגר בביולוגיה או בחקלאות; דרוש נסיון של שנ־תיים במעבדה ביולוגית; בעל תעודת B.Sc.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים אל: כח׳ כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, גבעת רם, ירושלים עד לתאריך 29.8.72 ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס׳ 119/72״.

עירית אשקלון

דרוש
רופא שיניים

לתלמידי בתי־הספר
(½ משרה פנויה)

תאור התפקיד:
ריפוי דנטלי כולל וטיפול בשינים של תלמידי בתי־הספר. מעקב מתמיד אחר בריאות הפה והשינים ואחריות לריפוי דנטלי של התלמידים.
דרישות המשרה:
רשיון ישראלי של רופא שינים. ידיעת עברית הכרחית.
על המעוניינים להגיש את מועמדותם בכתב, בצרוף תולדות חייהם, נסיונם בעבודה וכו׳, עד ה־5.9.72.
המועמדים יוזמנו לראיון לפני ועדת הבחירה.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה
בתחנה לחקר הבניה: —

שרטט(ת)

הכשירויות הדרושות:
שרטט(ת) בעל(ת) נסיון של שנה אחת לפחות בשטח הבניה ו/או מכונות.
מועמדים(ות) מתאימים(ות) מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו׳, 25 באוגוסט 1972 בציון מס׳ המכרז 90/72.

עירית ירושלים

דרושה
מזכירה מנוסה למתכנן ערים ראשי

במחלקת מהנדס העיר

דרושה ידיעת בהדפסה בעברית ואנגלית ויכולת תרגום וקצרנות באנגלית.
בדבר פרטים, נא לפנות לעירית ירושלים, יחידת המנגנון, רחוב יפו 22, חדר 209, קומה שניה, בשעות העבודה.
ירושלים, ה׳ באלול תשל״ב
18 באוגוסט 1972
המנהל הכללי

מדרשת שדה־בוקר

לבית־הספר התיכון האזורי „הר־הנגב״

דרוש מורה לשפה הערבית

בהיקף של חצי משרה
● נא לפנות בצירוף תולדות חיים למד־רשת שדה־בוקר, ד.נ. הר־הנגב.
טל. 057-95046
057-95051

לפרסום בורנשטין חליף בע״מ
רח׳ אחד העם 89
תל־אביב

דרוש/ה גרפיקאי/ת

רצוי/ה בוגר/ת „בצלאל״
נא לצלצל בין השעות 13.00—14.30
טלפון 227444

הבורה והיקה ומשגשגת ביבוא ושווק מתכות
מעוניינת בשותף פעיל
השקעה בערך 350,000 ל״י,
עם פרטים נא לפנות לת. ד. 211
תל־אביב

דרוש
פקיד

רצוי שידע הדפסה במכונת כתיבה אנגלית
נא לפנות בכתב ל־ת.ד. 2986 תל־אביב

ל„תפארת״ בע״מ
דרוש(ה) גהצן(ית)

לעבודה במקום
תנאים טובים
לפנות טל: 56452/3

בדחיפות
דרוש/ה מורה

לכתה ד׳
נא לפנות לקבוץ משאבי שדה ד.נ. הכה־הנגב, טלפון 057-2032

דרוש
אומן מיסטר (Meister)
לאריגה לנולי רוחי C. S.
להתקשר מ־4.00—8.30
ת״א 829982

ליפאורה בע״מ — רחובות

דרושים
* מפעילה לאוליבטי
* מנהלת חשבונות
* פקידה—מזכירה עברית אנגלית

לפנות טלפונית 953760, 950721
בשעות העבודה

למפעל תעשייתי בנצרת עילית

דרוש
מנהל חשבונות עצמאי

לפנות בציון פרטים ונסיון קודם לת.ד. 92
קרית שבעון

חברה לייצור ושווק מתפשת

מנהלי חשבונות

1) בוגר צבא בעל נסיון בהנהלת חשבונות של כשלוש שנים
2) מנהל השבונות מתחיל אחר שרות צבאי
העבודה בתל־אביב
שעות העבודה רצופות

לפנות לת. ד. 16284 ת״א בציון „מנהל חשבונות״

דרושים
מפעילי מחשב
OS/DOS 360/40
נקבניות

בעלות נסיון של שנה לפחות.

● על המעוניינים לפנות לשירות ת.ד. 270, חולון
סודיות מובטחת

לחברה תעשייתית בתל־אביב

דרוש
מנהל חשבונות

נא לפנות עם פרטים מלאים
לת.ד. 13063 תל־אביב

לחברת שיווק ארצית
לקוסמטיקה בתל־אביב

דרושה פקידה

אחראית ודייקנית להכנת
חשבונות לקוחות ופקידות כללית
שעות העבודה 8 — 4
נא לטלפן 35044 לקביעת ראיון

דרוש
חקלאי

בעל חוש טכני ורקע במטע או בפרדס
לתפקיד מכירת כלי גיזום וציוד למטעים
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב־יד
לת.ד. 1639 ת״א עבורכל
סודיות מובטחת

אורט ישראל

לבי״ס הכוון בכפר־סבא

דרושה
מורה לספרות נשים

מועמדים מתאימים יתקשרו טלפונית למס. 925727 כל יום בין השעות 8—12.

בי״ס האזורי העל יסודי 8 שנתי
ע״ש עמי אסף בית ברל

דרושים
א) מורה לביאולוגיה ומתמטיקה
כתות הטיבה ביניים
ב) מורה מ״מ לתנ״ך ולספרות
כתות הטיבה ביניים וכתה ״ט
נא לפנות למזכירות ביה״ס טל. 923855
שעות 8.30 — 12.30

למחלקת השרות של „גאלה״

דרושים
טכנאים לביצוע תיקונים ושרותים

הכישורים הדרושים:
א. נסיון בתיקוני מכונות כביסה אוטומטיות.
ב. רשיון נהיגה או רכב.
ג. רצוי ליימד קודם בביה״ס מקצועי.
לאנשים המתאימים יתנו תנאים טובים.
לפנות למפעלי יצוא ויבוא בע״מ, התשמונאים 107 ת״א בשעות 8.00—10.00 לפנה״צ 3.00—5.00 אחה״צ.

למפעלי טקסטיל במרכז הארץ

דרושים
אורגים מכל הסוגים

נא לפנות למנהל כח אדם בטלפון מס׳ 063—88050, 063—88250 בשעות העבודה
או בכתב ת.ד. 1177 ת״א.
תנאי עבודה בהתאם לכישורים.
סודיות מובטחת

משרד החינוך

דרושים
מועמדים לתפקידי רכז חינוכי במעונות

„שקמה״ — רעננה
„שער־מנשה״ — חדרה
„בית־הנערה — מעלות״ — ירושלים
„עתידנו״ — עכו
„אחוה״ — עכו
„גיל־עם״ — קרית־אתא

המועמדים בעלי תעודות להוראה יגישו מו־עמדותם בצרוף אישורי השכלה ונסיון למשרד החינוך, לשכת המנגנון, רח׳ דוד המלך 8, ירושלים.
מועד אחרון להגשת המועמדות
כ״א אלול תשל״ב — 31.8.72

החברה למרכזי תרבות וספורט
(לנוער ולמבוגרים) בע״מ

דרוש מנהל

למרכז הקהילתי בכפר תמרה

דרישות התפקיד — השכלה אקדמאית במדעי החברה/החינוך
— נסיון רב בחינוך בלתי פורמלי, עבודה עם נוער ומבוגרים
— וארגון פעולות תרבות ואמנות.
— שליטה בשפה הערבית (ספרותית ומדוברת)
— כושר ניידות, עבודה בשעות ובמועדים לא מקובלים ורשיון נהיגה.
תנאי העסקה — שכר שנתי 15,000—18,000 ל״י לשנה. פקידות נדרשת השבוע אחרות. העובד מועסק עפ״י חוזה שנתי.
מועמדים שנתונים עונים על הדרישות הנ״ל יפנו בכתב אל החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע״מ, שד׳ הרצל 28, ירו־שלים ויוזמנו למבדק בכתב ולראיון בפני ועדת קבלה.
המועד האחרון להגשת המועמדות הוא 1.9.72.

هكذا من الأصل

مكزا من الأمل

מגדל-בנין
חברה לבטוח בע"מ
דרושה לעבודה בת"א
כתבנית אנגלית
ידיעת השפה העברית הכרחית
שעות העבודה 08.00—15.00
יש לפנות לטל. 283221 מח' כח אדם, ת"א.

לבית עסק גדול בתל-אביב
דרושים
* **פקידה**
לעבודות משרדיות כלליות,
לרבות כתיבה על מכונת עברית.
ידיעת השפה העברית על בוריה הכרחית.
ידיעת שפה זרה רצויה.
* **בחור אחראי**
למחלקת משלוחים.
בעל רשיון נהיגה לקטנוע עם סירה.
אחרי שרות צבאי.
שעות עבודה מ־8.00 — 13.00 ומ־15.30 — 19.00
לפנות לת. ד. 1736 תל־אביב, עבור מס. 50

לבני פריגה (ישראל) בע"מ, ירושלים
דרושים
* מזכירה-כתבנית
דרוש נסיון של כשנתיים, ידיעת אנגלית, רצויה משוחררת צה"ל.
* פקידה כללית
עם ידיעות בהנהלת חשבונות
* כתבנית אנגלית
רצויה ידיעת איטלקית
* פקידת ייצור
נא לפנות לת.ד. 8819, ירושלים.

לחברה פרטית בגבעתיים
דרושה מזכירה
למחלקת מכירות
עבודה מענינת, קידום מהיר.
כישורים:
יוזמה
שליטה מלאה בשפה העברית
כתיבה במכונה עברית
ידיעות בשפה האנגלית
נסיון בעבודה משרדית
שעות העבודה 08.00—16.00
נא לפנות בכתב עם ציון קורות חיים ופירוט נסיון עבודה קודם לת.ד. 165, גבעתיים.

למפעל מתפתח
באזור תל־אביב והרצליה
דרושים
* **מסגרים-רתכים**
עם נסיון של 5—10 שנים
* **מסגרים מכונאים**
בוגרי בי"ס מקצועי אשר יוכשרו כבעלי מקצוע
* **עובדים בלתי מקצועיים**
לאחר שרות בצה"ל, אשר יוכשרו לעבודות הרכבה של מתקנים.
* **מחסנאים טכניים**
עם נסיון של 3 שנים
* **חצרן**
עם נסיון של 5 שנים וכושר ארגוני
לעובדים המתאימים הנתן: קביעות בעבודה עם אפשרויות קידום. הנאים סוציאליים בהכר בים בארץ. החברה מסודרת.
לפנות בכתב לת.ד. 18041, ת"א בציון נסיון בעבודה ופרטים אישיים טלפון: 411332.

אוניברסיטת תל-אביב
למחלקת המנגנון
דרוש/ה
פקיד/ת משכורות
רצוי נסיון של מספר שנים בהכנת משכורות בשיטת המיכון.
על המעונינים/ות לפנות אישית או טלפונית למספר 416111 קו פנימי 713 או 571, מדור כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב.

משרד הסעד
דרושים:
מועמדים לתפקיד
מדריכים
מקצועיים
במקצועות הנגרות, המסגרות, הסנדלרות, ומלאכת־יד
במחוזות ירושלים והדרום
תל־אביב והמרכז
חיפה והצפון
מועדפים אלה הינם בעלי הסמכה להדרכה מקצועית או להוראת מלאכה או בוגרי בי"ס מקצועי בעל 3—4 שנות למוד בצרוף נסיון של 3 שנים. המעוניינים לעבוד בי מעונות לעבריינים ולמפגרים יגישו מועמ־ דותם בצרוף אישורי השכלה ונסיון למשרד הסעד, לשכת המנגנון, רח' דוד המלך 8, ירושלים.
מועד אחרון להגשת המועמדות: 21.3.72 — כ"א אדר תשל"ב

דרושים
מכונאי דיזל
בעלי נסיון קודם בתקוני טרקטורים
נא לפנות למוסכי סטנדרד־פרגוסון,
רח' חלוצי התעשיה 47, מפרץ חיפה

חברה בינלאומית מחפשת
מהנדס אלקטרוניקה
עם רקע בתקשורת רדיו.
נסיון של 3—2 שנים.
התפקיד כולל עבודה בפרוייקטים מעניינים בארץ ובחו"ל.
נא לפנות עם פרוט קורות חיים, נסיון ובציון ידיעת שפות לת. ד. 4104 תל־אביב, עבור "מהנדס אלקטרוניקה".
סודיות מובטחת.

חברת ישראמקס
בע"מ
נציגות לציוד מדעי ותעשיתי
ISRAMEX
דרושה פקידה
בוגרת תיכון (רצוי מגמה ריאלית) אחרי צבא, שליטה בהדפסה בעברית,
ידיעת השפה האנגלית עדיפה
המועמדות יפנו בכתב בצירוף פרטים מלאים לת.ד. 6014 תל־אביב, או טלפונית:
229269, 245403

למפעל תעשייתי ברמת-גן
(ע"י בורסת היהלומים)
דרושים:
1) כרסמים וחרטים
למשמרת בוקר ואחה"צ
2) מכשירנים
3) עובדי ייצור
נסיון קודם אינו הכרחי
4) רתכים
— • —
מועמדים בעלי נסיון מתאים יפנו לקביעת ראיון בין השעות 14.00 — 16.00
לטלפון: 738115

לחברת יבוא גדולה בת"א
דרושים
* מנהל/ת חשבונות מנוסה
בקיאות בהתאמת חשבונות ספקים ידיעה טובה באנגלית. שליטה בצרפ־ תית — יתרון.
* מנהל חשבונות צעיר
הזדמנות למעונין בקידום מקצועי.
* פקידות כלליות
* מנהלי חשבונות — פנסיונרים
לפנות לת. ד. 26285 ת"א.

למפעל מזון גדול באשדוד דרושים:

1) טכנאי קרור מעולה
2) איש בטיחות ובטחון
3) לבורנט(ית)
4) מפעיל דוד קיטור
5) מולגנים
6) מכונאים
7) חשמלאים
8) מפעילים

בהצעות נא לפנות לת. ד. 108 אשדוד

אסם
תעשיות מזון בע"ם
דרושות
מדגימות
בעלות הופעה נאה וכושר הסברה, להדגמת מוצרי מזון בסופרמרקטים.
מקום: מגורים: תל־אביב, בת־ים, חולון, רמת־גן, גבעתיים ופתח־תקוה
מועמדות העונות על הדרישות הנ"ל מתבקשות לפנות בכתב"ד ל"אסם" — תעשיות מזון בע"מ, רח' החשמל 3 תל־אביב, עבור "מדגימות".

דרוש
שליח
לעבודת שליחויות
קבועה
במשרדי החברה בעיר
רצוי בעל מילון
העבודה בתל-אביב
נא להתקשר טלפונית
טל. 781265
לקביעת פגישה
סודיות מובטחת

דרושה
גננת
לגן פרטי
בירושלים
להתקשר 02-524602

למפעל תעשייתי
בת"א
דרוש מיד
מסגר-רתך
טלפון 37038

בהזדמנות
לבעל נסיון
שותפות פעילה
במסעדה משגשגת
ברח' דיזנגוף תמורת
75 אלף ל"י
לפנות לטל. 611813
ת"א למר מרגלכון

כתבנה מקרוב
מנהל
אדמיניסטרטיבי
צעיר (36)
נסיון רב בארץ ובחו"ל
הנה"ח — כספים —
מכירות
שליטה בעברית
ואנגלית
לפנות: טל. 766472
לפר, עזיאל 43, ר"ג

למפעל אריגה
בתל אביב
דרושים
1. בודק בד
2. פקידה
לפנות טל: 771245

כלכלן
רואה חשבון
צעיר עם נסיון
בעתון בתפקיד
מתאים עדיף בניהול
ת.ד. 29261 ת"א

דרושה פקידה
אחרי שירות צבאי
כתבנית מעולה
העבודה בתל־אביב
לפנות בכתב יד לת.ד.
33130 ת"א,
עבור מס' 20

מחפשים עובדי
נקיון ל־3—4
שעות אחה"צ
בסביבות עמידר
רמת-גן וגבעתיים
תנאים טובים
לפנות בשעות הבוקר
חברת השרת
תל־אביב, ביאליק 9

לחברת בטוח גדולה
דרושים מועמדים לקורס
סוכני בטוח
באזורים טבריה והגליל
למתקבלים לקורס תינתן הדרכה בשיטות האמריקאיות החדישות ביותר.
נא לפנות בצרוף תולדות חיים
לת. ד. 26223 ת"א.

דרושים
* **חרטים מעולים**
* **מסגרי מכונות**
עם אפשרות לינה במפעל
לפנות מאגלין, אזור התעשיה החדש פתח־תקוה
טלפון 911556, 913129

בבי"ס מקצועי בחיפה
דרושים מורים להוראת
* פקידות * שרטוט בנין
* הנה"ח * אינסטלציה
במשרות חלקיות לפני הצהרים
לפנות: טל. 04—663403

דרושים
עוזרים
להרכבת מעליות
לפנות ל"ישראליפט בע"מ"
רחוב הקישון 31, בני־ברק

לחברת חמי טבריה בע"מ
דרושים
מסג'יסטים/ות
בעלי נסיון
נא לפנות בכתב עם פרטים בדבר למוד ונסיון להנהלת חמי טבריה, תמת, טבריה.

דרוש משקיע
בענף ההובלה
אפשרות של שותפות
פעילה או שקטה
רווחים גבוהים
לפנות טלפון 747421 בשעות 8.00 — 5
בערב או לפי ת.ד. 16540 למספר 50945

למשרד עורך דין מבוסס בתל-אביב
דרוש עורך־דין
המוכן לעבוד בעצמאי
הצעות בפרוט נסיון בעבודה משפטית בעיקר בשטח האזרחי נא לפנות אל: ת.ד. 36687 תל־אביב
סודיות מובטחת

הכפר הירוק ע"ש לוי אשכול
דרוש
מסגר־אחזקה
(ידע באינסטלציה)
לפנות בכתב: הכפר הירוק 60974

לינת -
מפעלי סריגה וקונפקציה בע"מ
קרית-גת
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
עם נסיון של 5 שנים לפחות בעבודה מעשית
רצויה ידיעת השפה האנגלית והגרמנית
— סודיות מובטחת —
נא לפנות בכתב לת.ד. 2471 תל־אביב ולציין עבור מנהל חשבונות ראשי.

עבור סניף חיפה של
חברת מזון גדולה
דרוש
עוזר למנהל
הכישורים הדרושים:
* כושר ניהול משרד
* ידיעה טובה בהנהלת־חשבונות, נסיון קודם בניהול מערכת הנה"ח הכרחי
* כושר ניהול צוות עובדים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב־יד בציון קורות־חיים, נסיון מעשי קודם, המלצות ותנאי שכר לת. ד. 2438 ת"א, עבור "סניף חיפה".
— סודיות מובטחת —

ארגון מורי בתי הספר העל יסודיים
ההנהלה הארצית — המחלקה לאירגון
רח' זמנהוף 26 ת"א טלפון 283781
מכרז
התפקיד:
מזכיר סניף השרון האזרחי
(איזור פית המכינה)
היקף המשרה: 10 שעות הוראה שבועיות
ותק: 17 B.A. שנות ותק
הכישורים: מורה קבוע בעל תואר אקדמאי עם נסיון אדמיניסטרטיבי וארגוני (רצוי בעל מכונית ונלפון)
המעונינים יפנו בכתב אל המחלקה לארגון
תוך 10 ימים מפרסום מודעה זו.

למשרד גדול בירושלים
דרושה
מזכירה עצמאית
ומנהלת אדמיניסטרטיבית
הכישורים:
1. ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה במכונה.
2. ידיעת השפה האנגלית על בוריה כולל הדפסה במכונה.
3. נסיון בעבודת מזכירות ויחסי צבור.
4. נסח מכתבים בצורה עצמאית.
5. גיל: 25 — 40.
על המעוניינות לפנות בכתב בצרוף, קורות חיים, מספר טלפון וכתובת לת.ד. 2045 ירושלים למספר 7327.

למשרד הוצאה לאור
בירושלים
דרוש
פקיד כללי
אחרי שרות צבאי
הרבב ירושלים, בעל נסיון בעבודה משרדית עם רשיון לרכב וידיעה בהנהלת חשבונות.
מועמדים רציניים יפנו בכתב בצירוף נסיונם הקודם והמלצות לת"ד 273 ירושלים עבור "הוצאה לאור".

למוסד
להשכלה
דרושה
מזכירה למנהל וכספים
לשעות אחה"צ והערב
על המועמדת להיות בעלת השכלה תיכונית לפחות וכן נסיון קודם בקבלת קהל.
המעוניינות יפנו לת. ד. 33379 ת"א עבור מס' 10.

דרוש/ה
בחור/ה אחראי/ת
לעזרה בניהול בית מסחר בחיפה
שעות העבודה 15.30 — 19.00
השכלה: 12 שנות לימוד
נא להתקשר טלפונית אל: 04—642230

לבית מלאכה
לתכשיטי כסף
דרושים
צורפים
מומחים
להתקשר טלפונית
829613 בין השעות
9.00 — 14.00

חברה ליבוא ציוד
ומיכון משרדי
מחפשת סוכני
מכירות הפצה
לאיזור חיפה והצפון
ירושלים נהדרים
(בעלי מכונית)
הנאים טובים
למועמד המתאים
לפנות: ת. ד. 354
חיפה

לבי"ס תיכון דרושים
למשרות חלקיות
בוקר/ערב
מורים
מתמטיקה, שרטוט בנין, פקידות, גדנ"ע, התעמלות, אלקטרוניקה
לפנות לת.ד. 2431
למס' 7 ת"א

לבי"ס תיכון
דרושות
מזכירות
1. לשעות הבוקר 1—9
2. לשעות הערב 4—7
בעלות נסיון בלבד
יפנו לת.ד. 2431
למס' 7 ת"א

מוסד צבורי
מחפש
עבור מעון יום
בתל־אביב
1. **מטפלות**
2. **עוזרות לגננות**
נא לפנות לת.ד. 4077, תל־אביב

למשרד להנהלת
חשבונות
דרושה
פקידה כללית
לפנות 625604

הנדסאי מכונות
עבר בשוודיה בתכנון כליס, בקורת איכות. שולט בשוודית ואנגלית מעונין בהצעות
ת.ד. 6130 ירושלים

דרוש אדם
בעל נסיון במסחר,
הדובר רומנית ויידיש
לעבודות היווך
משכורות יסוד, אחוזים
ורכב צמוד,
לאדם המתאים
לפנות: תיווך לוי,
שד' העצמאות 67
בת־ים מגדל־נחום

דרושה
קבוצת בנאים
לעבודה גדולה
באזור תל־אביב
לפנות בימי ב', ה'
אחה"צ
והשמונאים 105 ק"ג

לחברה צבורית ארצית
דרוש מנהל
למפעל תעשייתי גדול בחיפה
הכישורים הדרושים: א. בעל נסיון בנהול מפעל או בנהול יצור של מפעל גדול בענף העץ או המתכת. ב. בעל תואר מהנדס־מכונות או עץ. השכר יקבע לפי כישורי המועמד.
המעונינים מתבקשים לפנות טלפונית לאגף מנהל וארגון, טלפון 03—614681

MICROELECTRONICS LTD.
מיקרואלקטרוניקס
בע"מ מפעל לרכיבים
אלקטרוניים
דרוש טכנאי מכונות
למחלקת פתוח
תפקיד — פתוח רכיבים אלקטרוניים
כישורים — גומר בית ספר מקצועי, בעל נסיון של שלוש שנים לפחות
יועדף אדם שעבד במפעל לאלקטרוניקה
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות למחלקת כח אדם, טלפון 848038 או רח' הפטיש 4, אזור התעשיה חולון.

סניף ירושלים
עמק רפאים 35, טל. 38187
דרושים
1. **פקידה**
בעלת כושר ניהול עצמאי של משרד העוסק בשרות ללקוחות. רצוי ידע בסיסי בהנהלת חשבונות
2. **טכנאי שרות למכונות כביסה**
בעל רכב
לפנות במקום אל מר חנינה
תנאים טובים — סודיות מובטחת
שרותי חשמל ואלקטרוניקה איש בע"מ

פרסום וקידום מכירות

ה"מוסד" שלנו מבוסס על האמונה שהלקוח מצפה מחברת הפרסום שלו להיות את מוצריו, שווקיו ושיטות המכירות שלו, ושכל מלה הנכתבת או מושמעת בפרסום עבור הלקוח חייבת להוכיח הבנה עמוקה זו. האדם אותו אנו מחפשים חייב להכיר ולהבין היטב את השוק בישראל (בעזרת כושר אישי של מחקר ונתוח מעמיק של נטיות כלכליות, הרגלי צריכה, שיטות מכירה וכו'), יכולת להפגש עם סוחרים, יצרנים ומשווקים, ולהציג בפניהם תוכניות לקידום מכירותיהם, בעל כושר נסח מבריק של תוכניות ונסחים לפרסום וקידום מכירות. אנו סבורים שהמועמד את המועמדת עשויים להיות חסרי נסיון מעשי מספיק, אך אנו מאמינים שיכולת אישית גבוהה תתגלה במהירות!

אנו מצפים לקבל מכתבים מפורטים המלמדים על אישיות המועמד/ה, היכולת (כולל שפות) והנסיון (ע"י חומר רלוונטי מצורף). המען למכתבים: ת. ד. 4100 תל־אביב.

צימט - פרסום וקידום מכירות בע"מ

דרושה
מזכירה מרכזת
למשרד פרסום דינמי
אגף חדש במשרד פרסום גדול מחפש מזכירה-מרכזת ועוזרת כללית.
חייבת לשלוט באנגלית ובעברית (לקורספונדנציה ושיחה).
משרה מרתקת. פגישות עם אנשים מעניינים. שפע אפשרויות לנערה בעלת יוזמה.
אם את פקחית ונבונה, נאה, צעירה ויודעת לקשור קשרים עם אנשים, ואם את מעונינת במשרה — כתבי לנו וספרי אודות עצמך.
הכתובת: רוני אריאלי, פרסום אריאלי,
רחוב קפלן 7, תל־אביב.
או התקשרי אלינו לטלפון 2—255241.

מידה מיכשור מדעי בע"מ
דרושים:
עובדי(-ות) ייצור
בעלי נסיון של שנתיים לפחות
בחיווט מכשירים
אלקטרוניים
המעוניינים יפנו לחברת מידה בע"מ
בטלפון 722820 720268 לקביעת ראיון
סודיות מובטחת

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA.
ייצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206 טל. 520071
דרושים:
• **כרסמים**
קידום מקצועי־קידום בכלכלי עתיד בטוח

מענים את אוהדי הווייטקונג

מאת סידני שאנברג,
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

סייגון

מסמכים הוברחו מבתי הסוהר בדרום וייטנאם וראיונות מקיפים עם אסירים לשעבר מציירים תמונה של עינויים של אנשים רבים שנעצרו על־ידי ממשלת סייגון, מאז החלה המיתקפה הצפונית לפני ארבעה וחצי חודשים.

להלן דוגמאות מסיפורי האסירים:

„בגווייאן סהר־יאן הוכתה במקל עד אבדן הכרתה. לאחר מכן נאלצה לעמוד ערומה מול כעשרה מענים, שהצמידו לשדיה סיגריות בוערות".

„טרין דיי־באן הוכה בפניו עד כדי כך שמפאת הנפיחות נצבעו עיניו ופשט בהן זיהום. המשטרה תקעה מוטים בקצות אצבעותיו והיכתה אותו על זהזה ועל כפות רגליו, עד שלא היה מסוגל לזוז".

„וו בי־באן טאיאט הוכתה ונתלתה כשרגליה למעלה, כל זאת באור מסנוור. לאחר מכן הטילו אותה לצינוק מוצף למחצה במים והניחו עכברים ושרצים להתרוצץ על גופה".

סיפורים אלה אמורים לתאר את עינוייהם של שלושה מנהיגי סטודנטים החשודים כאוהדי הווייטקונג. ליחס דומה זכו אלפי סטודנטים, פועלים, איכרים, נשים וילדים שנאסרו על־ידי המשטרה והצבא בגל המעצרים שאירע בזמן החיפושים אחרי אוהדים וסוכנים קומוניסטים, מאז פתחו הצפוניים במיתקפתם.

כמה ממסמכים אלה הגיעו אלי באמצעות ידידי האסירים או מתנגדי הממשלה שאליהם הועברו הניירות. גם כמה מהראיונות הוסדרו בדרך זאת. מידע נוסף נאסף על בסיס מקורות אחרים.

אין כל דרך לאמת ממקור ראשון את סיפורי העינויים. סכן ממשלת סייגון מסרבה להתיר לעתונאים לבקר בבתי הסוהר, אותם היא מכנה „מרכזים לחינוך מחדש". בקשה רשמית שהוגשה בכתב נדחתה.

כל המרואיינים ביקשו לא לפרסם את שמותיהם מחשש לפעולות תגמול של המשטרה.

כמו לגבי המסמכים המוברחים, לא ניתן לקבל אישור רשמי לדבריהם של אסירים לשעבר שראיינו. לך תוכיח, כי הצלקות והחבורות על גופותיהם נגרמו על־ידי חוקרי המשטרה! בכל זאת תומכות השמועות הנפוצות בבירות האסירים.

פקידי ממשלה ומחוקקים התומכים במשטר מצדיקים צעדי הדיכוי האחרונים בטענה של „אין ברירה" — עצם קיומה של הרפובליקה נתון בסכנה. מותחי הביקורת משיבים, כי רק המשטר של הנשיא תיאו עמד על כף המאזניים ולא דרום וייטנאם.

„מצב החירום מחייב אותנו להיות גמישים ביחס לפירוש החוק — אמר פקיד אחד. — הרי לא תחכה שסוכן הווייטקונג יכוון את אקדחו לעברך, עד שתשים עליו אזיקים, לא כן? זוהי מלחמה לחיים ולמוות, לכן אין חשיבות לאותיות הקטנות".

מובן שהקרבנות מרגישים אחרת. הנה למשל חלק מסיפורה של אשה שנחקרה בצורה אינטנסיבית, אך לא הוכתה, בבית־מעצר משטרתי בסייגון, ושוחררה:

„כאשר חקרו אותך, יכולת לשמוע את צווחותיהם של המעונים. לפעמים הראו לך את מעשי העינויים עצמם, כדי להפחידך ולאלץ אותך לומר מה שרצו.

שתי נשים בתאי היו הרות. אחת הוכתה קשות. אחרת הוכתה בעיקר על ברכיה, שפשט בהן זיהום.

„תלמידת־תיכון ניסתה להתאבד; היא חתכה את ורידיה בברזו המתכת שבחדר הרחצה, אך לא מתה, הם עינו אותה בכריכת מעין טבעת גומי עבה סביב ראשה ובהדקתה. הדבר גרם לעיניה להתנפח והיא נתקפה בכאבי ראש בלתי נסבלים.

„נערה אחרת עונתה כה קשות, שהמשטרה העבירה אותה למשך יום לאיזה מסדרון נידח כדי שהאסירים האחרים לא יראו את מצבה."

זה היה סיפור אופייני לסיפורי המרואיינים. היו שאמרו כי הישקו אותם בכוח מים עד שכמעט נחנקו. אחרים סיפרו על מכות חשמל בחלקים רגישים של הגוף, על צפורנים שנתלשו ועל אצבעות שנמחצו.

כמה ממוסרי המידע סיפרו, כי בזמן היותם במעצר שמעו אימרה לגלגנית האהובה על המשטרה: „חוגג, דאן צ'ו קו" — „אם הם חפים מפשע, הכו אותם עד שיהפכו לאשמים". מהסיפורים התברר, כי העינויים הגרועים ביותר היו כשנחקרו האסירים בבניני המשטרה, לפני שהועברו לבתי סוהר כקון סון וצ'י הואה. קון סון הוא בית הכלא הארצי הגדול ביותר בדרום וייטנאם. הוא נמצא על אי המרוחק כ־640 ק"מ מדרום־מזרח לסייגון. צ'י הואה, בית הסוהר השני בגדלו במדינה, נמצא בסייגון. מוסרי המידע אמרו שרוב העינויים והחקירות נערכו בין השעות 10 בערב ל־3 אחר חצות. הם אמרו שכמה אסירים הסכימו, תחת לחץ העינויים או בשל פחדם מהם, ליהפך לסוכני משטרה כדי להשתחרר.

קראתי שמותיהם של חמישה אנשים שעונו עד מוות בהיותם במעצר ומתנגדי המשטר טוענים שזו רק רשימה חלקית. בלי שיתוף פעולה מצד ממשלת סייגון, מן הנמנע לקבוע כמה אלפים נעצרו מאז החלה המיתקפה של הצפוניים. רוב הדיפלומטים הזרים חושבים, כי המספר עולה בהרבה על 10,000. מקור אמריקאי אמר שקצת למעלה מ־15,000 איש נאסרו וכ־5000 איש מהם שוחררו. אך מה שלא יהיה המספר המדויק, ברור שאלפים עודם כלואים ושהמאסרים נמשכים.

רוב המעצרים היו בדלתה של המאקונג, דרומית לסייגון, ובאזורים הצפוניים ביותר. אין לדעת כמה עצירים הם באמת קומוניסטים ועוזריהם וכמה הם רק מתנגדים לממשלתו של תיאו, שכן נראה, כי המשטרה כמעט שאינה מבחינה בין השניים. קיים גם סוג שלישי של אסירים — אנשים שכפי הנראה נתפשו במקרה ושלא עשו כל רע. הם פשוט נקלעו במקרה למקום הלא־נכון.

מבקרי הממשלה טוענים, שלכל ממשל אזורי ניתנה מכסת מאסרים ושפקידים מקומיים השתדלו „למלא את המכסה" כשהם ממעטים להתחשב בדקויות ליגליות.

מיתקפת האויב גרמה לפריצת הסכרים של כיבוד החוק. הנשיא תיאו ממשיך להצהיר, כי נשבר חוט השידרה של התקדמות הצפוניים, אך מאידך הוא השתמש בסמכויות המיוחדות שהוענקו לו באחרונה, כדי להגביל עוד יותר את זכויות האזרח. החוקים הרגילים החלים על זכויות הנאשם הושעו למעשה. לעתים קרובות, כך נמסר, אין מגלים לאסירים במה הם נאשמים ולא מרשים להם להתייעץ עם עורך דין. לעתים מחזיקים אסירים במשך חודשים ושנים ללא שמיעת עדויות או משפט. לעתים קרובות אין המשטרה מודה שהיא מחזיקה אדם מסויים במעצר, כך שמשפחתו אינה מסוגלת לאתרו. אפשר לומר שרבים מאותם אנשים ותיקיהם פשוט נעלמים, מלבד הידיעות המודלפות החוצה בחשאי.

הכזבים של עתון הפלשתינאים בהולנד

מאת הנרייטה בועז
סופרת „הארץ" בהולנד

אמסטרדאם

נראה שעורכיו של „בולטין פלשתינה" ההולנדי האנטי־ישראלי מתקשים למצוא חומר למלא את דפיהם. רוב גליונות יוני ויולי מלאים בטענה שאף טייס ישראלי לא השתתף במלחמת ששת הימים, ושכל הטייסים — 192 איש — היו אמריקאים.

טענה זאת הובאה במאמר בעתון השוודי „אפטונבלאדט" מה־14 במאי, שנכתב על ידי בו לארסון.

בגליון יוני של „בולטין פלשתינה" נדפס בעמוד הראשון תרגום מלא של המאמר השוודי, מלווה במאמר פרשנות ארוך מאת העורכים. אמנם הם פותחים את מאמרם במלים „אם הדברים נכונים", אך המשיכו אותו בהנחה שהדברים אמנם נכונים, ומשווים דוגמה מובהקת לקנוניה הישראלית־אמריקאית, שבלעדיה לא היו הישראלים מצליחים לעולם לנצח במלחמה.

מכתבו של כנען

בגליון יולי מכתב ארוך לעורך, כתוב אנגלית וחתום בשם כנען. הכותב מתאר את עצמו „כפליט עברי אנטי־ציוני המתגורר עתה באמשטרדאם", ועל אף שהוא מצדד בתביעתם של העתון הזה „ועדת פלשתינה" ההולנדית בעניינם של הפלשתינאים, הוא חש שכחובתו „להזהירכם בפני אופיו הילדותי למדי של גליונכם האחרון, בו טענתם שאף טייס ישראלי לא השתתף במלחמת ששת הימים. העובדה שאין טייסים אמריקאים בחיל האוויר הישראלי מצאה אישור בשיחות אישיות שקיימתי עם טייסים ישראלים שהיו, אגב, חברי בבית הספר, ושאינם יודעים דבר על פעילותי הפוליטית."

אך אין עורכי העתון רואים בדברי „כנען" הוכחה משכנעת. בתשובה באנגלית המתארכת כמעט על שלושה עמודים, הם טוענים שהם מאמינים בכנותו של מר כנען עצמו ובכנות הטייסים בני שיחו. עם זאת: „מובן שהם לא ידעו על חלקם של הטייסים האמריקאים. גילוי הקנוניה האנגלו־ציונית להם הוא בניגוד לשיטות מודיעין. ולא היה כל צורך למסור את הדבר לידיעתם."

בהמשך הדברים הם טוענים שיתכן כי הישראלים ובעלי בריתם השתמשו ב„שיטת ההתקפה המשולבת". המטוסים האמריקאים והבריטים המריאו משדה התעופה וילאר בלוב ומלטה, „שהיתה אותה תקופה תחת פיקודו של קצין נאטו הפאשיסטי אלמיראנטה, שבינתיים פרש מהשרות ומשמש דוצ'ה של הנאופאשיסטים באיטליה. במשחק הכוחות אין להוציא מכלל אפשרות אף של קונספירציה, קנונית או עיוות.

פלשתינה — וייטנאם השניה

קנוניה דומה נתגלתה ב־1956, „כאשר צרפת, אנגליה וישראל זממו נגד הבצורים חסרי המגן. את מי פגשנו אז? בצד הישראלי — את שמעון פרס, דויד בן־גוריון היהודי לשיבצת, המלך כתום־העין בארץ העיוורים, משה דיין. בצד הצרפתי היה מר בורז'ס מונורי, הגנרל מוריס שאל והגנרל אלי ראש המטה הכללי. חבורה רבדבנים רוקמי מזימה".

גליונות יוני ויולי השנה שונים מאשר בשנים הקודמות. קודם לכן דנו רק בפלשתינאים. כעת נכתב שם גם על וייטנאם, מתקיפים את נוכחות האמריקאים שם, מבקשים תרומות ל„ועדה רפואית למען וייטנאם", ונושאם הוא: „הגיע הזמן שהעולם יכיר ויראה: וייטנאם השניה קרויה פלשתינה".

בשני גליונות אלה כתוב מעט מאד על הפלשתינאים, אך הרבה מאד על מעשי האכזריות של הישראלים, בעיקר בהצבעה שם מואשמת ישראל בשימוש בפצצות נאפאלם. „ועדת פלשתינה" ההולנדית פתחה חשבון למען ניצולי התקפה „כדי לחזק את הסולידריות של העם הלבנוני עם הפלשתינאים". הגליונות גם עוסקים במשפטו של ביורא נויימן.

כתוב שם ש„חברים רבים של קבוצת עבודה (שאורגנה על ידי ועדת פלשתינה) נמצאים הקיץ בלבנון, סוריה, ירדן ובשטחים הכבושים של פלשתינה."

אחד מעורכי העתון הוא ד"ר פראנקן, מרצה לארכיאולוגיה פלשתינאית באוניברסיטת ליידן, אנטי־ישראלי חריף, שחפר בביר אלה בירדן.

למרות ש„בולטין פלשתינה" נמצא עתה בשנתו הששית ומתיימר להיות ירחון, הוא מוציא כל שנה גליונות מועטים בלבד. כבר חשבו פעם־פעמיים שנפח את נשמתו בשקט אך לבסוף הופיע שוב. השאלה היא כמה זמן יחזיק מעמד הפעם.

שבחי המדיטציה

„שעה של התרכזות מגלה את מעיינות נפשנו"

מאת גופי קרישנה

גופי קרישנה, כדגון ופילוסוף, הוא המחבר של „יצר החיים כבסיס האמונה וההשראה".

התשוקה למדיטציה — התרכזות הוד כמורה דתית — היא נטייה טבועה בנפש האדם. פאטאנג'אלי, המורה הגדול בתורת יוגה, מחלק את המדיטציה לשלושה חלקים: דאראנה, שהיא התרכזות בשלב המוקדם; דהיאנה שהיא התרכזות מיוצבה למשך פרק־זמן כשרים; וסאמאדהי, כלומר התרכזות מוחלטת במחשבה אחת או חפץ אחד, עד כדי ביטול כל מחשבה ותחושה אחרת. בשעת סאמאדהי נעשה ההוגה בדיוק כמוקד ליקום.

המטרה שבפיתוח הרגלי המדיטציה, עד לשלב בו נשאר רק חפץ אחד כמוקד להתמקות הלב, וכל זרם אחר נעצר — היא ליצור בנפשנו מצב של דממה, כך שתתגלה לנו המציאות שמאחורי תחושותינו, הזיותינו, תשוקותינו ושאלותינו. כשבתחושת תופעה זו של הכרת הלוס, נפתח לפני חזונו הפנימי של המבקש עולם חדש יותר. עולם פנימי זה גדוש ונפלא הרבה יותר מן היקום שאותו אנו רואים בחושינו.

בכל עבודה אינטלקטואלית ויוצרת ממלאות ההתרכזות וההשתקעות תפקיד חשוב ביותר. אכן, אין להפריד בין אלה ובין הכשרון היוצר או ההברקה. כולנו שמענו או קראנו סיפורים על המצבים של השתקעות אינטנסיבית אצל גאונים כניוטון ואיינשטיין. הפסקה או הפרעה פתאומית בפרק־זמן של יצירה אצל בעלי כשרונות היא לא רק טרדנית, אלא גם עלולה לגרום לזעזוע.

המדיטציה (התרכזות ממושכת) היא איפוא תהליך טבעי, והוא מצוין כשהיא נועדה להתייחדות עם אלוהים. גם אצל אנשים מכל שכבות השנה, הרגעים היפים והמאושרים ביותר הם רגעי ההתרכזות תוך דבקות.

מלבד משמעותם הדתית והרוחנית ממלאים במדיטציה ודבקות תפקיד חשוב במדינה. אך מה טעם דרושה התרכזות עמוקה לאינטלקטואל ולגאון לצורך פעילותו היוצרת, וגם לאנשים מכל שכבות השנה לשם השגת הרגעים המאושרים ביותר, הברוכים ביותר היפים ביותר בחייהם?

התשובה היא שברגעים כאלה אנו מתקרבים יותר לנשמתנו, שהיא המעיין של כל דעת, כל מדע, כל אמנות, כל מוסיקה, כל אושר וכל התחושות הנפלאות שאנו חשים. אין הם נובעים ממה שלמדנו, אלא מן המעמקים לאין קץ של ישותנו אנו, שהיא טיפה באוקינוס של הקיום האינסופי.

כל ההרגלים הרוחניים וכל שיטות המדיטציה, כל צורות הפולחן והתפילה שהורו מייסדי הדתות והמורים הרוחניים הגדולים, משיגים מטרה אחת: להגיע אל המעיינות העמוקים יותר של הנשמה, הקרובה אל הרוח האוניברסלית, המקור הנצחי של כל דבר.

מה הן השיטות הבטוחות ביותר להגיע למקור החיה קוסמי זה, שבו חי הפרט בהתמדה במגע עם נשמתו בה האלמוות, חופשי מפחד וצער? אין לי תשובה לשאלה זו ולפי מיטב ידיעתי גם אין לכך תשובה סופית בכתבי ההתגלות של כל דת שהיא, לא בתנ"ך ובברית החדשה, לא בוואדות, לא בגיטה, לא בקוראן, ולא בשום כתבי קודש אחרים.

המדיטציה צריכה להיות לחלק בלתי־נפרד מחיינו, להתעסקות לכל ימי חיינו, לחובה של קבע שאנו חייבים בה. אין צורך שניחפז. אין צורך שנמצא סיבות מאגיות; אך עלינו לכוון את רוחנו כך שהמחשבה על האלוהי לא תסור לעולם מאתנו. אנו יכולים לצפות בכל עיסוקינו ותפקידינו ללא כל סבך של הפרעה, ואולי אף ביתר יעילות, אם נקיים „והגית בו בכל יום תמיד."

להברת מכלול בע"מ — ירושלים
דרושים:
1) מפעילי IBM COMPOSER STAND ALONE
2) מפעילי IBM COMPOSER SYSTEM
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב בלבד עם פרוט השכלה, ידיעת שפות, קצור תולדות חיים ופרוט נסיון קודם לחברת מכלול בע"מ, ת.ד. 7546 ירושלים.

לסניף בלובנד תלמה ירושלים
דרוש
פקיד חשבונות
עם ידע בהנהלת חשבונות
נא לפנות לטלפון 02—525332

מיכלי כרמל
תעשית קרטון גלי בע"מ
דרוש מיד
גרפיקאי
עם ביצועים טובים
מועמדים רציניים יפנו בכתב לת.ד. 860 חיפה

למוסד מחקר גדול בדרום
דרוש רופא
לעבודה במחלקת רפואה
המועמד שיבחר יועסק אף בעבודה חלקית במכון לרדיו איזוטופים בבית החולים לנגב.
— תנאי שכר בהתאם לכשורי המועמד.
— למועמד מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור.
● המעוניינים יפנו לת.ד. 9001 באר שבע, ויוזמנו לראיון אישי.
סודיות מובטחת!!!

לחברת סריק אינק.
דרושים
לעבודה בחו"ל למפעל ייצור צינורות צוות מנוסה המורכב מ־
— מהנדס מכונות — לתפקיד מנהל התחזוקה
— מהנדס מכונות — למח' ייצור
— מהנדס מכונות — לניהול בית המלאכה לעבוד שבבי ואמון צוותות.
— מהנדס מכונות — לתפקיד מהנדס בכיר הקשור בייצור
— שני מנהלי עבודה למח' ייצור
למועמדים המתאימים ינתנו תנאי עבודה יוצאים מן הכלל.
על המועמדים הדוברים אנגלית לפנות בכתב לת.ד. 20229 ת"א עד ה־25 באוגוסט 1972 בלוית קורות חיים.

לחברת השמירה דרושים
לסניף תל־אביב
רח' שפ"ר (רבינוביץ) 16
1) אנשי אבטחה וסיור — בעלי רשיון נהיגה לרכב, העבודה מעניינת.
2) נהגי אוטובוס — לאזורים: נתניה, הרצליה, לוד ורמלה
3) עובדי נקיון — באזור תל־אביב
4) שומרים — לתל־אביב הסביבה ולאזור המרכז
לפנות אישית לסניפנו בת"א רח' שפ"ר 16 בימים א' — ה' משעה 15.00 — 18.00.
סניפים בכל רחבי הארץ
שמירה * אבטחה * חקירות * מערכות אזעקה

תדיראן
דרוש כלכלן
בצוות המכון לטווח ארוך
עריכת תחזיות שוק, סיוע בתאום וארגון של תהליך התכנון לטווח ארוך בחברה, באגפים והמפעלים בצוע חישובי כדאיות. עדיפות לבעלי תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה, בעל כושר נסוח טוב, יכולת עבודה בתחום המקצועי באופן עצמאי. יכולת עבודה בצוותא עם אנשים בחברה ומחוצה לה. בעל נסיון של 2—3 שנים בעבודה בעלת אופי כלכלי.
נא לפנות בכתב לת.ד. 648 ת"א בצרוף קורות חיים.
סודיות מובטחת

לחברה ציבורית מסחרית גדולה בתל־אביב
דרושה
מזכירת המנכ"ל
הכישורים: נסיון מעשי כמזכירה בכירה, בעלת השכלה תיכונית לפחות, שליטה בשפות עברית ואנגלית, מעל לגיל 30
שעות עבודה: 08.00—16.00
תנאים טובים ועבודה מעניינת מובטחת לנבחרת
נא לפנות טלפונית 824224, לאגף כח אדם

עליקור
רח' שבת 3, ת.א. טל. 38906, 37157
דרושה
מנהלת חשבונות סוג ד'
לחצי יום
לפנות למשרדי החברה

עירית דימונה
כ"ט באב תשל"ב, 9 באוגוסט 1972
מכרז מס' 57/72
עירית דימונה מכריזה בזה על משרה פנויה למדריך במע"ס.
הדרגה: יוד וי"א, לפי הדירוג האחיד.
תיאור התפקיד: הדרכת חניכים, הקניית הרגלי עבודה וגישה חיובית לעבודת כפיים, אחריות לאחזקה תקינה של בית מלאכה וציודו.
דרישות המשרה: השכלה של 10 שנות לימוד, בצירוף הכשרה מקצועית מתאימה ונסיון של שנתיים לפחות בעבודה חינוכית או הדרכה מקצועית.
הצעות יש להגיש בצרוף תולדות חיים אל מזכיר העיריה.
התאריך האחרון להגשת הבקשות הוא יום ו', י"ז באלול תשל"ב (25.8.72).
יצחק פרץ
ראש העיריה

לתרכבות ברום בע"מ
למפעל בבאר־שבע
דרושים
למחלקת אחזקה:
1) מהנדס מכונות צעיר (עם ידיעת אנגלית)
2) טכנאי/הנדסאי מכונות צעיר (עם ידיעת אנגלית)
3) מסגרים עצמאיים עם נסיון במפעל תעשייתי
4) חשמלאי בעל רשיון „ראשי" או „בכיר", בעל נסיון בתעשיה
למועמדים מתאימים יובטחו תנאים טובים
נא לפנות למח' כח אדם, ת. ד. 180, באר־שבע או לפי טלפון 057—71211

דרושים
למפעלנו בנצרת
* 2 אנשי אחזקה
בעלי נסיון בציוד פניאומטי
רצוי נסיון בחרוטה.
* מחסנאי
עם ידיעות בהנהח"ש
— * —
המעוניינים יפנו בכתב לבוסן מטש נצרת בע"מ, אזור התעשיה ג' נצרת עילית או טלפונית לטל. 065—56922 אל מר רוה.

דרוש
עוזר למנהל חשבונות
המתמצא בחישובי שכר ב־I.B.M.
טלפון 781161

לבית־ספר תיכון איזורי פרדס־חנה
דרוש מורה
לפיזיקה או למתימטיקה
לפנות הגבוהות, במשרה חלקית
נא לפנות טלפונית 063—77027
אתה"צ 063—77334

מלון „דיפלומט" בת"א
מחפש
טכנאי בנין
בעל נסיון בחברה קבלנית
ומנהל עבודה
לעבודות שלד וגמר
בדבר פרטים נא לפנות לרח' הירקון 123, ת"א טלפון: 228822, 245454.
ת"ד 3338, ת"א
תנאים טובים לאדם המתאים
סודיות מובטחת

קשת תשלובת טקסטיל
דרושה לנו
כתבנית
נשיונל 32
בעלת נסיון
בהצעות נא לפנות בכתב ת.ד. 2201 רמת־גן 52/100

אם אתה מוכשר ובעל נסיון בניהול כללי או בענף הטקסטיל
אותך אנחנו מחפשים
*
לקונצרן פרטי גדול בענף הטקסטיל
דרושים:
1. מנהל מפעל.
2. מנהל ייצור.
3. מהנדס ייצור.
4. מתכנני ייצור.
5. מנהל מחלקת יבוא ויצוא.
ואנו מציעים לך, אם תתאים
תנאים טובים.
רק בעלי נסיון תעשייתי יפנו בכתב לת.ד. 4252 ת"א, מס' 3080 ויפרטו קורות חיים ונסיון קודם.
— סודיות מובטחת —

הוועצה המקומית
נוה אפרים
מונוסון
דרוש
פועל לאחזקה
לפרטים לפנות
טלפון: 751646

דרוש
פקיד/ה חלקי
תושב רמת־החייל או סביבתה
(אפשרי פנסיונר)
לפנות: ת.ד. 18050 ת"א

ר. רייפר
אדריכלים
דרוש
מודליסט
חצי משרה
להתקשר: 244001

למוסד
במרכז תל־אביב
דרושים
מכונאי
עוזר למכונאי
טלפון 50984

למושב צופית
דרוש
קבלן
למיון וקבלת ביצים
המעוניינים יפנו למזכירות המושב
טל. 923202

למפעל תעשייתי בחיפה
דרוש/ה מנהל/ת חשבונות
לנהל ספרים ומשכורת עובדים (כ־40 איש)
נא לפנות לת. ד. 5259, עבור מס' 2920

למשרד אדריכלים בירושלים
דרושים
1) אדריכל/ית
2) טכנאי - שרטט/ת
נא לפנות בשעות העבודה
טלפון 38077 ירושלים

למוסד רציני בתל־אביב
דרושה
מורה לקוסמטיקה
או
קוסמטיקאית טובה
בעלת כשרון הוראה
בפרטים מלאים: בציון תולדות חיים, נסיון בעבודה, תעודות הסמכה ושכר מבוקש נא לפנות לת.ד. 1696 עבור ר.

למפעל תעשייתי בסביבת חיפה
דרושים
א. מפעילים מנוסים לשופלדוזר 930 ו־950
ב. מזלגן מנוסה
תנאים מצוינים לאנשים מתאימים
לפנות: ת.ד. 5289 מס' 2941 חיפה

לחברה קבלנית גדולה בתל־אביב
דרוש/ה
מפעיל/ה
למכונת אוליבטי
לעבודה במשמרת לילה
העבודה היא זמנית
תנאים מצויינים למועמד/ת
נא לפנות טלפון 52471 ליצחק כהן

דרוש
מנהל חשבונות
בכיר
הכישורים הדרושים:
ידע בקיא בהנהלת חשבונות, ניהול משא ומתן ופיקוח על צוות עובדים.
ידיעת השפה האנגלית יתרון.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ותנאי שכר מבוקשים לת.ד. 1708 ת"א, לציין מס' 8.

אלסינט בע"מ
מכשור מדעי
אם הנך מעוניין בעבודה מעניינת באוירה נעימה במפעל גדול המתפתח במהירות פנה אלינו
דרושים לנו
● מנהל השבונות מדופלם
או בעל השכלה בקבלה בראיית חשבון (שעבד בחברות בינים, לפחות), בעל נסיון כעשר של 5 שנים לפחות ושליטה באנגלית. התפקיד כעניין בהנהם במהר בינלאומי והכנת דוחות תקופתיים.
● מנהל השבונות סוג ד'
בעל נסיון בהכנת משכורות באמצעות מחשב, להפקיד אחראי על מדור השכר.
תנאים טובים לאנשים המתאימים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 5258, חיפה (ולציין מספר טלפון).
ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון
למוסד עלית הנוער קרית יערים
דרוש מדריך חינוכי
במשרה מלאה
התכונות הדרושות:
1) השכלה תיכונית
2) רצוי בוגר סמינר למדריכים חינוכיים
3) נסיון בעבודה חינוכית עם נוער טעון טיפוח
4) לאחר שרות צבאי
5) הערה: דיור במקום מובטח
הדרגה המוצעת ט"י בדירוג האחיד
הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים
(נא לציין שהמועמד יתבקש בכל מקרה)

1. דרושים שרברבים מעולים
לעבודה קבועה, משכורת טובה מובטחת
2. דרושים קבלנים
לעבודות מים, "צ קומפלטים
לפנות טלפון 269913 — 784227

דרושה
פקידה טלפונאית
הידיעה להדפיס
מגיל 20 ומעלה
לפנות: פרי־אמבת בע"מ אזור התעשיה חולון, רח' הפתח 7 טלפון 858985

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

ראיתי שמעתי

שחמט בבירה

תושבי ירושלים גילו עניין רב בקרב על אליפות העולם בשחמט בין פישר וספסקי. מאות מהם נאספים כדי שבוע בבית העם כדי לשמוע את נתוחיו והסבריו המודגמים של האמן הבינלאומי משה צ'רניאק.

הפעולה המאורגנת על ידי המחלקה לתרבות בעיריית ירושלים. בין היתר משתתפים בפעולות פרופסורים, תלמידי ישיבות, בני נוער ואחרים המתחלקים לשני מחנות ומשמשים „מעבדות היתוך" למכתקים של שני האלופים.

במקביל מקיימת המחלקה לתרבות בשותף עם האגוד הישראלי לשחמט את אליפות ירושלים לשנת 1972. עם 26 המשתתפים נמנים אבני קהכם ידועים כריכסר, רוזנברג, בר ניר ר דובקין והאמנים עולים חדשים: אלכסנדר גינסבורגר שנמנה בעבר עם נבחרת רומניה וראובן רוז'נסקי מארגנטינה.

בשחקי האליפות מתקיימים בבית העם מדי יום חמישי. לאחר 3 סבובים הוליך בראש בר ניר עם 3 נקודות ואחריו רוזנברג, בן ציון, עין דור וגינסבורגר עם 2 נקודות וחצי.

הרב הצבאי לא בא

ההכנתי לחתונה ביום ג', 15.8. החופה צריכה היתה להתקיים בשעה 6 בדיוק. משעה 5.30 עד 8 בערב המתינו החתן והכלה (שהיא חיילת), לרב צבאי שהוזמן. ב־8 החלו הצלצולים לרבנות הראשית, לרבנות הצבאית ואפילו לרב גורן הגיעו (אבל מביתו לא היתה תשובה).

מהרבנות בתל־אביב ענו, שהעניין לא שייך להם, היות והזוג נרשם ברמת־גן. מהרבנות ברמת־גן לא היתה תשובה. מהרבנות הצבאית גם לא היתה תשובה. האורחים הנבוכים התפזרו והחלו חיפושים בכל בתי־הכנסת בסביבה אחרי רב.

לבסוף הצליחו למצוא רב זקן ונחמד אשר הסכים לערוך חופה. נשאלת השאלה — מה קרה לרבנות הצבאית לאן נעלם הרב שהוזמן ומדוע הרבנות הצבאית גרמה עגמת נפש לזוג הצעיר. ברור כי התנהגות כזו אינה מוסיפה כבוד לתדמיתו של צה"ל.

מלווהו היעיל של יוסף תקוע

רפאל רוזנשטיין כותב מניו־יורק: כאשר יפתחו דיוני העצרת הכללית של האו"ם עוד כמה שבועות, ילווה את יוסף תקוע, צעיר בעל כתביה עמוסה קטעי עתונות, דו"חות, מסמכים וספרים. צעיר זה הוא דוד אפק, המזכיר הראשון של משלחת ישראל באו"ם המשמש כנספח עתונות.

בויכוחים שהיו באחרונה במועצת הבטחון, על פעולות התגמול בפתח־לאנד ועל שבייתם של קצינים סורים ולבנוניים, דמה אפק לקוסם השולף ניירות מתיקו ומעבירם לתקוע, שדלה מהם את הציטטה או העובדה הרלוואנטית להפרכת הטענות הערביות או הסובייטיות.

בהזדמנות אחת קרא אפק בעצמו קטעים מהעתון „אל חיאת" בערבית שוטפת, כדי להוכיח שנשיא לבנון הודה בראיון, שארצו טוענה כי אין בשטחה בסיסי מחבלים, על מנת להשיג את גינויה של ישראל במועצת הבטחון.

אפק למד מדעי המזרח באוניברסיטה העברית, והוא נחשב כאחד החשובים בצוותו של תקוע. הוא זוכה ליחס כבוד מאת כתבים ישראלים בשל גישתו העניינית והעובדתית.

הצלחתה של חברת שכר

בחודש שעבר חגג בקופנהאגן הכומר איילוף קרוגאר עשור לחברת התעופה „סטרלינג", הנחשבת כיום לגדולה באירופה בשטח טיסות השכר. ב־1962 רכש הכומר את המטוס הראשון מדגם „די־סי־6". עשר שנים לאחר רכישת המטוס הראשון, יש לחברה 33 מטוסים (רובם מדגם סופר־קראוול). בשנת 1971 הטיסה 2.5 מיליון נוסעים.

שרותה הדייקני של חברת סטרלינג (בלוד שמעתי אומרים, כי אפשר לכוון את השעון על פי נחיתת מטוס סטרלינג הבא מקופנהאגן) המחיר העממי של הטיסה, הקנו לחברה מוניטין בינלאומי.

על מחיר הטיסה הזול בסטרלינג, ניתן לעמוד מן העובדה שמחיר טיסה מקופנהאגן לתל־אביב — הלוך ושוב — אינו יקר בהרבה... מטיסה בארקיע מתל־אביב לשארם־א־שייך וחזרה.

חברת סטרלינג אינה נהנית מתמיכה ממשלתית, תקציבים לכיסוי גרעונות וכדומה. היה עליה לעמוד בתחרות בלתי־פוסקת עם חברת התעופה הלאומית של סקנדינביה, ס.א.ס., אשר עשתה כל מאמץ כדי לעצור את צמיחתה. התמיכה היחידה שקבלה סטרלינג — היתה מדעת הקהל בסקנדינביה.

רו"ן

הימים הללו

— להחזיר — לא להחזיר ? להחזיר ? — לא להחזיר !!!

ידיעה שיש בה אישור

במאמר „התרופפות בשלטון" („הארץ" 11.8) כותב יואל מרקוס כי יו"ר ועדת הכספים של הכנסת הכחיש מכל וכל („לא היו דברים מעולם" בלשונו של מר מרקוס) את דברי שר החינוך והתרבות בתכנית „מוקד" בדבר נגיעתה של ועדת הכספים בעניין ההלוואה שנתנה לתיאטרון גיורא גודיק.

אבקש להבהיר כי דברי מר אלון לא עמדו בסתירה להסבר שנתן הח"כ קרגמן. מר אלון אמר כי ההלוואה נעשתה באישורה של ועדת הכספים ומר קרגמן אמר כי הדבר נעשה בידיעת הוועדה. נראה כי זוהי ידיעה שיש בה אישור. עפ"י סעיף 10 (א) לחוק התקציב 1971 „שר האוצר רשאי, בהודעה לוועדה, לקבוע את המטרות אשר להן יוצאו סכומי הרזרבה הכללית..." על פי הסכם בין משרד האוצר לבין ועדת הכספים, אודותיו מסר לי מזכיר ועדת הכספים, נחשבת הודעה כזאת למאושרת ע"י הוועדה אלא אם כן ערער עליה חבר הוועדה תוך 14 יום ממועד הגשתה לוועדה.

בהודעת האוצר ליו"ר ועדת הכספים מיום 1.3.72 המדברת על ההלוואה לתיאטרון גיורא גודיק אכן נאמר: „האישור ייכנס לתוקפו 14 יום מיום הבאתו". איש מחברי הוועדה לא ערער על ההודעה האמורה. על עובדות אלה הסתמך מר אלון.

אמנון דנקנר
דובר משרד החינוך והתרבות

אשרת כניסה לאיטליה

אחת הסיבות שנתן נציג אליטליה, להחלטת החברה לשלם מס נסיעות — שבוטלה אח"כ — היתה שתנועת התיירות מהארץ לאיטליה פחתה.

אני שואל את הנהלת אליטליה מדוע אין הם מפעילים את שירות משרדם ברומא לביטול אשרת הכניסה שישראלי חייב בה כדי להכנס לאיטליה? הרבה ישראלים מוותרים על התענוג הזה כדי לחסוך התרוצצות לקבלת אשרת כניסה.

איטליה נשארה הארץ היחידה באירופה, חוץ מספרד, שישראלי חייב באשרת כניסה אליה.

חיים עוברית
רומא

מינוי לא מתאים

קראתי שמר א. אבן עומד למנות את מר צ. דינשטיין לשגריר ישראל בוואשינגטון, במקום השגריר רבין, העומד לפרוש בסוף שנה זו.

לאחר כשלונותיו החרוצים של מר דינשטיין בתפקידו כסגן שר האוצר ולאור השערוריה בנתיבי נפט שהוא היה אחראי לה, נשמעו דרישות לפטר את צ. דינשטיין מתפקידו, שאינו מתאים לו כלל וכלל.

אני חושב שמר דינשטיין אינו מתאים לתפקיד שגריר בכלל ובמקום רגיש כוואשינגטון בפרט. הוא אינו מתאים לתפקיד רם זה התפקיד אינו לפי מדותיו. במיוחד, לאחר עברו ופעולתו הפוריה והנהדרת של השגריר רבין, שהצליח מעל למשוער.

דיינו בבזיונות שגרם לנו בבית־האוצר ובמיוחד בנתיבי־נפט. לא יהיה זה אסון, אם מר דינשטיין יפרוש ויחופש לו עבודה מחוץ לממשל.

ל. ישי
תל־אביב

*

קראתי ב„הארץ" מ־11.8 כי מר צבי דינשטיין הוא בעל הסיכויים הטובים ביותר להיות שגריר ישראל בארה"ב.

הציבור הישראלי ספג תוך השנה האחרונה אינפורמציה עצומה לרוב אבל ידיעה זו שוברת את גב הגמל. אם להזכיר רק שתיים מהשערוריות הציבוריות שצבי דינשטיין היה מעורב בהן בצורה מכרעת, הרי נזכיר את פרשת סומרפין ופרשת נתיבי נפט. עדיין לא התגברנו על המשבר שמר דינשטיין לא התפטר בעקבות פרשת נתיבי נפט. עצם הרעיון למנות את סגן השר לנציג ישראל בארה"ב תפקיד ראשון בחשיבותו הלאומית — מעורר זעם רב.

רות הפר

הגרוטאות יסולקו

ביום 30.7 פורסם ב„הארץ" מכתב של מר משה גולהבי תחת הכותרת „גרוטאות במגרש חניה". לי מכתב זה ברצוני להשיב כי מגרש החניה שבשטח תחנת הרכבת הישנה הושכר ע"י חברת „נתיבי איילון" לקבלן פרטי ואינו משמש חניון עירוני מסודר.

שלדי הרכב לאיסוף אשפה אינם שייכים לשירותי הנקיון העירוני, אלא למנהל העניין במקום. בעל הרכבת אותר והוא נדרש ע"י מכרז הפיקוח העירונית לסלק את שלדי המכונות מהמקום.

יוסף גוהן
דובר עירית ת"א—יפו

מכתבים למערכת הארץ

הפעמונים המטיפים מוסר

אין כמדומני אירוניה הסטורית חריפה יותר מאשר התגיסות הכנסיות בסוריה בירדן, בארה"ב וכמובן גם בישראל. לנסות להטיף מוסר ליהודים על עוול מוסרי שנעשה בארץ, ע"י צלצול פעמוני הכנסיות.

האם אין צלילים צורמים אלה המשך טבעי לנוסח דיבורו של הבישוף המכבר ראייה ואיומו לפנות אל האפיפיור?

איני רוצה להביע דעה על הפרשה עצמה של עקורי ברעם ואיקרית. אלא על צורת התגובה של נציגי הכנסיה הקאתולית. הם מנסים בכל כוחם להציג את המקרה האומלל כביטוי סמלי למוסר היהודי־ישראלי, המסתתר מאחורי מסווה של „פרה קדושה" (כביטוי הבישוף), ששמה בטחון.

אם רוצים הבישופים לגייס זכות בוסרית־הסטורית דווקא לקול צלילי הפעמונים. מן הראוי להזכיר להם אלו מעשים התבצעו לקול צלילים אלו בתקופות השונות של הפרעות ביהודים, האינקוויזיציה ועד „גלות הכותרת" של תגובת הותיקן בזמן השואה באירופה. מן הראוי להזכיר לכל יפה־הנפש בארצות הנאורות באירופה ומעבר לים, כיצד סגרו את גבולותיהם בפני שרידי הניצולים מן ההשמדות.

לעומת זאת בדוגמא שלפנינו, להבדיל אלף אלפי הבדלות ומבלי להתיחס לניכוקים משני הצדדים, המצב שונה לחלוטין. מדינת ישראל דאגה לסידור העקורים, אין הם חיים כפליטים, והיא מבטיחה להם פיצויים מלאים.

ולכל בעלי האוזן הרגישה, התמימים, וסתם מה־יפות הצבעים, כדאי להשמיע להם את „הפעמונים" של שאול טשרניחובסקי. אולי מוסר השכל יהיה קצת שונה.

שמואל ברגסון
ראשון־לציון

*

בשבועות האחרונים כתבו הרבה על המקומות איקרית וברעם, שתושביהם היו צריכים לעזוב את הכפרים במלחמת השחרור ולא נותנים להם לחזור למקומותיהם. העניין הפך לענין פוליטי, והגיע עד לכנסת. גם לאחר שהממשלה הגיעה להחלטה שלילית לא הפסיקו הויכוחים בעתונות.

בחלק גדול מהציבור בדעה, כי לאנשים האלה נעשה עוול, ויש צורך לתקן אותו, ולהחזיר להם את הכפרים האדמות, למרות שקבלו פיצוי כספי עבור רכושם. אני כתושב נווה־יעקב של אז שואל את השאלה: למה לא כותבים על העוול שנעשה לאנשי נווה־יעקב ועטרות, שהפסידו במלחמת השחרור את כל רכושם? אנחנו עזבנו ברגע אחרון את הכפרים לפי פקודה של מפקד ההגנה של אז. אחרי ששת הימים. כשצה"ל כבש את האיזור הזה בחזרה, הממשלה הקפיאה את האדמות בלי לתת לבעליהן פיצוי. על הבתים ויתר הרכוש לא מדובר כלל וכלל. מי יעזור לנו להגיע להסדר צודק?

יעקב פרידמן
ירושלים

ארבע הזדמנויות שהוחמצו

ארבעה ראשי ממשלה היו לנו: דוד בן־גוריון, משה שרת, לוי אשכול וגולדה מאיר. והיו ארבע הזדמנויות גדולות לשלום עם הערבים, תוך התחשבות בשאיפותיהם הלאומיות ובבעית הפליטים. ארבע ההזדמנויות הוחמצו.

בן־גוריון, חרף כל כשרונותיו ההפרכות, החמיץ את האפשרות לשלום שנזדמנה עם סילוקו של פארוק ר המהפכה במצרים לפני עשרים שנה.

שרת נתן בידיעה, או, יותר נכון, בחוסר ידיעה, ל„עסק הביש" להתבצע. הוא, שהיה קרוב מכל חבריו לערבים, לא ידע להשלים איתם.

אשכול חיכה יחד עם דיין לטלפון, וכנראה שדיין עדיין מחכה. אכן, דיין עשה יותר מכל אחד אחר מכל ממשלות ישראל לקירוב הערבים ליהודים.

לגולדה ניתנה הזדמנות גדולה לשלום אמת עם מצרים עם גירוש הרוסים ממצרים ערב יום השנה העשרים למהפכה המצרית. היא החמיצה הזדמנות זו. אפילו לעקורי בירעם ואיקרית, שאינם סיכון בטחוני ואינם צריכים להוות דווקא תקדים, כטענתה, אין לגברת מאיר כל הבנה ואין היא רוצה לעשות להם קצת צדק.

יש צורך בראש־ממשלה חדש.

ד"ר יעקב אלעמי
ירושלים

המפלגה הליברלית
מחלקת הארגון הארצית

פגישות מועצות והנהלות הסניפים
על הנושא: **המצב בגח"ל**

יום		שעה	מקום	בהשתתפות
שני	21.8.72	8.00 בערב	ראש פינה	גרופר פסח
שני	21.8.72	8.00 בערב	טבריה	ח"כ משה נסים
שלישי	22.8.72	8.00 בערב	חולון	נתנאל מטלון
רביעי	23.8.72	8.00 בערב	בית־דגון	יעקובסון פסח
חמישי	24.8.72	8.00 בערב	עתלית	פלומין יחזקאל
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	צפת	נתנאל מטלון
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	רמלה	ח"כ גדעון פת
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	נשר	רפאל הצבי
ראשון	27.8.72	8.00 בערב	נהריה	ד"ר ד. לאופר
שני	28.8.72	8.00 בערב	פרדס־חנה	ידידיה בארי
שני	28.8.72	8.00 בערב	חדרה	דוד שיפמן
שלישי	29.8.72	8.00 בערב	קרית־מוצקין	שמואל רכטמן
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	נס־ציונה	ד"ר ליאון דיציאן
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	ראש העין	ויקטור שהרבני
רביעי	30.8.72	8.00 בערב	עכו	צבי רנר
חמישי	31.8.72	8.00 בערב	כרמיאל	מרדכי דיין

המשך ישיבת מרכז המפלגה,
לדיון על
המצב בגח"ל.
יתקיים ביום ראשון 20.8.72, בשעה 5.00 אחה"צ, בבית ציוני־אמריקה, ת"א.

ציוד בנין מתקדם
•חישוקים לעמודים •חישוקים לחגורות •קוזולות לטיח •מגדלי הרמה

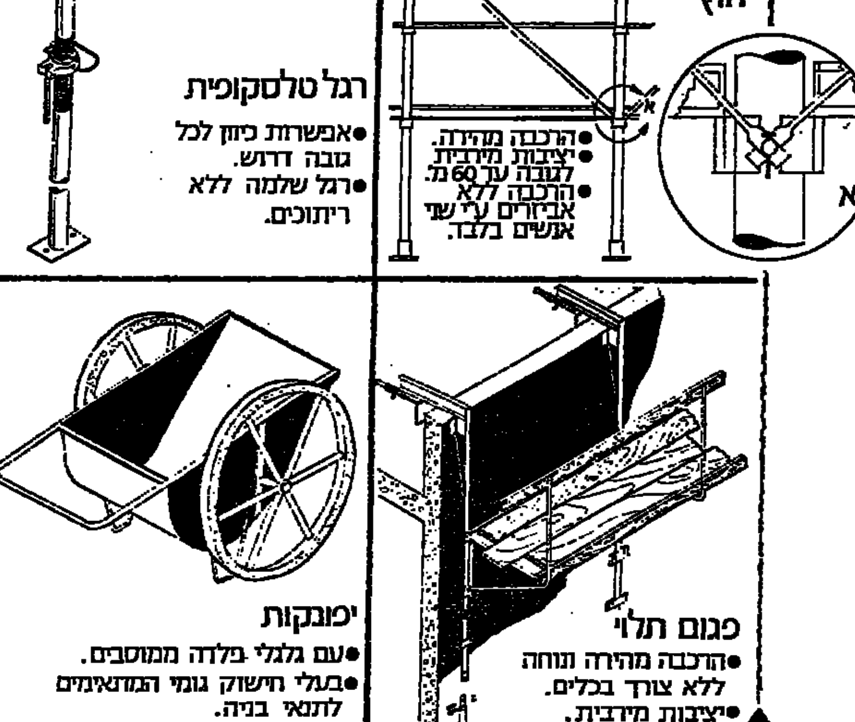

מ.ג.ט.
מגנו ישראל בע"מ
מפעלים: מפרץ חיפה, ת.ד. 10081, טל. 04-724479
מעלות ת.ד. 72, טל. 04-979156
המשרד הראשי: מפרץ חיפה, רח' הנפט 10 פנת כביש I.P.C. ת.ד. 10081 טל. 04-724479

אנקורי
תיכון בוקר לבגרות
הרשמה לכל הכיתות לשנת תשל"ג
בגרות אקסטרנית
בכל המגמות
הלימודים בהתאם לחוק הפיקוח
★ כל ספרי הלימוד חינם ★ אפשרות ללימוד חוזר חינם ★
שכר לימוד מודרג
כמו כן נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לבגרות.
כתובתנו החדשה: פרוקין 3, ת"א, פינת בן־יהודה 46
טלפונים: 242897, 281887, 282314

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים המרכזית — אזור תל־אביב

מכרז לניהול והפעלת מטבח במרכז קליטה ערד א.

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזאת הצעות לניהול והפעלת מטבח במרכז הקליטה להלן:
מכרז מס' 38/72—הא — מרכז קליטה ערד א', מרכז קליטה הסוכנות ערד.
2. את פרטי העבודות, תנאי המכרז וטופסי הצעה אפשר לקבל החל מיום 20.8.72 במרכז הקליטה הנ"ל, וכן במשרדנו בתל־אביב, רחוב קפלן 17, חדר מס' 438.
3. המשתתפים יוכלו לסייר במרכז הקליטה בכל יום חול בין השעות 09.00—12.00.
4. את ההצעות יש להגיש בשני העתקים, להיבת המכרזים הנמצאה בכתובת שעל גבי המעטפה או לשלוח בדואר רשום אל אותה הכתובת.
5. ההצעות חייבות להגיע אל הסוכנות היהודית לא יאוחר מיום 31.8.72 שעה 12.00.
6. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

רוכסנים
יבוא מארצות הברית

אלומיניום מס' 3 — סגורים
100,000 — אורך 40 ס"מ צבע כהה
10,000 — אורך 80 ס"מ צבע בז'
10,000 — אורך 80 ס"מ — חום כהה

למכירה במחיר היבוא
מחיר זול במיוחד
לפנות טל. 622001 614929

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

דרבי—צ'לסי במוקד הליגה האנגלית מחר

במחזור השלישי

לונדון 17 (ע"ר). המשחק המרכזי בשבת, במחזור השלישי של הליגה האנגלית בכדורגל, יהיה במגרש הדרבי ביניבול על דרבי־קאונטי, האלופה שתארח את צ'לסי. שתיהן צברו עד כה שלוש נקודות, מבלי כשחקים.

ארסנל, עם ארבע נקודות, תארח בהייבורי את מנצ'סטר סיטי, שהפסידה בבית לאברטון (0:1) ה־ שחק בבית עם העולה החדשה נוריץ', שעד כה השתלבה יפה בין הגדולות.

וולבס וטוטנהאם, שנפגשו באחרונה בגמר גביע אופ"א, יפגשו שוב בוולבס. המארחת טרם טעמה נצחון בבית מתחילת העונה, בעוד שטוטנהאם צברה את כל ארבע הנקודות האפשריות.

יתר המשחקים: קובנטרי — סאותהמפטון, קריסטל־פאלאס — ליברפול, אברטון — מנצ'סטר־יונייטד, איפסוויץ' — בירמינגהאם, שפילד־יונייטד — ניוקאסל, וסטהאם־לסטר, לידס — ווסט־ברומיץ'.

אברטון — מנצ'סטר סיטי 0:1

במשחקי הליגה האנגלית שהיו באמצע השבוע, ניצחה אברטון במנצ'סטר את הסיטי 0:1.

גם טוטנהאם ניצחה בחוץ באותה תוצאה את ווסט־ברומיץ', ואילו לסטר וצ'לסי סיימו בתיקו 1:1.

ערב קודם לכן, הכניעה ארסנל את וולבס 2:5, ליברפול — מנצ'סטר־יונייטד 0:2, לידס — שפילד־יונייטד 0:2, סאותהמפטון — סטוק 0:1, בירמינגהאם — ניוקאסל 2:3, קריסטל־פאלאס — דרבי 0:0, נוריץ' — איפסוויץ' 1:2.

הישג מעולה בהופעת הבכורה

100×4 ב־38.9 שניות

מינכן, 17 (א. פ.). רביעיית השליחים של ארה"ב ב־100×4 מטרים, שלא רצה מעולם יחדיו בארה"ב, עשתה זאת לראשונה בתחרות חוכם שהיתה כאן באצטדיון דאנכה, וקבעה בשעון שוטף 38.9 שניות בריצה זו.

„בהתחשב בעובדה שרצנו יחדיו זו הפעם הראשונה, נראה לי שהם מצליחים יפה" — אמר מאמנם סטאן רייט. הרביעיה מורכבת מלארי בלאק, רוברט טיילור, ג'רלד טינקר ואדי הארט.

בריצה הקודמת שלהם יחדיו קבעו חברי הרביעיה 38.8 שניות.

בקרב הגדול במעגל הזריקות לנשים, ניצחה הרומניה, ארגנטינה מניש את היואנית העולמית הסובייטית פאינה מלניק, כשהרחיקה את הדיסקוס ל־65.58 מטר. מלניק הגיעה אחריה ב־...

ב־110 מטר משוכות, הקדים השיאן העולמי האמריקני רוד מילבורן, בעשירית את האלוף האולימפי ווילי דייבנפורט, בעברו את המרחק ב־13.48 שניות.

הרצים החבשים קטפו הצלחות. שיבורו ראגאסה ניצח ב־1500 מטר, ב־3:42.8 דקות. אלוסה קוסו זכה...

תיקו לסלטיק

גלאזגו, 16 (ע"ר). — בגביע הליגה הסקוטי, הצליחה איסט־פייף לסיים בתיקו 1:1 עם סלטיק, בגבעה של האחרונה.

מכבי ת"א נוצח 4:2 בניו־יורק

המפסטר, ניו־יורק, 17 (ע"צ). קבוצת הכדורגל האמריקאית „קוסמוס" מניו־יורק, הכניעה כאן את אלופת ישראל, מכבי ת"א, בשיעור 2:4 לאחר 0:4 במחצית.

את השערים לזכות מכבי הבקיעו: יצחק גחלן ומאיר נימני.

בקבוצה האמריקאית שיחק הקיצוני השמאלי הבין־לאומי של ישראל, ראובן יאנג, מי שהיה קפטן הנבחרת הלאומית.

מאמץ להסיר החרם מכדורגלני רודזיה

ציריך, 17 (ע"ר). בישיבת הקונגרס ה־38 של פיפ"א, ב־23 וב־24 בחודש זה תידון בעייתה של רודזיה, שהושעתה ב־1970, מההתאחדות הבין־לאומית בקונגרס שהיה במכסיקו.

אתיופיה וסקוטלנד תובעות להמשיך את השעייתה בעוד שכמה מדינות אחרות ביקשו להסירה.

נשיאו הקשיש של הוועד האולימפי הבין־לאומי, אוורי בראנדאג' בן ה־85, נתקבל באמצע השבוע על־ידי קבוצת דיילות אולימפיות בלבוש לאומי, בהגיעו למינכן להיות נוכח בפתיחת האולימפיאדה העשרים בשבת הבאה, ותהיה זו האולימפיאדה האחרונה של הנשיא הקשיש בתפקידו.

(תצלום רדיו של א.פ.)

ניגריה לא תחרים משחקי מינכן בגלל שיתוף רודזיה

לאגוס, 17 (א"פי). הוועד האולימפי הניגרי הודיע היום, כי לא יצטרף למדינות אפריקה האחרות שהודיעו על החרמת המשחקים האולימפיים, בגלל השתתפותה של רודזיה.

יו"ר הוועד האולימפי הניגרי גנרל הנרי אדפופה, אמר במסיבת עתונאים, כי ניגריה תפעל לאור ההחלטה שנתקבלה בספטמבר 1971 על ידי הוועד האולימפי הבין־לאומי, שקבע כי ניתן יהיה לשתף את רודזיה כמשלחת בריטית.

„אם 76 מתוך 82 מדינות קיבלו החלטה, שלאחר מכן התבררה כמוטעית, הדרך ההולמת ביותר שיש לנקוט בה היא לשוב ולדון בעניין, כדי לשנות את ההחלטה" — אמר אדפופה.

מינכן 72
עוד 8 ימים

הגרלת גביע אירופה בסל ב־4 בספטמבר

אוגסבורג, 17 (ע"צ). הגרלת משחקי גביע־אירופה בכדורסל, לעונת 1972/73 תהיה ב־4 בספטמבר, הוא יום פגרה בטורניר האולימפי בכדורסל.

ב־12 בספטמבר, לאחר המשחקים, תוליך פיב"א במינכן את תאריכי המשחקים שנקבעו בהגרלה.

בראזאוויל — ניגריה 1:1

בראזאוויל, 17 (ע"ר). נבחרת הכדורגל של קונגו בראזאוויל, אלופת אפריקה סיימה בביתה בתיקו את משחקה עם ניגריה 1:1. משחק זה היה במסגרת הגביע העולמי. ניגריה ניצחה במפגש הראשון 1:2.

רומניה רוצה לארח את גמר גביע דייוויס

מאיימת לפרוש אם לא יענו לתביעתה

בוקרשט, 17 (ע"ר). הטניסאים הרומנים, איליה נסטסה ויאן טיריאק, הצהירו בטורונטו, שם הם משתתפים בטורניר, כי יסרבו להופיע בגמר גביע דייוויס, אם לא יהיה בבוקרשט.

נאסטסה הסביר צעד זה כתגובה על הצהרתו של מזכיר האיגוד הבין־לאומי, באזיל ריי, שאמר בלונדון, כי למחזיקת הגביע, ארה"ב הזכות לקבוע היכן יהיה משחק הגמר.

נאסטסה הוסיף, כי אין זה הוגן שגם בפעם השלישית, בגמר עם ארה"ב, יהיה שוב המשחק על אדמתה.

ריצת ה־5,000 מ' תהיה אחת האטרקציות העיקריות במינכן

מינכן, 17 (א. פ.). נסיונו השלישי של ג'ים ריאן להשיג מדלית זהב אולימפית ב־1500 מטרים, יעמוד כנראה בצל ההתמודדות ב־5,000 מטרים.

לאמריקאים שני אתלטים מצטיינים בריצה זו — סטיב פרפונטיין וג'ורג' יאנג, שזו לו האולימפיאדה הרביעית בה הוא נוטל חלק.

ריאן הוא בעל הסיכויים הסבירים ביותר לזכיה במדלית הזהב ב־1500 מטרים. במשחקי טוקיו, בהיותו עדיין נער, לא עלה לגמר בריצה זו. ב־1968 נוצח בגמר על־ידי קיפצ'וגה קינו, שישתתף במשחקים במינכן ב־1500 ו־5,000 מטרים.

ריאן בן ה־25 לא התקרב לשיאו העולמי ב־1500 מטרים (3:33.1 ד') מזה שנים. במבחנים האמריקאים לאולימפיאדה השיג 3:41.5 ד' בלבד. אבל כושרו משתפר והולך ומוכחים סבורים שריאן של ימים עברו שב למסלול.

היריבות המסוכנת ביותר שלו היה בן האיטלקי פרנצ'סקו ארזה. גם קינו יגבה להגן על תארו בריצה זו.

המירוץ העיקרי

אבל המרוץ העיקרי של האולימפיאדה יהיה ל־5000 מטרים. פרפונטיין קבע שיא אמריקאי בהישגו של 13:22.8 ד'. יאנג היה שני השנה עם 13:29.4 ד'. שני הישגים אלה נופלים מהישגו של דייב בדפורד האנגלי — 13:17.2 ד'. פינלנד תציב לריצה זו את לאסה וירן ויוהא ואטינן, שזמניהם הטובים ביותר הם 13:18.0 ו־13:32.6 דקות.

בדפורד נמצא ברשימת הרצים ל־10,000 מטרים, עם הישג של 27:52.8 ב־10,000 מ'. אבל הפיני וירן היה קצת יותר טוב עם 27:52.4 ד'.

מייק מנלי יהיה הנציג האמריקאי בעל סיכויי ההצלחה הגדולים ביותר בריצת 3000 מ' מכשולים. הישגו הטוב ביותר (8:27.6 דקות). הוא השני בטיבו שנקבע אי פעם על ידי אמריקאי. הוא יאבק עם האוסטרלי איבוריאו, שיאן העולם, הקנייאתי בן ג'יפקו ואחרים, שהישגיהם טובים מעלו, אבל לא בשיעור שיבטיח להם נצחון בריצה קשה זו.

קשה לקבוע מי יהיה הכובש בריצת המרתון. זאת, בגלל המספר הרב של הרצים שיתחרו בריצה, והעובדה שקשה להשוות בין הרוצים השונים בעולם, בגלל תנאי המסלול השונים בהם. כה שברור: יתבלטו היפאנים, האתיופים (אם לא יפריעו) והאנגלים.

הפועל ירושלים לסרוסי: 10 אלפים דמי העברה ו־900 לחודש

אבל מכבי נתניה מסרב להעניק שחרור

מאת גדעון אלון
כופר כתב „הארץ" בירושלים

המאמן החדש של הפועל ירושלים, אמציה לבקוביץ, מתכוון להנהיג העונה שיטת משחק חדשה בקבוצה. בדעתו לנקוט בשיטה הגרמנית 5—3—2, שהופעלה אשתקד ע"י קבוצת הפועל חיפה.

מנהל הקבוצה חיים אילון מסר, כי המאמן לבקוביץ הביע את שביעות רצונו מכושרם הטכני של השחקנים, אך קבל על הכושר הגופני הלקוי. העיין, כי בדעתו להנהיג מבניות של יד הקיפה. במסע הקבוצה לגרמניה הוטלו על מספר שחקנים קנסות כספיים.

בינתיים נעדר מהאימונים השחקן ציון הורג'מן. מנהל הקבוצה ציין, שאין כל כוונה להעניק לו שיחרור. עם זאת ישנה נטיה לערוך עיסקת חליפין לפיה יועבר הורג'מן לקבוצה לאומית אחרת תמורת חלוץ אחר.

פרשת סרוסי

נודע, כי המגעים עם החלוץ הנתנייתי ויקטור סרוסי, המתגורר בירושלים, עומדים להסתיים בחיוב עד השבוע. הפועל ירושלים מוכנה לשלם לו עשרת אלפים ל"י כדמי העברה ומשכורת חדשית של 900 ל"י, אולם ראשי מכבי נתניה מסרבים, לפי שעה, להפקיד בידיו את כרטיס השחקן, למרות התחייבותם אשתקד, כי ישחק בשורותיהם עונה אחת בלבד.

עוד נודע, כי הפועל חיפה פנה להפועל ירושלים בהצעה להעביר את מתי שפירא לבירה — תמורת אלי בן ריכה. הנהלת הפועל ירושלים, דחתה כמובן הצעה זו. עם זאת לא מן הנמנע ששפירא יועבר להפועל ירושלים לעונה אחת.

במידה והעיסקה עם סרוסי תסתיים בחיוב, בדעת המאמן לבקוביץ ליצור חולית חוד שתורכב מבן־רימוזו ו־סרוסי.

PHILCO
זה ממש אוצר

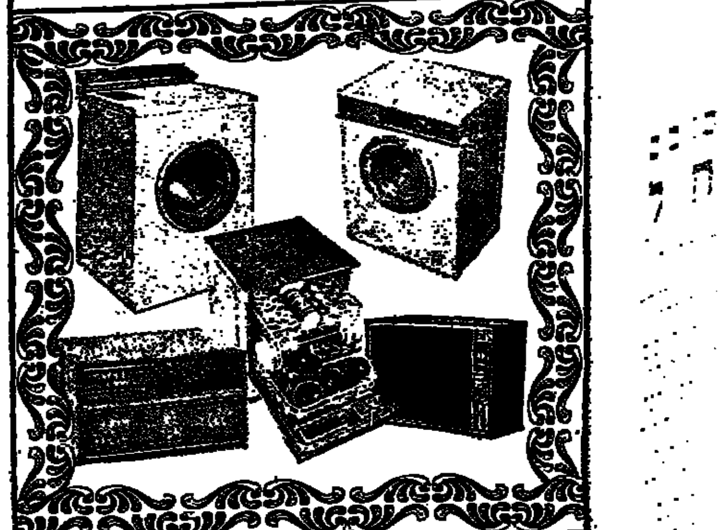

* מכונות כביסה * טלוויזיות * מכונות יבוש
* מדיחי כלים * מזגני אויר תוצרת ארה״ב
פילקו תמיד באיכות עולמית
PHILCO
אזור התעשיה בת ים, רח׳ הטוללים 9, טל: 86 01 11

נתפסו סירות דייג לבנוניות

(ע) — שלוש סירות־דייג לבנו־ניות, ובהן 9 דייגים נעצרו שלשום בלילה, על ידי סיור של חיל־הים, בעת שעסקו בדייג במימי החופים של ישראל בצפון הארץ.

סגן מפקד משטרת מרחב חיפה, סגן ניצב חיים פרנקל, מסר אתמול כי הסירות הושטו לנמל חיפה, וה־דייגים הלבנונים הועברו לחקירת הלשכה לתפקידים מיוחדים של מש־טרת מרחב חיפה. הדובר סירב להו־סיף כל פרטים בנושא זה.

הדחפורים שיישרו קרקע בשכונת כפר שלם בתל־אביב נתקלו בשרידי מערה קדומה. למרבה המזל, לא נפגמה רצפת המערה ולידה נמצאו כלי החרס אשר נשתמרו בה. בחפירת הצלה שנערכה על־ידי ד״ר י. קפלן נאספו הממצאים והתברר, כי זמנו של האתר הוא ראשית האלף השלישי לפנה״ס.

שמגר: השימוש בסמים מהווה סכנה בטחונית

(ע). — נשקפת סכנה לחברה ה־ישראלית מהתפשטות השימוש בס־מים — אמר ביום ד׳ היועץ המשפטי לממשלה, מר מאיר שמגר בהרצאתו על השפעת השימוש בסמים מטעם מרכז ההסברה במלון ציון בחיפה.

מר שמגר הדגיש, כי השימוש בח־שיש בישראל התפשט לאחר מלחמת ששת הימים משולי החברה לעבר חו־גי אמנים, תלמידים וסטודנטים, כ־חיקוי לתופעה שהיכתה גלים בעולם המערבי. תוצאות השימוש בסם הצ־מידו את החברה הישראלית בפני סכנה בטחונית מיידית שמימדיה ק־שים להערכה.

החשיש חזק מהמריחואנה

היועץ המשפטי התייחס, בהרצאתו, למחקר שנעשה באוניברסיטה העב־רית על ידי גב׳ ציונה פלד, לפיו רק 5% מן הנשאלים במדגם נטלו חשיש, ואילו 85 אחוז ראו בשלילה את השימוש בסם זה. מר שמגר אמר כי לא צריך להירגע ולרוות נחת מ־מחקר זה. „אני עוסק לא במחקרים ומתוך המציאות היומיומית של תיקי הפשיעה למיניהם נראה לי כי אלפי בני־נוער בתל אביב, הזוים בשולי החברה, נוטלים סמים כחלק מן ההו־וי״, אמר.

היועץ המשפטי ציין, כי אין לקבל את הטענה שחשיש הוא אחד הסמים הקלים. הוא ציין, כי סם זה הוא חזק פי 5—8 מן המריחואנה, הסם האמריקני המקביל.

מספרים מדאיגים

הרוקח המחוזי של לשכת הברי־אות בתל־אביב, מר אברהם טורניאו, אמר כי מתוך דיווחי המשטרה עולה, כי יותר מרבבה מאזרחי המדינה נטלו סמים במרוצת השנים האחרו־נות. דיווחים על כך מופיעים בתיקי המשטרה. אך לדעתו, מספר האנשים הנוטלים סמים גדול פי 3—4 מן המקרים הרשומים. באזור תל אביב רשומים 430 מקרים של תלויים בס־מים.

הוא התייחס להשפעתם המזיקה של סמים למיניהם, לרבות כדורי מרץ וכדורי הרזיה, הגורמים לתלות.

97% מתוך אלה שהיו בטיפולי גמילה בבתי־חולים שונים, שבו ונטלו סמים לאחר הטיפול ורק 3% הצליחו להיגמל.

מתנדבים החדירו לקיבוצים

הוא עמד בדבריו על סימני הת־מכרות לסמים בקרב תלמידי בתי הספר וציין כי המתנדבים שביקרו בארץ לאחר מלחמת ששת הימים ה־ביאו והחדירו את השימוש בסמים לקיבוצים.

היועץ המשפטי לממשלה אמר בנו־שא זה, כי מתנדבים ותיירים, עבר־יני סמים, מגורשים מהארץ לאחר ריצוי עונשם. כן ציין, כי לאחרונה הולך וגובר בארץ השימוש באופיום.

עובדי המדינה שוקלים נקיטת אמצעים נוכח קשיי המשא ומתן

מאת סופר „הארץ״

הסתדרות עובדי המדינה שוקלת נקיטת אמצעים נוכח הקשיחות שמ־גלים, לדעתם, נציגי הממשלה במשא ומתן על חידוש הסכם העבודה. מז־כיר הסתדרות זו, מר חיים ברנשטיין, אמר אתמול כי תוך שבוע יכונסו ה־מוסדות, כדי לקבל החלטות צעדים לנקוט.

דובר הסתדרות עובדי המדינה, מר דב ברינר, מסר כי התביעות, ה־מתייחסות לכ־55 אלף עובדי מדי־נה, כוללות בין השאר: קביעת דר־גה כ״א בדרוג האחיד, קביעת דרגה ה׳ כדרגה התחלתית (455 ל״י ב־חודש), ספריות מקצועית מדורגת י״א, שעות נוספות לכלל העובדים, השת־תפות בהוצאות החינוך העל־יסודי לילדי העובדים.

גם יו״ר המזכירות לאיגוד מקצועי, מר אוריאל אברמוביץ, הביע דאגה „נוכח הסחבת במשא ומתן״. הוא אמר, כי המזכירות תתכנס לדיון ב־צעדים שיש לנקוט למימוש התבי־עות.

בדק הקים מיתקן להרצת מנועי סילון

מסוגל לבדוק מנועי ג׳מבו * ההשקעה קטנה

מאת מאיר כהן

מתקן ניסוי רב־תכליתי, להרצת מנועי סילון, תוכנן והוקם בבדק מטוסים בהשקעה מוצמת של 200 אלף דולאר בלבד, הרוב במטבע מקומי. כמתקן דומה שהוקם ע״י חב־רה אמריקאית בייחוד לצורך הר־סוי של מנועים מסוגים שונים ל־חלוטין זה מזה: צבאיים ואזרחיים תוצרת ארצות שונות.

מינהרת אויר המכונה — דטיונר — שאורכה 40 מטרים, גבוהה כדי להבליע את הרעש האדיר שנוצר בעת הרצת המנועים.

מנוע סילוני מסוג המכונה תלוי לשם הרצה במיתקן החדש של בדק בלוד. מאחור נראה פיתחה של מינהרת האוויר להש־תקת הרעש מהמנוע.

צת מנועים, עלה כ־2.5 מיליון דו־לר. החיסכון שבמתקן של בדק, נו־בע מהתאמת אחד מתאי הניסוי ש־היו קיימים במפעל לצורך הרצת מנועי הג׳מבו האדירים. המתקן מות־אם להרצת מנועי סילון המפתחים עד 50 אלף ליברות כוח הדף, כלו־מר, אפילו את מנועי הסילון הח־זקים ביותר בעולם. המתקן מסוגל להריץ מנועי טורבו־סילון עם מבער אחורי המניעים את הסילונים הקל־קלים ומנועי טורבינה־מניפה, מ־סוג מנועי הג׳מבו. שגני בלוח ה־בקרה מכשיר את התא להרצת נו־הדות למתקן זה יכול עתה בדק לספק כמעט בכל המטוסים הנמ־צאים כיום ויימצאו בעתיד בשימוש, כמו הקונקורד העל־קולי.

מד״א שלח תרופות לנפגעי השטפונות בפיליפינים

(ע). — בעקבות השטפונות שפק־דו לאחרונה את איי הפיליפינים שלח אתמול מגן־דוד־אדום משלוח של תרופות שונות לעזרת הנפגעים, אשר רבים מהם לקו במגיפת דיזנטריה קלה.

פוקה הירש יועמד לדין רק בעוד שלושה שבועות

* (ע). — משפטו של איש ה־עסקים פוקה הירש באשמת עבירות על חוקי המטבע, יותחל להתברר ב־בית המשפט המחוזי בתל־אביב ב־עוד כשלושה שבועות. עד אז יישאר משוחרר בערבות 50 אלף ל״י.

אתמול דחתה השופטת הדסה בן־עתו בקשה של התביעה הכללית להקדים את המשפט, ונענתה לב־קשת הסניגור עו״ד י. טוניק, לדחות את המשפט עד אחרי שהפרקליט יסע לחו״ל וישוב משם, כסבורע אח־רי תום פגרת בית־המשפט. למזכי־רות בית המשפט ניתנה הוראה לק־בוע את שמיעת המשפט בין 4 לבין 9 בספטמבר.

התביעה מאשימה את פוקה הירש כי סירב למסור למשטרה ידיעה, שאותן חייב היה למסור על פי הת־קנות להגנת כספים. הידיעות שנדר־שו מפוקה הירש הן בדבר קבלת מטבע חוץ בסך 105.000 דולר כסוכן של חברה אורומריטיים. התביעה מר־ענת כי כספים אלה, במטבע זר, לא הובאו למכירה לאוצר, כפי שמחייב החוק. —

סניגורו של הירש, עו״ד י. טוניק, טען כי התיק הוגש בבהילות לבית־המשפט על־ידי הפרקליטות, וכי אין סיבה לזרז את המשפט עד שהוא (הסניגור) ישוב מאירופה בעוד כש־לושה שבועות. מר טוניק הודיע כי עליו להופיע אישית במשפט זה.

התובע, עו״ד י. אלגים, טען כי החקירה התמשכה באורח שיטתי מן המשטרה. זאת ועוד: בהתמודדות זו, בין הרשויות לבין העבריין, דומה כי ידו של האחרון על העליונה.

בהחלטתה ציינה השופטת, כי טע־נות התובע הן כבדות־משקל, ואף־על־פי־כן, דחיה קצרה במשפט אין בה כדי לסכל באופן רציני את מט־רות התביעה. כמו כן „אין בה סיבה מספקת כדי לאלץ את הנאשם לוותר על שירותיו של עו״ד טוניק הנוסע לחו״ל.

בתי־משפט משטרה

חשוד בביצוע מעשים מגונים נעצר לחקירה

מאת סופר „הארץ״ לענייני משטרה

אדם החשוד בביצוע מספר רב של מעשים מגונים נעצר אחרי חקירה של משטרת קרית אונו. החשוד בן 40, תושב מרכז הארץ משתף פעולה עם חוקריו.

בחודשים האחרונים התלוננו נע־רות וילדות מאור יהודה כי גבר אלמוני המופיע במכונית בשעות ה־ערב עושה לעיניהן מעשים מגונים ונעלם. מדי פעם היה מגיע במכו־נית אחרת.

לפי תיאורן על־ידי הצעירות, הצ־טיירה דמותו של החשוד, שהופיע בהחנת המשטרה וביקש לדעת מדוע הוזמנו לחקירה אנשים הקשורים עמו בעסקי מכוניות. בחקירה הוב־רר כי החשוד ניצל מכוניות של לקוחותיו כדי להגיע לאור יהודה לביצוע המעשים המגונים. חוקרי ה־משטרה הבחינו בדמיון שבין ה־מתלונן לאיש החשוד, ועצרו אותו.

ל״ע לבישוף ראיה: הצנעת המאבק עשויה להשיג מיפנה חיובי

מן הראוי להצניע את המאבק ל־החזרת עקורי בירעם ואיקרית ל־כפריהם ולהימנע ממאבקי־ראווה ו־הפגנות מרעישות, המנוצלים גם על־ידי גורמים העויינים את המדינה. הפעלת אמצעים כגון אלה משל־הבים יצרים ומעוררים אולי את זר־קורי התקשורת, אינם הולמים את המטרה של מאבק זה. עתה דרושים קצת אורך־רוח, יישוב־הדעת ומתי־נות — נאמר במכתב ששיגר אתמול מזכיר ל״ע, מר יצחק ברקאי, אל הבישוף ראיה.

עלה מחזור המטבע

(ל). — מחזור המטבע עלה ה־שבוע ב־14,847.103 ל״י ועמד על 1,989,000,000 ל״י בקירוב. על כך מסר אתמול דובר בנק ישראל.

סעיפי הכיסוי: 198,000,000 ל״י בזהב, 1,792,000,000 ל״י ביתרות ב־מטבע חוץ (הכל מעוגל למיליון ל״י).

תנועת מטוסים בלוד יום שישי

נוחתים:
אל־על (454) ב־00.40 מרומא. מ.ח.אי. (811) ב־04.10 מארה״ב. המזרח הרחוק: איירפראנס (103) ב־04.35 מסינגפור. הר דו. מתהראן: אל־על (100) ב־10.08 מניו יורק: סי.פי.אי. (304) ב־11.30 מקנדה. רומא: אל־על (300) ב־11.45 מניו־יורק: אל־על (302) ב־12.30 מאיסטנבול: אליטאליה (738) ב־12.15 מרומא: מ.ח.אי (740) ב־13.25 מארה״ב. פרנקפורט: אל־על (352) ב־13.55 מניו־יורק, פאריס: מ.ח.אי. (385) ב־14.40 מניו־יורק: סייפריר (302) ב־13.50 מניקוסיה: אל־על (410) ב־14.05 מאתונה: אל־על ב־14.50 מניו־יורק, לונדון: אל־על (164) ב־15.00 מניו־יורק. אדיס אבבה: אל־על (404) ב־15.30 מרומא: מ.ח.אי. (810) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא: אל־על (304) ב־16.10 מניקוסיה: מ.ח.אי. (840) ב־16.30 מארה״ב, רומא. אתונה: איירפראנס (194) ב־16.40 מפאריס: סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך: אליטאליה (746) ב־17.40 מרומא. בי.או.אי. (482) ב־19.15 מלונדון: איירפראנס (138) ב־21.10 מפאריס, אתונה: סוויסאייר (836) ב־23.35 מז׳נבה.

ממריאים:
אל־על (163) ב־02.00 לאדיס אבבה, ניירובי: איירפראנס (198) ב־05.35 ל־פאריס: מ.ח.אי. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון: מ.ח.אי (741) ב־06.50 לפראנקפורט, ניו־יורק: אל־על (461) ב־07.10 לז׳נבה, ציריך: סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך: אל־על (361) ב־07.50 לאיסטנבול: מ.ח.אי. (841) ב־07.40 ל־אתונה, רומא, ארה״ב: אל־על (463) ב־05.00 לרומא: אל־על (23) ב־08.15 לפאריס, ניו־יורק: אוסטריאן (712) ב־08.25 לווינה: אולימפיק (302) ב־08.30 לאתונה: איירפראנס (139) ב־08.40 ל־אתונה, פאריס: אל־על (400) ב־09.20 לאתונה: בי.או.אי (482) ב־09.25 ל־לונדון: מ.ח.אי. (801) ב־09.30 לאתו־נה, פאריס, ניו־יורק: אל־על (281) ב־10.40 לרומא, ניו־יורק: אל־על (465) ב־11.10 ללונדון: סי.פי.אי (205) ב־12.45 לרומא, מונטריאול: אל־על (363) ב־13.00 לניקוסיה: אליטאליה (739) ב־13.00 לרומא: סייפרייר (303) ב־14.30 לניקוסיה: אל־על (467) ב־14.45 לקופנ־הגן, פאריס: מ.ח.אי. (810) ב־16.40 ל־בומביי, המזרח הרחוק, ארה״ב: אל־על (462) ב־17.20 לציריך, ז׳נבה: סוויסאייר (387) ב־17.55 לז׳נבה, צי־ריך: איירפראנס (194) ב־18.00 למזרח הרחוק: אליטאליה (747) ב־18.30 לרו־מא.

יום שבת

נוחתים:
מ.ח.אי. (811) ב־04.10 מארה״ב, ה־מזרח הרחוק: בי.או.אי.סי. (321) ב־09.00 מטהראן: אליטאליה (738) ב־12.15 מרומא: מ.ח.אי. (740) ב־13.25 מניו־יורק, פרנקפורט: לופטהנזה (634) ב־15.10 מפרנקפורט, מינכן: מ.ח.אי (810) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא: מ.ח.אי. (840) ב־16.30 מארה״ב, רומא, אתונה: איירפראנס (188) ב־16.55 מ־פאריס: סוויסאייר (320) ב־17.05 מ־ציריך: מ.ח.אי (808) ב־17.10 מניו־יורק, פאריס, אתונה: בי.או.אי.סי (322) ב־17.35 מלונדון: אליטאליה (746) ב־17.40 מרומא: בי.אי.איי (482) ב־19.15 מלונדון: אל־על (478) ב־19.25 מפאריס: אל־על (470) ב־19.25 מלונ־דון, מינכן: אל־על (480) ב־19.45 מ־פרנקפורט: אל־על (472) ב־20.20 מצי־ריך, ז׳נבה: אל־על (214) ב־20.25 מ־ניו־יורק, רומא: אל־על (482) ב־21.10 מפאריס: אל־על (474) ב־21.20 מאמ־סטרדם: איירפראנס (132) ב־21.40 מ־פאריס, רומא: אל־על (476) ב־21.45 מלונדון: אוסטריאן (711) ב־22.10 מ־ווינה.

ממריאים:
מ.ח.אי. (811) ב־08.00 לרומא, פא־ריס, בוסטון: מ.ח.אי (741) ב־08.50 לפרנקפורט, ניו־יורק: סוויסאייר (331) ב־09.07 לציריך: מ.ח.אי. (841) ב־09.40 לאתונה, רומא ניו־יורק: אייר־פראנס (139) ב־09.08 לאתונה, פאריס: מ.ח.אי (832) ב־09.50 לאתונה ניו־יורק: בי.אי.איי (482) ב־09.25 ללונ־דון: בי.או.איי.סי (321) ב־10.45 ל־לונדון: אליטאליה (739) ב־10.50 ל־רומא: לופטהנזה (635) ב־11.00 לפרנ־קפורט: מ.ח.אי (810) ב־10.40 ל־בומביי, המזרח הרחוק, ארה״ב: אייר־פראנס (188) ב־17.20 לפאריס: בי.או.אי.סי (322) ב־18.20 לטהראן: אלי־טאליה (747) ב־18.30 לרומא: אל־על (481) ב־19.00 לבוקארשט, אל־על (151) ב־19.30 לאמסטרדם, ניו־יורק.

אדי מלכה הפסיק שביתת הרעב שלו לאחר התמוטטות

חבר אחר בארגון „פנתרים תכלת לבן״ החל לשבות במקומו

מאת סופר „הארץ״

אדי מלכה הפסיק אתמול אחר ה־צהריים את שביתת הרעב שלו ב־כיכר דיזנגוף בתל־אביב, כתוצאה מהתמוטטות, ונלקח לבית החולים הדסה לטיפול.

במקומו החל לשבות רעב אברהם אלמוג, חבר אחר בארגון „פנתרים כחול לבן״. שביתת הרעב של אדי מלכה נועדה ללחוץ על ראש הממ־שלה לקבלו לשיחה על בעיות הפער החברתי בישראל.

שני קציני משטרה הועלו בדרגה בתל-אביב

(ע). שני קצינים במשטרת מחוז תל־אביב הועלו אתמול בדרגה.

האחד, מר מרדכי רוסו, סגן ראש מדור חקירות לעבירות תעבורה ב־משטרת המחוז, הועלה לדרגת פקד. השני, מר ראובן אילת, רכז לשכת החקירות של מרחב יפו, הועלה ל־דרגת מפקח.

שני הקצינים הם בעלי ותק רב במשטרת המחוז וכיהנו בתפקידים שונים.

ספרו של בנטוב יצא בתרגום ערבי

מאת סופר „הארץ״

ספרו של מר מרדכי בנטוב, מ־ראשי מפ״ם ושר השיכון לשעבר, „ישראל, הפלשתינאים והשמאל״ ש־הופיע לפני חודשים אחדים בהוצאת ספרית הפועלים, יצא בימים אלה לאור בתרגום ערבי. התרגום, שנע־שה בידי ה״ה מוחמד חמד ואיב־רהים שבט, פורסם „אל מרסד״, ה־שבועון הערבי של מפ״ם, יצא ל־אור בהוצאת המכון ללימודים אפרו־אסיאניים בגבעת חביבה ובשיתוף עם ספרית הפועלים. הספר נמכר ב־יהודה ובשומרון, ברצועת עזה וב־ישובים הערבים בישראל.

אירועים לרגל חגה הלאומי של רומניה

שגרירות רומניה בישראל ואגודת הידידות ישראל־רומניה יערכו ברא־שית השבוע הבא מסיבות וקבלות פנים לכבוד חגה הלאומי של רומניה החל ב־23 באוגוסט.

ביום ב׳ יפגשו ראשי השגרירות עם עתונאים לחילופי דעות על מצ־בה ומצבה של רומניה, וכן על גישתה לבעיות פנים וחוץ. באותו הערב תערוך אגודת הידידות במלון שרתון קבלת פנים בהשתתפות שר החוץ מר אבא אבן ושגריר רומניה בישראל, מר יון קובץ׳. ביום ג׳ יערוך השגריר בשטח התערוכה מסיבת קבלת פנים לאנשי ציבור, ראשי מוסדות ובציני העתונות.

תיקון

הדברים שפורסמו שלשום ב„דבר״ מפי דוד בן־גוריון ניתנו בתשובה על שאלת סופר העתון חגי אשד. התשובה זהה ניתנה על ידי מר בן־גוריון בראיון לבמאון התעשיה ה־אווירית. בניגוד לרושם שיכול היה להיווצר מהידיעה ב„הארץ״ אתמול לא הסתמך סופר „דבר״ על הראיון האחר.

נתיחד עם זכרה של הרבנית

גרטרודה (גיטל) במברגר ע״ה

ביום השלישי י״ב אלול תשל״ב (22.8.1972)
בשעה 5 אחה״צ בבית העלמין בפתח־תקוה לגלוי מצבה
בשעה 6 לפנות ערב בבני־ברק בבית הכנסת
ע״ש הרב במברגר זצ״ל, רח׳ יהודה הלוי 9
ללמוד משניות

אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המשתתפים בשעה 4.30 אחה״צ מהתחנה המרכזית של פתח־תקוה לבית־העלמין ומשם לבני־ברק.

המשפחה
בית ספר תיכון עירוני דתי בני־ברק
אגודה בית הכנסת ומעדון לנוער
ע״ש הרב במברגר ז״ל

יקירתנו

ד״ר ג. צדיק

איננה

המשפחה האבלה

יקירתנו

ז׳ני ראדט

איננה

משפחות הירשברג
משפחת ברן

ביום השלושים למות יקירנו
האדריכל

משה גבעוני ז״ל

נעלה לקברו בבית העלמין בכפר סמיר בחיפה ביום ראשון י׳ באלול תשל״ב (20.8.72) בשעה 3.30 אחה״צ.

התחבורה מבית המנוח, רח׳ אלחנן 11, מרכז הכרמל בשעה 3.00 אחה״צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

יעקב רונן (ויזינגר) ז״ל

תערך אזכרה לזכרו בבית המשביר המרכזי חיפה
ביום ראשון 20.8.72 בשעה 14.00
בשעה 15.00 יתקיים גלוי מצבה בבית העלמין החדש בחיפה
(כפר סמיר)
תודתנו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתו של ראש משפחתנו

מיכאל (מקס) גוטסמן ז״ל

נעלה לקברו ביום ג׳, י״ב באלול (22.7.72) בשעה 14.30 אחה״צ. נפגשים ליד השער הראשי בבית העלמין שבחוף הכרמל.

המשפחה האבלה

במלאת שלוש שנים לנפילתך

סגן בן־עמי שורצבוים הי״ד

נעלה למצבה אזכרה ההתייחדות ליד קברך,
בחלקה הצבאית בקרית־שאול.

נפגשים ביום א׳, י׳ באלול, 20.8.72, בשעה 17.00, בחלקה.

אוטובוס ייצא בשעה 16.00 (בדיוק), מרח׳ שנקר פינת ארלוזורוב בחולון, ויעבור דרך רח׳ העליה פינת רח׳ עמק־יזרעאל בת״א.

המשפחה

ביום ב׳ י״ג באלול (21.8.72) נעלה לקברו של יקירנו

ר׳ לוי יצחק סלונים ז״ל

לטכס אזכרה וגילוי המצבה שיתקיים בבית העלמין בצור שלום בשעה 4.30 אחה״צ.

אוטובוס יעמוד לרשות המשתתפים על־יד בית המנוח בקרית־ביאליק, רח׳ ההגנה 20/21

אלמנתו: רוסה־רוזה סלונים
אחיותיו והמשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לנפילת יקירנו

סגן (מיל) איתן הס ז״ל

נתיחד עם זכרו, בחלקה הצבאית בקרית־שאול, ביום ראשון י׳ אלול תשל״ב, 20.8.72 בשעה 17.00.

התחבורה תצא בשעה 16.30 מבית ההורים — רמת־החייל, רח׳ עולי הגרדום 38.

הודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע״פ.

משפחות:
הס
וידבסקי

משתתפים בצערה של

משפחת קישון

בהילקח ממנה ראש המשפחה היקר ומיסד חברתנו

דוד קישון ז״ל

הנהלת מדיזיס בע״מ
מעבדות ישראליות אי.אר.די.
וחבר העובדים

אנו משתתפים בצער המשפחה בהלקח

אפרים שלון (שנקל) ז״ל

ההנהלה והעובדים
א. סיניבר ושות׳ מהנדסים בע״מ
משפחות רייפמן

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי

משה בן יהושע פיינר

(סוחר עצים)

ההלויה תצא היום, יום ו׳, ח׳ באלול תשל״ב, 18.8.72 בשעה 12.00 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח׳ דפנה 5 ת״א לבית העלמין האזורי בחולון.

אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלוים

המתאבלים:
אשתו לידיה
והמשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של

חנה קמפנר

(לבית לינדנר) ז״ל

ההלויה התקיימה אתמול

בנה משה קמפנר
משפחות לינדנר ולהט

אזכרה וגלוי מצבה
על קברו של יקירנו

מקס נגלר ז״ל

תתקיים ביום ראשון י׳ באלול תשל״ב (20.8.72) בשעה 16.00 אחה״צ בבית הקברות חוף הכרמל. אוטובוס ייצא מבית המנוח רח׳ ארלוזורוב 73 א׳.

הננו מודים לכל אלו שהשתתפו בצערנו בע״פ ובכתב

המשפחה

במלאות 13 שנה לפטירת יקירנו

משה זיבלט ז״ל

תערך אזכרה ביום א׳, י׳ אלול תשל״ב (20.8.72) בשעה 17.00 בבית העלמין מול חוף הכרמל.
נפגשים ליד השער הקטן.

המשפחה

לקראת החג!
עופכן קטן (כ-1,5 ק״ג) במחיר הישן 3,5 ל״י ק״ג לצרכן.

העופות הקפואים
הם באיכות מעולה.
(נקיים ומוכשרים צעירים ולא שמנים)
אפשר לקנותם מבעוד מועד ולשמרם במקרר. כדי להמנע מ״בהלת הקניות״ של ערב החג.

תנובה
הדרכה לבעלי אטליזים - עופכן להשיג בכל סניפי ״תנובה״ בארץ.

המועצה לענף הלול

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

THE DISINFECTOR
המחטא

גוזר ושמור

ש. גולדשטיין בע״מ שרות חטוי והדברת מזיקים

✶ הדברה מכרסמים (עכברים־חולדות)
✶ ריסוסים להדברת חרקים מכל הסוגים
✶ עישון נגד תולעת עץ — עש ספרים וחרקים אחרים.

טלפון 35515/7 (3 קוים)
תל־אביב, רח' אירלנגר 1

צו־ביניים לעיכוב כנס הדיינים על־ידי ועדת הבחירות לרבנות

ניתן לפי בקשת חבר המועצה הדתית בירושלים דוד פרנקל ✶ טוען שיש ליקויים בחוק הבחירות ✶ יתרון בלתי צודק לחלק מן המועמדים

(ע). צו ביניים האוסר על ועדת הבחירות לרבנות הראשית לכנס את כנס הדיינים בהתאם לתקנות הבחי־רות, לפני תאריך 23.8.72, הוצא אתמול בבית המשפט הגבוה לצדק בירושלים. הצו הוצא לבקשת מר דוד פרנקל, חבר המועצה הדתית בירושלים. הצו ניתן על־ידי שופט בית המשפט העליון, ד״ר י. קיסטר.

עם זאת דחה השופט את בקשתו של מר פרנקל להוציא צע״ת נגד שר הדתות וועדת הבחירות לרבנות הראשית, שיורה להם לנמק מדוע לא יבוטלו התקנות המאפשרות לרבנים להופיע הן כחברים בגוף הבוחר מ־כוח היותם רבני עיר, והן כמש־תתפים בכנס דיינים שבו הם יכולים להיבחר פעם נוספת לחברים בגוף הבוחר.

השופט הורה להעביר את הבקשה לדיון בפני הרכב רגיל של 3 שופ־טים שיתכנס ביום ג' הקרוב, בהתאם למקובל בפגרה. לדיון הוזמן היועץ המשפטי לממשלה.

148 במקום 150

בעתירה שהגיש לבג״צ באמצעות עו״ד ה. ינובסקי, טוען מר פרנקל שיש למנוע בחירת נציגי כנס ה־דיינים שנועד להתכנס ב־21.8.72, עקב הצורך לתקן מספר תקנות בחוק הבחירות הקיים, בהתאם לחוק ה־בחירות למועצת הרבנות הראשית נקבע כי האסיפה הבוחרת תהיה בת 150 חברים, מהם 80 רבנים ו־70 נציגי ציבור. בתקנות נקבע כי בין 30 הרבנים יהיו 16 רבני הערים הגדולות שקבעה ועדת הבחירות, ו־9 דיינים של ביה״ד הרבניים שנבחרו בכנס הדיינים.

בעתירה נאמר כי ברשימת 16 רבני הערים שהם חברי האסיפה הבוחרת מופיעים הרבנים הראשיים לתל־אביב—יפו, הרב שלמה גורן ו־הרב עובדיה יוסף. אותם רבנים, נאמר בעתירה, מופיעים גם ברשימת הדיינים הבוחרים, ואין כל כוונה שכנס הדיינים יבחר כנציגיו את הרבנים שלמה גורן ועובדיה יוסף. במקרה שייבחרו, יהיה הגוף הבוחר בן 148 חברים בלבד, בניגוד לחוק הקובע כי יכלול 150 חברים.

יתרון בלתי צודק

העותר מציין כי לפי החוק הקיים אין כל אפשרות למנוע מצב זה, וכי התקנות כפי שהן נותנות יתרון בלתי צודק למועמדים המוצהרים ל־הבחר לרבנות הראשית או למועצת הרבנות על פני מועמדים אחרים. זאת עקב העובדה, שהתקנות מאפש־רות לדיינים להיות הן חברים בגוף הבוחר מכוח היותם רבני עיר גדולה והן משתתפים בכינוס הדיינים הנותן בידם זכות לבחור נציגים נוספים לגוף הבוחר.

לעותר יש השגות גם על דרך פעולתה של ועדת הבחירות למועצת הרבנות. הוא טוען, כי הועדה פו־עלה שלא כדין. כזכור, התפטרו לפני שבועות מספר — בעקבות החלטת בית המשפט הגבוה לצדק — כמה רבנים מהועדה שבראשה עמד אז יו״ר ועדת הפנים של הכנסת, ח״כ מ. סורקיס.

תובע יו״ר חדש

רק ב־15.8 נבחרו נציגים חדשים לועדה, אולם סורקיס נשאר עומד בראשה. לטענת העותר, מינויו של ח״כ סורקיס בטל, שכן הוא נבחר על־ידי חברי הועדה שהתפטרו כבר, ולכן הגוף החדש שנבחר צריך לב־חור לו יו״ר חדש.

מר פרנקל טוען כי „יש גם טעם לפגם, אם לא יותר מזה" בכך שיו״ר ועדת הפנים של הכנסת, שלקח חלק פעיל בתיקון התקנות לחוק הבחירות לרבנות, הוא שישמש גם כיו״ר ועדת הבחירות. לטענת העותר הוא פסול עקב היותו נוגע בדבר.

נציגות רבני ירושלים

הסוגיה האחרונה, המופיעה בעתי־רה, מתייחסת לנציגות רבני ירושלים לבחירות לרבנות הראשית. לדברי העותר נשלחו לועדת הבחירות שתי רשימות של רבני שכונות בבירה הכוללות 29 רבנים, אך הועדה איש־רה רק רשימה של 11 רבנים בטענה כי האחרים מקבלים רק שכר חלקי מהמועצה הדתית בירושלים, ואינם נכללים במסגרת רבני שכונות.

מר פרנקל מטעים כי „צעד זה הוציא מכלל רבני־השכונות רבנים חשובים וידועים בירושלים, המכה־נים כרבני שכונות מזה שנים רבות. בתל־אביב, נאמר בעתירה מדורגים רבני השכונות לפי דרגות שכר שונות ואילו בירושלים לפי חלקי משכורות, ואין כל סיבה מדוע פור־סמו בתל־אביב כל רבני השכונות ובירושלים רק אלו המקבלים משכו־רת מלאה".

„המעיין ברשימות רבני השכונות בבירה, אינו יכול שלא לתמוה לנו־כח העובדה שלתל־אביב 31 רבני שכונות, לחיפה 32, ואילו לירושלים על שכונותיה הרבות רק 11 רבני שכונות," נאמר בעתירה.

לכן מבקש העותר בסיום העתירה, כי בג״צ יורה לועדת הבחירות לפסול את רשימת רבני השכונות שפורסמה ולפרסם רשימה חדשה.

הדיון בכלל העניינים המופיעים בעתירה ייערך, כאמור, ביום ג'.

אני הארכיבישוף יוסף רייא מבקש להודיע בציבור שאני מבטל את תוכניתי לשאת הצלב של איקרית ובירעם ברחו־בות ירושלים ביום הרביעי הבא, 23 באוגוסט 72, לפני המיצעד העממי.

רבים מידידי היהודים ביקשוני להי־מנע מכך, מפני שהדבר פוגע ברגשו־תיהם. מתוך כבוד והתחשבות ברגשות אחי, העלולים להיפגע ממחווה דתית־אישית זו, אני מוותר על צורה זו של תפילה.

התכוונתי לשאת את הצלב בתור תפילה אישית. אך שוכנעתי שבנסיבות הקיימות בארצנו עלול הדבר לגרום לפילוג ולשנאה. כמו כל עמי הישראלי, אני רוצה בשלטון השלום והצדק באר־צנו למען תיהפך ישראל דוגמה ומופת לעולם כולו, מושב הצדק והדימוקרטיה האמיתית.

אני מבקש את ממשלתי ואת עמי לשתף פעולה למען מילוי משאלתנו המשותפת הזאת.

בצעדי בראש מיצעד האחדה, ביום רביעי הבא, 23 באוגוסט אשא את דגלנו הישראלי כסמל לסולידריות שלנו, מטרתנו המשותפת ואחדותנו.

הארכיבישוף
יוסף רייא

(מ.)

ציפיה להכרעות בהכשרת הישוב

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

הפרטים הסופיים הקשורים בהנפ־קה הקרובה של הכשרת הישוב עומ־דים להקבע בישיבה שתתקיים ביום א' הקרוב. בשבועות האחרונים עמ־דו מניות חברה זו במוקד הפעילות בבורסה, והדבר אמור גם לגבי הש־בע שחלף. שערי המניות למוכ״ז, הגיעו עד לרמת שיא של 299.5 ותוך מחזורים ערים מדי יום ביומו. הכ־מות הכספית שהיתה דרושה להחלפת כמויות אלו עלתה על ממוצע יומי של רבע מיליון ל״י.

הכשרת הישוב עומדת להנפיק — 4,440,736 מניות רגילות למוכ״ז בנות 1 ל״י כל אחת. אלו מוצעות כזכויות לבעלי המניות הנוכחים ב־יחס של 3:1. המסחר בזכויות אמור להתקיים בבורסה בימים 26 ו־27 בספטמבר, אלא אם תחול דחיה מ־סיבה כלשהי. בנוסף מנפיקה החברה אגרות חוב בסך 7 מיליון ל״י. יהיו אלו אגרות חוב נושאות ריבית של 10% שיעמדו לפדיון בשנים 1978 —1982. אלו יונפקו לפי מחיר של 100%. בנוסף ניתן יהיה להמיר ב־מניות החברה החל מ־1 במארס — 1975. אגרות חוב בסך 2 מיליון ל״י הוקצו כבר למשקיעים מוסדיים והיתרה בסך 5 מיליון ל״י מוצעת לציבור הרחב. רשימת החתימות תפתח ב־12 בספטמבר. מחיר הזכויות של המניות ושער ההמרה של אגרות החוב עוד לא נקבע.

הון המניות הנפרע של הכשרת הישוב עומד על 13.32 מיליון ל״י וביחד עם הקרנות מגיע ההון העצ־מי ל־22.21 מיליון ל״י. לכל המניות זכויות הצבעה שוות. אולם למניות היסוד בסך 15,000 ל״י הזכות למנות גוברנור, לו הסמכות להטיל וטו על כל החלטה של הדירקטורין. הגובר־נור הנוכחי הינו גזבר הסוכנות מר א.ל. דולצין.

בינתיים השפיעו מניות החברה על כל השוק שעמד בשבוע שחלף בסימן פעילות ניכרת. המחזורים ה־יומיים היו גבוהים למדי (מיליוני ל״י):

יום	בבורסה	לבורסה מחוץ
א'	3.57	2.66
ב'	2.76	1.81
ג'	3.21	1.05
ד'	2.82	0.80
ה'	2.55	

רמת השערים עלתה השבוע במק־צת מעל לשיא שהושג בחודש אפ־ריל השנה. הדבר משקף את המצב לגבי רוב המניות, בעוד שאחדות ה־ציבו בינתיים שיאים חדשים.

שוק אגרות החוב עמד בסימן חי־דוש העליה במדד המחירים. צמודי המדד, שנסוגו בשבועות הקודמים בגלל הירידה במדד ביוני והידיעות על אפשרות ביטול כיבוס האגרות, שבו לקראת סוף השבוע ושיפרו מע־מדם.

הנת״ד ירד השבוע עד 4.24 ל״י אולם אתמול עלה שוב ב־3 אגורות ל־4.27 ל״י תוך מחזור בסך 100 אלף דולר. בשוק השחור נסחרו הדו־לרים בשטרות בני 100 לפי 4.41 ל״י ובשטרות קטנים יותר לפי 4.40 ל״י. המארק הגרמני — 1.38 ל״י פרנק שוויצרי — 1.17 ל״י. פרנק צרפתי — 1.17 ל״י. לי״ש — 11.70 ל״י. הזהב נסחר לפי 9,600 ל״י הקי״ג. ה־סוברינים לפי 73 ל״י היחידה.

7% דיבידנד ביניים במשכנתאות לשיכון

בנק משכנתאות לשיכון הודיע על דיבידנד ביניים לשנת 1972 בשעור 7%. התשלום ב־16.10 האקס ב־1.10.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	17.8.72	16.8.72
כל המניות	256.30	256.79
כספים וביטוח	196.99	196.75
מקרקעין	248.42	249.79
תעשייה ומסחר	400.55	402.28
חברות להשקעה	212.60	213.54
חברות נפט	229.21	226.34

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

17.8.72

מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	61.5		61.5
אליאנס ב' (ש)	825	−5	820
אלקו 1 (ש)	118	−2.5	118
אלקו 2.5 (מ)	117	−1	117
אלקטרה (ש)	262.5	+2.5	269
אלקטרה 5 (ש)	272		268.5
ארגמן (ש)	416	+0.5	
ארגמן (מ)	418		418
ארגמן (ר״מ) (מ)	419.5		418.5
אתא ב' (ש)	170	−1	169.5
אתא ג' (ש)	170	−1	169.5
אתא משנה (ש)	160	+0.5	160
בית הרכב (מ)	74	+1	73
דובק ר״מ (מ)	456	+1	445
קרור 1 (ש)	410		
קרור 10 (ש)	373	−6.5	373
כבלים (מ)	183.5		182.5
כרי״ב ר״מ (מ)	152.5		152.5
ספנות (ש)	169.5		187.5
כימיקלים (ש)	64		65
לא״פ ר״מ (מ)	99.5		99
מולר (ש)	183	−1.5	
נחושתן ר״מ (מ)	292	+3	
טבע (ש)	890	−5	890
טבע (מ)	941	+3	
פיניציה ר״מ (מ)	118	+3	117
מפעלי ניר (ש)	551	−19	565
עסיס ב' (ש)	277	−2	275
שמן ר״מ (מ)	114	−0.5	114
תעל ב' (מ)	233	−1.5	234
ערד (ש)	125		125
כספים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	132.5	−1.5	132
איה״י (מ)	299.5		
אוצר לתעשיה (מ)	403	−2	405
אי.די.בי. ר״ג (ש)	205	+0.5	205
אי.די.בי. ב' (ש)	225		
בנק אגוד (ש)	249	+0.5	247
אפותק' (מ)	208.5		208.5
איי בריטי ר״מ (מ)	270.5		
איי בריטי (מ)	250	+2.5	250
דיסקונט א' (ש)	432		435
בנק לחקלאות ר״מ (ש)	93	−1	93
בנק מזרחי (מ)	134	+0.5	135
פועלים (מ)	266	+1	267
פועלים ר״מ (מ)	280		281
בנק כרמל (מ)	151		152.5
לאומי רגיל (ש)	312.5		312.5
לאומי חדשות (ש)	308.5		308.5
משכ' בנין (מ)	164	+1	165
סחר חוץ (מ)	367		
פ' תעשיה 8% (ש)	86	+2	86
פ' משכ' (מ)	206	+1	
משכ' שכ' (מ)	175	+0.5	175.5
כלל תעשיות (ש)	182	−1	181.5
מרכזית ב' (ש)	207		211
הסנה (מ)	195.5	−1.5	194.5
ריק'מ' 1.— (ש)	212		
ו.ק.מ. 10.— (מ)	129.5		129
ספנות ר״מ (מ)	205	+0.5	
ספנות (מ)	191.5	−1	192.5
סהר ב' (מ)	155		
צור (מ)	146.5		
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	157.5		157
אפריקה 1 (ש)	310	−10	
אפריקה 10 (ש)	281		280
הכ' הישוב (ש)	290.5	−4	290
הכ' הישוב (מ)	295.5	−3	297.5
מטעי הדר (ש)	96	−1	99.5
ישרס (ש)	155	−2	156.5
ג. ובנין (ש)	238	−0.5	237
מהדרין (ש)	185	−2	185
פרי אור (ש)	152		153
אבני — ישי (מ)	126	−0.5	125
נאות אביב (ש)	85		85
נכסים חדשות (ש)	229	−1	229
ריאלקו (ש)	133.5		132.5
רסקו ר״מ (ש)	105.5		104.5
רסקו (ש)	74		73.5
דלק ונפט			
דלק ג' (מ)	188		
דלק (ש)	169		168.5
ירדן א' (ש)	87	−1.5	
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	88.5	+1	89
אלרן (מ)	197.5	−2	199
פועלים (מ)	230		230
יצוא (מ)	96	−2.5	95.5
פז (מ)	115.5		115.5
אמפא א' (ש)	123		122
דיסקונט (ש)	232		232
עוז (ש)	183		190
דיסקונט חדשות (ש)	217	−1	217
לאומי (ש)	209	−1	210
סחר חוץ (ש)	105	−0.5	103
מזרחי ב' (מ)	108		
פריון ב' (ש)	85		85
כלל (ש)	151	−1	150
שוק חופשי			
נפטא (ש)	73.5	+1	74
לפידות (ש)	157	+1	160
לפידות (מ)	177.5		180
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	209.5		209.5
אמישר (ש)	68.5		
7% בנק משכ' לשיכון (מ)	128	−1	129
6.5% כור (ש)	169	−1	167
7% צים (מ)	245	−2	
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אוניקו א' (מ)	79	−0.5	
8% אוניקו (מ)	91	+0.5	
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ב' (ש)	160.5		
6% פ' תעשיה גג (ש)	99		
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	99	+0.5	
בזית (ש)	65		

אגרות חוב	סגירה	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוסא ים המלח (ש)	209.5	
5% אג״ח ים המלח (מ)	118.3	+0.3
6% חשמל חטיבה ב' (ש)	133	
וולפסון קלור מאיר 6.5% אג״ח (ש)	85.5	
הולליס 5	116.4	
הולליס 6	118.5	+1
הולליס 7	119.2	+0.7
הולליס 8	103.8	
הולליס 9	105.5	
הולליס 10	103.9	+0.9
הולליס 11	106.2	+0.5
הולליס 13	107.1	−0.5
הולליס 14	108	+0.8
הולליס 15	104.9	+0.2
הולליס 16	104.1	
הולליס 17	103.5	−0.1
הולליס 18	105.8	
צמודות למדד קרן ורבית		
מלוה בטחון 1967		
סדרה ח'	174	
סדרה ט'	173.9	+0.2
מלוה בטחון 1968		
סדרה א'	152.5	+1.5
סדרה ה'	151	
סדרה מ״א	150.1	−0.6
מלוה בטחון 1969		
סדרה א'	146	+1.5
סדרה ט'	140.3	+0.8
סדרה מ״א	139.9	−1
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	153.6	
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	218	+0.5
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	199.3	+0.6
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	181.3	−0.5
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 118.7	151	

מפתח: ר״מ — רגילות מבוכרות: א' — מניה א': ב' — מניה ב': ג' — מניה ג'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ״ז: בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד: ✶ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע״מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	237.0	226.1	226.1
ארז	132.0	125.9	125.9
איתן	119.09	—	116.18

הנאמן: בנק הפועלים בע״מ

העבודות בכביש גהה נמשכו אתמול ללא הפרעות

הפרשה נדונה אתמול בועדה לאיכות הסביבה

מאת א. קרה, סופר „הארץ"

ועדת הכנסת לאיכות הסביבה דנה אתמול בפרשת סלילת ה־כביש ברמת השרון. בישיבה, ש־ערכה כשלש שעות לא נתקבלו החלטות, בין השאר לאור העוב־דה כי אחד מתושבי רמת השרון פנה בנושא זה לבית המשפט.

יו״ר הועדה, ח״כ יוסף תמיר, סייר אתמול בשטח בלווית מנכ״ל משרד העבודה מר אריה גוראל וראש ה־מועצה המקומית רמת השרון. בתשו־בה לשאלה אמר ח״כ תמיר, בהדגישו כי הוא מביע עמדה אישית בלבד, כי במצב שנוצר לאור מחדלים של תכנון מלפני 10 שנים — תקופה, שבה לא נלקחו כמעט בחשבון שי־קולים אקולוגיים, המוצא האקולוגי הסביר היחיד שנותר הוא הערמת סוללה בגובה 8 מטרים ונטיעה צפו־פה עליה לאור הקושי להעתיק את התוואי כיום. „זה אולי הפתרון ה־טוב ביותר במצב שנוצר", אמר ח״כ תמיר, בהסבירו כי פעולת הפקעה של קרקעות מדרום לתוואי הנוכחי תימשך לפחות שנה. ח״כ תמיר הביע תדהמה נוכח העובדה, שגם כיום נבנים בניינים חדשים קרוב כל כך לכביש.

העבודה נמשכה אתמול ללא הפ־רעות.

תע״ל בעד שיתוף עובדים ברווחים

תנועת העבודה הליברלית (לי״ע) דוגלת בהנהגת העיקרון של שיתוף עובדים ברווחים הן במפעלי ההס־תדרות העובדים והן במשק הפרטי — החלטה עקרונית זו של תע״ל אוש־רה אמש מחדש, בישיבת הועדה ה־מרכזית של התנועה, שנערכה בראשותו של מר הלל זיידל, בתל־אביב.

חזני: תצרוכת ראוותנית מונעת קידום נזקקים

(ל). — לא הוצאות הבטחון וקלי־טת העליה מונעים הרמת משאבים לקידום מצבן של השכבות הנזקקות כי אם הרדיפה אחרי העליה ברמת החיים, המעבירה משאבים עצומים לתצרוכת ראוותנית — אמר אתמול שר הסעד, מר מיכאל חזני, בהר־צאתו בפני קציני צה״ל.

תכנית לארגון שוק יהודי נדונה בועדת משנה של ועדת הכלכלה

(ל). ועדת משנה של ועדת הכל־כלה של הכנסת בראשותו של חבר הכנסת ע. פיינרמן, דנה אתמול ב־תוכנית לניצול הפוטנציאל היהודי בחו״ל לשיווק תוצרת ישראל.

הועדה שמעה ממר יהושע משולח על תכניתו לשוק היהודי המבוססת על יצירת תנועה עממית לצריכת

עוזי פיינרמן

תוצרת ישראל בקהילות ישראל ב־חו״ל, במיוחד בערי ארה״ב. הוא מסר גם על מבצע נסיוני שנערך ב־נושא זה בשתי ערים בארה״ב — פילדלפיה ומיאמי־ביץ', שממדיו היו מוגבלים בגלל חוסר תקציב.

הועדה שמעה הסברים מפי מנכ״ל משרד המסחר והתעשיה, מר ג. להב, וסגנו, מר ע. טלבר, וכן מפי מנהל מכון היצוא הישראלי, שהביעו דע־תם תוך ציון הספיקות והקשיים ה־קיימים במימוש רעיונות אלה.

נציגי משרד המסחר והתעשיה הו־דיעו עם זאת כי המשרד מעודד כל יוזמה הבאה מצד היצואנים לקדם את היצוא הישראלי והמשרד אף הודיע על נכונותו להשתתף שווה בשווה בכל תכנית שתאורגן על ידם להפצת סחורות ישראליות.

בסיום הישיבה הודיע מר פיינרמן, כי למעלה מכל ספק שיש צורך בהס־ברה מתאימה בקרב היהודים בחו״ל למען עידוד קניית תוצרת הארץ, ויש סיכוי לקדם את היצוא על ידי הפ־עלת גורמים יהודיים בקהילות יש־ראל לתכניות מסוג זה.

ועדת המשנה תבחן את ההצעות שהוגשו לה בנושא ותמליץ בפני משרד המסחר והתעשיה על הצורה וההדרכים להפעלת התכנית.

בן־אהרון לא הסכים להתערב לטובת שובתי קרית הפלדה

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

פועלי הייצור השובתים בקרית הפלדה, שגרמו להשתקת המפעל כולו ולשליחות כל 550 העובדים (כולל הפקידים) לחופשה־כפויה — פנו למזכיר ההסתדרות, מר יצחק בן־אהרן בבקשה שיתערב לטובתם, אולם לא נענו.

סופר „הארץ" מוסר כי את קרית הפלדה כבר פקדו שביתות חמורות, אולם מעולם לא נסגר המפעל כולו. הפעם נשארו במקום רק צוותי אח־זקה, כדי לשמור על מתקני המים, החשמל והתנורים שלא כובו.

הנהלת קרית הפלדה אינה מוכנה כלל לטפל בשביתה ומשאירה את הטיפול לועד השובדים של קרית הפלדה ולמועצת פועלי עכו, מאחר שבדעתה לייעל את המפעל ועל רקע זה פרצה השביתה.

התבקעות של צינור-ביוב גרמה אתמול לניתוקם של כ־1,500 טלפונים בבני־ברק. התיקונים יימש־כו היום.

למשפחת דוכן
השתתפותנו באבלכם הכבד
בהילקח מכם ראש משפחתכם
שמואל דוכן ז״ל
„הארץ"
מחלקת ההפצה

לשמעון בן־יעקב
אתך באבלך במות
אביך ז״ל
אטמור מזוג אויר בע״מ

למשפחת קלוצמן
השתתפותנו בצערכם על מותו של ראש המשפחה
ידידנו
אינג' י. קלוצמן ז״ל
ח. שמרלינג ובניו בע״מ

לחברנו **חנן פלג**
ובני־משפחתו
תנחומים במות
אביך ז״ל
הנהלת קואופרטיב „דן"
החברים והעובדים

למשפחת מקסימוב
אתכם באבלכם הכבד
בהלקח מכם ללא עת
הרעיה והאם
יפה מקסימוב ז״ל
בית ליאור
סלע בית שמש בע״מ

השר לקליטת העליה
ועובדי משרדו
אבלים על מות
משה סורוקה
ומשתתפים באבל המשפחה
ובית קופת חולים

משתתפים באבלו של
פרופ'/ח יצחק סורוקה
על מות אביו
משה סורוקה ז״ל
הטכניון — הפקולטה להנדסה אזרחית
וסגל המורים

המכון האוניברסיטאי להשתלמות רפואית של ביה״ס לרפואה של האוניברסיטה העברית, הדסה וקופ״ח של ההסתדרות הכללית של העובדים בא״י
מביע את צערו על פטירתו של
משה סורוקה
יו״ר המרכז הרפואי
מנהל המכון ועובדיו

אוניברסיטת הנגב
מתאבלת על מותו של
משה סורוקה ז״ל
יו״ר ההנהלה המרכזית של קופת-חולים
מיוזמי המרכז הרפואי בנגב

אנו מודיעים בצער על פטירתו של חברנו
חיים נוימן
ומביעים תנחומינו לבני המשפחה
„אגד"
ההנהלה והחברים

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו בשוייץ של
ראש משפחתנו האהוב
מר **ברנרד הירסקוביץ**
אלמנתו: דורותי הירסקוביץ
בנותיו: יהודית ורחל
חתנו: יצחק
והנכדים
נא להמנע מביקורי תנחומים

למשפחת **ברנרד הירסקוביץ**
ולסוכנות ימית ישראלית סקנדינבית בע״מ
אתכם באבלכם הכבד בהלקח מכם ראש המשפחה והמנהל הכללי
ברנרד הירסקוביץ ז״ל
„הקישון" חב' לעמילות מכס בע״מ
אחוד הנמל בע״מ
חיפה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו בשוויצריה של
מנהלנו הכללי
ברנרד הירסקוביץ
קונסול שוודיה
חלוץ הספנות הישראלית
ומביעים תנחומים למשפחה השכולה
הדירקטוריון, סוכנות ימית ישראלית
סקנדינבית בע״מ

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו בשוויצריה של
מנהלנו הכללי
ברנרד הירסקוביץ
קונסול שוודיה
ומביעים תנחומים למשפחה השכולה
עובדי סוכנות ימית ישראלית
סקנדינבית בע״מ חיפה, אשדוד

למרכז קופת־חולים
אתכם באבלכם על מות מנהלכם
משה סורוקה ז״ל
הנהלת בית-החולים
„יפה-נוף" חיפה

מיכל חלב למשק החקלאי

צבירה, קירור
קבול: 650, 1000 ליטר
תוכנן ובנוי בהתאם לתקן A3 נבדק ואושר ע״י מוסד הטכניון למחקר ופתוח.
אוטומטי לחלוטין · עומד בוואקום
מ.ג.ט ישראל בע״מ
תעשיות ציוד פלדת אל־חלד לחקלאות ולתעשיות מזון
מפרץ חיפה ת.ד 10081 טל. 04-724479
מעלות. ת.ד. 72, טלפון: 04-979156

חברת החשמל לישראל בע״מ

הודעה

למחזיקים ב־5½% איגרות חוב 1981 - 1970

התשלום החצי־שנתי השבעה עשר של הריבית על 5½% איגרות חוב 1970 — 1981 שחל ביום 25 באוגוסט 1972 יעשה כדלקמן: —

למחזיקים באיגרות חוב למוכ״ז
הריבית תשולם על ידי הבנקים נגד תלוש מס' 17.

למחזיקים באיגרות חוב רשומות על שם
תשלום הריבית יעשה בהמחאה על ידי החברה במישרין.

הריבית תשולם בתוספת הצמדה בשיעור של 66.74962%.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב רח' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 240905, 230521, 230401
המחירים: יום הול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

פרקי היום בתנ"ך

המשנה היומית

הדלקת הנרות

	ירושלים	ת"א	חיפה
כניסה	3.54	6.01	5.43
יציאה	7.01	6.57	6.59

תורנות רופאים

תורנות בתי מרקחת

תורניות בתי חולים

הודעות

וילות ובתים

דירות

● למכירה קוטג' בגבעתיים 3 חדרים שינה, סלון גדול, השרותים כפולים. טל' 760785 רק בערב.

● בתים וילות וקוטג'ים בגודל 2000 מ"ר על גבעה הרצליה מול אוטובוס עם נוף לים. בבנין רעננה "הבה" קומה 17.

● ברח' ז'בוטינסקי החלה הקמת דירות ... למכירה ... טל' 23487.

● בהזדמנות תמורת דירה צבר משכנתא לא צמודה עד 30.000 ל"י...

● בוא לבקר בנוה צהלה, רב בית ...

● 3 חדרים מרוהטת, ואמרי דירה בצפון, ארלוזורוב ...

● דירת 3 חדרים + רוהום חדרי־שינה, טל' 270 ...

קבלנים

● למכירה דירות מפוארות בבנין הנבנה ברח' ברמטורה פינת עמדן (ע"י רח' בית הנביאים) ...

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● 3 חדרים, פורמלכא 4, יד־אליהו, 245492 משפחת כהן.

● דירת 3 חדרים בהזדמנות בצפון תל־אביב ...

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

● דירת חדר קומפלט קיבוץ גלויות 77 ...

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט ומטבח ברח' התחכמוני. טלפון: 224516.

● אל תתאמץ! לא דמי תיווך! תמצא במהירות את החדר שאתה מחפש "ידיעון דירות" 242077 דיזנגוף 220.

דירות בדמי מפתח

● בהזדמנות דירת 1½ + כל הריהוט + טמפ. טל: 39806.

דירות מרוהטות

● בהלסינקי בת"א דירת 3 חדרים מרוהטת מפוארת ...

דירות בשכר חודשי

● בהדרים, רמת השרון, להשכיר 3 חדרים ...

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 12 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחירים: יום חול: 1.00 ל"י לשורה; יום ו': 1.20 ל"י לשורה

● בחולון בבנ"ת 3 חדרים מ־רוהטת טל' 838202 מ־16.00.

● בחולון, באזור 3 חד־רים וטלפון 85435.

● בהתחשות במקום מרכזי להשכיר דירה 2½ חדרים — ק"ג לפנות 910784 אחרי 16.00.

● להשכרה דירת מבחוץ מ־רוהטת 4 חדרים בצפון — 220523 — 229377

● בחולון 4 חדרים + טלפון, לא מרוהטת. לפנות — טל' 04-225575 כל היום.

● דירה מרוהטת בסביבה דתית + טלפון. 208896 לא בשבת.

● דירת 3 חדרים מרוהטת בבלי רחוב ירושלמי 12, שיכון.

● 2½ מרוהטים ק"ג גבוה רמת-גן (רמת) 788157 לא בשבת.

● בראשון לציון דירת 3 חדרים מרוהטת + טלפון — 03-451463

● 2 חדרים מרוהטים בסביבה במרכז בתים לטלפון אחרי 8 בערב. 021001

ביקוש דירות

● דרושה דירה להשכרה בראשל"צ בת 2—3 חדרים.

● עצור! לא דמי תיווך! דרושים דהוף דירות וחד־רים להשכרה "ידיעות־דירות".

● דרושות דירות/וילות בכל הגדלים בת"א ובסביבתה לקניה מידית פנה ל"נחימה".

מגרשים

● יגורו מספר מגרשים באזור קיסריה — בכניסה במחיר 6,550 ל"י.

● בהרצליה פיתוח מגרשים לוילות.

● ברעננה מגרש לבניה מיי־דית.

בתי מלאכה

● למכירה בית מלאכה ל־הוספה החזית (אטיקטים).

● בדח"ם בית מלאכה 9 מ"ר.

משרדים

● למכירה בדח"ם משרד 3 חדרים וטלפון בתלאביב.

● בבנ"ת אולם 150 מ"ר.

● להשכרה 3 משרדים חדישים.

אולמות

● אולמות בתי מלאכה ותנו־יות בבנ"ת, בדח"ם, ולמכי־רה.

● דרוש מבנה תעשייתי (או אולם), 350, 250 מ"ר.

חנויות

● למכירה במרכז ר"ג חנות למשקאות חריפים.

● למכירה חנות מכולת בת"א.

מחסנים

● מעוניין לשכור מחסן בגו־דל 50—80 מ"ר.

עסקים

● במרכז ת"א למסירה חנות מוחזרת לצרכי עישון + טוטו.

הכשרה לעבודה

● קורסים לטיפוגל ונקוב.

● קורסים מזורזים: ספרות, וגזבירות.

הצעות עבודה

● דרוש עובד לעבודות שרות.

● דרושה הופכה לעבודה.

● לאנשים אחראים לטפול בשני ילדים.

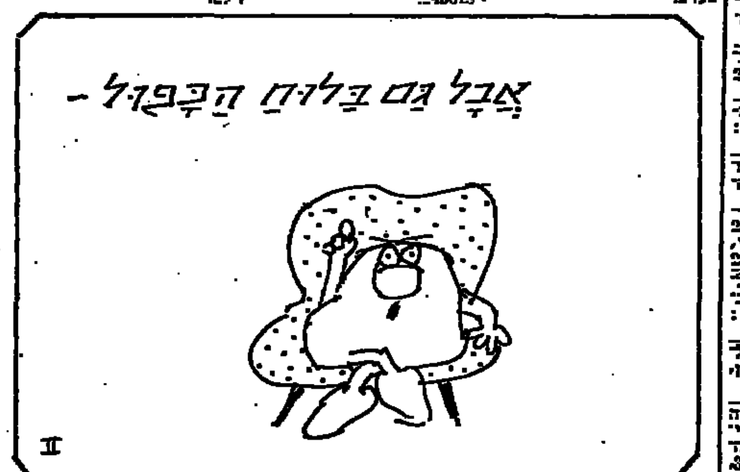

● לבית תרופות יד אשא כפר.

● דרושים דחוף ספרית ומתפר.

● Mrs. Ronald Morris, 1301, Ave. of Americas, New-York N.Y. 10019, U.S.A.

ביקוש עבודה

● מעבידו!!! שולחים־ חנם עובדים בכל המקצועות.

מכוניות למכירה

● אופל רקורד מודל 65 מצב מצוין טלפון 445224

● פיאט 600 מודל 64 במצב מצוין.

● פולקסוגן מכחרי נכוה.

● פיאט 125 בפייסל 1970.

● קוסיתא מכחרית 66 מצב טוב.

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 236401
המחירים: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

● הילמן סופר מינקס במצב מצוין, יד ראשונה, בצבע הדיש. לצלצל 652552.
● ב.מ.א. 1964 מצב לשנה. טל. 03-255590.
● דופין 58 + מסם בהזדמנות לרגל נסיעה 558601.
● קורטינה מנהל 70 יד ראשונה 7.500 ל"י, דרך לוד 133 ת"א.

● כיסויים למושבים למכוניות היבואניות ובנימים הכבחר הגדול ביותר בארץ "הוליווד" מרכז וההזמנה — יצרן: אורי לוין, אחד העם 20 ת"א. טל. 56561, חיפה: לוריא העצמאות 35.

● רכב תיכון 448673, קונים כל סוגי המכוניות במחירים הגבוהים ביותר בשוק.
● פולקסוואגן 1500 1966/70 עקב לאחר... למכירה ב-14, תל-אביב 35330.

● פולקסוואגן לימוזין 64 מצב מצוין, 11.700 טל' 906060.
● קונסול 1400, רגם 1973 חדש בהזדמנות טל' 249355.

● סוסיתא מכוחרית 69 38.000 ק"מ — טל' 820990.
● אופל מסחרי 65 + רדיו, במצב טוב, טל' 055-25055.

מציעים למכירה
השכרת רכב
ביקוש רכב
שרותי רכב
אופנועים וקטנועים
כלי נגינה
רוצים לקנות
שרותים
הזמנות
מקררים
דודי שמש וחשמל
מכונות כתיבה
טבעים
טלוויזיה
רהיטים
מכונות גילוח
מכונות תפירה
ביטוח
מכונות כביסה
חקלאות
ריקודים
שטיחים
ציוד בנין
חיות בית

● הזמנות למכירת מכונות רוקמה אוטומטיות בכל סרטים טל. בעבודה 871960.
● הודעה חשובה! מקבלים בטוח רכב, לפנות סודאי, יהודה הלוי 50 ת"א.
● מכונות כביסה חדישות 1972, גם ב-50 לירות לחודש, התקשר עוד היום לטלפון.
● למכירה מזגן מגנח כסירה — טל. 741314.

هكذا من الأصل

מכזו מן الأمل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

בתי-ספר ושיעורים

● 15 ל"י לשעה, אנגלית, צרפתית, עברית. מבוגרת מוסמך מס. 4119 בשעות הערב.

● מתמטיקה לבגרות לאוניברסיטה. סטודנט קורס מוסמך ע"י מורה אקדמאי בכיתה. 3 שעורים בשבוע לפעם 180 ל"י בלבד. רח' בן זכאי 8, חדר 16.

● בחורה נאה בת 30 מעוניינת למסרה הכי רצינית עם בחורים ברצינות ובלבבות. ת.ד. 10219.

● דרוש סטודנט משפטים מוסמך לאנגלית לגבי 500 שעה.

צילומים

● מצלמה אשי פנטקס אס.פי. 2, עדשה 1:1.4 חדשה 1,150 בערב .57075.

● בייס להוראה הצילום מכון "יעקב", הרואה 20. שנת ההתמחות לקורס צילום ומעבדה מחזור י' וכן לקורסים צבעוני והדרכה.

● בהזדמנות למכירה מצלמת "ניקון" ב.ס. עם עדשה 1.4 במצב מצוין לפלפון בשעות 17.00—18.

● למכירה מצלמה ניקון — אף 1.4, מכונת הגדלה קרר כיס, עצם עד 4822.

שונות

● נבחרו! לבריאות ולגופך: מכון "יעקב", הרואה 132 רמת-גן.

אזכרות

● ארגון עולי פולין בישראל מודיע כי ביום א' י' באלול תשל"ב (20.8.72) בשעה 7.30 בערב באולם מפעל הפיס רח' הנחמן 3, תל-אביב, תתקיים אזכרה למלאת 30 שנה להשמדת קהילת קילץ.

סירות

● למכירה סירת מרוץ מנוע 40 כ"ס אונגרוד כולל עגלה מנוע מרקורי 65 כ"ס לפנות בערב 04—921775.

● סירה דגם 420 כמעט חדשה + נגרר טלפון 053/25489 — 24367.

בולים ומטבעות

● מעוניין! קונה מאהרים אוספים בולים ומטבעות ישנים מכל סוג ישראל והעולם.

● אספנים! מוכר גוזל הזול ישראל אירופה גם בודדים ת"א, רח' לורד ביירון 9 טלפון 220441.

● בולי ריבון וניצחון 21, בעתיקים קניה ומכירת בולים מישראל והעולם.

נופש

● הזמנת מקומות לכל בתי המלון, ובתי הבראה בארץ ובחו"ל בסוכנות "ארזה".

● לכתי הבראה ולפנסיונים בכל חלקי הארץ כ"כ לירות.

● חדרים פרטיים ובבתים לקייטנים במבשרת ציון: טלפון 053-23108.

הלוואות

● הלוואות מיידיות לעובדי מדינה, ועובדים קבועים שכר בתנאים מיוחדים דרך בית בנקאי, עד 1500.— ל"י טלפון 30450 בשעות 13—8.30 אחה"צ.

● לבעלי ורוכבי רכב פרטיים! הלוואות בתנאים נוחים.

● הלוואות הרכישה ובעלי רכב — מכר ורכש בע"מ, יהודית הלוי 60 ת"א.

● לעובדי מדינה הלוואות נוחות!!! שירות מהיר!!!

● הלוואה מיידית!!! ביטוח בנקאית + ביטוח חיים.

● נותנים הלוואות לעובדי מדינה ולקבועים טלפון 61411—03.

● הלוואות מיידיות לעובדי מדינה, הסתדרות, צבא.

● — 1000 ל"י מיידית לעובדי מדינה, צבא, וציבור.

● הלוואה מיידית עד 1000 ל"י עובדי ציבור, מדינה וצבא רח' בן יהודה 9 ת"א 58840.

תנורי חמום

● הברת כלן מציעה תנורי גז בכל הדגמים, התקנת חמום מרכזי בדירות ובבניינים.

תריסים

● החלפה והתקנת תריסי פלסטיק ועץ, עבודה מקצועית, ללא התחייבות.

● תריסים מסמים ויצוא פי.וו.סי. ביצוע מעולה.

● בחסרים ללא תקנים תריסי הזזה, גלילה.

מי מצא?

● אבד רשיון מים על שם בלום יצחק 75548.

שידוכים

● פרמי בן 28/168 מעוניין ברצינות, רצוי בספר טלפון.

● אקדמאיה 50/160 הוד, פנוי טלפון.

● אשה אירופאית יפה רגועה, 44, מעוניינת בגבר מסודר למטרת נישואין. ת.ד. 122 ראשל"צ.

● ספונים פקיס 24/150 מבוסס ת.ד. 6453 ת"א.

● כימאית בלונדינית יפה 32 ת.ד. 6453 ת"א.

● צעירה תיננה 28/165 בקודה מעוניינת להכיר בחור רציני.

● "אביב" — מכון ענק להכרות, ת"א.

● 2 בחורים מעוניינים להכיר 2 בחורות.

● פרמי מעוניין בידידות ת"א.

● מהנדס אלקטרוני.

הלוח הכפול | ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

תורנות רופאים לפי המקומות

ירושלים

● הזמנת רופאים בשעות הלילה.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: פנה, קק"ל 33, טל' 33683. פרמי: פנה.

תורנויות בתי חולים

● היום: ביקור חולים (יל"דים), שערי צדק (פנימית, כירורגית).

● שבת: שערי צדק (ילדים), ביקור חולים.

בתי כנסת

● בחבורה ויבוון קולט רח' דורות ישרים 13 תפילת שחרית בשבת ב-10.00.

דירות

● דירות שתיים וארבע בהזדמנות לפני עליה המחירים פרסום: "המפתח", בן יהודה 3.

● דירות, חנויות, משרדים, הנהלת בתים, השקעות.

● 2, 3, 4 חדרים מפוארים בשלבי בניה בשדרות הרצל 84, בית הכרם.

● הכר עשרות המודרות! שלח 5 ל"י לת.ד. 91/מ.

וילות ובתים

● קוטג' 5 חדרים ריהוט מלא הסקה מרכזית ליד האוניברסיטה.

● 5 חדרים בקרית יובל.

● 5 חדרים חדשים בהלפיות.

● 4 חדרים מרפסת סגורה ק.ב., בגבעת הצרפתית.

● בהזדמנות! 3 חדרים.

קבלנים

● למכירה דירות רווחה בנות 4 חדרים בקרית אונו.

● למכירה דירות מפוארות בנות 4 חדרים ברחוב הפסגה.

● חברת האחים ישראל בע"מ מציעה: דירות בנות 5 חדרים רח' החלוץ, בית הכרם.

● דירה מפוארת בת 3½ חדרים ברחוב הגדוד העברי.

● במקום היפה ביותר בתלפיות, ברחוב בית"ר — פני בית.

● הברת הלמד פירת בע"מ מציעה: דירות בנות 4 חדרים.

חדרים מרוהטים

● מבחר חדרים גם לקייטנים ב"פרסום אור", בן יהודה 3.

● חדר מרוהט בבית ועם גן ברח' עזיאל 11.

● להשכיר חדר מרוהט לווק בתוך דירה חדשה.

ביקוש דירות

● דירות קטנות וגדולות נדרשות. "פרסום אור", בן יהודה 3.

● אם יש לך דירה, בית, וילה, מגרש או נכס ולא נזיד את צרכנו.

● באו אלינו לעזרה ו"פרסום".

חנויות

● למכירה חנות — מאלאחל בקרית יובל טל. 34841.

● למכירה חנות ברח' תנה.

● למכירה חנות ירקות קרית משה.

● למכירה חנות גדולה לצרכי חשמל, מסודרת, יחידה במרכז מסחרי בקרית הנחלה.

מגרשים

● מגרש לבניה עם רשיון בתלפיות.

● חלקות 25, 35 בנים בגודל של 250 מ"ר.

● למכירה מגרש מוכן ליד תלפיות.

עסקים

● במרכז ירושלים למכירה בהזדמנות מכון ליופי.

● מסיבת בוטיק.

● למכירה ברכוש חנות הכלבו.

● לנכונים תאום לשוכר, אזור תעשיה.

מכוניות

● פיאט 850 — מצב מצויין.

● פיאט 850 1966 מצב 6 חדרים.

● "פנור", שרותי עזרה לנהיגה בדרכים.

● ב.מ.וו. 1600 1966 + רדיו.

● למכירה בזול פיאט מכוניות מרוחן 1500.

● פיאט 228 מנהרת 1970.

● החיים לא תמיד קלים וכל זאת הכל לחזור עליהם.

אופנועים וקטנועים

● בהזדמנות נדירה אופנוע ב.מ.וו. מודל 1970, 4½ כ"ס.

● ווספה 1960 700 ל"י.

● בהזדמנות הונדה 175.

● למכירה רכב 65 במצב מצויין.

שרותי רכב

● ב.מ.וו. — הנציג הנשל, סוכנים אתנו מוכר.

קצינות למכירה

● צייד לאשכן חדים לי מכירה לפנות למודיעי מחום בקספין ר' אנפיגנוס 25.

● למכירה שולחן ושש כסאות.

● הזדמנות למכירת ריהוט.

● מכונה להרכבת תכשיטים.

בתי-ספר ושיעורים

● מורה לפסנתר מוסמכת ובעלת נסיון, נותנת שעורים פרטיים. טל' 64913.

שרותים

● "שרותי פורן" — מלטשים ומבריקים פרקטים.

מכונות כביסה

● מכונת כביסה חצי אוטומטית למצב טוב, 250 ל"י — 66459.

כלי נגינה

● רכבו פסנתרים, נימצאות, אקורדיאונים, עוגבים וכלים אחרים בתשלומים.

שעונים

מקררים

● למכירה פריג'ידר משומש.

הלוח הכפול | חיפה והצפון

תורנות רופאים לפי המקומות

חיפה

● רופא תורן במד"א טל: 101.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: גאולה, חרמון 12, טל' 664854.

● שבת: בלפור, כרמל 1.

תורנויות בתי חולים

● היום רמב"ם (כירורגית, פנימית, ילדים).

● שבת: רמב"ם.

דירות

● למכירה והשכרה בכרמל ובהדר.

וילות ובתים

● בנוה שאנן — מרכז, בית דו משפחתי.

● בכרמל ובדניה קוטג'ים.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● להוכבי נוף ומבצע, דירה באחוזה בת 3½ חדרים.

● למכירה דירת 3 חדרים בניין חדש.

● בבביניה דירה באר 140 מ"ר 4½ חדרים.

● דירה 2 חדרים + הול בחיפה קריה אליעזר.

ביקוש עבודה

● מקבלת הביתה עבודה הדפסה ועריכה באנגלית.

● מבצע עבודת שיפוצים.

הצעות עבודה

● כסא, כבא, כבא, לאנשי מכירה הרוצים אם זה כסף.

דירות 2-2½ חדרים

● דירה נאה 2 חדרים ק"ב צור רוטשילד.

● רמת שאול בית משופץ 2½ חדרים.

● בהזדמנות דירה 2 חדרים.

דירות מרוהטות

● בכמעון בית 3 חדרים מרפסות גינה.

● 2½ חדרים ברוממה.

● 4 חדרים, הסקה, ליד הכביש.

● 3 חדרים מרוהטים + טלפון.

● להשכרה/למכירה דירה 2½ חדרים.

הלוח הכפול | באר-שבע

● דרוש בוגר בית ספר מקצועי אחרי שרות צבא לעבודה ארגונית ומקצועית.

● דרושות חופרות למכונות.

● דרושה מטפלת לתינוק.

● הברת מאיר את יוסף לוי.

דירות

● "מיתוד" מכיון צבור גדול של דירות למכירה.

דירות למכירה

● בהזדמנות דירה קוטג' 104 מ"ר + הסקה.

● דירת 3, 75 מ"ר אברהם אבינו 10/29.

● למכירה דירה 3 חדרים 75 מ"ר.

● 3 חדרים בשכונה ג'.

רהיטים

● למכירה 2 ארגזות מזנונים חדישים למלונות.

רוצים לקנות

● רוצים לקנות פריג'ידר.

ביטוח

● הבונוס הכפול של יובל — ביטוח פיוחד למכוניות אצל הבדלה.

דירות בשכר חודשי

● בשכ"ת דירת 4 חדרים + טלפון.

● להשכיר בבאר שבע במקום מרכזי וילה 4½ חדרים.

● 3 חדרים מרוהטת.

ביקוש דירות

● קונה דירות מכל הגדלים.

דירות מרוהטות

● דירות בשכ"ת מכל הגדלים.

הצעות עבודה

● דרושה פקידה.

הודעות לציבור

בנק ישראל

הופיע נוספה

לדין חשבון 1971

הנספח מכיל פירוטים סטטיסטיים, מקורות ודרכי חישוב לנתונים המופיעים בדו"ח.

ניתן לקבלו על ידי פניה למחלקת המחקר, בנק ישראל, ת.ד. 780, ירושלים 91000.

כל מודעה המתפרסמת בלוח זה מתפרסמת ללא תשלום נוסף גם ב"הארץ" על פי הסכם מיוחד בין "ידיעות אחרונות" ו"הארץ"

קברניט אל־על, יהודה פוקס, לוחץ את ידי הנוסעים במסדרת נמל התעופה של רומא, אחר שהנחית את המטוס מדגם בואינג 707 שבו היתה ההתפוצצות בתא המטען.
(צילום רדיו של אי.פי.)

גברו סיכויי דיניץ ותקוע לקבל את המינוי בוואשינגטון

מאת סופר „הארץ" בירושלים

שוב גברו סיכוייהם של מנכ"ל משרד ראש הממשלה, שמחה דיניץ, או של שגריר ישראל באו"ם, יוסף תקוע, להתמנות כשגרירים בוואשינגטון.

נראה, כי גורמים מדיניים ישראליים תומכים עתה במועמדות מר דיניץ, שבעבודתו בשנים האחרונות טיפל באורח שוטף במגעים עם וואשינגטון. כזכור, היה מר דיניץ, לפני מספר חודשים, מועמדו של שר החוץ, אבא אבן, לתפקיד זה.

במר דיניץ יתמכו גם שרים אחרים. הקושי — מבחינת צמרת מפלגת העבודה הוא — שיש כמה אישים החוששים שמא יתפרש הדבר כהשלמה עם רצון הגב' מאיר לפרוש מתפקידה לקראת הבחירות הבאות או לאחריהן. אישים אלה מצוינים שהיא תוסיף לעמוד בראש הרשימה ותרכיב את הממשלה.

כמה מהם התבטאו, כי לוא נאמר להם שהגב' מאיר לא תקשור את עתיד כהונתה בשאלה מינוי השגריר בוואשינגטון, היו הם מטילים את כל כובד משקלם למען מינוי מר דיניץ כשגריר ישראל בוואשינגטון.

גזית: קבלת היוזמה האמריקאית — החלטה היסטורית

מאת סופר „הארץ"

מנכ"ל משרד־החוץ, מרדכי גזית, סבור, כי הממשלה קיבלה החלטה מרכזית ועקרונית בעלת חשיבות היסטורית, בהסכימה ליוזמה האמריקאית מאוגוסט 1970. דעה זו הביע מר גזית בהרצאתו בפני הדוקטורנטים של מפלגת־העבודה בירושלים. גורמים שונים היו צריכים להבין את משמעות הצעד הישראלי, אך נאצר וסאדאת לא כן עשו.

המנכ"ל גזית הזכיר גם את ההחלטה החשובה של ישראל שהביעה נכונות לבוא להסדר בקשר לפתיחת התעלה. שני הצעדים תוארו על־ידו כצעדים לקראת השלום.

בקשר לביקורת שיוחסה לו על עמדת הממשלה, נודע, כי מר גזית אמר כדברים האלה: ייתכן שלפני מלחמת ההתשה היו 2—4 אחוזים קלושים של סיכויים לקידום השלום. לגבי סיכויים אלה, יכול כי שהוא לומר, כי ישראל יכלה לעשות יותר. אך גם לגבי אותה תקופה סבור הוא, כי המצרים גילו הרבה פחות נכונות ורצון טוב מאשר ישראל.

תגובה מתונה של ערביי חברון בעניין הקמת מיפעל הפורמייקה

מאת סופרו המדיני של „הארץ"

גורמים מקומיים בחברון נמנעו עד כה מלהגיב על התכניות להקים בעיר את מיפעל הפורמייקה של קבוצת מקרוב. העמדה העקרונית של הערבים היא שלילית, על רקע עצם ההתנגדות לכל התיישבות יהודית באיזור, — נאמר לסופר „הארץ". אולם, הערבים רואים בחיוב הקמת מיפעלים תעשייתיים גדולים. כמה מהם מציינים, שקרית ארבע היהודית ממילא קיימת, ואם כן — רצוי שתביא עמה לאיזור חברון תעשייה מפותחת ולא רק בתי־מלאכה.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

עם זאת ברור, כי צפויה התנגדות פוליטית רשמית מצד הערבים להקמת המיפעל.

הידיעה פורסמה גם בעתון הערבי „אל־קודס", לעת עתה ללא הערות.

שלטתי שליטה

(הסוף מעמ' 2)

המסבירי אל־על

לשאלת סופרת „הארץ", כיצד מסבירים את העובדה, כי קברניט המטוס פוקס דיווח סמוך ל־9 על שהתרחש ובכל זאת דבקו אנשי אל על עד לפנות בוקר בגירסה כי התפוצצות נגרמה ע"י מנורת טלוויזיה, הוסבר אמש מטעם אל על, כי אכן כך היה. אולם, האינפורמציה על סיבות אפשריות לפיצוץ נתקבלה כל שעות הלילה ועד הבוקר ממקורות איטלקיים, ורק בשעות הבוקר החלו להגיע דיווחים ממקורות אל על ברומא ומכאן גם שינוי הגירסה.

לשאלה נוספת, האם ע"פ דיווחי הקברניט על עצמת הפיצוץ והשלכותיו, לא ניתן היה כבר בשלבים מוקדמים להסיק בישראל, כי נורת טלוויזיה לא יכלה לגרום לפיצוץ כזה, נאמר, כי אל על אינה יכולה למסור גירסה על סמך השערה.

מעונינים לשכור

מיכלית [טנקר]

להובלה כולל בתל־אביב, התקופה של שנה (עם או בלי נהג)

הצעות לת.ד. 18050 ת"א

חשוד בדקירת סכין נעצר בירושלים

(ע). — רמים אבו־עודה מאל סור שבירושלים המזרחית נעצר ל־10 ימים בפקודת שופט־שלום בירושלים, לאחר שנחשד כי יחד עם חברו דקר בסכין שני אנשים מאל־סור.

ב"כ המשטרה אמר, כי החקירה בפרשה עוד לא הסתיימה, וכי שותפו של החשוד לא נתפס. החשוד עצמו ביקש מבית־המשפט להיעצר, עקב חששו לחייו. הוא סיפר כי בשובו לאחר החקירה לביתו, הותקף על ידי שכנים ונסקל באבנים.

שוב זוהמה בדלק שמורת האלמוגים באילת

מאת סופר „הארץ" באילת

זיהום דלק רביעי תקף שלשום את שמורת האלמוגים באילת, נוסף לטונות לכלוך שהושארו על ידי המטיילים. השמורה מתקרבת למצב קריטי.

המחלקה למלחמה בזיהום פעלה קשות לנקות את החוף במשך שעות רבות ואף פורה קט על פני הים לספינת הדלק.

חצור תובעת דיור ומיפעלים

מאת סופר „הארץ" בגליל העליון

תושבי חצור תובעים מהממשלה שורה של צעדים שיוציאו את העיירה מקפאונה, נמסר אתמול לסופר „הארץ" במועצה המקומית.

בין צעדים אלה תביעה לבניית 500 יחידות דיור לזוגות צעירים, הקמת מפעלים באזור התעשייה ובקשת הנחה ממס הכנסה למשכורות עד ל־750 ל"י לחודש, כנהוג בקרית שמונה ובבית שאן.

על בקשות אלה הוחלט בישיבה הראשונה של המועצה המקומית החדשה שהתכנסה שלשום בראשותו של מר יצחק זריהן. כזכור, נבחר מר זריהן במקומו של מר שמואל דניגו (מפד"ל), שהתפטר מתפקידו בטענה ששרידי ממשלה מקפחים את העיירה.

כן החליטה הנהלת המועצה המקומית לתבוע מאגד לבנות את התחנה המרכזית החדשה של האזור בתחום השיפוט של העיירה.

מעצר לחשוד בהחזקת חשיש

(ע). יוסף שבידיה מירושלים המזרחית, שבביתו נמצאו 10 סוליות חשיש במשקל 1.635 ק"ג — נעצר ל־15 יום בפקודת בית־משפט השלום בירושלים. ב"כ המשטרה ציין כי החקירה עוד לא הסתיימה, וכי החשוד מוכר כסוחר סמים.

אלפי ברירות קנס הגיש אגף הפיקוח של עיריית הבירה

מאת סופר „הארץ" בירושלים

אגף הפיקוח העירוני בירושלים הגיש במשך יולי 1310 ברירות קנס על חניה ליד מדחנים שלא בהתאם לחוק. על כך נמסר בדו"ח על פעולותיהן של מחלקות התברואה ושיפור פני העיר לחודש יולי. דובר העירייה הוסיף, כי אגף הפיקוח הגיש גם 889 ברירות קנס אחרות, בכלל זה תביעות משפטיות עקב פתיחת עסקים ביום מנוחה. 72 תביעות משפטיות הוגשו נגד בתי־עסק ובוצעו 6 צווי סגירה נגד עסקים שנים, תברואני האגף הועסקו בשעות הערב, כדי לבדוק את התנאים התברואיים במסעדות ובמזנונים.

כן נמסר כי השירות הוטרינרי, הפועל במסגרת מחלקת התברואה, החרים והשמיד 360 ק"ג בשר שלא נמצאו ראויים לשימוש. הומתו חמישה כלבים.

הסניגור של המחבלת תרז חלסה יגיש ערעור בשבוע הבא

(ע). — סניגורה של המחבלת תרז הלסה, עו"ד יעקב הניגמן, יגיש בראשית השבוע הבא לבית הדין הצבאי לערעורים, ערעור על הכרעת הדין ועל גזר דינה של הנאשמת. תרז שהשתתפה בחטיפת מטוס סבנה נדונה למאסר עולם. מר הניגמן הוסיף שהוא מניח כי גם סניגורה של רימה טאנוס יגיש ערעור.

מה נקנה לילד מתנה ליום הולדת

הארץ שלנו — מנוי קבוע מתנה מתחדשת בכל שבוע

היתמנו למענם על **הארץ שלנו**

השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15

והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות

קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

(גזור כאן)

לכבוד הארץ שלנו, מדור ההפצה והמנויים, ת.ד. 233, תל־אביב — 61000

תנאי המנויים:

שנה	חצי שנה	רבע שנה
40.— ל"י	21.— ל"י	11.— ל"י
במקום: 48.—	במקום: 24.—	במקום: 12.—

(מתוך 2 משבצות הבלתי מתאימות מתוך ה"ב)

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו" החל מתאריך ______ ומבקש למשלוח לפי הכתובת הנ"ל רשומים מטה.

כתובת הילד למשלוח העתון:
שם משפחה ____ שם פרטי ____
רחוב ____ מס' ____
עיר ____ מיקוד ____ מס' טל. ____
יום הולדת: יום ____ חודש ____ שנה ____

שם ההורים או המזמין:
שם משפחה ____ שם פרטי ____
רחוב ____ מס' ____
עיר ____ מיקוד ____ מס' טל. ____
מקום עבודה ____

תשלומים: המחאה אישית בבקשה: לזכות הוצאת עתון „הארץ" בע"מ בצרוף

עבודה תפעל בקרב ערביי מזרח ירושלים

מאת סופר „הארץ" לענייני מפלגות

לשכת מפלגת־העבודה החליטה אתמול לפתוח בפעילות מפלגתית בין התושבים הערבים במזרח ירושלים. את שיטות הפעילות תעבד ועדה שתורכב מנציגי מחוז ירושלים במפלגת־העבודה, נציגיה בעירייה ומהמחלקה לעניינים ערביים.

בכך הגיע לסיומו מאבק ממושך שהתנהל בסניף ירושלמי של מפלגת העבודה בין מתנגדים לפעילות המפלגתית במזרח ירושלים (בראשם עמד ראש העירייה, מר קולק), לבין התומכים בפעילות זאת.

השנה יוכפל יצוא המנגו לאירופה

מאת סופר „הארץ"

יצוא המנגו מישראל לאירופה יוכפל השנה — מסר מר ר. לוקר, הממונה על היצוא במועצת הפירות. מר לוקר מסר כי מדי יום נשלחים 1000 קרטונים (בני 4 ק"ג כל אחד) של מנגו בדרך האוויר לאירופה והולכים שם לבתי־ספר טובים.

מנהל השיווק של אגרסקו, מר ח. ליזלה, מסר כי בקרוב ייחתם הסכם עם יבואנים הולנדים לאספקת כמויות של 1000 קרטונים מנגו מדי שבוע. פרי זה לא היה מוכר עד כה בהולנד וברבות מארצות אירופה.

כן נמסר כי החל ייצוא הרימונים ועד תום העונה ייצאו 150 טונות של פרי זה לאירופה בדרך האוויר.

א־שאווה בירדן: איחוד הגדה ועזה יהיה צעד טבעי

מאת מיכאל גורדוס כתב „הארץ"

ראש עיריית עזה הצהיר אמש בראיון לטלוויזיה הירדנית, כי הגדה ועזה הם חלק בלתי־נפרד מפלשתין ואחודן יהיה צעד טבעי. לפלשתינאים זכות חוקית לדרוש את איחוד עזה והגדה ועליהן לפעול בתמיכה אחת להכשלת תכנית האיחוד הישראלי לספח שטחים אלה.

ראש העיר, המבקר בירדן בראש משלחת נכבדים מעזה, הוסיף, כי לאחר שהאיחוד יוגשם, מצפים תושבי עזה ממדינות ערב וממדינות שהצביעו בעד החלטת מועצת הבטחון 242 להגביר את לחצן על ישראל כדי שתבצע החלטה זו. את הצעד הבא — אמר — יעצו הפלשתינים עצמם.

א־שאווה ומשלחתו ביקרו אתמול אצל שבטי בדוים.

(ראה גם ידיעה בעמ' 10)

חשש לסכסוך עבודה במוסכים בחיפה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

אגודת פועלי המתכת במועצת פועלי חיפה הודיעה אתמול לאיגוד המוסכים בחיפה והצפון, כי אם עד יום ב' לא ייענה האיגוד בחיוב לתביעות שהוצגו לו בקשר לחתימת הסכם עבודה חדש, תדון מועצת הפועלים בנקיטת אמצעים.

חיפה היא המקום היחיד בארץ בו קיים הסכם קיבוצי כללי בין מועצת הפועלים ובין ענף המוסכים הכולל 170 מפעלים בהם מועסקים 2500 עובדים.

צוות ר.י.ל לבניה והשקעות בע"מ

מודיעה על שינוי כתובת

הכתובת החדשה החל מיום 22.8.72

היא:

רח' מונטיפיורי 32 תל־אביב

טלפון: 615316

המרכז לפסיכוביולוגיה בישראל

מילגת השתלמות בפסיכופרמקולוגיה

המרכז לפסיכוביולוגיה בישראל מכריז על מילגת השתלמות לתקופה של 6 חודשים בפסיכופרמקולוגיה ופסיכופיזיולוגיה ב־

MARYLAND STATE PSYCHIATRY RESEARCH CENTER, BALTIMORE (DIRECTOR: Prof. KURLAND).

נושא ההשתלמות:

ALTERED STATES OF CONCIOUSNESS PSYCHOPHYSIOLOGICAL EVALUATION OF DRUGS EFFECTS (LSD etc.)

המשתלם יוכל להמשיך במחקר בארץ בהדרכתו של פרופ' יואל אלקס מ־JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

מועמדים בעלי תואר דוקטור לרפואה שהתמחו בפסיכיאטריה יגישו את בקשתם בתוספת קורות חיים, רשימת פרסומים, והמלצות למרכז לפסיכוביולוגיה בישראל, ת.ד. *12051* ירושלים, עד ה־31.8.72.

חדרים מרוהטים
[illegible]

חנויות
[illegible]

דירות בדמי מפתח
[illegible]

אולמות
[illegible]

דירות בשכר חודשי
[illegible]

משרדים
[illegible]

מחסנים
[illegible]

עסקים
[illegible]

ביקוש עבודה
[illegible]

הכשרה לעבודה
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

מכוניות
[illegible]

אופנועים וקטנועים
[illegible]

ביקוש רכב
[illegible]

מציעים למכירה
[illegible]

רוצים לקנות
[illegible]

טלוויזיה
[illegible]

תנורי חמום
[illegible]

תערוכות
[illegible]

ביקוש דירות
[illegible]

מגרשים
[illegible]

מקררים
[illegible]

כלי נגינה
[illegible]

חוגים
[illegible]

צילומים
[illegible]

שונות
[illegible]

חיות בית
[illegible]

מי מצא?
[illegible]

שעונים
[illegible]

מכונות כביסה
[illegible]

רהיטים
[illegible]

שידוכים
[illegible]

בתי־ספר ושיעורים
[illegible]

בתי"ס לנהיגה
[illegible]

סירות
[illegible]

דרוש מכונאי אלקטרוניקה אחרי שרות צבאי לעבודה מעניינת במכשירים רפואיים. להתקשר טל. 32922 תל־אביב

הלוח הכפול נתניה

דירות
[illegible]

קבלנים מציעים
[illegible]

דירות למכירה
[illegible]

דירות בשכר חודשי
[illegible]

ביקוש דירות
[illegible]

חוגים
[illegible]

מכוניות למכירה
[illegible]

אופנועים וקטנועים
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

אירועים ובידור
[illegible]

אשדוד

דירות למכירה
[illegible]

דירות בשכר חודשי
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

בתי ספר ושיעורים
● ב„תיכון חדש נתניה" הח' הרצל 21 מתקיימת הרשמה לכיתות בוקר י"—י"א—י"ב ... הכ... ללימודי ערב ... קוד...

נופש
● מלון „גוהמלר" נתניה, טל. 053-31305, כשר, נופש, הכי ראוי ויוהדה בחדרים מפוארים עם שרותים צמודים, בנביזון ללא הגל כ35 ל"י ב... הגדי ... חוף.

הדסה־נעורים

דאר נעורים טל. 053-96661-2

דרוש

מדריך חברתי (לפנימיה)

מועמדים בעלי השכלה תיכונית ונסיון בהדרכה ימנו בכתב לקביעת ראיון אישי.

מגורים במקום מובטחים (גם למשפחה)

נהגי סמיטריילרים והייברים

דרושים

בתנאי שותפות

בהצעות נא לפנות לטלפון 747421

בין השעות 8.00 — 5 בערב

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ארדט
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית ארדט
רחוב יבנה 32, תל־אביב. טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5. טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11. טלפון 68236

מתנגדי א־שאווה מכינים עצומה לעריכת בחירות בעיריית עזה

שנים מחברי מועצת העיריה מאיימים להתפטר כמחאה על הצהרות התמיכה של א־שאווה בחוסיין

מאת עקיבא הדר, סופר „הארץ"

מתנגדיו של ראש עיריית עזה, ראשד א־שאווה מכינים עצומה חתומה בידי תושבי העיר, התובעת עריכת בחירות למועצת העיריה ובחירת ראש עיר חדש בעקבות הצהרותיו של מר א־שאווה ברבת־עמון ותמיכתו המלאה בפדרציה לפי תוכניתו של המלך חוסיין.

מארגן העצומה הוא שייך האשם חוזנדר, האימאם של עזה, המכהן כחבר מועצת העיריה, והוא היה האיש שארגן בשעתו את העצומה שעליה חתמו אלפים מתושבי עזה שדרשו את מינוי ראשד א־שאווה כראש העיריה.

תומכיו של א־שאווה עושים מאמצים למנוע הגשת עצומה לממשל הם טוענים כי יש להמתין לשובו של מר א־שאווה מירדן, לשמוע ממנו הסברים על הצהרותיו ורק לאחר מכן יחליטו אם להגיש את העצומה.

מתפטרים מהעיריה

שני חברי מועצת עיריית עזה, שייך האשם חוזנדר ועו"ד פאיז אבו רחמה, מאיימים להתפטר מחברותם במועצת העיריה כמחאה על הצהרותיו של א־שאווה בירדן ותמיכתו במלך חוסיין.

חברי מועצת העיריה טוענים כי ראש העיריה פעל בירדן בניגוד למה שסוכם עימו לפני צאתו. לדבריהם, הסיכום היה כי מר א־שאווה יבקש חנינה ל־18 פלשתינאים שנידונו למות, יודה למלך על מתן אותן הזכויות לתושבי הרצועה כמו לתושבי הגדה ולנחמו על מות אביו.

מתסיסים את הרחוב

ראש עיריית עזה עומד לשוב, כנראה, בראשית השבוע הבא מביקור בן שבוע ימים בירדן. מתנגדיו של א־שאווה בעזה מתסיסים את הרחוב העזתי ואת מחנות הפליטים נגד ראש העיריה. חלק מהתושבים טוענים היום כי טוב להם בשלטון דיין יותר מאשר באושר בשלטון חוסיין.

מכפרי המיעוטים לא הוחזר נשק

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

במשטרת נפת עכו הוחזרו עד כה עשרות כלי נשק על־ידי אנשים שרבים מישובי האזור ומקיבוצים, בעיקר נשק שנשאר בידם מתקופת ההגנה ומלחמת ששת הימים.

לעומת זאת לא הוחזר עד כה אף כלי נשק אחד על־ידי כפרי המיעוטים בגליל המערבי, זאת למרות שידוע שבכפרים אלה מצוי נשק רב ללא רשיון.

Reader's Digest

AMERICAN EDITION

Issue July 1972

- ★ One Day In The Life Of A Heart Surgeon — Don. A. Schanche.
- ★ To Get Control Of Your Time (And Your Life).
- ★ Is India In Russias Pocket ? — Carl T. Rowan.
- ★ Men Vs. Women : Equal — But Different.
- ★ The Man Called Jesus — The Rev. Billi Graham.
- ★ Do You Know What Happens When You Smoke? — Walter S. Ros.
- ★ How People Really Behave When Disaster Strikes.
- ★ Down The Beautiful Blue Danube.
- ★ That Living Legend, Pablo Picasso — Noel F. Busch.

51st year :
Over 29 Million Copies Bought In 13 Languages.

הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים־תל־אביב־חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

פרופ' ליפסון, שחזר מבריה"מ, מוסר:

הסובייטים מכינים משפטים נגד מדענים יהודים

(ע). במסע של צעדי דיכוי נגד ספים, מכינים שלטונות בריה"מ משפטי ראווה נגד מדענים יהודים. זאת מסר אתמול פרופ' שניאור ליפסון, ראש המחלקה לפיסיקה כימית במכון ויצמן למדע, שחזר השבוע מכינוס מדעי בבריה"מ.

בתחילה יהיו אלה משפטים נגד בודדים או קבוצות קטנות ואת כדי לבחון את התגובה הבינלאומית.

בקשת לביטש „אבדה בדרך"

במסרו פרטים השופכים אור נוסף על דיכוי המדענים היהודים בבריה"מ, סיפר פרופ' ליפסון כי בכינוס שנערך במוסקבה על־ידי האיגוד הבינלאומי לביאופיסיקה טהורה ושימושית, ביקש להשתתף גם פרופ' בנימין לביטש, המדען היהודי, הרוצה לעלות לישראל. התברר כי בקשתו כלל לא הגיעה להנהלה המארגנת ואבדה אי שם בדרכה.

עבודה מדעית שנכתבה על ידי צוות חוקרים, בראשותו של פרופ' לביטש הוגשה לכינוס לאחר ששמו של המדען היהודי נמחק ממנה לגמרי.

גניבה מדעית

נמחקו גם כל ההתייחסויות לעבודות מדעיות קודמות שלו. „זו גניבה מדעית ממדרגה ראשונה. לדעתי, יש להטיל על המדענים הרוסים שנתנו ידם למעשה, חרם בינלאומי, שיתבטא באי קבלת עבודות שלהם לפרסום במערב", אמר פרופ' ליפסון.

ניסה למחות על דיכוי

פרופ' לביטש ביקש דרך כלשהי למחות על דיכויו, ושלח תזכיר כתוב באנגלית לנשיא האיגוד הבינלאומי לביאופיסיקה טהורה ושימושית, פרופ' לינן מגרמניה. בתזכיר סיפר פרופ' לביטש כי כל מדען יהודי, המביע רצון לעלות לישראל, מפוטר מיד מעבודתו, והופך למה שקרוי בבריה"מ טפיל חברתי. רבים מהמדענים המפוטרים מתבעים לדין.

לפרופ' לינן הוסבר, שאם תזכירו של המדען היהודי יישאר ללא תגובה, יעודד הדבר את שלטונות בריה"מ לצעדי דיכוי נוספים. אולם למרות אזהרה זאת, לא באה כל פעולה מצדו.

הגליה למעשה

„על פי החוק הסובייטי, אין יכולים לשלוח אקדמאי שפוטר, לעבודה לא־אקדמאית, אולם מקום העבודה החדש נקבע על־ידי השלטונות. בצורה כזו יכולים השלטונות לשלוח את המדענים היהודים המפוטרים לאזורים מרוחקים בסיביר, ולהגלות למעשה למקומות נידחים את כל המדענים היהודים המבקשים לעלות לישראל".

עוד סיפר פרופ' ליפסון כי לפני פתיחת הכינוס, התנהל מאבק בין המארגנים הרוסיים לבין הנשיא היוצא של האיגוד, חתן פרס נובל פרופ' ג'ין קנדרו, שביקש להקדיש את אחד הסימפוזיונים בכינוס לזכרו של פרופ' אהרן קציר ז"ל, שהיה נשיא האיגוד הבינלאומי.

יהודים רוצים לעלות

פרופ' ליפסון נפגש עם יהודים בבית הכנסת של מוסקבה, וכולם הביעו בפניו את רצונם לעלות לישראל. „הם התעניינו מאד בבעיות היומיות של החיים בישראל, וגם אלה שהיה ברור כי הם חוששים בשיחה עם ישראלים אזרו לבסוף עוז. ר ניגשו לשאול שאלות.

ישיבה דחופה בברית חרות־הצה"ר

ההנהלה העולמית של ברית חרות־הצה"ר התכנסה אתמול לישיבה דחופה ודנה בכופר הנפש אשר דורשת ממשלת בריה"מ מיהודים המבקשים לעלות לארץ ישראל, נמסר אמש בהודעה לעתונות. ההודעה מוסיפה כי משלחת בראשותו של יו"ר ההנהלה, עו"ד רפאל קוטלוביץ, תפגש עם יו"ר ההנהלה הציונית, מר אריה פינקוס, במטרה לרתום את ההסתדרות הציונית לפעולה כלל־עולמית נגד הצעד הסובייטי הרומס זכויות אנוש אלמנטריות. ההנהלה העולמית של ברית חרות־הצה"ר הורתה לסניפי התנועה בכל הארצות להחליץ למבצעי הפגנה והסברה ענפים אשר יוכיחו לעולם כי בעבר דרשו הנאצים משאיות תמורה יהודים ואילו היום דורשים הרוסים מזומנים, מסיימת ההודעה.

צעירי מפ"ם מגנים

צעירי מפ"ם מגנים את החלטתה של ממשלת בריה"מ להטיל כופר עלייה על יהודים בעלי השכלה גבוהה המבקשים לעלות למולדתם, נמסר אמש בהודעה לעתונות. כן נמסר כי צעירי מפ"ם פנו לארגוני סטודנטים וצעירים בחו"ל בדרישה להרים את קולם נגד הגזירה החדשה ולהצטרף למאבק לכנן ביטולה של החלטה זו שעוררה זעם ותדהמה בישראל ובעולם.

ש. אלוני תובעת הנמקה לפסילת המחזה „חברים מספרים על ישו"

מאת סופרת „הארץ"

המועצה לביקורת סרטים ומחזות פסלה באופן סופי, לאחר דיון מחודש, את מחזהו של עמוס קינן חברים מספרים על ישו. גב' שולמית

שולמית אלוני

אלוני, בתוקף תפקידה כחברת המדור לתיאטרון במועצה לתרבות ואמנות, פנתה ליושב ראש המועצה, מר לוי גרי, ודרשה את הנימוקים לפסילה, לפי חוק ההנמקה.

חוק זה של הכנסת מחייב ועדות ציבוריות וועדות חקירה להביא את נימוקיהם בפני הציבור. מר גרי ענה בשלילה, בטענה שהיועצים המשפטים שלו קבעו שאין הוא חייב בכך. גב' אלוני פנתה אל מר מאיר שמגר, היועץ המשפטי של הממשלה. מר שמגר ענה, שלא דיבר עם מר גרי והוא מחייב הנמקה. מר שפט, היועץ המשפטי של משרד הפנים, אמר גם הוא בשיחה עם גב' אלוני שלא נתן למר גרי עצה כזאת. הוא רק אמר, שאמנם אין הוא חייב למסור את הפרטיכל מן הדיון, אבל רצוי שיביא את הנימוקים להחלטתה הסופית בנושא זה.

שייך ג'עברי מבקש לרכוש גנרטורים להפקת חשמל

(ע.) — ראש עיריית חברון שיגר ביום ה' איגרת לשר הבטחון ובה ביקש להתיר לעיריית חברון לרכוש גנרטורים, או לאפשר לעיר להתחבר לרשת של חברת החשמל הערבית בירושלים.

על שיגור האיגרת הוחלט בתום כינוס רב משתתפים של נכבדים מהר חברון שזומן על ידי ראש העירייה.

ראש עיריית חברון הבהיר לבאי הכינוס, כי הממשל הצבאי מתנגד להתיר לעירייה רכישת גנרטורים לצורך פיתוח מפעל החשמל של העירה. היועץ המשפטי לממשל הצבאי מתנגד לחיבורה של העיר לחברת החשמל הערבית בירושלים בטענה כי אין לחברה זכיון על הפצת חשמל בעיר חברון — אמר ג'עברי.

אחרי דבריו של ראש עיריית חברון, הוחלט לשגר איגרת לשר הבטחון, מר משה דיין, ולבקש את התערבותו.

לפי החלטה שניה, שוגרה איגרת לשר הבריאות, ובה ביקשו נכבדי הר חברון סיוע בתרופות ובציוד לבית החולים שבעיר. הוחלט גם לפתוח במסע התרמות מקרב התושבים לצרכי בית החולים.

בר־לב איננו זוכר אמירה שיוחסה לו

בתגובה לידיעות בדבר התוכנית להקמת מפעל לתוות פורמאייקה בחברון הבהיר אתמול דובר משרד המסחר והתעשיה, כי הצעה כזו אכן הוגשה למשרד והיא נמצאת עתה בבדיקה כלכלית, לאחר סיום הבדיקה יקבע המשרד עמדתו בנדון. באשר לדברים שיוחסו בענין זה באחד העתונים לשר חיים בר־לב, — ציין הדובר, כי לשר המסחר והתעשיה לא זכור שאמר למשקיעים „זה הבטון והברזל של האינטרס הלאומי שלנו".

עורך דין מעזה הורשע בהשתייכות לארגון חבלה

נידון למאסר ★ בקשת לשכת עורכי הדין להקל בעונשו נדחתה

מאת סופר „הארץ" ברצועת עזה

עורך דין מעזה, ריאד עלי קורדיה (32), הורשע על ידי ביה"ד הצבאי בהשתייכות לארגון השחרור הפלשתינאי ונידון ל־10 חדשי מאסר בפועל ולשלוש שנות מאסר על תנאי.

לשכת עורכי הדין בעזה פנתה לשופט סרן מנשה בר־שלום וביקשה כי יקל בעונשו של עורך הדין העזתי, אך השופט דחה את בקשת הלשכה בציינו כי עורך דין חייב היה להכיר בחומרת העבירה באשר הצטרף לארגון חבלה אשר ידע לו מראש שמטרתו ביצוע מעשי טירור.

נידון למאסר 6 שנים על 21 שנות עריקה

הנאשם התחזה בשם אחר וביצע עבירות רבות

(ע). 6 שנות מאסר הוטלו אתמול אחר הצהרים על יונתן קליין, שהיה עריק מצה"ל במשך יותר מ־21 שנה, התחזה בכל אותה תקופה בשם אברהם הרשקוביץ, וביצע עבירות רבות.

בית־הדין הצבאי האזורי ביפו, שבפניו נדון הנאשם, ציין בגזר־הדין כי החוק שעונש כבד על עריק, מטרתו העיקרית היא להרתיע אחרים, וכדי שמטרה זו תושג, חייב להתקיים יחס סביר בין תקופת העריקה לבין תקופת המאסר.

הנאשם, שנראה המום ומופתע עם הקראת גזר־הדין, הוצא מהמקום על־ידי שוטר צבאי, כשהוא כבול באזיקים.

לפני מתן גזר־הדין טען הסניגור, עו"ד אבנון שובל, כי כוונה לעריקה צריכה להיות מוכחת על ידי התביעה מעבר לכל ספק והתביעה לא הוכיחה זאת. כן טען כי הנאשם ניסה בכמה הזדמנויות לחזור לצבא.

בית־המשפט, בהרכב רב סרן אליהו מצא (אב בית הדין), רב סרן קליין ורב סרן וייזר, קבע בפסק הדין כי אין שחר לטענות הסניגור שהרי בפתח הדין הוא הצהיר כי הנאשם מודה בעובדות שהובאו בכתב־האישום.

לפני מתן גזר הדין, מסר התובע גליון הרשעותיו של קליין במשך תקופת עריקותו מצה"ל. לפי גליון זה, נשפט 14 פעמים על גניבות, ועל היותו סרסור של אשתו השניה שעסקה בזנות. ישב כמה פעמים, בתקופה המצטברת בת 10 שנים.

בתחילת הישיבה דחה בית־הדין את טענת הסניגור בדבר התיישנות האשמה זו. הסניגור אמר לאחר קריאת גזר־הדין כי יגיש ערעור לבית הדין הצבאי לערעורים.

מסגרת מפעל אמנות לעם תורחב לפעולות בשכונות

(ע). — מפעל אמנות לעם נכנס השנה לפעולות ענפה בשכונות ובפרברי שלוש הערים הגדולות, החל בן השנה הקרובה — נמסר במסיבת עתונאים שהתקיימה אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב, לרגל פרסום סיכום הפעולות בשנה האחרונה.

במסיבה השתתפו ד"ר י. מיכמן, יו"ר אמנות לעם, מר גדעון פרה, סגן יו"ר קרן התרבות אמריקה־ישראל, גב' שרה ליטובסקי, אחראית על רשת התיאטרון, ומר דב קליר, אחראי על רשת הקונצרטים של המפעל.

מפעל אמנות לעם ממומן בעיקר על־ידי משרד החינוך והתרבות ושותפים בו גם ההסתדרות הכללית, קרן התרבות אמריקה־ישראל וקרן פרץ נפתלי. ד"ר מיכמן מסר, כי עד שנת 1971 היה שותף למפעל גם משרד הקליטה, אולם עקב אי־התאמות הדרישות מצד שני הצדדים בוטלה השתתפות משרד זה ובמקום זאת נכנסה קרן פרץ נפתלי.

כמפעל אמנות לעם פועל כיום ב־73 ישובים וכפרים בארץ. ב־57 ישובים פועלת רשת התיאטרון וב־38 ישובים — רשת הקונצרטים (ב־12 ישובים פועלות שתי הרשתות גם יחד). תקציב המפעל הגיע בשנה הדו"ח אפריל 1971 — כרס 1972 — לסך 1.8 מיליון ל"י. ובשנת 3—1972 מגיע התקציב ל־2.3 מיליון ל"י.

ד"ר מיכמן ציין, כי השנה נכנס המפעל במלוא המרץ לפעילות בשכונות ירושלים, תל־אביב חיפה, וכבר הוקמו ועדות פריסטיות של נציגי אמנות לעם והמוסדות המקומיים.

הונחה אבן פינה לבית־ספר להנדסאים באוניברסיטת תל־אביב

(ע). חלקם של בני עדות המזרח בבתי הספר להנדסאים מגיע ל־50 אחוז, לעומת שעור נמוך יותר באוניברסיטאות, ובכך מסייעים בתי־ספר אלה לתיקון עיוות חינוכי וסוציאלי — אמר אתמול אחר־הצהרים שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, בטקס קריאת בית הספר להנדסאים באוניברסיטת תל־אביב ע"ש יוסף מאיר־הוף והנחת אבן פינה לבנין שני של בית הספר.

בטקס השתתפו נשיא האוניברסיטה, הפרופ' י. נאמן ומוזמנים רבים.

ישובי אזור מעלה הגליל: נרחיק את אנשי איקרית

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

ישב ראש המועצה האזורית מעלה הגליל, מר יוסף ואקרט, התייצב אתמול בפני מפקד משטרת נהריה, המפקח אלמגור, והודיע לו, שאם לא יפונו האנשים שחזרו לאיקרית, יפעלו תושבי האזור לפינוי האנשים.

ההודעה נמסרה בעקבות החלטה לפעול בצורה נמרצת נגד החזרת אנשים לאיקרית.

מר ואקרט מסר לסופר „הארץ", שההחלטה נתקבלה בכינוס חירום שנערך לפני כחמישה שבועות, בהשתתפות נציגי כל 14 ישובי האזור. באותו הכנס לא היתה אפילו דעה אחת בעד החזרת האנשים לאיקרית. מר ואקרט הפסיק במיוחד את חופשתו השנתית, כדי להעביר את ההודעה בעניין זה אישית למשטרת נהריה.

הפסיקו הזרמת מים

לסופר „הארץ" נודע כי אנשי שומרה הפסיקו בשבוע שעבר את הזרמת המים בצינור, ליד בית הקברות של איקרית, כדי למנוע אספקת מים לתושבי איקרית לשעבר, הבאים למקום בהמוניהם בסופי שבוע.

למעשה, לא הותקן עד היום צינור לאספקת מים לאיקרית, והמבקרים באיקרית פתחו מדי פעם את הצינור ללא רשות.

ח"כ פת: לממשלה אין תוכנית כלכלית

לממשלת ישראל אין למעשה תוכנית כלכלית מגובשת והיא איבדה את השליטה על ניהול המשק, אמר אתמול ח"כ ג. פת בישיבה של צעירי הליברלים באזור הצפון. ח"כ פת הוסיף, כי לנוכח עובדה זו אין להתפלא על העליה המהירה באמצעי התשלום ועל החריגות מתוכניות החומש של הרשות לתכנון כלכלי.

כלל ופרט

נשיא המדינה, מר זלמן שזר, קיבל אתמול לפגישת פרידה את שגרירה היוצא של סיירה ליאונה, מר פ. י. פאלמר. כן קיבל הנשיא את פרופ' מ. דייוויס, ראש המכון ליהדות זמננו באוניברסיטה העברית.

יו"ר הכנסת, מר י. ישעיהו, קיבל אתמול את מר פיליפ יונתן פאלמר שכיהן כשגריר, לא תושב, של סיירה ליאונה בישראל, לרגל צאתו למקום כהונתו החדש בוואשינגטון.

הגיעו לישראל

ראש המחלקה לשדוד התיירות מסינגפור, מר רונמה שאו, לביקור בן שלושה ימים.

יצאו מישראל

מר עזר וייצמן — לסיורה של אסיפות ואירועים בקהילות דרום אפריקה בליוות המגבית (ב„אל־על").

הגברת ע. ארן, סגנית מזכיר הכנסת — לקונגרס הבינלאומי של ארגוני הספריות והספרנות, הנערך השנה בחוסות אונסקו בבודפשט.

★ נישאו ריק בינגשטוק, החתונה התקיימה ביום שלישי 25.7.72 בהרצליה פיתוח. של גב' מיכאלה ריק ביתם של גב' ואדון הירש ריק לונדון ואדון אדוארד זלמן בינגשטוק בנם של גב' ואדון יוסף בינגשטוק ז"ל פילדלפיה ארה"ב.

סיכסוך עבודה פרץ בצים חיפה בנמל ניו־יורק

מאת סופר „הארץ" בחיפה

סכסוך עבודה חלקי פרץ באניית המכולות החדשה, צים חיפה, בהגיעה אתמול לנמל ניו־יורק בהפלגת בכורה מגינואה שבאיטליה. 8 עובדי הסיפון של האניה (מכלל צוות כולל של 32 איש) טוענים שקופחו בהכנסתם, מאחר שכעת אינם נהנים מתוספת שכר שעות, שהיו כרוכות בעבודות מסויימות אשר ביצעו באניות משא רגילות. במברק ששלחו עובדי הסיפון לאיגוד הימאים בחיפה, איימו לנטוש את האניה בניו־יורק אם בעייתם לא תיושב. בתגובה למברק יצא אתמול מחיפה לניו־יורק מזכיר חטיבת הסיפון באיגוד הימאים, מר צבי עדיקה. בחוגי האיגוד הובעה תקוה, שיצליח ליישב את המחלוקת.

הלוח הכפול
בעמודים : 5, 6, 7, 8, 9, 20, 21, 22, 23, 24, 25
הכל בכל כלול בלוח הכפול

הזמנת ספרים וכתבי עת מחו"ל
ע. בראון
בית"ס לספרים
תל־אביב, אלנבי 35, נחלת בנימין 48
ירושלים, שלומציון המלכה 9

מבעלים, מוסדות, וועדי עובדים
תנו לעובדיכם לבחור בעצמם
את השי לחגים
השי הנאה והנוח
לעובד ולמעביד
שוברי מתנה
להשיג בבתי הכל־בו של המשביר לצרכן בכל רחבי הארץ ובמחלקת המכירות במשרד הראשי רח' סלמה 58 ת"א טלפון 824224
המשביר לצרכן

הזמנות לבתי מרגוע ומלונות בכל הארץ, ללא תשלום נוסף
קל
רח' גורדון 28, תל־אביב, טל. 222042.
סניף רמת־גן : רח' המעגל 1 (פינת ביאליק 53)

סבינה ויעקב דורפמן קרית מוצקין — **צפורה ושמעון אילון** חיפה

שמחים להודיע על כלולות בניהם

ויולה ודני

שהתקיימו ביום ד' ו' באלול תשל"ב (16.8.72) בניו יורק

77 SEAMAN AVE, APT.3D
N. YORK — N.Y 10034

ב"ה

ד"ר שמעון ולינה יסלזון — אברהם ורוזי רוזנטלר

ד"ר דוד ויכימה יסלזון

מודיעים בשמחה על הולדת

נכדם - בנם

הכנסתו בבריתו של אברהם אבינו תתקיים אי"ה ביום שני, י"א אלול תשל"ב, 21 באוגוסט 1972, בשעה 8.30 בבקר, במרכז הקהילתי "אחוד שיבת ציון", רחוב בן־יהודה 86, תל־אביב.

מירה ושבתאי (בן גיק ורגינה ז"ל) **משולם**

מודיעים על הולדת
אח לתמר
נכד למרים ולוסיאן הריס

ירושלים — א' אלול תשל"ב 11.8.72

סימה וצבי גלפנד — יפה ודב רפפורט

מודיעים על נשואי בניהם

ברמולה ושקי

החופה נערכה בחוג המשפחה

חיפה, 17.8.72

ברכותינו הלבביות לדודנו החביב

מר צבי סוסניק

בהגיעך לגבורות

יקויים בך הפסוק : „כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים" — טובים

שרה, אליעזר, נורית, דנה, שמואל, אבי, אריך, גרובר

מלון בן־חור נהריה
ויצמן 74
מברך את לקוחותיו
בשנה טובה
נותרו מספר מקומות לראש השנה
הזמנות מתקבלות בטלפון 923148—04

מהדורה ראשונה אזלה תוך ימים ספורים

הופיעה מהדורה שניה

לובה אליאב
ארץ הצבי

מן העתונות :

"ספר זה נופל כמפל מים חיים על ארץ ציה של פרגמטיזם־פטליזם שבו אנו חיים... כתוב בלשון בהירה, קריא מאד ובמובן הטוב של המלה כווה לכל נפש..."
(א. ב. יהושע, הארץ)

"מי שקורא את הספר עשוי להתמלא חרון או להזדהות אתו, אך אינו יכול להיות אדיש אליו".
(י. בוילה, דבר השבוע)

להשיג בכל חנויות הספרים

עם עובד

בתי מגורים. משרדים. בתי ספר. מועדונים. בתי מלון. בתי חולים.
"מגורון" – פתרון אידיאלי ומהיר לבעית הקמת משרדים ומגורים ציבוריים וכל מבנה נדרש.
הקמה מהירה בכל רחבי הארץ.
שיטת בניה מוגנת ע"י פטנטים ישראליים 10288, 10289
טרומאסבסט
tromasbest
חברה לייצור והרכבת מבנים טרומיים בע"מ
תל־אביב, שד' רוטשילד 106 טל' 3־2־244171
המפעל: עכו, ת.ד. 38, טל' 7־6־911615

מדינת ישראל
משרד האוצר / אגף החשב הכללי
מינהל הרכב הממשלתי

מכרז מס' 4/72

למכירת רכב משומש וקטנועים

מינהל הרכב הממשלתי מכריז בזה על מכירת רכב וקטנועים משומשים מתוצרים וסוגים שונים. פרטים נוספים וחומר הקשור במכרז, ימסרו למבקשים, במזכירות מינהל הרכב הממשלתי, רח' יהודה הימית 31, יפו, עד 29.8.72 בין השעות 08.00 עד 13.00.

אין מינהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מינהל הרכב הממשלתי

פאלון
חברה להנדסה ולבנין בע"מ
חברת בת של קונצרן שטרן. לונדון*
בונה בכל רחבי הארץ
דירות פאר
מרכזים מסחריים ומשרדים
באיכות ובסגנון הבניה שפרסמו אותנו במשך שנים!
* 50 מיליון ליש"ט נכסים.

משרדי המכירות:
ירושלים — שמאי 6
תל־אביב — אבן־גבירול 148
חולון — שנקר 47
בת־ים — רוטשילד 34
רמת־גן
בני־ברק — ז'בוטינסקי 20, בני־ברק
פתח־תקוה
ראשון־לציון — רוטשילד 50
לוד — שד' דוד המלך פ' שלמה המלך
אשדוד — רוגוזין 4
כפר־סבא — ויצמן 129
הרצליה — סוקולוב 58
רעננה — סוקולוב 58, הרצליה; ויצמן 129, כפר־סבא

אסותא "אלישע"

נולדו ל:
שרפין ואברהם סמרה — בן
רחל ויצחק שלם — בת
יונה ומנחם מנדלסון — בן
אסתר ודוד ויצמן — בן
מלכה ומאריס חריד — בן
נריה ושפיק רוחנה — בן
שושנה ויחזקאל שפינר — בן
דניאלה ויוסף סופוביץ — בת

שרות חיתולים הביתה
למגנות לבתי־חולים
אסותא "אלישע"
תל־אביב 245215 — חיפה 87414

בוא לבקר בגני צהלה
רובע חדש המוקם על גבעה נשאה
ליד צהלה
בנוסף לנוף מקסים תמצא
בגני צהלה
דירות רווחה בנות 4 חדרים
עם שרותים כפולים • מעלית • חמום מרכזי • חניה צמודה.
לרשות המשתכנים מרכז מסחרי וגן ילדים
המחיר לא צמוד למדד
תנאי תשלום נוחים
א. יצחקי
חברה לבנין והשקעות בע"מ
המשרד : תל־אביב, בן־יהודה 74, טל. 236737